Ratko Perić

BISKUP ŽANIĆ O MEĐUGORJU

Istinom po neistinama

Biblioteka *Crkve na kamenu* - knjiga br. 164

Nakladnik
Crkva na kamenu
N. Š. Zrinjskog 7
88000 Mostar

Urednik
dr. Božo Goluža

Korektura
Martina Vuletin, prof.

Grafička obrada
Dragana Lasić, prof.

Tisak
Suton, Široki Brijeg

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

272-726.2:929 Žanić P.
272-312.47-587.6(497.6 Međugorje)
272(497.6)

PERIĆ, Ratko
Biskup Žanić o Međugorju : istinom po neistinama / Ratko Perić. - Mostar : Crkva na kamenu, 2021. - 212 str. ; 24 cm. - (Biblioteka Crkve na kamenu ; knj. 164)

Bibliografija: str. 11-14 ; bibliografske i druge bilješke uz tekst. - Registar.

ISBN 978-9926-8382-7-0

COBISS.BH-ID 43578118

Ratko Perić

BISKUP ŽANIĆ O MEĐUGORJU

Istinom po neistinama

CRKVA na kamenu
Mostar, 2021.

Slika na naslovnici:
Katedralna kripta sv. Josipa, zaštitnika
Mostarsko-duvanjske biskupije, 16. VI. 1990.
Biskup Žanić slavi sv. Misu, koncelebriraju
dubrovački biskup Želimir Puljić i generalni
vikar herceg. biskupijâ msgr. Ante Brajko.
Misa za biskupa Petra Čulu (grob iza oltara),
o kojem je 16. lipnja o 5. obljetnici
njegove smrti održan Studijski dan:
Za Kraljevstvo Božje.

Sadržaj

Predgovor 7
Bibliografija 11
Uvod 15

DOKUMENTACIJA BISKUPA ŽANIĆA 25
GODINA 1981. 25
Dokument 1. 25
Dokument 2. 31
Dokument 3. 32
Dokument 4. 49
Dokument 5. 54
Dokument 6. 64
Dokument 7. 66
Dokument 8. 70
Dokument 9. 72
Dokument 10. 76
Dokument 11. 78
Dokument 12. 80
Dokument 13. 82

GODINA 1982. 84
Dokument 14. 84
Dokument 15. 86

GODINA 1983. 91
Dokument 16. 91
Dokument 17. 94

GODINA 1984. 98
Dokument 18. 98

GODINA 1985. 120
Dokument 19. 120
Dokument 20. 124
Dokument 21. 128

GODINA 1987. 130
Dokument 22. 130
Dokument 23. 131
Dokument 24. 134

GODINA 1990. 139
Dokument 25. 139

GODINA 1991. 163
Dokument 26. 163
Dokument 27. 164

GODINA 1992. 166
Dokument 28. 166

GODINA 1993. 168
Dokument 29. 168
Dokument 30. 169
Dokument 31. 171

OPĆI ZAKLJUČAK 173
Razlozi biskupa Žanića o neistinitosti
"međugorskog fenomena" 176

PRILOZI 187
JE LI BISKUP ŽANIĆ BIO "UDBAŠ"? 187
I. Biskup Žanić u "Misteriju Međugorja" 187
II. Dokaze na vidjelo! 196
III. Nikada: "S" - "Suradnik",
uvijek: "O.O." - "Operativno obrađivan" 200

Popis imena 209

PREDGOVOR

Msgr. Pavao Žanić, mostarsko-duvanjski koadjutor (1970.-1980.), rezidencijalni biskup i apostolski upravitelj Trebinjsko-mrkanske biskupije (1980.-1993.), blago je u Gospodinu preminuo u Splitu, 11. siječnja 2000.

Još za života, u prigodi Biskupove Zlatne Mise, 50. obljetnice svećeništva i 20. obljetnice biskupstva objavljen je zbornik radova pod naslovom *Istina oslobađa*, Mostar, 1991., koji je priredio don Tomo Vukšić, od 1986. do 1988. Biskupov tajnik, a danas nadbiskup koadjutor vrhbosanski i apostolski upravitelj vojnoga ordinarijata u BiH.

U prigodi 100. obljetnice rođenja, Kaštel Novi, 20. svibnja 1918., Biskupov nasljednik i auktor ove knjige, msgr. Ratko Perić, odredio je da cijela godina, od 20. svibnja 2017. do 20. svibnja 2018., bude posvećena proučavanju života i djela ovoga hrabrog pastira naše mjesne Crkve. U Okružnici od 9. svibnja 2017., prot. br. 465/2017., kojom je najavio "Godinu biskupa Žanića", biskup je Ratko izrazio nakanu i ciljeve: "da se ova godina posveti prouci života i djela ovoga vrijednog pastira naše mjesne Crkve i odana sina Apostolske Stolice" te nastavio: "Biskup se Žanić pokazao kao neumoran širitelj Kraljevstva Božjega, propovjednik Istine i promicatelj kršćanske obitelji. Želimo vrjednovati teološko-crkvene i pastoralno-karitativne pothvate koje je on poduzimao i rješavao, a koji su i danas aktivni i plodove daju". Na sam dan zahvalna Misnoga slavlja, 21. svibnja 2018., sve najavljeno u Okružnici biskupa Ratka, predstavljeno je javnosti u drugom zborniku radova pod naslovom *U vjeri, nadi i ljubavi*, što je i mladomisničko i biskupsko geslo blagopokojnoga biskupa Žanića.

U toj prigodi, 2. svibnja 2018., preneseni su Pokojnikovi zemni ostatci iz groblja u Kaštel Novom u kriptu sv. Josipa mostarske stolnice koju je zajedno s blagopokojnim biskupom Petrom gradio.

Imajući u vidu sve ovo poduzeto i o biskupu Pavlu, njegovu životu i djelu napisano, moglo bi se postaviti i pitanje: Čemu još jedna knjiga, ako je u dva pozamašna zbornika obrađen njegov život i djelo, pa i o

temama koje ova knjiga na poseban način razrađuje, a to su u prvom redu "međugorski fenomen" kroz koji se provlači "hercegovački slučaj"? Naime, obje su ove teme na dokumentiran način obrađene i u zborniku *U vjeri, nadi i ljubavi*: jedan je auktor donio pregledan članak koji se odnosi na "hercegovački slučaj",[1] a drugi je sažeto prikazao izjave i neka važnija pisma biskupa Žanića o "međugorskom fenomenu".[2]

Ono što bi, i bez čitanja knjige, mogao biti odgovor na postavljena pitanja jest i to da se ova knjiga može promatrati kao djelo u prigodi značajnih jubileja. Prvi je svakako 50. obljetnica biskupskoga posvećenja msgr. Pavla Žanića, Mostar, 2. svibnja 1971.

No, tu su još i dvije, iako ne okruglo - jubilejske, a ono svakako značajne godišnjice: 140 godina od obnove crkvene hijerarhije u ovoj zemlji, kada je papinskim pismom *Ex hac augusta* 1881. godine u Hercegovini, umjesto dotadašnjega Apostolskog vikarijata, uspostavljena Mostarsko-duvanjska biskupija, što je odmah od početka, kada se radi o izvršenju dekreta i raspodjeli župa, prouzročilo nemale probleme koji su krajem šezdesetih godina prošloga stoljeća prerasli u slučaj. I druga: 40 godina navodnih "ukazanja" u Međugorju.

Jednako, radilo se o "hercegovačkom slučaju" kao i o "međugorskom fenomenu" biskup je Žanić nezaobilazan; kako za svoga života, tako i dan-danas! I ne svojom željom i vlastitom odlukom, nego crkvenim poslanjem i biskupskom službom.

Obrazlažemo: Sveta Stolica i sam sv. Pavao VI., papa (1963.-1978.), imajući u vidu svu složenost tada gotovo stoljetne problematike oko izvršenja njezinih odredaba, u prosincu 1970. godine, odlučuje se da nasljednik biskupu Petru Čuli bude svećenik "sa strane", iz Splitsko-makarske nadbiskupije, msgr. Pavao Žanić. Zašto je tako odlučila, sama je protumačila u pismu koje je 7. svibnja 1971. biskupu Čuli uputio kard. Agnelo Rossi, pročelnik Kongregacije za evangelizaciju naroda: "Ova Sveta Kongregacija, nakon što je sve zrelo odvagnula, preuzvišenom Koadjutoru povjerava zadaću da poduzme svaki mogući napor kako bi se postigao sporazum s Malom braćom. Poslije svoga biskupskoga ređenja on će biti zadužen za taj zadatak, očekivani sporazum koji će

[1] M. Krešić, "U rješavanju 'hercegovačkoga slučaja'", u: Ž. Majić - B. Goluža (prir.), *U vjeri, nadi i ljubavi*, (Žanićev zbornik), Mostar, 2018., str. 177-219.

[2] I. Turudić, "U potrazi za istinom u 'međugorskom fenomenu'", *ondje*, str. 221-238.

Propaganda potvrditi ako bude odgovarao onomu što je Vrhovna vlast prethodno odlučila; u međuvremenu neka mu se dadne potpuna sloboda, kako bi došlo do sporazuma, samo neka ne bude zaobiđena poznata odluka ove Svete Kongregacije".[3] Dakle, u Hercegovinu, uhvatiti se u koštac sa stoljetnim problemom, dolazi ne po vlastitu izboru, nego po crkvenom poslanju.

Nepunu godinu dana nakon što je postao rezidencijalnim biskupom, Mostar, 14. rujna 1980., potkraj lipnja 1981., pronio se glas da se u Međugorju "ukazuje" Blažena Djevica Marija. Biskup Pavao, koji se s pravom smatrao marijinskim biskupom - između ostaloga kao biskup koadjutor često je vodio hodočašća u Lourdes i u druga nacionalna i međunarodna marijanska svetišta - zasigurno *apriori* nije mogao zanemariti tu vijest. Stoga i ne bi trebala čuditi, kamo li tijekom vremena zlorabiti se, njegova početna otvorenost prema mogućnosti da u onomu što se čuje može biti i istine. I upravo ta njegova otvorenost bila je više nego dobrodošla pozicija za utvrđivanje istine. Na žalost, svjedoci smo kroza sva ova desetljeća da se ta njegova početna otvorenost, koja se nakon prvih ispitivanja, a posebno u protoku vremena u sustavnijem radu komisija koje je on sam osnovao, ili BKJ, sve više "zatvarala", postala je *un'arma di battaglia* - borbeno oružje protiv biskupa Pavla kao osobe koja se "zbog ovozemaljskih razloga, interesa i ucjena" stavila na "suprotnu stranu"; ne samo zatvorila prema mogućnosti autentičnosti ukazanja, nego je on postao veliki poricatelj svega što se u Međugorju događa. U tom osporavanju njegove ljudske razboritosti te svećeničke i biskupske odgovornosti nerijetko se poseže za neargumentiranim optužbama kao što su da je na promjenu stava bio prisiljen od vlastita domaćega klera do uzastopno i klevetnički ponavljanih tvrdnji da je sve to učinio pod pritiskom - ucjenom Udbe. Auktori ovih kleveta nisu prezali od toga da tu Žanićevu "nečasnu" ulogu u dva navrata i filmiraju.[4]

Knjiga msgr. Ratka Perića nastoji (dokumenti pokazuju) odgovoriti na sve ove prigovore i žalosne klevete, predstavlja biskupa Pavla kao razborita, hrabra i odgovorna biskupa, ljubitelja istine i promicatelja pravde

[3] Pismo Kongregacije de Propaganda Fide, prot. 5280/71., od 7. svibnja 1971.; Arhiv Biskupskoga ordinarijata Mostar, 1171/1971., od 27. studenoga 1971. Vidi: M. Perić, *Hercegovačka afera*, Mostar, 2002., str. 164.

[4] Filmovi J. Sedlara, "Gospa", 1995. i "Od Fatime do Međugorja", 2017.

te istodobno daje odgovor na pitanje zašto je bila potrebna ova knjiga. Naime, auktor nam svjedoči kako je biskup Žanić u svome posljednjem većem spisu o "slučaju" i "fenomenu", objavljenu u više jezika 1990. godine, najavio da kani izdati knjigu o ovim temama. Najavljena knjiga nije ugledala svjetlo dana. Zašto? Moglo je biti više opravdanih razloga:

- U travnju 1991. Biskupska konferencija, koja je zasjedala u Zadru, dala je svoju Izjavu o Međugorju koja je ravna formuli: *non constat de supernaturalitate* - nema dokaza o nadnaravnosti.
- U rujnu 1991. počinje rat napadom na župe Ravno i Trebinju. I ratna se djelovanja počinju sve više rasplamsavati i u BiH i u Hrvatskoj.
- U noći sa 6. na 7. svibnja 1992. Biskupski je ordinarijat u Mostaru zapaljen neprijateljskim granatama lansiranima s Huma.
- U tom požaru izgorjelo je mnogo Biskupovih osobnih stvari, knjiga, spisa i bilježaka, unatoč nesebičnu zalaganju skupine herojskih pomagača da se spasi što se spasit dade.
- U kolovozu 1993. biskup je Žanić, navršivši kanonsku dob, predao biskupijsku upravu svomu koadjutoru Ratku Periću. O izdavanju knjige nije više bilo govora.

Iskreno preporučujući ovu knjigu čitatelju koji traga za istinom, živo se nadamo da ova sabrana dokumentacija o "međugorskom fenomenu", popraćena uvodnim napomenama i zaključnim osvrtima na pojedine dokumente i spise od njegova nasljednika, može u mnogome nadoknaditi ono što je biskup Žanić prije 30 godina bio naumio dopuniti i složiti u knjigu,[5] ali mu nepravda vremena nije dopustila.

Blažena Djevica Marija, Isusova zemaljska majka i naša Majka u milosti, koju je biskup Pavao sinovski štovao, njezinu čast neumorno širio i branio, njezina svetišta posjećivao, bila mu i nebeskom majkom pred prijestoljem Božjim.

Biskupu Ratku, dok iskreno zahvaljujemo na još jednom vrijednu pisanu djelu, po zagovoru Blažene Gospe i Božjega ugodnika blaženoga Alojzija Stepinca, molimo od Boga dobro zdravlje u kojemu će i nadalje, do Božje volje, vojevati za istinu u ljubavi.

Mostar, o svetkovini sv. Josipa 2021.

Don Željko Majić

[5] P. Žanić, *Istina o Međugorju*, Mostar, 1990., brojevi 4 i 27.

BIBLIOGRAFIJA

Izvori

Lav XIII., *Ex hac augusta - S ove uzvišene stolice*, službeni hrvatski prijevod BK BiH, Sarajevo, 2006.

Perić, Marko, *Hercegovačka afera, Važniji dokumenti*, Mostar, 2002., str. 325-546.

Žanić, Pavao, *Liber intentionum - Bilježnica misnih nakana* (prva: 1.VIII.1959.-31.XII.1982.; druga: 1.I.1982.-7.IV.1991.), Arhiv Biskupskog ordinarijata Mostar (ABOM).

Kronika ukazanja u župi Međugorje od 1981. do 2000. Najčešći kroničari: *T. Vlašić*, *S. Barbarić*. Preslik na Biskupskom ordinarijatu Mostar.

Zapisnik sjednice koju je održala Komisija pri Biskupskom Ordinarijatu u Mostaru za ispitivanje događaja u Međugorju od 30. do 31. svibnja 1985. Zapisnik potpisao [fra] Ljubo Lucić, Sarajevo, 12. rujna 1985.

1. *La Civiltà Cattolica*, "Circa i fatti di Medjugorje", 18. svibnja 1985., str. 363-371.

2. *Crkva na kamenu*, biskupijski pastoralno-informativni mjesečnik, Mostar, od 1981. do 1993.

3. *Glas Koncila*, katolički tjednik, Zagreb, od 1981. do 1993.

4. *Službeni vjesnik Biskupija Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske*, Mostar, godine: 1981.-1990., 2007.-2020.

"Međugorje - tajne, poruke, zvanja, molitve, ispovijedi, komisije", u: SV, 2/2007., str. 61-67. https://www.md-tm.ba/clanci/me%C4%91ugorije-tajne-poruke-zvanja-molitve-ispovjedi-komisije (26.2.2021.).

"Odgovor dr. fra Tomislavu Pervanu", u: SV, 3/2007., str. 58-63. https://www.md-tm.ba/sites/default/files/sluzbeni_vjesnik_3_2007.pdf (26.2.2021.).

"Kanonski status vlč. fra Tomislava Vlašića, OFM", u: SV, 2/2008., str. 79. https://www.md-tm.ba/clanci/kanonski-status-vl%C4%8D-fra-tomislava-vla%C5%A1i%C4%87a-ofm (26.2.2021.).

Ante Luburić, "Fra Tomislav Vlašić 'u kontekstu međugorskog fenomena'", u: SV, 2/2008., str. 79-81. https://www.md-tm.ba/clanci/fra-tomi-

slav-vla%C5%A1i%C4%87-%E2%80%9Eu-kontekstu-me%C4%91ugorskog-fenomena%E2%80%9C (26.2.2021.).

"Tomislav Vlašić otpušten iz redovništva i svećeništva", u: SV, 2/2009., str. 179-180, s osvrtom "Vlašićeva upletenost u 'međugorski fenomen'", str. 181-189. https://www.md-tm.ba/clanci/me%C4%91ugorski-fenomen-tomislav-vla%C5%A1i%C4%87-otpu%C5%A1ten-iz-reda (26.2.2021.).

"Dvosmislene igre oko 'velikoga znaka'", u: SV, 3/2009., str. 270-279. https://www.md-tm.ba/clanci/dvosmislene-igre-oko-%E2%80%9Cvelikoga-znaka%E2%80%9D (26.2.2021.).

"Duhovna zvanja 'međugorskih vidjelaca'", u: SV, 1/2010., str. 114-122. https://www.md-tm.ba/clanci/duhovna-zvanja-%E2%80%9Eme%C4%91ugorskih-vidjelaca%E2%80%9C (26.2.2021.).

"Međugorske stranputice", u: SV, 1/2012., str. 97-102. https://www.md-tm.ba/clanci/me%C4%91ugorske-stranputice (26.2.2021.).

"U povodu 10. obljetnice smrti: fra Slavko Barbarić", u: SV, 1/2011., str. 93-105. https://www.md-tm.ba/clanci/u-povodu-10-obljetnice-smrti-fra-slavka-barbari%C4%87a (26.2.2021.).

Majić, Željko, "'Suradnici' UDBE i KGB", u: SV, 2/2017., str. 238.

Majić, Željko, "Filmske klevete", u: SV, 2/2017., str. 239-244. https://www.md-tm.ba/clanci/filmske-klevete (26.2.2021.).

Majić, Željko, "Sedlarove klevete", u: SV, 2/2017., str. 245-248. https://www.md-tm.ba/clanci/sedlarove-klevete (26.2.2021.).

Majić, Željko, "Generalove tvrdokorne klevete", u: SV, 2/2017., str. 249-252. https://www.md-tm.ba/clanci/generalove-tvrdokorne-klevete (26.2.2021.).

"Napadi 'međugorske pojave' na dijecezanskoga biskupa Pavla Žanića", u: SV, 1/2018., str. 108-114. https://www.md-tm.ba/clanci/napadi-medugorske-pojave-na-dijecezanskoga-biskupa-pavla-zanica (26.2.2021.).

Žanić, Pavao, "Dodatak međugorskim Informacijama", Okružnica sažeta na tri stranice na znanje i ravnanje župnicima hercegovačkih biskupija, prot. br. 1213/82., od 16. prosinca 1982., uza *Službeni vjesnik*, 2/1982.

Žanić, Pavao, "Neki dokumenti iz Međugorja", objavljeno je 12 dokumenata u vezi s međugorskim događanjima, u: SV, 3/1984., str. 85-94.

5. *Vrhbosna*, 1990.-2006.

"Međugorska 'ukazanja' i crkvena hijerarhija. Rad komisija i izjave hijerarhije", u: *Vrhbosna*, 4/2002., str. 445-452.

Dekret kojim se proglašava da fra Tomislav Vlašić nema nikakve ispovjedne jurisdikcije na terenu Mostarsko-duvanjske biskupije, u: *Vrhbosna*, 4/1997., str. 463.

Dekret kojim se proglašava da vlč. fra Jozo Zovko, na području Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije nema nikakvih ovlasti vršiti svećeničke čine, posebno nema ovlast ispovijedati vjernike, *Vrhbosna*, 3/2004., str. 293-298.

6. Dnevnici Vicke Ivanković, preslici na ABOM-u, 1981.-1983.

Prvi dnevnik: od 24. lipnja do 6. rujna 1981., svega 26 upisanih dana, ne uvijek po redu.

Drugi dnevnik: od 12. listopada do 14. prosinca, ima dana bez upisa.

Treći dnevnik: od 5. veljače do 25. ožujka 1982.

Rokovnik ili Agenda 1983. gdje je Vicka prepisivala poruke mostarskim kapelanima.

Knjige

Barbarić, fra Slavko, *Molite srcem. Molitveni priručnik*, izdaje: Župni ured Blagaj, odgovara: fra Ivica Vego, Zagreb, 1987.

Baron Toaldo, Alberto - Corato, Mario, *Medjugorje*, Vicenza, 1985.

Bešlić, Ivan (ur.), *Čuvari Jugoslavije. Suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini, Hrvati I.-II.*, Posušje, 2003.

Botta, Mario - Frigerio, Luigi, *Le apparizioni di Medjugorje*, Pessano (Milano), 1984.

Bouflet, Joachim, *Ces dix jours qui ont fait Medj'*, Tours, 2007.

Brosio, Paolo, *Viaggio a Medjugorje*, Casale Monferrato, 2011.

Isti, *Il Papa e Medjugorje*, C. Monferrato, 2017.

Bubalo, Janko, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, Jelsa, 1985. Drugo izdanje: Međugorje, 1998.

Bulat, Nikola, *Istina će vas osloboditi. Nepouzdanost izvora i nedoličnost poruka. Studija o nekim međugorskim pitanjima (1986.)*, Mostar, 2006.

Corvaglia, Marco, *Medjugorje è tutto falso*, Torino, 2007.

Isti, *La verità su Medjugorje. Il grande inganno*, Torino, 2018.

Davies, Michael, *Medjugorje After Fifteen Years*, Minnesota, USA, 1998.

Dugandžić, Ivan, *Međugorje u očima mjesnih biskupa Žanića i Perića na temelju dostupnih dokumenata*, Međugorje, 2020.

Dugandžić, Marija (prir.), *Međugorje u Crkvi*, Međugorje, 2001.

Jones, E. Michael, *Medjugorje: The Untold Story* I, South Bend, USA, 1988.

Isti, *The Untold Story* II, South Bend, USA, 1989.

Isti, *The Medjugorje Deception*, South Bend, USA, 1998.

Kutleša, Dražen (prir.), *Ogledalo Pravde, Biskupski ordinarijat u Mostaru o navodnim ukazanjima i porukama u Međugorju*, Mostar, 2001.

Laurentin, René, *Medjugorje à l'heure de la désinformation. Autopsie des fausses nouvelles*, Supplement no 2, Paris, 1985.

Laurentin, René - Rupčić, Ljudevit, *La Vierge apparaît-Elle à Medjugorje?*, Paris, 1984.

Laurentin, René, *Medjugorje Recit et chronologie des apparitions*, Paris, 1986.

Isti, *Racconto e messaggio delle apparizioni di Medjugorje*, Brescia, 1987.

Isti, *La Vergine appare a Medjugorje?*, Brescia, 1991.

Majić, Željko - Goluža, Božo (prir.), *U vjeri, nadi i ljubavi*, (Žanićev zbornik), Mostar, 2018.

Marković, Marko (ur.), *Udbini sinovi. Dokumenti i analize*, Ljubuški, 2004.

Musulmeci, Ottavio, *Ha pianto la Madonna a Siracusa*, Siracusa, 1954.

Pavlović, Marija, "La mia testimonianza", od 21. IV. 1988., u: *Una chiamata nell'Anno mariano*, Milano, 1988.

Perić, Marko, *Hercegovačka afera, Pregled događaja*, Mostar, 2002., str. 7-323.

Prusina fra Ivan, (prir.), *Kraljice mira, moli za nas*, *molitvenik za privatnu upotrebu*, Beograd, 1988.

Roony, Lucy - Faricy, Robert, *Medjugorje. Maria regina della pace*, Milano, 1984.

Rupčić, Ljudevit, *Gospina ukazanja u Međugorju*, Samobor, 1983.

Isti, *Istina o Međugorju (Kritički osvrt na stav biskupa Žanića: "La Posizione attuale /non ufficiale/ della Curia vescovile di Mostar nei confronti degli eventi di Medjugorje")*, daktiloskript. Knjiga: Istina o Međugorju. U povodu pamfleta biskupa Žanića, vlastito izdanje, Ljubuški, 1990.

Isti, *La verita su Medjugorje*, Italia, bez godine.

Isti, *La verita su Međugorje*, Ljubuški-Humac, 1990.

Sanchez-Ventura y Pascal, Francisco, *La Vierge est-elle apparue à Garabandal*, Paris, 1966.

Sivrić, Ivo, *La face cachée*, I., Editions Psilog, Saint-François-du-Lac, Québec, Canada, 1988.

Isti, *The Hidden Side of Medjugorje*, I., Saint-François-du-Lac, Québec, Canada, 1989.

Škunca Klanac, Darija, *Na izvorima Međugorja. Prigovori*, Mostar, 1999.

Vasilj-Zuccarini, Mirjana Stanislava, *Gospin poziv iz Međugorja*, ^{6}2005.

Vidović, Draga, *Spasenje čovječanstva: ukazanja Kraljice mira od 24. lipnja 1981. do danas*, Međugorje-Bijakovići, 2010.

Vuković, Milan, *Čl. 133 KZ SFRJ nad Međugorjem. Sudski progon fra Joze Zovka*, Zagreb, 1990.

Vukšić, Tomo (prir.), *Istina oslobađa*, (Žanićev zbornik), Mostar, 1992.

Žanić, Pavao, *La Posizione attuale (non ufficiale) della Curia di Mostar nei confronti degli eventi di Medjugorje*, daktiloskript, Mostar, 1984.

Žanić, Pavao, *Međugorje. Istina o Međugorju*, Mostar, 1990.

UVOD

U nekim spisima domaćih i inozemnih podupiratelja "međugorskih ukazanja" i širitelja "poruka" od lipnja 1981. naovamo, dva su temeljna prigovora biskupu Pavlu Žaniću, mjesnomu ordinariju u Mostaru od 1980. do 1993., u vezi s njegovim oblikovanjem i iskazivanjem stajališta prema toj neobičnoj pojavi.

Prvi prigovor: Biskup je, nakon početnih navodnih ukazanja, prvih tjedana i mjeseci bio uz franjevce, koje je branio pred državnim vlastima i u propovijedima i u tisku. Bio je uz djecu - "vidioce" - i njih je javno branio da nisu ni od koga nasavjetovana, podgovorena. On ih je osobno posjetio, ispitivao, zahtijevao da prisegnu da će istinu govoriti i izjavljivao kako "djeca ne lažu" da neka viđenja ili priviđenja doživljavaju. Iako nikada tih mjeseci nije izričito rekao da su to prava i istinita ukazanja, još manje da se sama Gospa pojavljuje, ipak možda je i sam u duši priželjkivao da to doista budu. Iako se od početka susretao i s očitim lažima - jedna je od "vidjelica" na upit zašto su pošle u Podbrdo? najprije odgovorila da su "išle po ovce", a kada je nju Biskup podsjetio na već položenu prisegu, ispravila se: "išle smo pušiti!" - bio je spreman "vidjelici" progledati kroz prste odbijajući na njezinu mladenačku nesavršenost, samo da čuje temeljnu istinu i eventualnu poruku. A onda je, kako sam Biskup tvrdi, svršetkom 1981. čuo od nekih franjevaca čudne vijesti, koje su ga početkom 1982., nakon osobna razgovora s "vidjelicama" Vickom i Marijom i "vidiocem" Jakovom, 14. siječnja na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru, uvjerile u njihove bjelodane neistine i u besmislene "poruke". Stoga je pošao drugim smjerom. Prigovarači kažu da nisu to bili pravi razlozi mijenjanja početna dobrohotna stajališta, nego negativan utjecaj dijecezanskoga klera i prijeteći pritisak komunističkih vlastodržaca.

Međugorski zastupnici ovoga prvoga prigovora kao da ne žele uzeti u razmatranje da se biskup Žanić od početka "ukazanja" nosio mišlju, željom, riječju i djelom da istinski dozna nije li možda svemogući Bog preko "međugorskih ukazanja" poslao poruku da se konačno riješi sablažnjivi "hercegovački slučaj" o raspodjeli župa kada se već to stoljetno redovničko "pitanje", kako su ga eufemistički nazivali hercegovački franjevci, "otelo" crkvenim vlastima zbog dominantna neposluha. Može netko reći da je to bilo naivno očekivati kada je jasno da nam je Bog dao razum, Crkvu i u Crkvi hijerarhiju, zakone, zavjete kojih se treba savjesno pridržavati. Ali kada se čovjek nađe na žeravi na kakvoj

se biskup Žanić našao 1980.-1982. godine preuzevši upravu Biskupijâ, onda poželi i pomisli da bi se sam Bog, i na takav izvanredan način, mogao zauzeti za Crkvu svoju, za narod Božji. Biskup doista piše u prosincu 1982. godine: "Kada sam čuo vijest o ukazanjima u Međugorju, odmah sam pomislio: ako je ovo Gospa, onda je došla da riješi hercegovački slučaj, da pomiri jedan i drugi kler, narod..." (vidi ovdje dok. 15).

Na drugoj strani i neki su franjevci toliko toga poduzeli da se "hercegovački slučaj" o razdiobi župa između dva klera stavi u kontekst "međugorskoga fenomena", da "poruke" budu usmjerene na Biskupa kao "krivca" svega nereda, a u korist neposlušnih franjevaca kao nedužnih janjaca. Prema onomu što je zabilježeno u spisima franjevaca i "vidjelaca", međugorska se "pojava" osvrnula kroz više godina barem 15 puta - nije to malo! - da potvrdi redovnički neposluh crkvenim dekretima, a proglasi biskupa Žanića da se u odlukama "prenaglio", da u biskupiji "ne pravi red", štoviše, da "pravi nered", da je on "kriv" za sav kaos, čak "najkrivlji", da u njemu nema ljubavi Božje, da "škodi vjeri" u svoj toj nečasnoj aferi razvikane redovničke nepokornosti svetostoličkim odredbama.

Do biskupa Žanića već dva-tri dana nakon prvoga "ukazanja", koje je otpočelo 24. lipnja 1981. na Podbrdu u Bijakovićima, dopire čudna "poruka" preko generalnoga delegata za Hercegovačku franjevačku provinciju, fra Nikole Radića, da među franjevcima kola glas da je međugorska "pojava" pitana tko u hercegovačkoj aferi ima pravo: Biskup ili neposlušni fratri? Nedvosmislen odgovor: Fratri imaju pravo!

I unatoč tomu prvom znaku da bude što oprezniji s obzirom na prosuđivanje vjerodostojnosti "ukazanja" i "poruka", i da što suzdržanije tumači kako takve "poruke" o nagradi crkvenoga neposluha obično ne dolaze s Božje strane, on ipak, pomišljajući da Bog, možda, šalje poruku da razriješi hercegovačku stoljetnu problematiku oko župa, u razgovoru 21. srpnja 1981. pita "vidioce" barem desetak puta da mu kažu: nema li kakve poruke za biskupa, za fratre, općenito za svećenike (dok. 3), možda potaknut na to i fra Nikolinom viješću o fratru tekliću na Širokom Brijegu. Samozvani vidioci izdaljega spominju "poruku" za "naše svećenike" da "čvrsto vjeruju i da nikome ne daju svoje vjere" (Marija i Vicka), da za Biskupa i svećenike ima poruka da "nam vjeruju i da nas brane" (Mirjana). Što se tiče spora "između franjevaca i popova", tu treba samo želja, potom i molitva i "čvrsta vjera". Ne treba "nikakva žrtva"! To će se sve "s vremenom" riješiti. Valjda kao što se stotinu godina nije uspjelo razriješiti nego se stalno "s vremenom" zamrsivalo!

Bogu hvala da je biskup Žanić od početka bio načelno otvoren, vedro radoznao: je li Gospa, koju je on osobito štovao i kojoj je kao dotadašnji biskup najmanje desetak hodočašća u njezina europska svetišta predvodio, stvarno u Međugorju ili su to samo "priviđenja", "utvare", "subjektivne" projekcije, "ha-

lucinacije", kako se on znao izraziti. Latinski *hallucinatio* ili *alucinatio* - prema Hrvatskoj enciklopediji - znači priviđenje, lažna percepcija objekta koji ne postoji u izvanjskoj stvarnosti, "percepcija bez predmeta". Biskup kaže da "vidioci" imaju percepciju nečega, a treba sigurno ustanoviti radi li se o osobi, o pravoj Gospi ili o umišljaju. Da djeca nešto doživljavaju, to je on više puta rekao, ali nikada nije izostavio protumačiti da nije jasno radi li se o nadnaravnoj ili naravnoj pojavi. On je tijekom vremena, već potkraj 1981. godine, na temelju pouzdanih informacija, došao do spoznaje da tu nije posrijedi Blažena Djevica Marija. Kronološki nižemo njegove izjave koje to otkrivaju i dokazuju. Dobro je da se tako ponio, jer ako se sada tako besmisleno prigovara da su mostarski biskupi bili apriorno protiv "međugorskih ukazanja", bez ispitivanja, kako bi tek bilo da je biskup Žanić bio doista od početka protiv razvikane autentičnosti "ukazanja".

Drugi prigovor: Neki franjevci i njihovi pristaše prihvatili su se ideje da pokažu kako je biskup Žanić od početka bio za "međugorski fenomen", ali je pod utjecajem dijecezanskoga klera, osobito nakon navodna sastanka na Domanovićima, Biskup promijenio svoje prvotno gledište. Dokazano je da nikakva sastanka biskupijskoga klera nije bilo, niti je bilo ikakva utjecaja na biskupa Žanića s te strane. Lakše je dokazati da su neki franjevci dobrohotno upozorili Biskupa na začudno uplitanje međugorske "pojave" u "hercegovački slučaj". Međutim, taj je prigovor o svećeničkom utjecaju pojačan drugim, ozbiljnijim, pritiskom Udbe na biskupa Žanića od početka, ali i to više smišljeno negoli izmišljeno, pa je i to bez jasnih dokaza, a s jasnim opovrgnućima.

Pitanje se potezalo više godina dok nije prispjelo na sjednicu Dijecezanske komisije, koja je održana u Mostaru u svibnju 1985. godine. U raspravu je uveo don Nikola Bulat, član Komisije, svojim pitanjem: Stoji li fra Jozo Zovko iza onih izjava koje je objelodanio dr. Rupčić, gdje se kaže da fra Jozo tvrdi kako mu je Biskup rekao da se u pogledu međugorskih događaja "ne smije više eksponirati", jer "nije spreman ići u zatvor" zbog toga, a k tome nailazi na otpor svoga dijecezanskoga klera koji mu je, nakon jednoga sastanka u Domanovićima pod kraj 1981. godine, zaprijetio da će se distancirati od njega, ako se Biskup ne distancira od Međugorja. Postavlja se pitanje, veli Bulat: je li Biskup izjavio: "Ne mogu od biskupa postati običan kapelan"? Stoji li Rupčićeva tvrdnja da je "to pravi razlog što se Biskup otada okreće protiv Međugorja?"[1]

---

[1] Lj. Rupčić, *Istina o Međugorju (Kritički osvrt na stav biskupa Žanića: "La Posizione attuale (non ufficiale) della Curia vescovile di Mostar nei confronti degli eventi di Međugorje"*, daktiloskript, bez godine, s vlastoručnim potpisom, pojavio se početkom 1985., na str. 12 doslovno piše: Biskup "je, naime, nakon pritisaka s više strana na se izjavio župniku Zovki: 'Ja se ne smijem više eksponirati. Ja nisam spreman ići u zatvor.' A jednom drugom zgodom je

Tada se zametnuo razgovor između fra Joze Zovke i biskupa Žanića. Prenosimo glavne misli koje su i u Zapisniku pod navodnicima, a tiču se ove teme:

Fra Jozo: "Prije zatvora smo razgovarali, lijepo smo razgovarali i sad želim razgovarati. Ne želim Vas poniziti. Biskup je na početku i očinski i biskupski postupao. Drugo je poglavlje, otkud onda promjene... Došao sam Vas izvijestiti nakon povratka iz Sarajeva i rekli ste mi o nevoljama, rekli ste da su Vam rekli da će Vas zatvoriti, ali Vi ste rekli da niste spremni ići u zatvor."

Biskup: "Nisam rekao da se bojim ići u zatvor. To je za mene kao da sam opsovao Boga!" [...] Biskup je ponovio da nije rekao kako se boji, i da sastanak u Domanovićima nikad nije održan.

Fra Jozo: "Ne govorim što je bilo u Sarajevu, nego što ste Vi meni rekli. Vi ste se zanimali što ima novo u Međugorju, govorili ste o Međugorju. Dočekali su Vas neki svećenici koji su protestirali (iz Provincijalata). Rekli ste da su se svećenici sabrali i zaključeno je da moraju biti jedinstveni u stavu."

Biskup je rekao da to ne stoji, a

Fra Jozo precizira da je drugi razgovor bio onda kad se on vratio iz zatvora pa saznao da Biskup više ne vjeruje u Međugorje, na što je fra Jozo bio "iznenađen i žalostan. To nisam mogao vjerovati!" Što se tiče Rupčićeva pisanja, o. Zovko tvrdi: "Ne znam otkud to Ljudevitu? Nikad nisam ništa napisao niti bih dao izjavu o tome. Žao mi je što ovo moram reći. Ne želim osramotiti Biskupa. To nije put."

Biskup: "Ovo je otišlo u cijeli svijet i o meni dalo lošu sliku. Nikad nije bio sastanak u Domanovićima, a što se tiče Međugorja, ja sam na početku bio vrlo, vrlo otvoren, ali nikom nisam htio reći kakav je moj stav. Vicka mi je lagala 3.4.1982., ali nisam joj rekao da to vidim. Ja sam potpuno uvjeren da je govor o Domanovićima potpuno izmišljen. Ja sam iz početka sve otvoreno primao. Tražio sam i snimao, ali nisam vjerovao. Pogotovo nisam rekao da ne pristajem uz Međugorje 'da ne izgubim kruh'."[2]

---

tom istom župniku povjerio kako je nakon sastanka dijecezanskih svećenika u Domanovićima, potkraj 1981., primao mnogo ucjenjivačkih i prijetećih pisama ako ne promijeni svoj dotadašnji stav prema Međugorju. Oni su, naime, na tom sastanku već osudili Međugorje i dogovorili se da nitko od njih neće tamo ići. Biskup Žanić je na to dodao: 'Ja ne mogu od biskupa postati seoski kapelan', aludirajući na mogućnost njihova otvorenog sukoba s njim kao strancem u Hercegovini. I onda toga časa počinju u smjenama, sumnje, vratolomna i protuslovna tumačenja međugorskih događaja i nesmiljen obračun sa svim ljudima koji su bilo kako bili drukčijih pogleda na te iste događaje".

[2] *Zapisnik sjednice koju je održala Komisija pri Biskupskom Ordinarijatu u Mostaru za ispitivanje događaja u Međugorju od 30. do 31. svibnja 1985. godine*, Zapisnik napisao i potpisao [fra] Lj.[ubo] Lucić u Sarajevu, 12. rujna 1985., citati: str. 11-12. Vidi također: I. Dugandžić, *Međugorje u očima mjesnih biskupa Žanića i Perića na temelju dostupnih dokumenata*, Međugorje, 2020., str. 133-134.

Fra Jozo: "Biskupe, Vi ste zaista bili uvjereni. Kad ste došli u Međugorje, nakon razgovora s djecom, bili ste oduševljeni. Rezultat toga bila je izjava: 'Djeca govore istinu.' Vi ste imali vjeru: 'Gospa je tu.' A ja sam bio žalostan jer nisam znao zbog čega ću im vjerovati. Vi ste zaista imali vjeru: Bog je na djelu! Gospa je tu'."

Biskup: "Nisam htio začepiti povjerenje ni Tvoje ni djece. Davao sam dojam da vjerujem. Nisam htio prekinuti povjerenje. Htio sam istraživati. Da sam stvarno i povjerovao i kasnije došao do uvjerenja da nije, mogao sam promijeniti mišljenje. Ja sam mislio: 'Možda Bog šalje rješenje Hercegovačkog slučaja! Ali kasnije sam vidio da nije'."

Fra Jozo: "Kad sam se vratio iz zatvora, pitao sam se kako ste prestali vjerovati. Vi ste mi kazali svoj put. Sad bi tako trebalo povesti biskupiju, Crkvu, da svi stečemo takvo iskustvo, gdje je laž i nevjera ostavila utisak. A ja sam iz Vašeg govora - expressis verbis - koje sada ne želim reći pred ovim ljudima... Vi ste ispočetka imali taj dar i on je u Vama izazvao vjeru. Vi ste je očitovali. Nek Vam to ne bude žao. Nije to bilo iz taktike. O tome ste propovijedali".

Biskup: "Ispočetka sam stvarno mislio: Moglo bi biti! Ali odlučno mi je bilo kad je Vicka (14.I.) rekla da ne zna za dva kapelana. Slagala mi je! Tu je završena moja sigurnost: 'Nema u Međugorju ništa!' Prije sam sumnjao, ali taktički. Da i jesam vjerovao u početku, a kasnije došao do uvjerenja, zar ne smijem mijenjati mišljenje?"[3]

Iz razgovora je očito Biskupovo odlučno nijekanje: da je rekao da ga je strah ići u zatvor, to bi za njega bilo ravno smrtnomu grijehu, kao da je "opsovao Boga", odnosno "da se boji izgubiti kruh", i, drugo, četiri puta niječe da se uopće održao sastanak u Domanovićima biskupijskoga klera koji bi ucijenio Biskupa s obzirom na Međugorje. Očito je također da je Biskupov preokret nastao 14. siječnja 1982. kada mu je "vidjelica" Vicka lagala da ne pozna dva mostarska kapelana, a isto mu je tako lagala i 3. travnja iste godine u susretu u Mostaru. Laž u teškoj stvari!

Isto tako iz razgovora proizlazi da fra Jozo nije uvjerio Biskupa da je on u početku povjerovao bez razborite zadrške. Ta se Biskupova razumna ograda u svim njegovim izjavama i ne vidi u fra Jozinu govoru Biskupu.

A osobito je iz fra Jozina interventa očita njegova svjesna gluma i lažno prenemaganje kako je u vrijeme Biskupova dolaska u Međugorje 21. srpnja i nakon njegova razgovora s djecom, fra Jozo "bio žalostan i nije imao razloga da djeci

---

[3] *Zapisnik sjednice koju je održala Komisija pri Biskupskom Ordinarijatu u Mostaru za ispitivanje događaja u Međugorju od 30. do 31. svibnja 1985. godine*, Zapisnik napisao i potpisao [fra] Lj.[ubo] Lucić u Sarajevu, 12. rujna 1985., citat: str. 13. Vidi također I. Dugandžić, *nav. dj.*, str. 135-136.

vjeruje", a Biskup, eto, vjeruje! Glumatanje i lažno pretvaranje jest u tome što se fra Jozo hvalio da se i njemu "Gospa" ukazala sredinom srpnja, dakle prije Biskupova dolaska na susret sa župnikom i "vidiocima"; i on je postao "vidjelac", kako to egzaltirano prikazuje historiograf Međugorja R. Laurentin: "Sredinom srpnja [1981.], dana koji se ne može odrediti, nebo ga oslobađa posljednjih oklijevanja. Tijekom svakodnevne krunice, koju vidioci s njime zborno mole, dogodio mu se najnevjerojatniji od nepredviđenih događaja. Djevica je tu. Dà, i njemu, u dnu crkve, na koru, kao i vidiocima. Nikada ne bi ni pomislio da bi mu se takvo što moglo dogoditi, njemu sa zdravim razborom i hladnom glavom".[4]

"Gospa" se, eto, i njemu, župniku, "ukazala", za vrijeme krunice. A on ipak "žalostan" što Biskup djeci vjeruje, a on, fra Jozo, ne zna zbog čega bi im "vjerovao"! Kakva duhovna hipokrizija da bi ispao još "zdravijega razbora" i još "hladnije glave"! A "Gospa" se već "ukazala" i fra Jozi, prema Laurentinu, "sredinom srpnja", "dana koji se ne može odrediti", ali svakako prije 21. srpnja i susreta s Biskupom. Dogodio mu se "najnevjerojatniji od nepredviđenih događaja" u životu, i taj dan nije mogao zapamtiti?! Zamisli!

Međutim, fra Jozo na sjednici 30. svibnja 1985. pred Dijecezanskom komisijom izjavljuje: "Mogu vam kazati: 29. sam klečao u crkvi za vrijeme krunice. Bila je puna crkva. Iza trećeg desetka imao sam viđenje. Gospa je bila u crkvi negdje ispod kora.." (nakon stanke) fra Jozo je - vidno uzbuđen - nastavio: "Počeli smo pjesmu. Poslije sam jednostavno morao pružiti svjedočanstvo prisutnom narodu. Rekao sam u propovijedi narodu da je Gospa tu." Don Nikola Bulat na dnu Zapisnika na sljedećoj stranici olovkom dodaje: "(29. VI prenio Dugandžiću)". Dakle, Gospa se "ukazuje" fra Jozi 29. lipnja 1981. On daje svjedočanstvo nazočnu narodu i prije nego se posavjetovao s Biskupom: "Gospa je tu". I ne može se načuditi zašto je biskup Žanić nakon susreta s "vidiocima" 21. srpnja u propovijedi 25. srpnja 1981. rekao da "djeca ne lažu". Fra Jozo Biskupu na sjednici: "Vi ste imali vjeru: 'Gospa je tu.' A ja sam bio žalostan jer nisam znao zbog čega ću im vjerovati. Vi ste zaista imali vjeru: Bog je na djelu! Gospa je tu'."[5] Fra Jozo "žalostan" jer nije znao zbog čega djeci vjerovati, a "Gospa" mu se "ukazala" 29. lipnja 1981.! Kakvo licemjerje i dvoličje, kakva li farizejština i hipokrizija! I od takva "svjedoka", prema o. Rupčiću, potekla su oba prigovora: i da je Biskup promijenio pozitivno uvjerenje u posve negativno nakon svećeničkoga sastanka na Domanovićima i nakon prijetnji od Udbe da će ga zatvoriti ako on ne zatvori Međugorje, što je Biskup odlučno zanijekao i na sjednici Komisije i u više svojih izjava, osobito u posljednjem većem spisu o Međugorju (dok. 25, br. 20).

[4] R. Laurentin, *Medjugorje: Récit et chronologie des apparitions*, Paris, 1988., str. 69.
[5] Zapisnik sjednice, str. 6-7.

Insinuacija o sastanku na Domanovićima, potekla ona od fra Joze ili od fra Ljudevita, nema nikakva temelja, kao što je Biskup četiri puta zanijekao.

A kleveta o komunističkim prijetnjama biskupu Žaniću, sa svom žestinom pojavila se osobito od 2011. godine. Nad mrtvim biskupom visi teška optužba, zapravo nedokazana tvrdnja, tj. omražena klasična kleveta, izražena, ali ne i potkrijepljena, u nekim knjigama i filmovima da je on u svoje vrijeme, i kao biskup, bio suradnik jugo-komunističke Udbe. I da je to nužno utjecalo na njegov radikalan zaokret protiv vjerodostojnosti međugorskih zbivanja. Eto, kao da ga je zahvatio strah od komunističkoga zatvora! Ne će on, biva, kao Biskup ići u zatvor! Niti želi postati običan seoski kapelan! I slične kučine i paučine! Iako nema apsolutno nikakva dokaza, ni pisana ni usmena, ni slike, ni potpisa, ni prijave, ni bilješke ni s čije strane, među međugorskim skupljačima i raznositeljima klevetnička perja provlači se od 1981. njihovo uporno ozloglašenje kao istina koju jedva tko od njih može staviti pod upitnik: Oni znaju da je on udbaški suradnik, samo nemaju nikakve potvrde ili dokaza! Fra Ljudevit kaže da je biskup Žanić pričao fra Jozi Zovki o komunističkim prijetnjama i da je Biskup popustio, ne želeći se eksponirati niti ići u zatvor, niti se snalaziti kao običan kapelan, a fra Jozo prenio fra Ljudevitu. I onda fra Jozo pred Komisijom fra Ljudevita glatko demantira: "Ne znam otkud to Ljudevitu? Nikad nisam ništa napisao niti bih dao izjavu o tome".

Stoga je zaista očito da "međugorski fenomen" unosi razdor među vjernike, jer fanatici ne govore o istini, niti ih istina "ukazanja" toliko zanima, nego da bi privukli takozvane "hodočasnike", ne sustežu se od vrijeđanja Biskupa, od lupanja *ad hominem*, udarajući na njegov moralan život, na izmišljenu izdajničku ulogu. Biskup, eto, "mrzi" fratre i "međugorska ukazanja"! Sarajevski su uredi bivše Udbe odavno otvoreni i mogu se konzultirati. I konzultirani su. Na temelju njih odgovoreno je i 2011. i 2012. i 2018., kako donosimo u prilozima - člancima na kraju ove Žanićeve dokumentacije o Međugorju.

Izašlo je više knjiga o Udbinim agentima, suradnicima, doušnicima[6] među kojima imena biskupa Žanića jednostavno nema. Njegovo je ime uključeno samo među budno praćenima, operativno obrađivanima, među državnim neprijateljima broj jedan. Njegovo je neprijateljsko ime bilo Pio! U jednoj knjizi čitamo: "S obzirom da je 'Marin', uglavnom Službi prezentirao tačna i provjerena saznanja o neprijateljskoj djelatnosti pojedinih svećenika RKC [Rimokatoličke Crkve] (Žanić don Pavao, Majić don Srećko, Vuletić don Petar, Pavlović don Luka, Kozina fra Vlado i dr.), istog smo početkom 1988. godine prekategorisali u saradnika SDB [Služba državne bezbednosti] pod pseudonimom

[6] I. Bešlić (ur.), *Čuvari Jugoslavije. Suradnici Udbe u Bosni i Hercegovini, Hrvati I*., str. 7-820; *Hrvati II*., Posušje, 2003., str. 825-1389.

'Justin'".[7] Ali to što ni dojavljivač "Marin" ni taj isti "prekategorisani" suradnik "Justin" nema nikakvih dokaza ni dokumenata o Biskupovu suradništvu, nego ima o njegovoj "neprijateljskoj djelatnosti", ništa ne znači međugorskim zanesenjacima i razvikačima potvaranja. Jer, oni, znaju da biskup Žanić mora biti izdajnik, udbaški suradnik, ali, eto, ne mogu naći argumenata. Oni će radije otići u povijest pod kategoriju jednoumnih fanatika i svjesnih difamatora nego da bi se odrekli svoje klevetničke brojanice da je Žanić denuncijant, popustljivac, uhodar, udbaš, rušitelj Međugorja s pomoću jugo-udbe!

Ni prvi prigovor: mišljenje da djeca nešto doživljavaju, bez obzira naravno ili nadnaravno, pa potom čvrsto uvjerenje da to Blažena Djevica Marija apsolutno nije; ni drugi prigovor: Biskup je promijenio svoje prvotno mišljenje pod svećeničkim i udbaškim pritiskom, nema nikakva temelja.[8]

U tu se bezumnu kampanju uključila i "vidjelica" Marija, i to tek 2011. godine u djelu talijanskoga međugorskog "obraćenika". Odakle "vidjelici" taj podatak nakon dugogodišnjega poznanstva i susretanja s biskupom Žanićem? Ne spominje da je to primila kao redovitu dnevnu "poruku" od svoje "pojave", niti kao onu od 25. u mjesecu. Kako joj je palo na pamet da tek 2011., nakon 30 godina, izađe s tom klevetom u javnost? Što je čekala tolika desetljeća? Je li joj se ukazala difamatorska knjiga "Misterij Međugorja" iz 2011.? Čudno je da tu svoju potvoru nije već demantirala. Jer ona zna samu sebe i opovrgnuti. Prihvatiti sve što joj "mistifikator i karizmatični čarobnjak" Vlašić kaže i nalaže i mjesecima živjeti u njegovoj zajednici i u tim fantazijama, pa onda sve zanijekati kao najveću laž.[9] I kune se pred Svetohraništem i potpisuje (11. VII.1988.). Pa više ne znaš kada govori istinu a kada neistinu. Kada izgovora svoje klevete, a kada izgovara svoje zakletve![10] Samo je ta nerazumna objeda

---

[7] M. Marković (ur.), *Udbini sinovi. Dokumenti i analize*, Ljubuški, 2004., str. 207; usp. također *Čuvari Jugoslavije. Hrvati I.*, str. 446.

[8] I. Sivrić, *La face cachée de Medjugorje*, tome I., Saint-François-du-Lac, Canada, 1988., str. 121, sažima oba prigovora koja su potekla od fra Joze Zovke i prenesena fra Ljudevitu: "Otac Rupčić pokušava otkriti razloge zbog kojih je msgr. Žanić tako odlučno i sa zakašnjenjem progovorio protiv međugorskih događaja. Prvo bi bilo to što se bojao da ga ne uhite ako se izloži komunističkom režimu zagovarajući pojavu Međugorja. Otac je Zovko obavijestio oca Rupčića o tome što se navodno dogodilo na sastanku dijecezanskoga svećenstva održanu na Domanovićima svršetkom 1981. godine. Mostarski je ordinarij navodno primio nekoliko prijetećih pisama od vlastita svećenstva ako ne bi promijenio svoj odnos prema pojavi u Međugorju. On se navodno bojao sukoba sa svojim svećenstvom, jer je bio 'stranac', to jest nije došao iz mostarsko-duvanjske biskupije. Kako su mi se ovi navodi u najmanju ruku činili čudnima, pitao sam biskupa Žanića. On je oba zanijekao".

[9] D. Kutleša, (prir.), *Ogledalo Pravde, Biskupski ordinarijat u Mostaru o navodnim ukazanjima i porukama u Međugorju*, Mostar, 2001., str. 29-32.

[10] *Ogledalo Pravde*, str. 75-80.

protiv Biskupa dostatna da se u sve posumnja što Marija djevojčica od 15 godina sebi umišlja, i što "vidjelica" Marija od 55 godina izmišlja! U ovom odgovoru međugorskim prigovaračima donosimo kronološki više Biskupovih dokumenata koji ga prikazuju kao dosljedna čovjeka, odlučna biskupa, branitelja istine i nesavitljiva svjedoka pred nasilnicima i lažima ovoga svijeta.

Na kraju ove nizanke od 30-ak dokumenata tri su priloga o Biskupu kao dosljednu svjedoku istine u svijetu punu "boja lažljivih", objavljena 2011., 2012. i 2018. godine. Ali razumijemo da ponosnim fanaticima međugorskih "ukazanja" ne vrijedi nikakav razuman dokaz ni prvoklasno pisano svjedočanstvo. Fanatizam u ovom slučaju i znači borbu revnitelja međugorskih izmišljotina protiv zdrava razuma. A to što postoje "činjenice" umišljene u njihovoj glavi, a ne postoje u stvari, to gore po samu stvarnost; jer one, te njihove "činjenice", očito postoje, samo ih, eto, još očitije nema! Kao da su i one zahvaćene prividom "međugorskoga fenomena".

Zaključimo Biskupovom osobnom obranom:

- U siječnju 1985. na talijanskom jeziku daje intervju, gdje kaže: "Čuo sam da se priča, Laurentin i drugi, da sam ja plakao u početku ukazanja. Ovo (žao mi je upotrijebiti ovu riječ 'laž') jesu laži. Ja nisam mijenjao. Naravno u početku sam mislio: 'Možda su istinita ukazanja', ali prilično brzo došao sam do zaključka: 'Nisu nadnaravna".[11]

- U svibnju 1990. piše i odgovara: "'Na početku je i Biskup vjerovao'. Nije istina! Dok su komunisti progonili i fratre i vidioce i hodočasnike, ja sam ih sve branio pa nisam promijenio mišljenje 'jer su mi na Republičkoj komisiji prijetili i jer su svećenici 'petrovci' to od mene tražili.' To su izmišljene klevete, neke od mnogih. Dok sam ja zatvorene fratre javno branio, fra Jozo Zovko je u istrazi o Biskupu rekao da je vuk i licemjer, tako stoji u optužnici, a njegov advokat Vuković me po kolegi pitao, što sam se ja sukobljavao sa Zovkom da me onako teško optužuje" (dok. 25, br. 20). Možda o. Zovko nije htio toliko Biskupa optužiti koliko sebe obraniti od vlastitih priznanja i opovrgavanja u istrazi i na sudu tako da je ispao - trostruki klevetnik! Najprije je priznao i potpisao da je u pozdravu biskupu na krizmi govorio o "lažnim učiteljima" i "vukovima", zatim je rekao da je time mislio na biskupa kao "lažna učitelja" i "vuka", konačno je i to zanijekao da je to svjesno rekao jer nije bio dovoljno koncentriran zbog "bolova u ušima" pa je tvrdio da je održao sasvim drugi pozdrav (dok. 4)! I to je međugorski svjedok!

[11] A. Baron Toaldo - M. Corato, *Medjugorie*, Vicenza, 1985., str. 33-34.

O pastoralnom djelovanju fra Joze Zovke u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji može se vidjeti u Dekretu kojim mu je oduzeto svako vršenje svećeničkih funkcija na biskupijskom području Hercegovine.[12]

Mislimo da je najprikladniji odgovor ne samo dvama spomenutim prigovorima, nego i raznim drugim prigovarateljima biskupu Žaniću u vezi s Međugorjem, ako donesemo bitnu dokumentaciju kroz njegovih 12 godina službena i odgovorna praćenja čudna fenomena.

U svome posljednjem većem spisu o "slučaju" i "fenomenu", objavljenu u više jezika 1990. godine, Biskup je najavio da kani izdati knjigu o ovim temama. U nadi da će tijekom vremena moći sastaviti opširniju studiju, biskup je Žanić u tom spisu u gotovo 30 brojeva sažeo glavne činjenice i dokaze koji su ga uvjeravali u neistinitost međugorskih "ukazanja" i "poruka". Najavljena knjiga nije ugledala svjetlo dana.

Ono što daje poseban ton ovoj knjizi jesu izvorni dokumenti o međugorskoj "pojavi", kronološki poredani i skupljeni na jedno mjesto, a koje je pisao i objavljivao biskup Žanić u svome 12-godišnjem službovanju u Mostaru. Neka se Biskup procjenjuje po pisanim djelima svojim, a ne po prepričavanju, pogotovo nedobronamjernu.

Opća primjedba: Sve Napomene i svi Osvrti, odvojeni zvjezdicama od Biskupova teksta, zahvati su prireditelja ove Dokumentacije kao što su također njegova sva Upućivanja u tekstu na dokumente u ovoj monografiji kao i sve Bilješke ispod teksta dodane radi moguće veće jasnoće i neprekinuta proučavanja i "hercegovačkoga slučaja" i "međugorskoga fenomena" i njihova uzajamna odnosa od nastanka ovoga fenomena.

Nadamo se u Gospodinu, pred čijim licem u nebu prokušana duša biskupa Žanića živi od 2000. godine, da ova sabrana njegova dokumentacija o "međugorskom fenomenu", najbolje odražava njegovu misao i djelo, njegovu obranu Gospine časti i vjerodostojnosti Crkve.

Neka mu Blažena Gospa, koju je uvijek sinovski i iskreno častio, bude zaštitnica u nebu.

[12] Dekret kojim se proglašava da vlč. fra Jozo Zovko, na području Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije nema nikakvih ovlasti vršiti svećeničke čine, posebno nema ovlast ispovijedati vjernike, *Vrhbosna*, 3/2004., str. 293-298.

DOKUMENTACIJA BISKUPA ŽANIĆA

GODINA 1981.

Dokument 1.

"Par dana iza početka 'ukazanja'"

Fratri imaju pravo

Napomena. Ova poruka nije zabilježena kronološki prva, ali jest izgovorena. Biskup Žanić 25. studenoga 1983. šalje opširno pismo, koje poslije, na odgovarajućem mjestu, donosimo cjelovito, naslovljeno na ljubljanskoga nadbiskupa Alojza Šuštara, predsjednika Slovenske pokrajinske Biskupske konferencije, i, među ostalima, navodi spomenutu vijest, među prvim "međugorskim porukama".

***

"Fra Nikola Radić, delegat generala OFM za Hercegovinu, rekao mi je par dana iza početka 'ukazanja' u Međugorju: 'Doletio je jedan fratar na Široki Brijeg i kaže da se ukazala Gospa u Međugorju i rekla da fratri imaju pravo!'"[1]

***

Osvrt. Fra Nikola Radić (1929.-2010.) bio je generalni definitor u Rimu (1979.-1985.), ujedno je bio Delegat Generala OFM za Hercegovačku franjevačku provinciju, koja je bila pod izravnom upravom Generala Reda.

---

[*] Kopija Biskupova pisma nadbiskupu Šuštaru u: Arhiv Biskupskog ordinarijata Mostar (ABOM), 25.XI.1983., prot. 1172/1983. Pod istim je brojem i izvorno pismo nadbiskupa Šuštara od 19.XI.1983.

[1] Prvi put objavljeno u biskupijskom *Službenom vjesniku*, 1/2018., str. 111.

Nije zapisan nadnevak kada je bio taj susret generalnoga delegata o. Radića s biskupom Pavlom. Prema *Liber intentionum - Bilježnici misnih nakana* (1.VIII.1959.-31.XII.1982.), biskup je Žanić na Petro-Pavlovdan, 29. lipnja, podijelio sakrament sv. Reda prezbiterata devetorici dijecezanskih đakona u mostarskoj katedrali, prvo ređenje u novoj katedrali.[2]

Biskup je 28. lipnja u Konjicu podijelio sakrament sv. krizme mladeži te obavio kanonski pohod. Istoga je dana bio u kanonskom pohodu župi Potoci u Bijelome Polju.

Dan prije, 27. lipnja slavio je sv. krizmu u Glavatičevu i obavio kanonsku vizitaciju.

Lako je pretpostaviti da je Generalni delegat došao čestitati imendan biskupu Pavlu, najvjerojatnije 26. lipnja kada je Biskup bio, slobodan od obveza, u Mostaru. To bi moglo odgovarati Biskupovu vremenskom određenju njegova susreta s o. Radićem: "par dana iza početka 'ukazanja' u Međugorju".

Tu "poruku" Biskup tek ovdje, u pismu nadbiskupu Šuštaru, spominje prvi put, jer tomu, očito, nije posvećivao tolike pozornosti, misleći u sebi osobno radije da je, možda, Gospa došla poručiti da se u duhu crkvene poslušnosti riješi sablažnjivi "hercegovački slučaj". Svakako je značajno da je i ovom "porukom", ako ćemo joj posvetiti i malo pozornosti, "međugorski fenomen" od svoga početka 1981. povezan s "hercegovačkim slučajem", da ulazi u onih famoznih "prvih sedam dana" lipanjskih "ukazanja", da će se ta "poruka" protezati prvih nekoliko godina. Kako se odvijala kanonska akcija s obzirom na neke franjevce, pobunjene osobito protiv osnivanja katedralne župe, tako se razvijala strateška reakcija s pomoću "međugorske pojave". O ovome je biskup Žanić javno i službeno pisao (dok. 15), a nakon njegove smrti osvrtao se i Ordinarijat, ali ne sveobuhvatno, jer je navedeno tek nekoliko takvih napadačkih poruka.[3] Ovdje donosimo, radi veće jasnoće, ono bitno što je o tome poznato iz međugorskih izvora: Kronike, Dnevnikâ, Rokovnika ili Grafenauerovih prepisivanja, i upućujemo na cjelovite tekstove koji su objavljeni u Dodatku I. knjige *Istina će vas osloboditi*, koju je 1986. godine napisao don Nikola Bulat, član proširene Biskupske komisije.

Osnutak katedralne župe. Sve je povezano s osnivanjem katedralne župe i s posvetom katedrale Majke Crkve 14. rujna 1980. prema Papinu dekretu *Romanis Pontificibus*[4] iz 1975. godine! Dvojica mostarskih kapelana, fra Ivan Prusina i fra Ivica Vego, uz potporu gvardijana fra Vlatka Kozine, uporno su i

[2] Vidi također u: *Službeni vjesnik*, 1/1981., str. 35.

[3] "Biskup 'kriv', fratri 'pravi'", u: *Ogledalo Pravde*, str. 75-80.

[4] Sveta Kongregacija za evangelizaciju naroda ili za širenje vjere, Dekret za okončanje neriješenog spora u mostarsko-duvanjskoj biskupiji, u: *Glas Koncila*, 6. srpnja 1975., str. 4.

nezakonito obavljala svećeničke funkcije na području katedralne župe. Kapelanski neposluh bio je tolik da je Generalna uprava u Rimu otpustila i jednoga i drugoga fratra iz Franjevačkoga reda 29. siječnja 1982.

Nakon **prvoga** interventa, u okviru prvih sedam dana "ukazanja", da "fratri imaju pravo", čak još 15 puta međugorska "pojava" zaštićuje pobunjenike a okrivljuje biskupa Žanića zbog "nereda", barem od prosinca 1981. pa sve do početka 1985. godine, a najviše ih je u 1982. godini. Je li to poruka neke nedefinirane "utvare" ili su "vidioci" poučeni od onih kojih se tiče, posve je svejedno. Očito je da u čitavoj stvari nečiji prsti nisu čisti. Osim već spomenute, evo i drugih "poruka" kronološki poredanih i ukratko prikazanih, s navođenjem izvora "Kronike ukazanja", koju je vodio fra Tomislav Vlašić, zakoniti međugorski kapelan od srpnja 1982., te Rokovnika i više Dnevnika "vidjelice" Vicke Ivanković.

Druga - 19.XII.1981. T. Vlašić upisuje u Kroniku da je Biskup "napravio krive poteze". Vicka zapisuje u svoj Rokovnik da je "za ove nerede najkrivlji biskup Žanić", da fra Ivica Vego "nije kriv".[5] O "zabuni" kako u svoj Rokovnik iz 1983. "vidjelica" Vicka bilježi "Gospine poruke" neposlušnim mostarskim kapelanima iz 1981. i 1982., piše N. Bulat, član Dijecezanske komisije.[6]

Treća - 3.I.1982. kroničar Vlašić upisuje da je "Gospa" rekla preko Vicke: Fra Ivica Vego "ništa nije kriv", "Biskup pravi nered i zato je on kriv. Neće ni on vazda biti biskup".[7]

- Oštro i odlučno! Prijeteći! Kao da je biskup Žanić mislio da će on vazda biti biskup!

Četvrta - 11.I.1982. - ubilježeno u Kronici i u Vickinu Rokovniku: "Pitali smo ponovno za dvojicu mostarskih kapelana i Gospa je ponovila dva puta ono što je prije rekla".[8]

- Dva puta: da ne bude zabune i da se dobro zapamti!

Peta - 20.I.1982. u Kronici se čita: "Što će raditi fr. Ivica Vego i fr. Ivan Prusina sad kad su istjerani? Oni nisu krivi. Biskup se u odluci prenaglio".

- Tada uopće nisu bili "istjerani"![9] Biskup ih ne izgoni iz Reda, nego njihova Generalna uprava, a potvrđuje Sveta Stolica.

---

[5] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi. Nepouzdanost izvora i nedoličnost poruka. Studija o nekim međugorskim pitanjima (1986.)*, Mostar, 2006., str. 100.

[6] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 51-56. Vidi "Poruke" u *istom djelu*, str. 100.

[7] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 102.

[8] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 103.

[9] *Službeni vjesnik*, 2/1982., str. 22-23: "Daje se na znanje svim svećenicima u našim biskupijama. Od Vrhovne uprave Franjevačkog reda /OFM/ iz Rima dobili smo Deklaracije po kojima su: fra Ivan PRUSINA i fra Ivica VEGO, članovi Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM, otpušteni iz Reda OFM, oslobođeni zavjeta i suspendirani a divinis. Donosimo jedan od dva identična dokumenta". Slijedi dokument o fra Ivanu Prusini.

Šesta - 27.II.1982. u Vickinu III. Dnevniku stoji: "Bili smo ja i Jakiša sami pitali smo za dvojicu fratara. Gospa je za nji rekla da oni nisu ništa krivi i to je nekoliko puta ponovila".[10]

- Ovdje je bilo potrebno ponoviti čak nekoliko puta!

Sedma - 15.IV.1982. O fra Ivici Vegi i fra Ivanu Prusini Vicka u Dnevniku II.[11] prenosi "Gospinu poruku": "[…] Ona se najprije nasmijala i počela govoriti. Oni nisu ništa krivi. Ponovila je dva puta...". "Biskup je tu kriv a ima ih puno koji ga podržavaju...".[12]

- "Gospa" sve kroza smijanje otkriva glavnoga krivca - Biskupa!

Osma - 16.IV.1982. u Vickinu Rokovniku: "Ja sam postavljala neka pitanja za vas dvojicu a isto tako mi je neka [pitanja] Gospa sama rekla. Mnoge fratre grize savjest zbog njih dvojice. Pa će se sve doznati, oni će se sami polako otkrivati".[13]

Deveta - 26.IV.1982. U Vickinu Rokovniku čitamo: "Što Biskup radi, nije po Božjoj volji. Nevini bez krivnje, pa tako premoreni".[14]

Deseta - 4.V.1982. Ovaj zapis ima samo pater R. Grafenauer, slovenski isusovac: "Za Ivana i Ivicu treba se što više moliti, da mognu izdržati sve progone... Ja sve vidim i znam, što se radi, samo da oni odu, ali to ne može tako lako. Pravda se mora vidjeti".[15]

Jedanaesta - 27.VI.1982. U Kronici je upisano: "Na pitanje: Biskup se spotiče nad tim što si ti rekla da fr. Ivica Vego i fr. Ivan Prusina nisu krivi. [...]. Odgovorila je: 'Biskup, a još više oni koji ga na to potiču, svojim stavom škode vjeri ... Ja kod njih dvojice ne nalazim krivicu'."[16]

- S obzirom na slučaj mostarskih kapelana, Biskup ne samo da je kriv, najkrivlji, da ne radi po Božjoj volji, nego čak škodi vjeri!

Dvanaesta - krajem kolovoza 1982. Poruku prenio o. R. Grafenauer: "Vicka nam je rekla otprilike ovako: Gospa mi je poručila da se Ivan i Ivica ne udaljuju iz Mostara. Sama je to rekla, a da je nisam ništa upitala".[17]

Trinaesta - 29.IX.1982. Kroničar zapisuje "poruku": "Fr. Ivica je pitao: 'Da li da idu iz Mostara ili da ostanu?' A ona je odgovorila: 'Neka ostanu!'"[18]

---

[10] O Dnevniku III. vidi: N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 48-50.

[11] O Dnevniku II. i njegovoj ovisnosti o Kronici vidi: N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 40-48.

[12] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 105. Vickin "Rokovnik".

[13] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 107.

[14] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 109. Izvorno piše: premoreni, premda je smisao: prekoreni, kao što piše biskup Žanić u svojoj Poziciji 1984., u točki 6.

[15] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 110-111.

[16] Preslik *Kronike*, str. 177, u prilogu.

[17] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*., str. 113.

[18] N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 114.

Četrnaesta - 17.I.1984. Kroničar "međugorskih ukazanja" o. Vlašić donosi četiri pitanja i odgovore troje vidjelaca (Ivan odgovara na prva dva pitanja). Ovdje prenosimo prvo pitanje i odgovor Ivanov. *Pitanje 1*. "Zašto si ti, Gospe, rekla fra Ivici Vegi i fra Ivanu Prusini da ostanu?" Ivan odgovara: "Gospa je odgovorila: 'Oni nisu bili krivi. Biskup je za njih dobio krive optužbe. Zato ih sada odbacuje'." Kroničar je sve odgovore donio biskupu Žaniću u Mostar, 22. siječnja 1984.[19]

- Biskup krivo informiran!

Petnaesta - Kronika, 14.XI.1984. Od 2. rujna 1984. Kroniku vodi fra Slavko Barbarić, koji o ovome problemu piše: "N. B. 2. Fra Ivan i fra Ivica bili su danas sa nadbiskupom Franićem u Splitu. Išli su fra Slavko Barbarić i fra Tomislav Pervan. Najprije je lijepo primio njih dvojicu i razgovarao s njima i pozvao ih na ručak. Saslušao ih je strpljivo, a tražio je od njih savjetujući ih u ime svih prijatelja Međugorja da idu iz Mostara. Oni su rekli da će još razmisliti. - 3. […] Nakon razgovora a na pismeni zahtjev Massima Rastrelli izdao je [Nadbiskup] ili napisao pismo u kojemu tvrdi da nema teoloških poteškoća. Treba ispitivati svaku poruku, a distancira se od poruke fra Ivanu i fra Ivici". Ni okorjeli filomeđugorac nadbiskup Franić nije mogao sa svojim teološkim gledištem uskladiti međugorske "poruke" neposlušnim franjevcima!

Šesnaesta - 5.I.1985. prema Kronici, fra Tomislav je postavio tri pitanja, na koja su odgovori pristizali u nadolazna dva dana:

a) Draga Gospe! Jesi li Ti rekla dvojici kapelana da ostanu?

- 6.I.1985.: Jakov je odgovorio: Gospa je rekla: DA.

b) Što si time htjela postići?

- 6.I.1985.: Marija je napisala: Gospa kaže: Ja imam poseban plan koji će se nad njima ispuniti.

c) Što kažeš sada [za ovu dvojicu]?

- 7.I.1985.: Ivan prenosi: "Ja ću im reći za jedno izvjesno vrijeme".[20]

Od svršetka lipnja 1981. do početka siječnja 1985., dakle kroz tri i pol godine "međugorska pojava" na razne načine poručuje i najmanje 15 puta posreduje, a ponekada i po nekoliko puta ponavlja da spomenuti pobunjeni franjevci imaju pravo, ohrabruje ih da ne odlaze iz Mostara, to znači ni s područja katedralne župe, da nisu ništa krivi, da ne trebaju nikoga slušati, neka ustraju i u mjestu i u neposluhu. A biskup je Žanić "najkrivlji" za nerede oko župa, on se "u odluci prenaglio", on "ne radi po Božjoj volji", svojim djelovanjem "škodi

[19] "Neki dokumenti iz Međugorja", u: *Službeni vjesnik*, 3/1984., str. 85-93: redni broj 4, str. 88.

[20] Original *Kronike ukazanja* u župnom uredu u Međugorju, a preslik na ABOM-u. O ispuštanju, križanju, prekrajanju pojedinih odlomaka u Kronici, prije nego je dostavljena na Ordinarijat, vidi N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 23-33.

vjeri", u njemu nema "nimalo prave ljubavi Božje" i konačno on je za njih dvojicu primio "krive optužbe". Pred takvim nevjerojatnim fenomenom zastao je i nadbiskup Franić!

I samo manipulatori istinom i fanatici neistine mogu tvrditi da "međugorska pojava" nije povezana s "hercegovačkim slučajem", i to od početka posredstvom nekih svjesnih manipulatora i manipuliranih "vidjelaca" i "vidjelica" protiv mira, jedinstva i zajedništva mjesne Crkve u Hercegovini. A u širi okvir te afere, osim samozvanih vidjelaca Ivana, Jakova, Vicke, Marije, uvučeni su na razne načine, prema pisanim svjedočanstvima, već spomenuti hercegovački franjevci: Slavko Barbarić, Vladimir Kozina, Tomislav Pervan, Ivan Prusina, Ljudevit Rupčić, Ivica Vego, Tomislav Vlašić; zatim slovenski isusovac Radogost Grafenauer, splitski nadbiskup i metropolit Frane Franić, koji se samo u toj "poruci" distancirao i tražio da se i dvojica kapelana distanciraju od takvih "Gospinih poruka", a u svemu je drugome slijepo slijedio međugorske "poruke" u kojima nije vidio "teoloških poteškoća". Kako će se neposlušni distancirati kada ih "pojava" učvršćuje u njihovoj neposlušnosti i pobuni?

Dokument 2.
11. srpnja 1981.

Tajnik don Ante Luburić
župniku fra Jozi Zovki

Ugovara Biskupov susret sa
župnikom i "vidiocima"

Mnogopoštovani Oče!

Približava se dan krizme u župi Međugorje. No prije nego o. Biskup dođe u župu, on bi se želio osobno susresti sa Vama i sa djecom, i to ako je moguće sa svima, koja imaju neke zanimljive doživljaje i koja su u ovo zadnje doba pokrenuli, kako se čuje, velike mase svijeta. Ja sam spreman da se sastanak upriliči sa djecom i Vama i sa O. Biskupom bilo to u Međugorju, Čitluku ili ovdje u Mostaru, i to u vremenu od 21.7. - 23.7. popodne. Za nas bi bilo najpogodnije 21.7. od 13.00 sati pa dalje. Molim Vas odgovorite što prije.

Želeći Vam obilje Božjega blagoslova i mudrosti pozdravlja Vas

don Ante Luburić, tajnik

[*] Kopija pisma u: ABOM, od 11.VII.1981., prot. 488/1981.

Dokument 3.
21. srpnja 1981.

Razgovor biskupa Žanića s "vidiocima"

Napomena. Biskup je Žanić razgovarao sa samozvanim vidiocima u župnom uredu u Međugorju. Čini se da je sve šestero dječaka i djevojčica bilo zajedno u prostoriji ali tako da je jedno po jedno dolazilo biskupu za stol na razgovor, a ostali su bili na određenoj udaljenosti i mogli pratiti. To bi se dalo razabrati iz onoga što Biskup, dok razgovara, na primjer, s Ivankom, proziva Mirjanu i postavlja joj pitanje u vezi s njezinim satom koji se "čudesno" pomaknuo. Mirjana odgovara, a Biskup se odmah vraća na razgovor s Ivankom.

***

Ivan Dragićević

Pavao Žanić, biskup, predstavlja "vidioce":
Ivan Dragićević, 16 godina, prvi usmjerene.
Hoćeš li ti meni samo istinu govoriti?
Ivan Dragićević: *Da.*
Biskup: Kuneš li se Bogu da ćeš mi istinu govoriti?
Ivan D. - *Hoću.*
Biskup: Reci: Kunem se Bogu.
Ivan D. - *Kunem se Bogu.*
Biskup: Uvjeren si da ti se Gospa ukazala, jesi li ili nisi?
Ivan D. - *Jesam.*
Biskup: Jesi li bio nagovaran od nekoga?
Ivan D. - *Nisam.*
Biskup: Jesi li kad posumnjao u ukazanje u velikoj mjeri?
Ivan D. - *Nisam.*
Biskup: Jesi li čuo njezin glas?
Ivan D. - *Jesam.*

[*] Medjugorje, 21. srpnja 1981., snimljeno s magnetofonske vrpce, ABOM.

Biskup: Što misliš koja je glavna stvar koju je Gospa vama rekla, što je glavno što je ona vama rekla?

Ivan D. - *Da ne dolazi radi nas, dolazi radi svijeta.*

Biskup: Pa šta je vama rekla posebno?

Ivan D. - *Posebno, da čvrsto vjerujemo.*

Biskup: Je li što spominjala biskupa?

Ivan D. - *Da svak ima obraćenje prema Bogu.*

Biskup: A je li išta spominjala biskupa, svećenike, časne sestre?

Ivan D. - *Spominjala je ona fratre.*

Biskup: U kom smislu? Što je rekla za njih, da im reknete nešto?

Ivan D. - *Kako su započeli to svoje gledanje prema Bogu, da ne zapuste.*

Biskup: U Lurdu je to bio poziv na pokoru, na post. I rekla je Gospa Bernardici: "Pođite župniku i recite mu neka mi sagradi ovdje crkvu, neka svi dolaze u procesiji". Da li je tako što bilo ovdje?

Ivan D. - *Nije.*

Biskup: Je li bilo štogod o narodu, poziv na obraćenje?

Ivan D. - *Gospa je rekla da narod samo čvrsto vjeruje.*

Biskup: Čuo sam da je govorila da se pomire?

Ivan D. - *Da pomirimo svijet.*

Biskup: Je li još što rekla? Možeš li se još štogod sjetiti da je Gospa govorila kao neku poruku? Najviše bi me interesirala neka poruka za biskupa, svećenike, ili za svijet? Da li te hvata strah kad Gospa dođe?

Ivan D. - *Nije.*

Biskup: Jesi li je ti štogod ikad pitao?

Ivan D. - *Jesam.*

Biskup: Što?

Ivan D. - *Za majku.*

Biskup: A šta si je pitao?

Ivan D. - *Gospa je rekla neka majka samo čvrsto vjeruje.*

Biskup: Jesi li je još štogod pitao?

Ivan D. - *Još sam je pitao za jednog malog. Samo, kaže, neka čvrsto vjeruje.*[21]

Biskup: Jesi li još štogod pitao?

Ivan D. - *Nisam je više ništa pitao.*

[21] Riječ je o djetetu Danijelu Šetki, vidi komentar u: N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 51-52.

Marija Pavlović

Biskup: Marija Pavlović, 16 godina. Zakuni mi se Bogom da ćeš istinu govoriti što te budem pitao.

Marija Pavlović. - *Kunem se.*

Biskup: Kunem se Bogom da ću istinu govoriti.

Marija P. - *Kunem se Bogom da ću istinu govoriti.*

Biskup: Je li vam Gospa rekla kakvu posebnu poruku?

Marija P. - *Da čvrsto vjerujemo i da nikome ne damo svoje vjere.*

Biskup: Je li vam Gospa dala kakvu tajnu koju trebate držati za sebe, da nikome ne kažete?

Marija P. - *Jeste.*

Biskup: Jeste li vi to kome kazali?

Marija P. - *Nismo.*

Biskup: A bi li ti to smjela biskupu kazati?

Marija P. - *Ne znam. Ja mislim da bih trebala prvo pitati Gospu pa onda.*

Biskup: A od ovoga što smiješ kazati, što možeš reći da je glavno šta vam je Gospa govorila?

Marija P. - *Glavno? Pa ima dosta toga glavnog.*

Biskup: Po prilici reci nešto što smatraš da je glavno. Je li ti rekla da ideš u samostan?

Marija P. - *Ja tada nisam bila, njih je dvoje bilo. Rekla je njima: ako imaju želju da idu. Ja imam želju odavno, ali nisam je prijavljivala.*

Biskup: A je li spominjala biskupa, svećenike?

Marija P. - *Pitali smo je što bi njima poručila. Da čvrsto vjeruju i da nikome ne daju svoje vjere.*

Biskup: I ništa drugo?

Marija P. - *Ništa.*

Biskup: A za svijet, je li rekla što?

Marija P. - *Ništa.*

Biskup: Je li govorila da će dati kakav znak, da svatko vidi?

Marija P. - *Jeste. Mi smo joj govorili da nama nevjernici ne vjeruju i hoćemo li mi to izdržat. I što se tiče nevjernika, njima će ostavit znak. A što se tiče vjernika, njima ne treba znak.*

Biskup: Rekla je da će ostaviti njima znak?

Marija P. - *Da.*

Biskup: Je li još štogod rekla, kakvu poruku za koga?

Marija P. - *Ima. Mi smo je dosta pitali za bolesnike.*

Biskup: A za svijet?

Marija P. - *Pitali smo, mislim baš sam ja pitala, o popovima i franjevcima.*

Tamo je jedna časna sestra bila, išla u brdo, i kaže: "Bi li mogla to pitati?" Ja kažem: "Bih". I kaže ona: "Bi li trebala neka žrtva?", da pitam Gospu.

Biskup: A je li vam Gospa govorila da se ljudi mire, pomire?

Marija P. - *Gore smo bili u brdu i svi smo je gledali. Bilo je naroda, velika sila, kao na početku. I kaže mi jedan komšija, koji se oženio ima jedno godinu dana… Meni se manta, ja osjetim nekako nemam snage. Ja mu kažem: "Mogu sama, pusti me!" Ja galamim: "Pusti me!" I on mene pusti. I ja počnem opet ono ševrljat onako. On me opet uzme. Ja mu kažem: "Pusti me!" I on me pusti. I ja ništa nisam čula kad su oni mene zvali. Ja sam otišla na suprotnu stranu. Oni su dole otišli, a ja sam gore otišla. I, onaj, išla sam ja ovako i kao da mi je tu neki teret na meni. Išla sam pravo, nešto me vuče, ja padam na kamenje i ništa meni. I ja upadnem u onu draču, i sad iz one drače kao da me nešto tu uzme pa me digne. I ja se ovako okrenem kad ono ugledam Blaženu Djevicu Mariju. Ovako drži ruke, a sama ja bila. I pita me ona: "Gdje su one ostale djevojčice?" I iznad nje sam vidjela križ, ali nema Isusa na njemu.*

Biskup: Je li tada držala Isusa? Je li se vidio Isus lijepo?

Marija P. - *Jest, kažu, prvi put, ali ja prvi put nisam bila.*

Biskup: Je li još štogod rekla Gospa?

Marija P. - *Nije.*

Biskup: A koliko je tih tajni koje nikome ne smijete kazati?

Marija P. - *Imaju tri tajne.*

Biskup: I čuli su to svi?

Marija P. - *Jesu, ja mislim da jesu, i oni govore da i oni imaju isto tri tajne.*

Biskup: A kad Gospa govori, je li to svi čujete?

Marija P. - *Čujemo. Kad ona moli, onda svi isto molimo.*

Biskup: A šta molite, krunicu?

Marija P. - *Molila je Vjerovanje. I još je nešto molila, ali mi smo joj postavljali pitanja, a ona moli.*

Biskup: A gdje vam se jučer ukazala?

Marija P. - *Doli ispod kuća.*

Biskup: A svi ste bili zajedno?

Marija P. - *Svi smo bili skupa.*

Biskup: A jeste li baš išli tamo zajedno očekujući ukazanje?

Marija P. - *Jesmo.*

Biskup: A je li bilo svijeta tamo oko vas?

Marija P. - *Bila je milicija. Ali nas kao da nešto tjera i mi još jače one pjesme pjevamo. Kad se završilo ukazanje, imali smo takvu veliku želju da nas ne bi ništa spriječilo*.

Biskup: A da li je bilo u kući ukazanje?

Marija P. - *Jeste.*

Biskup: Kako Gospa izgleda?
Marija P. - *Obična.*
Biskup: Kao živo biće?
Marija P. - *Jeste. Ja sam je probala opipat. Ovako je ja, ono, hvatam prstima, ne može se nikako opipat, ono.*
Biskup: Koliko daleko bude od vas?
Marija P. - *Ispred nas bude.*
Biskup: A je li osjećate kad će to bit, najprije svjetlo vidite, je li?
Marija P. - *Jeste, svjetlost, nekad jednom bude svjetlost, a nekad više puta, mislim tri puta.*
Biskup: Koliko obično traje ukazanje?
Marija P. - *Pa nekad bude 5 minuta, nekad 10 minuta, nekad 12 minuta. Ispočetka je više bilo, sad manje.*
Biskup: Hoće li biti večeras?
Marija P. - *Hoće.*
Biskup: Ništa nije rekla kad će biti zadnje ukazanje?
Marija P. - *Nije.*
Biskup: Ni kad će dati kakav znak?
Marija P. - *Rekla je samo da će nam ostavit znak. Rekla nam je: "Anđeli moji".*
Biskup: Imaš li još šta reći?
Marija P. - *Nemam.*

Mirjana Dragićević

Biskup Žanić: Mirjana Dragićević, 16 godina, drugi razred gimnazije. Radi vrijednosti ovoga iskaza molio bih da mi se zakuneš Bogom da ćeš istinu govorit.
Mirjana Dragićević: *Kunem se Bogom.*
Biskup: Kunem se Bogom da ću istinu govorit.
Mirjana D. - *Kunem se Bogom da ću istinu govorit.*[22]
Biskup: Mene interesira najviše..., izgledaš mi nekako tužno?
Mirjana D. - *Glava me je bolila.*

[22] Ovdje, u ovom dijelu ove kasete, nema onih početnih Biskupovih pitanja i Mirjaninih odgovora: o dobi, školi, motivima odlaska na Podbrdo, što Biskup na drugom mjestu donosi. Usp. Lj. Rupčić, *Istina o Međugorju*, (dok. 25, br. 5) - "Sve sam ih zakleo na križ da mi moraju govoriti istinu (snimljeno na magnetofonskoj vrpci). Prva je bila Mirjana: 'Išle smo tražiti ovce i najednom...' (kapelan u župi me upozorio da su išle pušiti, skrivale su to pred roditeljima). 'Čekaj, Mirjana, ti si pod zakletvom. Jeste li išle tražiti ovce?' Stavila je ruku na usta, 'oprostite, išle smo pušiti'."

Biskup: Mene najviše interesiraju poruke koje je Gospa dala: vama, svijetu, svećenicima?

Mirjana D. - *Ovako, mi smo je pitali za franjevce i popove treba li kakva žrtva, ona je rekla za to ne treba žrtva, nego samo želja za to i da se to može ostvarit uz pomoć molitve i čvrste vjere. Nije potrebna žrtva.*

Biskup: Tko ju je to pitao?

Mirjana D. - *Onda smo je još pitali za biskupa, svećenike, ima li kakvu poruku za njih. Ona je rekla da od njih traži da čvrsto vjeruju i mole, i da nam vjeruju i da nas zaštite koliko je u njihovoj moći jer nas progone. I onda smo je pitali: da li ćemo mi ovo sve izdržat jer na nas vrše pritisak, i tô. Ona je rekla da ćemo mi to sve izdržat.*

Biskup: Je li još šta rekla, mene interesiraju posebno poruke?

Mirjana D. - *Pitali smo je ima li kakvu poruku za narod. Ona je rekla neka narod samo čvrsto vjeruje.*

Biskup: A je li vam rekla Gospa neka se narod izmiri?

Mirjana D. - *Jeste, to je bilo baš u brdu. Rekla nam je da pomirimo narod.*

Biskup: A je li vam Gospa povjerila neke tajne?

Mirjana D. - *Jeste.*

Biskup: Ne smijete ih kazat?

Mirjana D. - *Mi smo je baš pitali, ona je rekla da su to naše tajne.*

Biskup: Kako bi ti zaključila: koja je glavna svrha, glavna namjera Gospina ukazanja?

Mirjana D. - *Znate šta, ovih dana, kad smo mi išli gore u brdo, naroda je bilo stvarno mnogo. I ne bi valjalo da je ona nama ostavila znak, to ne bi valjalo. Narod bi samo otišao gore u brdo, divio se i gotovo. A ovako narod ode u brdo, gori se pomoli, ode u crkvu, ispovjedi se, pričesti, prisustvuje Misi, to je stvarno mnogo, mnogo ih se ispovjedilo, pričestilo, obratilo, točno se obratilo. U našem selu se prije svašta čulo, psovalo, a sad niko ne psuje. Nema toga da se kaže nešto, ovako, bezobrazno.*

Biskup: A gdje ti živiš?

Mirjana D. - *U Sarajevu.*

Biskup: Ono je tebi majka umrla?

Mirjana D. - *Nije, nego Ivanki.*

Biskup: A gdje ona živi?

Mirjana D. - *Ona živi u Mostaru.*

Biskup: Kad si bila u Sarajevu, je li ti se Gospa kada u Sarajevu ukazala?

Mirjana D. - *Jeste.*

Biskup: Koliko je to trajalo?

Mirjana D. - *Vrlo kratko.*

Biskup: Da li si osjetila strah?

Mirjana D. - *Ne, ja sam jedva čekala hoće li mi se pojavit, šta će mi reć.*

Biskup: Jesi li je ti sama tada posebno nešto pitala?

Mirjana D. - *Ne, ona samo meni nešto kaže i ode, nije se zadržavala mnogo.*

Biskup: Imaš li još štogod reći? Kako ti osjećaš da će ovo završit?

Mirjana D. - *Osjećam da će nas gnjavit u školi, i tô.*

Biskup: Da li je ovo na tebe, u smislu jednog ličnog obraćenja, djelovalo?

Mirjana D. - *Jeste, išla sam normalno u Sarajevu svake nedjelje u crkvu, na vjeronauk, i tô. Ali, nekako, ono zimi, mrsko mi, i tô, a sada svaku večer molim. Razgovaram sa Gospom, pričam, kao da razgovaram sa njom, i tako, drugačije sve nekako.*

Biskup: Kako ti ide molitva?

Mirjana D. - *Fino.*

Biskup: Ugodno?

Mirjana D. - *Da, nekako mi je kao da razgovaram sa Gospom i sa Bogom, nekako mi ljepše.*

Biskup: Jesi li gledala kada kakav film o Lurdu i Fatimi?

Mirjana D. - *Ne, ja sam samo gledala film kako Isusa muče, i tô, kako je nosio križ.*

Biskup: Nekad čovjek, kad sanja, nešto tako mu to u snu izgleda stvarno. Onda mu dođe na pamet: Je li ovo san ili java? Je li tebi tako nekad kod ukazanja padne na pamet: Jesam li ja u nekom transu, u zanosu? Je li mi se doista Gospa ukazuje?

Mirjana D. - *Nije.*

Biskup: Tebi je normalno da je tu Gospa?

Mirjana D. - *Mi smo je prihvatili kao nešto, kao našu drugaricu, majku, tako nekako.*

Biskup: Koliko daleko stoji od vas?

Mirjana D. - *Mi je nekad dodirujemo, zagrlimo.*

Biskup: Možete li je vi dodirnuti kao što dodirujete jedno drugo?

Mirjana D. - *Odvajaju nam se prsti kad je dodirujemo.*

Biskup: Kako odvajaju?

Mirjana D. - *Ja je dodirujem i nekako mi se prsti sve odvajaju.*

Biskup: Kao da se ne da uhvatit, tako nekako?

Mirjana D. - *Da, tako nekako, prsti se odvajaju.*

Biskup: A je li kada vidljivo držala Isusa na rukama?

Mirjana D. - *Prvi dan kad smo mi gledali dole sa puta, kao držala neko dijete, ovako, u naručju, prekrila ga, i prebacila veo, nismo nju baš vidjeli dobro, ali nešto nam je reklo da je to Gospa.*

Biskup: A koliko daleko?

Mirjana D. - *Jedno 200 metara.*

Biskup: A kasnije, je li kada krunicu imala u ruci?

Mirjana D. - *Ovako bi raširila ruke i molila.*

Biskup: Kakav joj je glas?

Mirjana D. - *Kao da pjeva, nekako fin.*

Vicka Ivanković

Biskup: Kako se zoveš?
Vicka Ivanković
Biskup: Prezime?
Vicka I. - *Ivanković*
Biskup: Koliko imaš godina?
Vicka I. - *16*
Biskup: Svi po 16 godina?
Vicka I. - *Tu smo, blizu.*
Biskup: A koji si razred škole?
Vicka I. - *Drugi ću sad srednje.*
Biskup: Da naš razgovor bude ozbiljniji, zakuni mi se Bogom da ćeš mi istinu govoriti.
Vicka I. - *Hoću.*
Biskup: Kunem se Bogom da ću istinu govoriti.
Vicka I. - *Bogom se kunem da ću istinu govorit, sve.*
Biskup: Mene najviše interesira šta vam je Gospa rekla da reknete?
Vicka I. - *Najprije je rekla, prvih dana, da pomirimo svijet, da obratimo narod. To je najprije rekla. Onda nam je još govorila da vjere još ima, i da svoju vjeru ne damo nikome; da budemo spremni za nju sve dat.*
Biskup: Šta je još rekla?
Vicka I. - *Rekla je da ima mnogo nevjernika koji ne vjeruju. I pitali smo je: "Što nas proganjaju?" Ona je rekla: "Neka oni proganjaju! Vi se ničega ne morate plašit! Na kraju ćete sve pobijedit!" Onda je rekla da je jedan Bog, jedna vjera, da vjerujemo čvrsto, da idemo svake nedjelje u crkvu, da se molimo Bogu. Onda smo je pitali za ove bolesnike, za one slijepe, paralizirane, jer to najviše daju na papiru da pitamo. O tome najviše pitamo: ko će ozdravit, ko neće, i tako.*
Biskup: A je li vam štogod rekla o biskupu?
Vicka I. - *Nije. Samo smo pitali za ove naše svećenike. Ona je rekla da kažemo da vjeruju čvrsto, da svoju vjeru nikome ne daju, to smo je prvih dana pitali. A nije o biskupu ništa govorila.*
Biskup: A ove svađe među klerom?
Vicka I. - *Jesmo, franjevci i popovi, pitali smo je treba li tu ikakva žrtva. Ona je rekla da tu žrtva nikakva ne treba. Nije potrebno. Doći će to sve s vremenom.*
Biskup: Je li vam kazala kakve tajne koje ne smijete nikome reći?
Vicka I. - *Jeste.*
Biskup: Smiješ li ti to biskupu kazati?
Vicka I. - *Ne smijem, ne smijem stvarno.*
Biskup: A da je pitaš: "Smijemo li to biskupu kazati?"

Vicka I. - *Nama je fra Jozo rekao da pitamo Gospu smijemo li mi njemu kazat tajne. Ona je rekla da nikome ne smijemo govorit.*

Biskup: Je li se tajne tiču samo vas ili svijeta?

Vicka I. - *Nisu samo nas, tako, ima pomiješanih.*

Biskup: A je li vam što rekla kad ćete te tajne svijetu kazati?

Vicka I. - *Nije nam tada ništa rekla da kažemo kad ćemo ih moći reći.*

Biskup: A je li vam kazala kako joj je ime?

Vicka I. - *Jeste. Blažena Djevica Marija. Ja sam bila nosila kršćene vode; ako bude neka sotona ili nešto, da iđe; da se tu neko ne zavarava, ili nešto. I ja sam uzela kršćene vode i rekla: "U ime Oca, Sina i Duha Svetoga, Amen. Ako si Gospa, ostani; ako si neka sotona, iđi!" Kako sam je prvi put vidila, tako i sada, isto sve.*

Biskup: A je li se tebi ikad sama ukazala?

Vicka I. - *Jeste.*

Biskup: Gdje?

Vicka I. - *Jednom kad sam bila kod kuće. Ja bila dole u predsoblju. Ima, ovako, jedna soba, taman se ja oblačila, spremala se da idemo u 9 sati uvečer molit za bolesnike. I ona mi samo rekla: "Vjeruj!" Ovako raširila ruke. Tu bila jedno tri minute. Moli nešto. Ovako, raširila ruke.*

Biskup: Jesi li je tada pitala štogod?

Vicka I. - *Nisam.*

Biskup: Je li se jučer ukazala?

Vicka I. - *Jeste, u 6 i po.*

Biskup: A gdje točno?

Vicka I. - *Bili smo dole u jednoj šumi, ispod onog brda, dole. Isto neki dan smo bili kod Marije, u njezinoj sobi. Bili smo dva sata, isto nam se pojavila. Bio je tu Jakov, ja, Marija i Ivanka. Nisu bili Mirjana i Ivan. Mi išli tamo u sobu i taman mi na vrata, kad tamo Gospa, kao lebdi. Mi ušli tamo i molili Boga. I ona je nama rekla da je njezina najveća želja bila da mi odemo u časne, to nam je rekla. I ona je rekla da joj tu želju svakako ispunimo. Onda sam ja rekla da hoću i da sam se ja prijavila. Onda je ona rekla da je njoj drago, tako bi volila da sve odu. A ove kažu da neće, pa ja ne znam. Ona svaki dan o tome govori.*

Biskup: Tko govori svaki dan?

Vicka I. - *Gospa. Pitali je mi jednom: "Koja bi tvoja najveća želja bila?", tako da vidimo šta će nam kazat. Ona je rekla: "Moja bi najveća želja bila da odete u časne i da mi ispunite tu želju". Onda smo sutra došli. Opet nam govorila: "Jeste li razmislili?", da joj kažemo hoćemo li joj ispunit želju. Ja sam rekla da hoću. One nisu ništa rekle.*

Biskup: A je li muškarcima što rekla?

Vicka I. - *Jeste. Prvi put kad smo mi bili, Ivan je bio u Zagrebu, a Jakiša mali bio je tu. I rekla mu je da bi to bila njezina želja svakako da pođu u fratre. A nama je rekla za časne nekoliko puta.*

Biskup: Je li još išta poručila?
Vicka I. - *Nije.*
Biskup: A šta ti misliš kako će ova ukazanja završiti?
Vicka I. - *Ne znam. Ona je nama neki dan rekla, kad smo bili tamo na brdu, dole u onoj šumi, ona je rekla da će prije ostavit znak, a da će se još ukazivat.*
Biskup: A hoće li se večeras ukazati?
Vicka I. - *Hoće.*
Biskup: Hoćeš li joj reći da ste govorili s biskupom?
Vicka I. - *Hoćemo. Pitat ćemo je ima li išta za vas.*
Biskup: Dobro, bit će mi drago.

Jakov Čolo

Biskup Žanić: Kako se ti ono zoveš?
Jakov Čolo
[Kraj stranice A kasete - B stranica:]
Biskup: Je li ti se jučer ukazala Gospa?
Jakov Č. - *Je.*
Biskup: Je li nešto posebno kazala?
Jakov Č. - *Nije.*
Biskup: Hoće li se večeras ukazati?
Jakov Č. - *Hoće.*
Biskup: A je li se gdjekad ukazala tebi samome?
Jakov Č. - *Nije.*
Biskup: A je li se ti moliš Bogu?
Jakov Č. - *Molim.*
Biskup: Je li ti draga molitva?
Jakov Č. - *Je.*
Biskup: A je li ti ovako rekla šta ćeš ti biti kad budeš veliki?
Jakov Č. - *Rekla nam je da budemo fratri i časne.*
Biskup: Fratri i časne?
Jakov Č. - *To je njezina želja.*
Biskup: To je njezina želja?
Jakov Č. - *Jeste.*
Biskup: A koliko godina imaš?
Jakov Č. - *10.*
Biskup: A koji si razred završio?
Jakov Č. - *Četvrti.*
Biskup: Četvrti?

Jakov Č. - *Prije na godinu išao.*
Biskup: A je li još imaš što kazati? Je li štagod Gospa rekla da rekneš kome?
Jakov Č. - *Nije. Pitali smo je najviše za bolesne.*
Biskup: Najviše za bolesne?

Ivanka Ivanković

Biskup: Kako se zoveš?
Ivanka Ivanković
Biskup: Koliko godina imaš?
Ivanka I. - *15 završila.*
Biskup: A koji razred škole?
Ivanka I. - *Osmi.*
Biskup: Osmi osnovne?
Ivanka I. - *Da.*
Biskup: Hoćeš li se zakleti da ćeš istinu govoriti?
Ivanka I. - *Hoću.*
Biskup: Reci: Kunem se Bogom da ću istinu govoriti.
Ivanka I. - *Kunem se Bogom da ću istinu govorit.*
Biskup: Interesiraju me najviše poruke, šta je Gospa kazala da reknete narodu?
Ivanka I. - *Ovako, Gospa je rekla da mi trebamo da pomirimo sav narod, da živi u slozi.*
Biskup: Jesi li ti bila prva koja si vidjela Gospu?
Ivanka I. - Ovdje nedostaje Ivankin odgovor (nap. prepisivača).
Biskup: Jesi li kada posumnjala da ti se to samo pričinja? Ti si prva vidjela Gospu, je li tako?
Ivanka I. - *Ovako, kad smo se vraćali, ja pogledam u brdo, meni se nešto zasja. Ovako, lik, isto Gospa. Ja ništa, ovako, šutim. Ja opet pogledam, kad ono isto. Ja kažem: "Eno Gospe!" Kažu oni meni: "E, jeste našla kome će se pokazat!" Mi opet, drugi put, išle, sa onom Marijinom sestrom.*
Biskup: To je istoga dana bilo?
Ivanka I. - *Jeste, u 6 sati, tako nešto, u 6 i 15, i tako smo pjevali ove pjesme, ove svete, i molitvu onu.*
Biskup: Da se vratimo na prvi put. Jeste li vi bile išle gore zapaliti koju cigaretu?
Ivanka I. - *Jesmo.*
Biskup: Hajde sad nastavi govoriti.
Ivanka I. - *I to smo pjevali, isto i molitve, i ja im kažem: "Eno, sad pogledajte!"*
Biskup: A koliko je bila daleko?

Ivanka I. - *Bila je dosta daleko. Tako smo mi u selu pričale, nisu nam vjerovali. Govorili su nam svašta: leteći tanjiri, nešto tako. I mi smo opet sutra otišli gore. I opet smo je ugledali i klekli smo tu.*

Biskup: Opet je bila ona daleko?

Ivanka I. - *Jeste. Isto gore u brdu. I onda je Vida otišla po narod. A prema meni i Mirjani je raširila ruke i mi smo gore odmah otrčale. Nismo gledale kuda gazimo, ništa. I tako su onda i Jakov i Marija došli. I Ivan je s nama bio, ja i Vida i Mirjana. I gore smo došli i klekli smo.*

Biskup: Koga ti to zoveš Vida, je li Vicku?

Ivanka I. - *Jeste, Vicku.*

Biskup: Hajde nastavi.

Ivanka I. - *I Jakov je mali klekao. Pitao je: "Gdje je Gospa?" Mi govorimo: "Evo je pred nama!" Ja, Vicka i Mirjana govorimo: "Evo je pred nama!" I Jakov je klekao u draču, tu, i kazao: "Da mi je sad umrijet, ne bih žalio". I tako smo je mi pitali za znak. I slučajno je Vida upitala Mirjane koliko je sati. Ona nije primijetila jer ne zna koliko je sati, nije vidjela uopće. Onda sam ja pitala: "Da li će opet doći?" Ona je rekla da hoće.*

Biskup: Govorili ste da vam se sat pomakao?

Ivanka I. - *Jeste, kazaljke, u Mirjane. Onda sam je ja pitala isto za svoju mamu, pitala sam je kako je ona. Rekla je da je dobro.*

Biskup: Dobro, Mirjana, reci nam kako je bilo to za sat?

Mirjana Dragićević - *Ovako, to je bilo drugi dan. Mi smo molili Gospu da nam ostavi neki znak, da nam vjeruju. I mene je baš Vicka pitala koliko je sati. Ja sam pogledala u sat, on se zaokrenuo. I ja sam svakom dala da vidi taj sat. Bila je tu i milicija.*

Biskup: A da li se mogao, prema onome što si ti vidjela, sat polupati? Recimo, kad bih ja sad ispustio ovaj sat dole, pukla bi mu osovina, i on bi prestao ići. Da li je to bio udarac?

Mirjana D. - *On se jednostavno zaokrenuo, ali on radi.*

Biskup: Je li Gospa štogod spominjala biskupa?

Ivanka I. - *Nije. Pitali smo je da ozdravi Papa.*

Biskup: Šta je ona rekla?

Ivanka I. - *Ne sjećam se više.*

Biskup: Nije rekla da će Papa umrijeti?

Ivanka I. - *Nije. Rekla je da će ozdravit.*

Biskup: Je li štogod spominjala ove svađe između fratara i popova?

Ivanka I. - *Mi smo je to pitali. Rekla je da će to doć s vremenom.*

Biskup: Je li vama rekla štogod što ćete vi biti kad odrastete veliki?

Ivanka I. - *Kako mislite?*

Biskup: Je li vam rekla što bi željela da budete kad budete odrasli?

Ivanka I. - *Ona je ovako rekla, njena najveća želja bi bila da idemo u časne, ako mi to želimo. I da pitamo roditelje.*

Biskup: Šta ti sada o tome misliš?

Ivanka I. - *Ja ne znam kako bih to izdržala. Ona se meni u sobi u 1 sat ukazala, iza ponoći. I ona je meni rekla fino da reknem ja Vidi da dobro razmisli da se kasnije ne bi kajala.*

Biskup: Šta da razmisli?

Ivanka I. - *Dobro to da razmisli, hoće li biti časna.*

Biskup: A jesi li ti svjesna toga da bi katkada to tebi moglo bit kao neko tvoje lično priviđenje, a da ipak to nije Gospa bila?

Ivanka I. - *To je Gospa bila. Jer kad smo mi gore došli treći dan, Vida je uzela kršćenu vodu i rekla: "Ako si Gospa, ostani; ako nisi, idi". Ona je ostala.*

Biskup: Ne, ne mislim to, nego može se dogoditi da netko - to su takozvane halucinacije - vidi pred sobom kao da nešto jest, a ustvari nije ništa. Da li je tebi kada ta misao došla?

Ivanka I. - *To je sigurno Gospa.*

Biskup: Kako je na tebe ovo čitavo ukazanje djelovalo? Da li ti je postala molitva draža?

Ivanka I. - *Jeste. I radosnija sam puno nego prije.*

Biskup: Da li te muči ovo što ovako progoni milicija?

Ivanka I. - *Nimalo.*

Biskup: Je li se jučer ukazala?

Ivanka I. - *Jeste.*

Biskup: Gdje je to bilo?

Ivanka I. - *U 6 i po, dole, kako se ono kaže…*

Biskup: Hoće li biti večeras?

Ivanka I. - *Hoće.*

Biskup: Je li se vi dogovorite gdje ćete poć?

Ivanka I. - *Jesmo. Jer narod za nama ide pa se mi nekad sakrijemo u kuću, i tako.*

Biskup: Da li je Gospa rekla da će ostaviti kakav znak onima koji ne vjeruju?

Ivanka I. - *Jeste. Samo je rekla da će ostavit znak u brdu.*

Biskup: Da će ostaviti znak?

Ivanka I. - *Jeste.*

Biskup: Imaš li još štogod kazati?

Ivanka I. - *Nemam više ništa.*

Biskup: Koliko daleko ona stoji ispred vas kad vam se ukaže?

Ivanka I. - *Nije daleko, metar. Mi se približimo njoj. I ona nas je zagrlila jednom.*

Biskup: Zagrlila?

Ivanka I. - *Jeste.*

Biskup: A da li vi to osjećate kao neki dodir?

Ivanka I. - *Ovako nekako ne osjetimo baš ono kao tijelo njeno. Kao vazduh. Mi diramo onu haljinu i sve nam se ono prsti odvajaju.*

Biskup: Kako odvajaju?

Ivanka I. - *Mi ko diramo, to vidimo da diramo, ali nikako ne osjetimo po prstima da diramo haljinu.*

Biskup: Hoćeš li joj kazati da si govorila sa biskupom?

Ivanka I. - *Hoću.*

Biskup: Reci neka ti štogod rekne šta ona želi od biskupa, jer ovo je stvar koja se sada već ne tiče samo vas, nego i svih nas, biskupa posebno. Bilo bi mi drago kada dođem u subotu na krizmu da bude neka poruka.

Ivanka I. - *Bit će.*

***

Osvrt. Biskup je gotovo svakomu dječaku i djevojčici, nakon položene prisege pred Bogom da će govoriti istinu, postavio ista ili slična pitanja: dob, razred, jučerašnje i današnje ukazanje, udaljenost priviđenja od "vidjelaca" itd. Ovdje se zaustavljamo na onim temama koje nam se čine osobito važnima, i oko kojih su se tijekom vremena plele raznovrsne priče, istine i neistine, uspjesi i neuspjesi, ostvarenja i neostvarenja. A to su: zvanje, znak, poruke, tajne, spor o župama. Nije uvijek označeno vrijeme kada su "vidioci" postavljali pitanja svojoj "pojavi", u "prvih sedam dana" ili tijekom toga prvoga mjeseca "ukazanja", do ovoga razgovora s Biskupom.

Zvanje:

Biskup ih je izričito pitao je li im "pojava" govorila što bi ona željela da oni budu kada uzrastu, koje životno zvanje da izaberu?

- Marija: *Ja tada nisam bila, njih je dvoje bilo* [Vicka i Jakov]. *Rekla je njima: ako imaju želju da idu* [u samostan]. *Ja imam želju odavno, ali nisam je prijavljivala*.

- Vicka: *I ona je sama od sebe rekla da je njezina najveća želja da mi odemo u časne. I da joj tu želju svakako ispunimo. Da bi voljela da sve odu. I da svaki dan o tome govori.* Vicka veli da su je jednom pitali: *Koja bi tvoja najveća želja bila?* Ona je rekla: *Moja bi najveća želja bila da odete u časne i da mi ispunite tu želju.* Sutradan se zanimala*: Jeste li razmislili?* Vicka: *Ja sam rekla da hoću. One nisu ništa rekle.*

- Jakov je to potvrdio: *Rekla nam je da budemo fratri i časne.* Biskup je opet priupitao, a Jakov opet potvrdio: *To je njezina želja.*

- Ivanka: *Ona je rekla da bi njezina najveća želja bila da idemo u časne, ako mi to želimo. I da pitamo roditelje.* Onda dodaje: *Ona se meni u sobi u 1 sat ukazala, iza ponoći. I ona je meni rekla fino da reknem ja Vidi* [Vicki] *da dobro razmisli da se kasnije ne bi kajala.* Biskup je navodi da razmisli je li to "ukaza-

nje" u 1 sat poslije ponoći možda "priviđenje", a Ivanka se brani da nije nikakvo priviđenje, jer je Vicka treći dan, nakon početka ukazanja, nosila "kršćene vode" i da je "pojavi" rekla: *Ako si Gospa, ostani; ako nisi, idi.* Ona je ostala. I to joj je dokaz da nije ni priviđenje ni noćno snoviđenje u 1.00 poslije ponoći!

Nijedno od njih šestero nije ispunilo "Gospinu" "najveću želju" da se posveti duhovnom zvanju, u samostanu. Zvanje je ozbiljna stvar. Ako je to Gospa i ako je izražavala svoju želju, može se pretpostaviti da je znala da ih je Bog pozvao u duhovno zvanje. Neki su pokušali, ali nisu uspjeli: Ivan u Visokom i Dubrovniku, Marija u Vlašićevoj zajednici. O tome je opširnije pisano o svakome pojedinačno.[23] Svi su se ponijeli neozbiljno s obzirom na duhovno zvanje, kao da i sami u to nisu vjerovali! "Vidioci" su se sretno oženili, a "vidjelice" sretno poudale.

Znak:

Pitanje znaka ili velikoga znaka povlači se od početka. "Vidioci" su bili zainteresirani da se dogodi neki znak da im ljudi vjeruju, kao što je u Lurdu protekao potočić.

- Mirjana: *Ovako, to je bilo drugi dan. Mi smo molili Gospu da nam ostavi neki znak, da nam vjeruju. I mene je baš Vicka pitala koliko je sati. Ja sam pogledala u sat, on se zaokrenuo. I ja sam svakom dala da vidi taj sat. Bila je tu i milicija.*

Biskup je jasno pokazao (dok. 25, br. 6) da se radi o padu i kvaru sata, a ne ni o kakvu znaku i znamenju!

- Marija: *Mi smo joj govorili da nama nevjernici ne vjeruju i hoćemo li mi to izdržat. I što se tiče nevjernika, njima će ostavit znak. A što se tiče vjernika, njima ne treba znak.* Marija na kraju dodaje: da je "pojava" rekla da će im ostaviti znak.

Na žalost, i "vjernicima" treba znak, jer "vidioci" postaju sve nevjerodostojniji znak, kojima se ne može pridati ni "ljudska" kamoli "katolička" vjera.

- Vicka: *Ona je rekla da će prije ostavit znak, a da će se još ukazivat.*
- Ivanka: *Samo je rekla da će ostavit znak u brdu.*

Na "znak" se kritički osvrnuo biskup Žanić (dok. 18, br. 3). Prošlo je, evo, gotovo 40 godina, a "znaka" nema ni u brdu ni u dolu, ni vjernicima ni nevjernicima, ni "vidiocima" ni nevidiocima. Samo to da se šestero "vidjelaca" poprilično snašlo u životu i bez toga "znaka", i bez visokih škola, da neki mogu

[23] "Duhovna zvanja 'međugorskih vidjelaca'" u: *Službeni vjesnik*, 1/2010., str. 114-122; https://www.md-tm.ba/clanci/duhovna-zvanja-%E2%80%9Eme%C4%91ugorskih-vidjelaca%E2%80%9C (26.2.2021.).

godinama primati i po desetine "međugorskih hodočasnika" u svoje apartmane, to jest "znak" nečega! O "znaku" je pisano opširno.[24]

Poruke:

- Mirjana: *Ona je rekla da od biskupa i svećenika traži da čvrsto vjeruju i mole, i da nam vjeruju i da nas zaštite koliko je u njihovoj moći jer nas progone.*
- Marija: *Da čvrsto vjerujemo i da nikome ne damo svoje vjere.*
- Ivanka: *Ovako, Gospa je rekla da mi trebamo da pomirimo sav narod, da živi u slozi.*

O naknadnim "porukama" i Biskupu, i Međugorju, i svijetu, i o onim nedostojnim i nedoličnim, pisao je Biskup (dok. 24; dok. 25, brojevi: 16, 18, 28), a pisano je i s komentarom.[25]

Tajne:

U prvih mjesec dana već su znali za neke "tajne".

- Marija kaže da postoje *tri tajne* i da ih ne bi mogla kazati Biskupu a da prethodno ne upita *Gospu.*
- Mirjana kaže da su to *naše tajne*, znači nešto osobno, privatno.
- Vicka odlučno tvrdi da ih ne smije kazati: *Ne smijem, ne smijem stvarno.* A Biskup dodaje: A da je pitaš: "Smijemo li to biskupu kazati?" Vicka: *Nama je fra Jozo rekao da pitamo Gospu smijemo li mi njemu kazat tajne. Ona je rekla da nikome ne smijemo govorit.*

Biskup: Je li se tajne tiču samo vas ili svijeta?

- Vicka: *Nisu samo nas, tako, ima pomiješanih.*

Nisu, dakle, samo "naše tajne"! Ili je svakomu zasebna tajna, tj. svakomu po tri različite: 3 x 6 = 18! A tijekom vremena predviđeno je da ih svakomu bude po 10!

O tim je "tajnama" kritički pisao Biskup (dok. 18, br. 11; dok. 25, br. 19). O njima, zajedno s drugim temama, bilo je opširnije pisano na temelju međugorskih izvora.[26] A osvrnut ćemo se na to kada ta tema bude na redu.

---

[24] "Dvosmislene igre oko 'velikoga znaka'", u: *Službeni vjesnik*, 3/2009., str. 270-279; https://www.md-tm.ba/clanci/dvosmislene-igre-oko-%E2%80%9Cvelikoga-znaka%E2%80%9D (26.2.2021.).

[25] *Ogledalo Pravde*, str. 83-134.

[26] "Međugorje - tajne, poruke, zvanja, molitve, ispovijedi, komisije", u: *Službeni vjesnik*, 2/2007., str. 61-67; https://www.md-tm.ba/clanci/me%C4%91ugorije-tajne-poruke-zvanja-molitve-ispovjedi-komisije (26.2.2021.).

Spor o župama, afera o dvojici mostarskih kapelana:

- Marija kaže da je ona pitala za odnose biskupijskih svećenika i franjevaca, to je zapravo neka časna sestra zamolila "vidjelicu" da je pita treba li za to rješenje poduzeti kakvu "žrtvu" (post, razna uskraćivanja i mrtvenja).

Jesu li djevojčice razumjele što znači "žrtva", nije jasno, ali odlučno sve odbijaju da treba ikakva žrtva, to su jasno razumjele. Dosta je želja i molitva i da će rješenje doći s vremenom.

- Mirjana potvrđuje da je Marija pitala o tom odnosu klera, ali da je njezina "Gospa" rekla da ne treba žrtva, *nego samo želja za to i da se to može ostvarit uz pomoć molitve i čvrste vjere. Nije potrebna žrtva.*

- Ivanka također potvrđuje da su je pitali, ali da je ona rekla da će rješenje doći *s vremenom.*

- Vicka također potvrđuje da *tu nikakva žrtva ne treba* da će se riješiti *s vremenom*.

Kojim i kolikim vremenom? Ni nakon gotovo 40 godina, ni uza želje i molitve, ne vidi se potpuno rješenje. Na odnos "hercegovačkoga slučaja" i "međugorskoga fenomena" argumentirano se osvrtao biskup Žanić (dok. 15; dok. 25, br. 8-9). To mu je zapravo bio ključan dokaz da od otvorena motritelja postane oštar osporavatelj takvih pojava. A detaljnije je pisano na temelju međugorskih dokumenata.[27]

[27] "Napadi 'međugorske pojave' na dijecezanskoga biskupa Pavla Žanića", u: *Službeni vjesnik*, 1/2018., str. 108-114; https://www.md-tm.ba/clanci/napadi-medugorske-pojave-na-dijecezanskoga-biskupa-pavla-zanica (26.2.2021.).

Dokument 4.
25. srpnja 1981.

Verzije "pozdrava" župnika Zovke biskupu Žaniću na krizmi u Međugorju

Postoje dvije oprječne verzije župnikova pozdravna govora u početku sv. Mise i dijeljenja krizme u Međugorju u publikaciji njegova odvjetnika objavljenoj 1990. godine. Ovdje se služimo tom monografijom o fra Jozinu istražnom i sudskom procesu i svi su navodi i stranice iz nje.[28]

- Jedna je verzija: pozdravna dobrodošlica napismeno pripremljena na "komadiću papira" za svetkovinu sv. Jakova, 25. srpnja 1981., kada je bila najavljena i slavljena sv. krizma. Taj je "komadić papira" policijski zaplijenjen 17. kolovoza kada je i župnik Zovko pritvoren. O tom se fra Jozinu pozdravu raspravljalo u istražnom postupku, u pripremi optužnice 28. kolovoza i unesen je u samu optužnicu 14. rujna. Tu je fra Jozo priznao i potpisao da je ta pisana zaplijenjena prva verzija dobrodošlice "pročitana" pred Biskupom na krizmi. Tu će istu verziju fra Jozo na glavnoj raspravi 21. listopada glatko zanijekati da je kao dobrodošlica uopće izgovorena, a to što je prije priznao i priznanje potpisao pravdao je time što nije bio koncentriran zbog "bolova u ušima". Ta verzija nigdje nije cjelovito objavljena, nego samo prepričana, i nalazi se u sudskom spisu.

- Druga verzija, opet prema tvrdnji fra Joze Zovke: pozdravna dobrodošlica bila je pripremljena u pisanu obliku. Ali ona, navodno, nije doslovno čitana nego onako, u slobodnu stilu izrečena. Ta, druga, pisana dobrodošlica, nije zaplijenjena s prvom verzijom, nego ju je naknadno dostavio sudu fra Jozin odvjetnik, tek 23. rujna 1981., dva mjeseca nakon sv. krizme u Međugorju, 25. srpnja, i gotovo mjesec i pol dana nakon što je fra Jozo priznao da je prvu verziju pročitao i priznanje potpisao. Sud ovoj drugoj verziji nije uopće posvetio nikakvu pozornost, zbog mogućih tehničkih manipulacija i jer je o. Zovko u istrazi priznao i potpisao da je onu prvu pročitao kao pozdrav biskupu.

---

[28] M. Vuković, *Čl. 133 KZ SFRJ nad Međugorjem. Sudski progon fra Joze Zovka*, Zagreb, 1990.

Tumačenje fra Jozina ponašanja u istražnom postupku i na sudu

Prva inačica "pozdrava" u pisanu obliku, na "jednom komadiću papira", koja je zaplijenjena u župnom uredu u Međugorju prigodom fra Jozina uhićenja, nalazi se u sudskim spisima. Ta fra Jozina koncipirana pozdravna dobrodošlica biskupu Žaniću nije objavljena, pa ni u spomenutoj odvjetnikovoj monografiji. Idemo korak po korak, datum za datumom.

Rješenje za istragu. Fra Jozo je uhićen 17. kolovoza 1981. i u pritvoru je u Mostaru od 20. kolovoza (Sudski spis, str. 13). Prema Rješenju od 28. kolovoza da se provede istraga, fra Jozo je "25. 7. 1981. godine u pozdravnom govoru pred većom masom građana - vjernika u čast dolaska biskupa Žanića u župu Međugorje, govorio: 'Molite za sve nas da nas vrijeme krivih i lažnih učitelja ne zavede'" (str. 15).

Optužnica. A prema Optužnici od 14. rujna 1981., fra Jozo je "25. jula 1981. godine, prilikom dolaska biskupa Žanića u župu Međugorje, u pozdravnom govoru preporučio da se moli za mlade krizmanike koji će ostati među 'vukovima' i da nas vrijeme 'krivih nauka i lažnih učitelja' ne zavede" (str. 57). To bi bila sržna optužba s toga "komadića papira", jer su se komunisti, očito, našli među onim "vukovima" i "krivim naukama i lažnim učiteljima". I to ih je, naravno, pogodilo.

Obrazloženje. U Obrazloženju te iste Optužnice, od 14. rujna 1981., kaže se za fra Jozu: "Priznaje da je u lično koncipiranom i pročitanom pozdravnom govoru biskupu naveo da se moli da nas vrijeme 'lažnih i krivih učitelja' ne zavede, ali da je time aludirao na biskupa da on mora biti pravi učitelj jer smatra da je on kriv što prošle godine [1980.] u njegovoj župi [Međugorju] nije održana krizma, navodeći i to da učitelj ne smije biti vuk u ovčijoj koži" (str. 57-58).

Priznanje i potpis. Tu, dakle, u istražnom postupku prema Optužnici od 14. rujna, fra Jozo priznaje i potpisuje da je imao koncipiran pozdravni govor i da je taj pisani govor također "pročitan" kao pozdrav krizmatelju, da je preporučio biskupu da se moli za krizmanike ali da se riječi: krive nauke i lažni učitelji, odnosno krivi i lažni učitelj, vuk, ne odnose na komuniste, nego na biskupa Žanića, koji je kriv što godinu dana prije toga nije bilo sv. potvrde u Međugorju! Zbilja čudno! Kakva "dekoncentracija"!

Odbijanje tumačenja. Tužitelj takvo njegovo opravdanje i tumačenje o lažnim i krivim učiteljima i vukovima odbacuje kao nesuvislo te dobacuje: "Odbranu okrivljenog da je ovo govorio aludirajući na biskupa, svakako treba odbaciti kao nelogičnu i netačnu, jer biskup propovijeda istu vjeru i istu ideologiju kao i okrivljeni i tu odbrana predstavlja, uostalom kao i cjelokupna njegova odbrana, pokušaj izbjegavanja krivične odgovornosti" (str. 60).

Nije isključeno da je odvjetnik, sastavši se 9. rujna s o. Zovkom u Mostaru (Sudski spis, str. 28), upozorio svoga branjenika na dvostruku klizavu stazu na kojoj se našao svojim priznanjem: bilo s obzirom na komuniste koji mu ne vjeruju da nije mislio na njih kao lažne učitelje i vukove, bilo s obzirom na biskupa na kojega ne može potvarati da je u svojoj srdačnoj dobrodošlici mislio upravo na njega kao na lažnoga učitelja i vuka! Zar se tako srdačno pozdravlja biskupa?! U svakom slučaju, fra Jozo će promijeniti ploču i udariti novom verzijom.

Potpisao jer nije znao što potpisuje. Kada je fra Jozo vidio da kod komunista ne prolazi njegovo prebacivanje vučjega karaktera i lažnih učitelja na biskupa, on će zanijekati da je to uopće i izgovorio! To će svoje jasno priznanje fra Jozo na glavnoj raspravi 21. listopada 1981. još jednom potvrditi, ali će se pravdati tako da nije znao što potpisuje jer nije bio koncentriran "zbog bolova u ušima" (str. 106), nego da je izgovorio druge pozdravne riječi Biskupu.

Drugu inačicu pozdravna govora, također u pisanu obliku, donosimo cjelovito ovdje u bilješci,[29] a fra Jozo tvrdi da ona jest, doduše, napisana, ali nije pročitana nego je samo, opet navodno, izgovorena vlastitim riječima i magnetofonom snimana i predana na Sud tek naknadno, u Prigovorima obrane, desetak dana poslije predstavljene Optužnice, tj. 23. rujna 1981. (str. 66), dva

[29] M. Vuković, *Čl. 133 KZ SFRJ nad Međugorjem*, str. 12-13, fra Jozin navodni pozdrav: "Ja bih htio također zaželiti svima vama dobrodošlicu, a posebno ocu Biskupu i svima ovdje prisutnim svećenicima. Dekret Drugog vatikanskog sabora 'Christus Dominus' kaže: 'Prva zadaća biskupa je da ljudima navješćuje Kristovo Evanđelje.' 'Biskup kao župnik svih župa u našoj biskupiji, kako se predstavlja, je došao danas propovijedati nam i navijestiti Evanđelje. Ja bih vas sve molio, iskreno: ovih dana smo i jučer imali priliku čuti u Evanđelju o onom tlu plodnom i neplodnom, o onom kamenitom i dračnom. Nama je i na nama zadaća da ni u kom slučaju ne dopustimo da nam srce bude kamen danas; da ne dopustimo da naš život sutra bude trnje; da bude drača koja će zagušiti riječ istine, riječ Evanđelja. Zato, danas Biskup ovdje donosi poruku Isusa uskrsloga, i prihvatimo je srcem. Druga zadaća je, kaže također taj dekret 'Christus Dominus': 'U sili Duha treba da poziva ljude u vjeri i da ih utvrđuje u živoj nadi.' Danas želi propovijedati upravo nama, da bi učvrstio vjeru našu, da bi naša nada za našu Crkvu i našeg Gospodina bila čvrsta, snažna, jer mi nismo povjerovali bilo komu: mi znamo da smo povjerovali Gospodinu; onome koji živi, onome koji je uskrsnuo od mrtvih. Zato ova riječ danas i ovaj blagdan Duha Svetoga i blagdan cijele naše župe, a posebno blagdan našeg zaštitnika svetog Jakova, je blagdan svih nas. A taj blagdan ima jednu veliku poruku, koju danas treba svatko od nas i čuti i prihvatiti i odnijeti u život. Zato: nastojmo svi biti iskrena, pobožna i otvorena srca prema Bogu, božjoj riječi i Duhu Svetom. Jer ovdje smo došli sami koji vjeruju u Boga, kao oni koji smo poput Samuela prisutni i kažemo: 'Isuse, bez tebe ne možemo ništa. Govori, spremni smo, sluga tvoj sluša!' Oče Biskupe, navijestite nam Evanđelje i dobro nam došli!" Vidi također str. 122-123.

mjeseca nakon što je navodno izgovorena. Prigovore obrane Sud je odbio već 28. rujna, a Glavna rasprava u Mostaru bila je 21. i 22. listopada 1981. Presuda je izrečena u 17.00 sati 22. listopada 1981.

Pripremio dva pozdravna govora. Na toj Glavnoj raspravi 21. listopada 1981. fra Jozo je u vezi s pozdravnim govorom Biskupu, između ostaloga, izjavio: "Što se tiče 25.7.1981. god. i dolaska biskupa u našu župu, te pozdravnog govora biskupu mogu reći da sam ja stvarno pripremio jedan pozdravni govor pisan na jednom komadiću papira u kom sam napisao dobrodošlicu biskupu, a tekst sam napravio opet iz poslanice Timotija (*sic!*), ne misleći ni u kom slučaju o bilo čemu drugom. - Ipak sam se odlučio da taj tekst ne pročitam odnosno ne govorim, pa sam se odlučio za drugi tekst kojeg sam također izvadio iz koncilskih dokumenata, i to sam rekao, govorio, a ne čitao prilikom dolaska biskupa, a ovo što sam rekao posebno se odnosi na biskupe kao pastire i učitelje, pa prema tome u ovom pravcu i želim da se pravilno shvatim jer ja onaj pisani tekst koji se nalazi u [sudskom] spisu[30] i koji mi danas predsjednik vijeća predočava nisam niti čitao niti govorio" (str. 77).

Vidjeli smo da je fra Jozo u istražnom postupku 14. rujna nedvosmisleno izjavio, priznao i potpisom potvrdio da je upravo onaj tekst, prvu verziju, o krivim i lažnim učiteljima i vukovima napisao i pročitao na krizmi kao pozdrav Biskupu, ali se na tužiteljev upit: na koga je mislio pod "vukovima" i "lažnim učiteljima"? - opravdao tako da je pod tim mislio na Biskupa, a ne na državno komunističko uređenje i na njegove krive i lažne učitelje i vukove.

Bolovi u ušima. U Presudi 22. listopada glavni je sudac u Obrazloženju i to istaknuo: "a razlike u svojoj odbrani iz istražnog postupka i glavnog pretresa optuženi [fra Jozo] je objasnio time da nije bio skoncentrisan zbog bolova u ušima i da zbog toga nije mogao pratiti tok sadržaja zapisnika kojeg je potpisao" (str. 106).

Zastupnik Optužbe logično upozorava, 21. listopada 1981., na moguće manipulacije snimljena pozdravna govora od tri-četiri minute kada veli: "Magnetofonske vrpce prije svega ne treba saslušavati iz razloga što se tim saslušanjem ne bi moglo doći do bilo kakvog podatka koji bi koristio za utvrđivanje materijalne istine s obzirom da je postojala mogućnost tonske montaže tim prije što je optuženi bio na slobodi u vrijeme kada se i govorilo i pisalo o propovijedi i istupanju optuženog od 11. 7. i 25. 7. o.g. pa prema tome čitanje odnosno slušanje tih vrpca je potpuno suvišno i nepotrebno" (str. 84).

---

[30] U Vukovićevoj monografiji *Čl. 133 KZ SFRJ nad Međugorjem* o sudskom procesu fra Jozi Zovki u popisu zaplijenjenih stvari, str. 21, pod br. 65 čitamo: "List papira pisan rukom - početak 'Dragi biskupe' kraj 'Hvala vam i živjeli'." Vjerojatno je to taj "komadić papira" prve verzije pozdrava.

Biskup - vuk. Mi bismo usputno dodali: čak i bez obzira je li taj koncipirani govor prve verzije fra Jozo izgovorio ili nije, on ga je napisao i u istražnom postupku protumačio, vlastoručno potpisao i primijenio na Biskupa kao "kriva i lažna učitelja" i "vuka"! Nesvećenički, neredovnički i nedostojno jednoga župnika prema vlastitu Biskupu! Kako je bio "skoncentrisan" da potpiše tu svoju bolesnu interpretaciju svoje "dobrodošlice" Biskupu?! Tu mu je doteklo koncentracije unatoč "bolovima u ušima"? A kada je to nijekao na glavnoj raspravi 22. listopada, prošli mu "bolovi u ušima"![31]

Molitva ga otkriva. A iz Biskupove propovijedi koju je održao nakon fra Jozina "pozdrava" može se zaključiti da je župnik izgovorio upravo tu prvu inačicu ili verziju u kojoj se Biskupu preporučuje da se "moli" za krizmanike, kao što to svjedoči i propovjednik Žanić. A u objavljenoj inačici "pozdrava", tj. u drugoj verziji, nema spomena o poruci da se Biskup "moli" za krizmanike. O ovome u osvrtu na sljedeći dokument.

I Biskup spominje vukove. Osim toga, biskup Žanić napominje barem dva puta (dok. 12 i dok. 25, br. 20) da se fra Jozo branio tako što je najteže optužbe o lažnim učiteljima i vucima svaljivao na Biskupa. Msgr. Žanić o tome govori kao o nespornoj činjenici da je župnik u pozdravnu govoru spomenuo, samo u Optužnici drukčije protumačio, i krive nauke i lažne učitelje i vukove. Kada se fra Jozo odlučio braniti neistinama, onda je iz jedne upao u drugu verziju, a obje ga dovele u diverziju i s obzirom na komuniste koji mu ionako ne vjeruju, i s obzirom na Biskupa kojega je onako diverzantski ozloglasio!

[31] D. Škunca Klanac ispušta da je fra Jozo u istražnom postupku priznao da je pročitao pripremljeni koncept s komadića papira, ona navodi dva-tri citata iz pisama odvjetnika Vukovića iz 1990., koji ništa ne dokazuju, a ona krivo tumači fra Jozinu kontradikciju: *Na izvorima Međugorja. Prigovori*, Mostar, 1999., str. 12-14.

Dokument 5.
25. srpnja 1981.

ZLOPORABA BISKUPOVE PROPOVIJEDI U MEĐUGORJU

Da podsjetimo: Prvi put, koliko nam je poznato, objavljen je odlomak Biskupove propovijedi izgovorene u srpnju 1981. u hrvatskom spisu fra Ljudevita Rupčića potkraj 1984. ili s početka 1985., a glasi:

***

"Duboko sam uvjeren da nitko djecu, koja kažu da su vidjela Gospu, da nitko tu djecu nije podgovorio. Da se radi o jednom djetetu, moglo bi se reći: Ma taj ima neku tvrdu glavu, pa ne može ni policija iz njega ništa izvući. Šestero nevine, jednostavne djece kroz pola sata bi, kad bi ih netko nagovorio, kazala sve. Nitko od svećenika, ja jamčim i garantiram, nije imao tu nikakve namjere niti udjela da bi tu djecu na nešto nagovorio... Također sam uvjeren: Djeca ne lažu! Djeca govore točno ono što je u njihovim srcima... Sigurno je: Djeca ne lažu".[32]

---

[32] LJ. RUPČIĆ, *Istina o Međugorju (Kritički osvrt na stav biskupa Žanića: "La Posizione attuale /non ufficiale/ della Curia vescovile di Mostar nei confronti degli eventi di Medjugorje")*, daktiloskript, bez oznake godine, s vlastitim potpisom na 30. stranici, slijede bilješke do 33. stranice, citat: str. 6.

Na talijanski prevedeno: *La verità su Medjugorje. Osservazioni sull'atteggiamento del Vescovo di Mostar, Mons. Pavao Žanić, espresso in dossier del 30 ottobre 1984, intitolato: "La posizione attuale (non ufficiale) della Curia vescovile di Mostar nei confronti degli eventi di Medjugorje"*, traduzione dall'originale croato, Roma, Febbraio 1985., daktiloskript, 29 stranica, citat: str. 5.

Objavljeno kao knjižica, u vlastitu izdanju: *Istina o Međugorju. U povodu pamfleta biskupa Žanića*, Humac, 1990., citat: str. 21. U toj brošuri dva su dijela: prvi, "Činjenice i 'činjenice'", str. 9-63, koji se odnosi na Biskupovu *Posizione* 1984., drugi dio, "Srž problema", str. 65-123, koji se odnosi na Biskupov spis "Istina o Međugorju", 1990. Bilješke su razdijeljene također na dva dijela, str. 125-128.

***

Osvrt. Sam o. Rupčić, koji to navodi, ne poziva se na druge izvore. Izvor može biti samo magnetofonska vrpca. U talijanskom daktilosriptu izričito je napisano da je *predica registrata* - snimljena. I drugi se pozivaju na dr. Rupčića.[33]

U izboru i tekstu iz Biskupove propovijedi o. Rupčića ili njegove ekipe i onih koji se pozivaju na njega kao prvotan izvor vidi se neočekivan pristup. Između posljednje i pretposljednje rečenice Biskupova isječka propovijedi u Rupčićevu se tekstu nalaze točkice. To može značiti da je nešto izostavljeno. Mogao je prepisivač upozoriti da su neke riječi ili rečenice ispuštene, a stavljene točkice. Ispuštena je ova Biskupova bitna rečenica: "**Da li je ono doista njihovo vlastito doživljavanje ili vrhunaravno, to je teško reći.**" Time se Biskup razborito ogradio od suda o autentičnosti "pojave" i o istinitosti "ukazanja" i o identificiranju onoga što djeca tvrde da vide. On otvoreno dva puta kaže, uvjeren u istinitost zakletve 15-godišnjaka, da tada djeca nisu bila podgovorena, i tri puta kaže da djeca ne lažu, tj. nešto doživljavaju, ali razumno i odgovorno dodaje pitanje: je li to njihov osobni subjektivni doživljaj ili nešto vrhunaravno s Božje strane, to je teško prosuditi. To će vrijeme otkriti. To je zaista pošteno.

Tu bitnu poštenu Biskupovu rečenicu čitamo u R. Laurentina u francuskom izdanju 1986.[34] i u talijanskom prijevodu 1987.[35]

Čitamo također i u drugim Laurentinovim izdanjima kao što je knjiga *La Vergine appare a Medjugorje?* iz 1991. i 1996.,[36] koju ovaj put ne izdaje zajedno s Rupčićem kao 1984. Tko je Laurentinu dao tekst i prijevod?

Tiskana brošura na talijanskom: *La verità su Medjugorje, Risposta al Vescovo Zanic*, Tocco da Casauria - Pescara, 1990., citat: str. 19.

Na engleskom: *The Truth about Medjugorje. A response to the pamphlet 'Medjugorje' by Msgr. Pavao Žanić, Bishop of Mostar*, Humac, 1990., str. 19.

[33] M. Dugandžić (prir.), *Međugorje u Crkvi*, Međugorje, 2001., str. 52 - poziva se na dr. Rupčića, *Istina o Međugorju*, str. 21.

[34] R. Laurentin, *Medjugorje Recit et chronologie des apparitions*, Paris, 1986., str. 71: "Ils expriment exactement le fond de leur coeur. **Est-ce leur vécu personnel ou bien est-ce surnaturel? C'est difficile à dire**".

[35] R. Laurentin, *Racconto e messaggio delle apparizioni di Medjugorje*, Brescia, 1987., str. 77: "Essi esprimono esattamente il fondo del loro cuore. **È il loro vissuto personale o invece è del soprannaturale? Difficile dirlo.**"

[36] R. Laurentin, *La Vergine appare a Medjugorje?*, Brescia, 1991., str. 57: "Esprimono esattamente il fondo del loro cuore. Si tratta del loro vissuto personale o di un fatto soprannaturale? È difficile dirlo". Isto ponavlja i u svom 4. izdanju iste knjige, *La Vierge apparaît-Elle à Medjugorje?*, Paris, 1996., str. 73: "Ils expriment leur vécu personnel ou bien est-ce surnaturel? C'est difficile à dire".

Tu bitnu rečenicu, naprotiv, ne donosi fra Ljudevit Rupčić ni u hrvatskom daktiloskriptu 1985. ni u knjižici 1990. Ne donosi je ni Marija Dugandžić 2001.,[37] ni Mirjana S. Vasilj-Zuccarini 2005.,[38] ni Draga Vidović 2010.,[39] ni fra Ivan Dugandžić 2020.[40] A gotovo doslovno, s malim inačicama, prepisuju Rupčića. Ne pada na pamet ta ključna rečenica ni "vidjelici" Vicki u razgovoru s fra Jankom Bubalom.[41]

Prema Zapisniku sjednice Dijecezanske komisije održane u Mostaru u svibnju 1985. razgovor između Biskupa i fra Ivana Dugandžića, člana Komisije, u vezi s tom temom tekao je ovako:

Biskup: "Rekao sam onda [u propovijedi] da djeca govore iz uvjerenja, ali sad bih rekao da je to uvjerenje - krivo!"

Fra Ivan: "Ako ste bili toga uvjerenja, onda ste lakovjerno u propovijedi, kad je bila krizma, otišli daleko pa ste rekli: 'djeca ne lažu'. Trebalo je iza toga nešto više stajati da biste tako mogli reći."

Biskup: "Ja sam tada rekao: 'Djeca stvarno ne lažu'. Nešto doživljavaju, ali treba vidjeti što oni doživljavaju".[42]

Fra Ivan je Dugandžić na to zašutio i zaboravio da je to Biskup tako istaknuo da se zapamti, a ne da ga se cenzurira i da se desetljećima jerihonski trubi, pa i 2020. godine: "Djeca ne lažu!"

O. Rupčić i oni oko njega koji su snimali s vrpce i koji ga slijede do današnjega dana kao da žele Biskupa uhvatiti u kontradikciji: najprije je tri puta rekao da "djeca ne lažu", a onda je pod ucjenom Udbe i pritiskom biskupijskoga

---

[37] M. Dugandžić (prir.). *Međugorje u Crkvi*, str. 52. Ona se izričito poziva na knjižicu Lj. Rupčića, 1990., str. 21.

[38] M. Stanislava Vasilj-Zuccarini, *Gospin poziv iz Međugorja*, [6]2005., str. 79.

[39] D. Vidović, *Spasenje čovječanstva: ukazanja Kraljice mira od 24. lipnja 1981. do danas*, Međugorje - Bijakovići, 2010., str. 110. Auktorica je povezala u jednu izjavu riječi iz dvaju dokumenata: jedan dio iz Biskupove propovijedi 25. srpnja (dok. 3), a drugi dio iz dviju točaka, šeste i sedme, Biskupove Izjave za javnost 16. kolovoza 1981. (dok. 6).

[40] I. Dugandžić, *Međugorje u očima mjesnih biskupa Žanića i Perića na temelju dostupnih dokumenata*, Međugorje, 2020., str. 32. Ne donosi izvora.

[41] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju. O svojim iskustvima govori vidjelica Vicka*, Jelsa, 1985., 1. izdanje, str. 73-75; 2. izdanje, Međugorje, 1998., str. 88-90. I Vicka je zapamtila iz propovijedi: "A na krizmi je javno i glasno rekao pred svim narodom da mi ne lažemo, da nas nije nitko zaveo i da istinu govorimo". A je li to nešto ljudsko ili Božje? Privid ili objava? Osoban doživljaj ili nadnaravan govor? Fantazije ili ukazanja, to nije ni primijetila u Biskupovoj propovijedi.

[42] *Zapisnik sjednice koju je održala Komisija pri Biskupskom Ordinarijatu u Mostaru za ispitivanje događaja u Međugorju od 30. do 31. svibnja 1985. godine*, Zapisnik napisao i potpisao [fra] Lj.[ubo] Lucić, u Sarajevu, 12. rujna 1985., citat: str. 12. Vidi također: I. Dugandžić, *nav. dj.*, str. 134-135.

klera sve zanijekao i počeo govoriti da djeca lažu! Takvo namjerno ispuštanje Biskupova razborita stajališta u prvom nastupu zove se zloporaba i podvala. Manipulacija propovijedi nedostojna katoličkih svećenika, redovnika i katoličkih laika! Izbaciti tu Biskupovu rečenicu, a služiti se drugom s kojom je inače ta prva povezana, sliči onoj poznatoj upadici kako u Svetom Pismu stoji: "Nema Boga". Ali tu čitamo čitavu rečenicu: "Bezumnik reče u srcu: 'Nema Boga'" (Ps 14,1). O. Rupčić čak u naslov svoga spisa i brošure stavlja riječ "Istina"! I, nakon što je "cenzurirao" propovjednika, ili cenzurirano nije provjeravao, dodaje šest teških klevetničkih rečenica protiv Biskupova teološkoga znanja, duševnoga zdravlja, dvije protiv auktoriteta, te crkvenoga posluha i ljubavi prema redovnicima: "Problem je zapravo Biskup sa svojim aktivnim teološkim neznanjem, psihičkom bolesti, velikom sklonošću autoritarizmu i zloporabi autoriteta, otvorenom neposlušnošću Sv. Stolici i nekontroliranom mržnjom prema franjevcima".[43] Cenzuriraj pa onda manevriraj, kompromitiraj i lažno difamiraj! A kruna mu je valjda ona šesta kleveta: "i nekontroliranom mržnjom prema franjevcima". Proglasi ga difamatorski nekontroliranim mrziteljem prema franjevcima i zar treba još kakvih drugih dokaza![44]

Promicatelji međugorskih "ukazanja" redovito navode citat o nelažima djece i samo ovaj odlomak iz te osakaćene Biskupove propovijedi, bez onoga dodatka koji smo istaknuli. Nijedne riječi više od toga. Jer im treba samo Biskupova fraza: Djeca ne lažu! Kao da je Biskup dogmatski zaključio: Djeca ne lažu, dakle Gospina su ukazanja istinita i vjerodostojna. Poruke su autentične i zajamčene. A, vidjeli smo, Biskup se razumno ograđuje od karaktera dječjih unutrašnjih doživljaja, umišljaja i mogućih maštarija.

Pa i u filmotvorini "Od Fatime do Međugorja" iz 2017. prikazano od 23:20 do 23:31 minute biskup je Žanić rekao i ove dvije rečenice: "Pisalo je tamo da su odgovorne crkvene vlasti u Mostaru rekle da je ovo sve praznovjerje. Mene nitko ništa nije pitao i ništa nisam rekao i ta je vijest neistinita."

Kratak prekid i nastavlja se u istoj vrpci od 23:32 do 24:25 tekst sličan Rupčićevu:

---

[43] Hrvatski daktiloskript 1985. nema tih kleveta u Zaključku. A daktiloskript u talijanskom prijevodu iz 1985. ima: str. 112, kao što ima i knjiško izdanje na hrvatskom 1990., str. 123.

[44] Nešto slično piše i mlađi fra Ljudevitov subrat, također bibličar, dr. fra Ivan Dugandžić, *nav. dj*., str. 181-182, kako mu je neki anoniman a "ugledan prebendar" u Zagrebu - o "dostupna" li anonimna dokumenta! - još davne 1992. godine rekao: "Moj fra Ivane, žao mi je vas fratara koje Ratko mrzi. Poznam samo dvojicu svećenika koji fratre mrze jače od njega (rekao mi je i njihova imena - ali neka ostanu nespomenuta)", možda da "dostupan dokument" bude još - dostupniji i uvjerljiviji! Nije jasno zašto fra Ivan čuva tu "mržnju" u svome srcu punih 28 godina da bi je objavio Međugorju i svijetu 2020. godine.

"Također sam duboko uvjeren da nitko nije djecu, koja kažu da su vidjela Gospu, da nitko tu djecu nije podgovorio. Da se radi o jednom djetetu, moglo bi se reći: Ma taj ima neku tvrdu glavu, pa ne može policija ništa iz njega izvući. Šestero nevine, jednostavne djece kroz pola sata bi, kad bi ih netko nagovorio, djeca kazala sve. Nitko od svećenika, ja jamčim i garantiram, nije tu imao nikakve namjere niti udjela da bi djecu na nešto nagovarao. **I zato su i te riječi uvredljive i treba ih odbaciti.** Također sam uvjeren: djeca ne lažu. To sam duboko uvjeren, djeca ne lažu. Djeca govore točno ono što je u njihovom srcu."

I tu je ispuštena Biskupova bitna rečenica, kojom se ogradio od karaktera doživljaja, je li naravan ili nadnaravan. I tu se auktor složio s prethodnom manipulacijom.

Međutim, talijanski novinar u svojoj knjizi 2017. i u ekskluzivnu videu donosi šest-minutnu propovijed biskupa Žanića u Međugorju, koja se odnosi samo na pojave u Međugorju, a koju ovdje iz knjige donosimo u hrvatskom prijevodu:

Cjelovit odlomak Biskupove propovijedi 25. srpnja 1981. u Međugorju o "međugorskom fenomenu"

"Danas znam da ovdje ima mnogo i onih koji nisu iz Međugorja, iz župe Međugorje, koji su se skupili ovdje ne samo za blagdan svetoga Jakova i blagdan krizme, nego i zbog najnovijih događanja u ovoj župi, pa sigurno je svatko očekivao da čujemo što će reći biskup kad on dođe jer biskup je odgovoran za ono što se u Crkvi događa. Rekao je tako i vaš župnik na početku kad me je pozdravio, da za vas molim[45] i da sam za vas odgovoran. Ja ću to učiniti koliko to mogu sada učiniti.

Moram reći odmah da smo svi ožalošćeni načinom pisanja društvenoga tiska iz kojega proizlazi jedan prezir prema vjeri i nedolično pisanje i vrijeđanje. Mi praštamo. Mi smo za ljubav, mi smo protiv mržnje. Ali žao nam je. I mi imamo svoje dostojanstvo i svoje uvjerenje i kad bi o ateizmu ateistima govorili onako, i pisali, kazali bi da smo protiv bratstva, protiv ljubavi. Ne valja tako. Ali opraštamo.

Drugo što bih htio reći jest: pisalo je tamo da su odgovorne crkvene vlasti u Mostaru rekle da je ovo sve praznovjerje. Mene nitko ništa nije pitao i ništa nisam rekao. I ta je riječ neistinita.

---

[45] Biskup ovdje posvjedočuje da je župnik Zovko u svom pozdravnom govoru na početku rekao da Biskup za krizmanike moli, a u tom govoru, koji je Zovkina Obrana naknadno donijela na sud, ne stoji fraza da Biskup moli! Vidi pozdravni govor: M. Vuković, *Čl. 133 KZ SFRJ nad Međugorjem*, str. 12-13. I u ovoj knjizi osvrt na prethodan dok. br. 4.

Također sam duboko uvjeren da nitko nije djecu, koja kažu da su vidjela Gospu, da nitko tu djecu nije podgovorio. Da se radi o jednom djetetu, moglo bi se reći: Ma taj ima neku tvrdu glavu, pa ne može policija ništa iz njega izvući. Šestero nevine, jednostavne djece kroz pola sata bi, kad bi ih netko nagovorio, djeca kazala sve. Nitko od svećenika, ja jamčim i garantiram, nije tu imao nikakve namjere niti udjela da bi djecu na nešto nagovarao. I zato su i te riječi uvrjedljive i treba ih odbaciti. Također sam uvjeren: djeca ne lažu. To sam duboko uvjeren, djeca ne lažu. Djeca govore točno ono što je u njihovu srcu. **Da li je ono doista njihovo vlastito doživljavanje ili vrhunaravno, to je teško reći.** Sigurno je: djeca ne lažu. Oni koji su pisali o tom problemu, uopće ne znaju pisati teološki ni filozofski raspravljati. Pa se zalijeću kako više čuda ne može biti poslije Isusa, kako je ovaj svećenik rekao ono, rekao ono. Dođu svećenicima, istražuju ih i ispituju i onda pišu nedostojno kad idu. **Kod ovakvih događaja Crkva je uvijek bila oprezna da izrekne svoj sud.** I kad je u Lurdu se Gospa ukazivala, mogao bih reći prvi 'neprijatelj' Bernardici bio je župnik, koji je kasnije, kad je vidio o čemu se radi, i biskup koji je također vidio o čemu se radi, bili su onda doista branitelji onoga što se događalo. Ja sam bio sedam puta u Lurdu, šest hodočašća sam vodio.[46]

I doista sam duboko uvjeren da je Lurd jedna jaka apologija naše vjere, obrana naše vjere. Ništa Gospa nije kazala nova, nema ona što kazati nova. Ona nas samo, svugdje po svijetu gdje se ona pokaže, opet vraća i opominje da se vratimo njezinom Sinu Isusu Kristu, njegovu Evanđelju i njegovoj Crkvi.

Nitko ni od svećenika ni od djece ni od vjernika nije pravio nikakve nerede. Uvijek se sve ovdje odvijalo spontano. Mislim da je najveću propagandu napravio društveni tisak s onakvim načinom pisanja. Ali sa strane vjernika ništa nije bilo što bi se protivilo zakonima ove države. I ako je netko što učinio, država je slobodna da ga kazni. Ali toga nije bilo.

I jedno je sigurno: u dušama se nešto pokrenulo. To je sigurno! To je sigurno! Ispovijedi, molitve, pa sigurno i praštanja i mirenja među vama, sigurno je to ono najpozitivnije što može biti i što se može sigurno konstatirati. **Sve drugo prepustimo Gospi, prepustimo Isusu Kristu, Njegovoj Crkvi koja**

---

[46] Biskup je Žanić, prema njegovu *Liber intentionum* (bilježnica: 1959.-1982.) bio u Lurdu:
od 15. do 20. srpnja 1966.;
"IV. Bolesničko hodočašće u Lurd", od 16. do 21. lipnja 1972.;
od 16. do 21. lipnja 1973. ("sa Cikom");
VII. Bol. hodočašće: od 19. do 22. srpnja 1975.;
od 18. do 20. srpnja 1976.;
IX. Bol. hodočašće: od 13. do 15. kolovoza 1977.

će sigurno jednoga dana o svemu moći nešto reći. Za sada, mi stojimo na tvrdom temelju - Isusu Kristu".[47]

***

Osvrt. Dva su Biskupova gledišta očita iz ove propovijedi: *početno*, on odlučno, na temelju svoga razgovora s djecom četiri dana prije toga (dok. 3), brani oce franjevce da nisu do tada manipulirali djecom, da nisu bunili narod protiv države, da su za nerede odgovorni novinari, društveni komunistički tisak. A sve će to još jače i hrabrije Biskup potvrditi pismom predsjedniku države, 1. rujna (dok. 8). *Drugo*, djeca nešto osobno doživljavaju, i to što doživljavaju na vanjski način izražavaju, ali: je li to samo njihov osoban, privatan maštovit doživljaj ili je to nešto objektivno, nadnaravno, Gospino ukazanje, eh, o tome će Crkva donijeti svoj konačan sud. Biskup je i u propovijedi tri puta istaknuo ono što će poslije barem pet puta do Božića 1981. ponoviti s obzirom na nužnu razliku između mogućega dječjega doživljaja i moguće nebeske pojave.

I fra Ivan Dugandžić, auktor knjige *Međugorje u očima mjesnih biskupa Žanića i Perića na temelju dostupnih dokumenata*, Međugorje, 2020. na str. 32, navodi Biskupov citat iz propovijedi i ispušta ono što je i Rupčić ispustio:

- **Da li je ono doista njihovo vlastito doživljavanje ili vrhunaravno, to je teško reći.**

- Kod ovakvih događaja Crkva je uvijek bila oprezna da izrekne svoj sud.

- Sve drugo prepustimo Gospi, prepustimo Isusu Kristu, Njegovoj Crkvi koja će sigurno jednoga dana o svemu moći nešto reći. Za sada, mi stojimo na tvrdom temelju - Isusu Kristu.

I to Dugandžić preskače nakon što je čuo biskupa Žanića pred Komisijom u svibnju **1985.**: "Ja sam tada rekao: 'Djeca stvarno ne lažu'. Nešto doživljavaju, ali treba vidjeti što oni doživljavaju". Ako nije doslovna riječ, jest misao.

Fra Ivan je Dugandžić mogao imati "dostupan dokument" o tome da je teško reći je li posrijedi "vlastito doživljavanje ili vrhunaravno" kod R. Laurentina na francuskom **1986.**,

na talijanskom **1987.**,

na oba jezika **1990.-1991.**,

na francuskom 4. izdanje **1996.** i

nakon što je P. Brosio **2017.** ekskluzivno objavio taj odlomak propovijedi u spomenutoj knjizi i video s audio snimkom.[48]

---

[47] P. Brosio, *Il Papa e Medjugorje*, Casale Monferrato, 2017., str. 49-51.

[48] https://www.facebook.com/brosio.paolo/videos/grande-esclusiva-nei-nostri-social-per-la-prima-volta-il-vide/1595386047169389/ (26.2.2021.).

Ali međugorska "škola" na hrvatskom jeziku čini se da, poput mitskoga Prokrusta, postupa s biskupom Žanićem: gdje želi, izreže mu centar razbora, ili gdje hoće, natakane mu rug veleizdaje. Zaustavlja Biskupa u nametnutu mu protuslovlju, te s pomoću manevriranja njegovih riječi kompromitira čestita propovjednika. Ali u laži su kratke noge i ne će stići zaraziti ljude, pogotovo ne Crkvu Božju. Jer Istina ne kasni i kada - zakasni! Bog je njoj zajamčio sretnu vječnost, a nije lažima!

Hajdemo kronološki pogledati i poredati, kroz više mjeseci, Biskupov stalan i sustavan razbor kojim stječe nove spoznaje koje podastire posljednjem sudu Crkve:

- Objavljivanje famozne propovijedi biskupa Žanića na krizmi na svetkovinu sv. Jakova 25. srpnja 1981., i to samo u kratku isječku od nekoliko isjeckanih rečenica, i to s dva niza točkica, uvijek je izazivalo više upitnika i nejasnoća. Biskup je propovijed izgovorio svojim riječima, bez pisana teksta. Nismo naime našli nikakva koncepta ni video ili audio snimke na Ordinarijatu. Ako je to i imao, u požaru 1992. moglo je sve nestati.

- Glavni je upitnik bio: Oni koji imaju Biskupovu propovijed snimljenu, zašto je nisu objavili cjelovito u vezi s međugorskim fenomenom (6 minuta), a ne djelomično, s točkicama? I neka se prosuđuje cjelovita propovijed o tome, a ne samo jedna ili druga izvučena rečenica ili odlomčić koji odgovara nečijoj zamišljenoj tezi? Je li Biskup u propovijedi rekao još ijednu rečenicu više od onih sedam-osam objavljenih, u vezi s djecom koja "ne lažu", ili još koju sa subjektivnim njihovim doživljajima, o kojima se pisalo tih dana i tjedana? Je li bilo ikakva konteksta? Je li iznio kakvo šire tumačenje kao što je to redovito činio u svakoj svojoj izjavi i javnom priopćenju? Vidjeli smo da jest, i to ne jednom nego tri puta, što mu služi na čast, a njegovim manipulatorima na nečast!

- Već 16. kolovoza 1981., tri tjedna nakon izgovorene propovijedi, u prvoj svojoj službenoj izjavi o događajima, objavljenoj u *Glasu Koncila*, 16/1981., str. 1 (dok. 6), koji je izišao iz tiska prije Velike Gospe te godine, Biskup kaže: "Isto tako, barem zasad, sve navodi na to, da djeca ne lažu. **Ostaje ono najteže pitanje: da li je to subjektivni doživljaj djece ili nešto nadnaravno?**" - Pa ovo je bitno drukčije od same konstatacije i kultne fraze tisuću puta ponovljene: "Djeca ne lažu"! Koliko razborita opreza i upitnika s njegove strane! To je isto Biskup rekao i u propovijedi, ali njegovi manipulatori i "krivi učitelji" podmeću svoj zarazni virus i truju čitatelje 40 godina!

- Do tri dana, 19. kolovoza 1981., u pismu Apostolskomu nunciju u Beogradu (dok. 7), Biskup, nakon što je opisao što narod i pojedini svećenici pričaju, zaključuje: "**U mojoj duši se nije iskristalizirao sud o svemu tome. Halucinacije? Vrhunaravno?**" - To je bitno drukčije od obične ponavljane mantre: "Djeca ne lažu", i od manipulirana zaključka: Eto vidiš da se Gospa

djeci ukazuje i da šalje poruke! Biskup razgovijetno piše da nema nikakva iskristalizirana suda! "Djeca ne lažu", znači da ona nešto doživljavaju, i to pod prisegom kažu, a ne znači da su to prava ukazanja, istinske objave, vjerodostojne poruke Presvete Bogorodice, Blažene Djevice Marije, Majke Isusove. Biskup Žanić upravo to ističe pred predstavnikom Svete Stolice, i inače pred javnošću. To je njegovo stajalište: razumno, razborito, osobno, dosljedno, ozbiljno i odgovorno! To je razborito stajalište zadržao dok nije sam, osobno, došao do podataka koji su ga uvjerili da nije posrijedi Božja nadnaravnost.

- Do dva tjedna, 6. rujna 1981. u pismu papi Ivanu Pavlu II., u izvodu objavljenu najprije u *Ogledalu Pravde*, str. 42, a i ovdje vrijedi ponoviti, Biskup javlja: "Razgovarao sam osobno s djecom vidiocima. **Oni vide 'nešto', ali ni meni nije jasno radi li se o nadnaravnom fenomenu ili ne...**" - To je bitno drukčije od nejasne, usamljene i osakaćene fraze: Djeca ne lažu! Biskup im, eto, priznaje da "nešto" vide, da im se nešto utvara, pričinja, a je li to naravno ili nadnaravno, psiho-halucinacija ili hagio-manifestacija, je li to anđeo čuvar ili je "sotona prerušen u anđela svjetla", kako se izražava sv. Pavao (2 Kor 11,14), o tome "krivi učitelji" ni načelno ne razmišljaju.

Ali Bog je istini, a ne kleveti, zajamčio konačnu pobjedu!

- Također 15. rujna 1981. u pismu fra Zrinku Čuvalu, župnom upravitelju u Međugorju (dok. 11), Biskup piše: "Dok crkvena komisija, koja će uskoro biti formirana, ne ispita i ne donese sud o 'ukazanjima' u Međugorju, ne bi trebalo da svećenici javno s oltara govore: 'Gospa nam poručuje', 'Gospa je rekla djeci...'. **A sve ove izjave su jako delikatne i nose svoju odgovornost i ne bi se smjelo prejudicirati službeni stav i sud Crkve.**" Oprezno, razumno, humano.

Upravo je stoga dobrodošla cjelovita Biskupova propovijed o "međugorskom fenomenu" sa svetkovine sv. Jakova 1981., a ne ovako jednostrano probran odlomčić. Nitko ne niječe, svi tvrdimo, i sam biskup Žanić kaže i piše da je u početku bio otvoren, da je u duši pomišljao da će sámo Nebo progovoriti o rješenju "hercegovačkoga slučaja" (dok. 15). Ali kada su mu ta ista "djeca" koja, eto, "ne lažu" da nešto vide, donijela toliko puta ponovljenu "poruku" u različitu obliku da je on za sve "kriv", a fratri imaju "pravo", tj. da je on najkrivlji za "hercegovački slučaj", da "škodi vjeri", onda se čovjek čudom čudi "međugorskoj poruci" i "pojavi" i - *per apsurdum* - pita se:

- Je li biskup Žanić "kriv" i za ono što je biskup fra Paškal Buconjić zatezao 17 godina (1882.-1899.) da ne podijeli župe na redovničko-franjevačke i dijecezanske,[49] kako je željela Sveta Stolica uvođenjem svjetovnoga klera u pastvu od 1881. godine, jer tu počinje hercegovačko "pitanje" ili "slučaj"?

[49] Usp. M. Perić, *Hercegovačka afera, Pregled događaja*, Mostar, 2002., str. 82-85.

- Je li biskup Žanić "kriv" i za ono što je biskup fra Alojzije Mišić 1923. napismeno preporučio molbu hercegovačkih franjevaca Svetoj Stolici da se župe razdijeljene još 1899. jednomu i drugomu kleru, one dijecezanske opet vrate u krilo Provincije[50] do nove odluke Svete Stolice (*ad nutum S. Sedis*)?

- Je li biskup Žanić "kriv" i za ono što je 1968. izbila pobuna u trima takvim župama (Crnču, Grudama i Mostarskom Gradcu), koje franjevci nisu predali dijecezanskomu kleru, a dvije jesu (Gradinu i Grljeviće)?

Biskup Žanić djeluje u Hercegovini od 1971. godine. I kada mu je potkraj 1981. postalo bjelodano jasno da djeca masno lažu da im se istinska Gospa uopće ukazala i da pričaju takve besmislice i da je toliko lažnih izjava u svim tim međugorskim "pseudo-porukama" o Biskupovoj krivnji u "hercegovačkom slučaju" da bi bila prava blasfemija pripisati bilo što od toga Blaženoj Djevici Mariji, i to protiv njezina vjerna i odana štovatelja; onda se objektivan proučavatelj fenomena spontano pita: da to ne govori i ne šalje takve bezbožne poruke možda neki njezin suprotnik, oprečac, lažac, antipod koji joj je pod nogama?

[50] M. Perić, *Hercegovačka afera*, str. 98-100.

Dokument 6.
16. kolovoza 1981.

Izjava za javnost

1. Javnost očekuje da nešto progovorimo o događajima u župi Međugorje, gdje šestero djece tvrde, da im se Gospa ukazuje.

Kada o ovome pišu novinari ateističkog uvjerenja, sasvim je prirodno, da zaniječu svaku istinitost onoga što djeca govore. Oni jednako drže, da ne postoji ni Bog ni Gospa. Za nas vjernike je neprihvatljivo i uvredljivo na koji se način o tome piše i da se optužuje bez dokaza da su djeca podgovorena.

2. Novinski članci su pisani od ljudi koji o vjeri znaju pisati samo ironično i *podrugljivo*, sa pozicije sile, sa mnogo optužbi bez dokaza. Tako među brojnim insinuacijama na svećenike pripisuje im se da su "posredstvom maloljetne djece, okupljene i istrenirane bez znanja njihovih roditelja... pokušali uvjeriti o pojavi 'gospe' u liku ljudskome".

3. Isto je tako netočno, da su se nadležne crkvene vlasti ogradile od događaja u Bijakovićima na taj način što su ih proglasile praznovjerjem. Također nam je žao, što se u javnosti Katoličku Crkvu u Hercegovini neistinito optužuje zbog političkih i prevarantskih namjera.

4. Govoreći općenito o ukazanjima i čudesima moramo reći, da su za nas vjernike moguća. Ta nećemo zanijekati Isusa Krista i povijest svetaca. Poznato je, međutim, kako je Crkva bila oprezna, dok je izrekla svoj pozitivan sud o ukazanjima i čudesima u Lurdu, Fatimi i drugdje.

5. Poznato je i to, da su pobožne duše često tvrdile, da nešto vide, a bila je to halucinacija, neki lični psihički doživljaj ili obična neistina.

6. Što se može reći o slučaju u Bijakovićima? Sigurno je, da djeca nisu ni od koga, posebno iz Crkve, podgovorena da govore neistine. Isto tako, barem zasad, sve navodi na to, da djeca ne lažu. *Ostaje ono najteže pitanje: da li je to subjektivni doživljaj djece ili nešto nadnaravno*?

---

[*] Objavljeno u: *Glas Koncila*, 16. kolovoza 1981., str. 1.
Također u: *Crkva na kamenu*, 7-8/1981., str. 24.
Istina oslobađa, str. 289-290.

7. Kad su Židovi htjeli apostolima zatvoriti usta, onda je, kažu *Djela apostolska*, pametni i razboriti učitelj zakona - Gamaliel - rekao u Vijeću: "Ako je taj naum ili to djelo od ljudi, propast će; ako li je pak od Boga nećete ga moći uništiti" (Dj 5,38-39).

Mi za sada zauzimamo ovo stanovište.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR[51]

***

Osvrt. Ovih sedam razboritih točaka prve Izjave kao da su sažele sve ono što je biskup Pavao spontano izgovorio u propovijedi u Međugorju 25. srpnja 1981. Biskup se nema zbog čega stidjeti, na što su ga nagonili manipulatori, krivoučitelji. Ovdje bismo se posebno osvrnuli na 5. točku gdje se spominje riječ halucinacija. Biskup se više puta poslužio tim pojmom (dok. 3 u razgovoru s Ivankom; dok. 7; dok. 9; dok. 18, br. 2, 4, 15), a pod tim razumije (tumači Ivanki) da osoba: "vidi pred sobom kao da nešto jest, a ustvari nije ništa". On ne inzistira na pojmu kao pojmu. U siječnju 1985. na pitanje talijanskoga novinara: *Ima li elemenata da se može govoriti o kolektivnim halucinacijama?* Biskup odgovara: "Ma! Čuo sam da je neki liječnik pisao u 'Tempu'[52] da to nije točno. Ja nisam psihijatar, nisam znanstvenik u medicini, itd. Služim se tim izričajima kako sa mnom razgovaraju razni liječnici, stručnjaci. Na pr. možda bi trebalo reći ne kolektivne halucinacije, nego drugi pojam koji znači istu stvar. Na primjer, u mojoj biskupiji (mogao bih vam pokazati 47 snimaka) ima svijeta sa svim elementima kao u Međugorju: imaju tajne, znakove, vide Gospu u nekim danima po cio dan".[53] Prema tomu tko ima prikladniju riječ za takvo iskustvo, a posrijedi je "neki lični psihički doživljaj ili obična neistina", Biskup je spreman prihvatiti.

---

[51] Francuski prijevod: R. Laurentin - L. Rupčić, *La Vierge apparaît-Elle à Medjugorje?*, Paris, 1984., str. 19-20. Talijanski prijevod: R. Laurentin - Lj. Rupčić, *La Vergine appare a Medjugorje?*, Brescia, 1984., str. 19-20. Njemački prijevod: R. Laurentin - Lj. Rupčić, *Das Geschehen von Medjugorje*, Graz - Wien - Köln, 1985., str. 27-28.

[52] E. Servadio, "Vedere 'cose strane' non è sempre... allucinazione", u: *Il Tempo*, 9.XII.1984., str. 19.

[53] A. Baron Toaldo - M. Corato, *Medjugorje*, str. 43.

Dokument 7.
19. kolovoza 1981.

Biskup Apostolskomu nunciju

Pavao Žanić, biskup
Mostar
Sarajevo, 19. VIII. 1981.

Preuzvišeni Monsignor Michele Cecchini, Pronuncij
Beograd

Eccellenza!

Danas sam u Sarajevu, imam malo vremena i prigodu da Vam uputim ove informacije. Oprostite što to činim na hrvatskom, ne bih se mogao opteretiti da prevodim.

Danas sam bio na Izvršnom Vijeću BH, pozvan zbog događaja u Hercegovini oko "ukazanja" Gospe. U javnim sredstvima komuniciranja optužen sam zbog kontrarevolucije i "da je ono što hoće i planiraju biskup Žanić, fra Jozo Zovko, fra Ferdo Vlašić i slični ekstremisti ono isto što nam planira i snuje ustaška teroristička organizacija". Na radiju je ovako rečeno a u *Oslobođenju* je moje ime ispušteno. Na televiziji je također rečeno i moje ime. Uz to i mnoge druge teške optužbe. Razgovarao sam više od dva sata s predsjednikom Vjerske komisije gosp. Muhamedom Bešićem, uvjeravao ga da nitko od svećenika niti ja nemamo niti smo imali političke namjere... ali on stoji na optužbama.

Vjerojatno ste imali u rukama moju izjavu o događajima u župi Međugorje.[54] Svi se slažu da je na mjestu, pa ni Bešić nije imao pravog prigovora na nju osim što sam kriv što sam se javio za riječ. Ja sam se javio kada je štampa ne-

[*] Izvješće biskupa Žanića Apostolskomu nunciju u Beogradu, 19.VIII.1981. pisano u Sarajevu na hrvatskom jeziku, kopija u: ABOM, protokolirano 20.VIII.1981. pod br. 645/1981.

[54] Izjava objavljena u *Glasu Koncila*, 16. kolovoza 1981., str. 1; *Crkvi na kamenu*, 7-8/1981., str. 24.

koliko puta ponovila da su o događajima oko Gospe pitali odgovorne crkvene vlasti u Mostaru, koje su kazale da je sve praznovjerje.

Djeca /njih 5 od 16 godina i jedan dječak od 10/ su počela govoriti da im se Gospa ukazuje 24.VI. i tvrde da im se do danas svakog dana ukazuje. Razgovarao sam s djecom 22. VII.[55] i dobio sam dojam da djeca nisu podgovorena, niti da bi lagala. Kažu da vide Gospu svaki dan, najprije na brdu, kasnije kada na brdo nisu smjeli ići, negdje u kući gdje se skupe ili u šumi dalje od svijeta.

Kažu da im je Gospa kazala da je došla da [djeca] pomire svijet. Od početka počela se kupiti masa svijeta, spontano, pobožno, mnogo ispovijedi i molitve. Uvedene su večernje mise u 18 sati. Svake večeri ima nekoliko tisuća ljudi. Pobožnost traje preko 3 sata, uvijek ispovijeda po 10-15 fratara. Svijet iz obližnjih župa dolazi bos, moleći i pjevajući pobožne pjesme. Ima hodočasnika iz cijele Jugoslavije. Mnogo obraćenja onih koji se nisu ispovjedili 20-30 godina. Poslije mise svake večeri djeca dolaze u crkvu i mole krunicu pred svijetom. Ljudi idu na brdo gdje se Gospa počela "ukazivati", i [svijet] uzima zemlju i nosi kućama. Govori se o ozdravljenjima, **ali nije dovoljno provjereno**. Razgovori s djecom su uvijek snimani na magnetofonu. Nitko nije ništa politički djelovao. Ateisti su pokušali da stvar zaustave, ali je bio sve jači priliv svijeta. Onda je pred Assumptu [Veliku Gospu] milicija blokirala brdo i zabranila pristup. Tada je udario grom i jednog milicionera ošamutio i svršio je u bolnicu. Još jedan Srbin se izrugivao Gospi, sutradan mu je eksplodirala boca plina i umirao je u bolnici više dana, govorio da ga je Gospa kaznila i umro u teškim mukama. Vlastima je sve postalo nepodnosivo, veliki broj komunista je išao na sakramente, ateizmu su se temelji drmali i odlučili su silom sve zaustaviti. Na 15. VIII. su sve automobile zaustavljali i pregledali. U ponedjeljak 17. VIII. došla su velika pojačanja milicije, blokirali su župski stan i sve od 8 ujutro do 18 navečer vršili pretragu. Časne sestre su svlačili do gola, jedna ženska, bile su šokirane postupkom. Župnika su zatvorili isto tako i urednika *Naših ognjišta* Ferdu Vlašića. Te večeri su zabranili pristup svijetu do crkve. Ljudi su prošli naokolo kroz vinograde i opet je bila crkva puna. Ne znam što je bilo zadn[j]a dva dana. Onda je počela bjesomučna kampanja preko radija i televizije. Neke natpise na mjestu ukazanja političkog sadržaja su napisali sami komunisti i tamo odnijeli i slikali, ali to ne dozvoljavaju reći. Neki mladići iz jednog udaljenog sela, govori se, da su pjevali neke ustaške pjesme. Sigurno je da nisu ustaške, to vlastima služi kao povod za ovakav postupak. Rekli su na TV da će biti zabranjene mise u 18 sati i da će djeca biti odvedena njihovim kućama. Jedna od vidjelica boravi u Sarajevu, jedna u Mostaru i već su ih

[55] U Biskupovoj Bilježnici misnih intencija [*Liber intentionum*] pod nadnevkom "21. VII." stoji: "(razg.[ovor] s djecom Međugorje)".

tjerali tamo, ali su one opet dolazile natrag. Djeca su potpuno bila mirna jer da im je Gospa rekla da će ih čuvati. Kažu da im je Gospa rekla da će ostaviti znak. Ima nekih čudnih pojava. Tako mi župnik [don Petar Vuletić, ml.] iz Grabovice /90 km daleko od Međugorja/ priča kada sam bio tamo[56] da su njegovi župljani s jednim našim bogoslovom 6. VII. vidjeli jednu neobičnu igru sunca koje se vrtjelo, onda da je oko sunca bio crveni obruč, a onda su počeli od sunca padati kolutovi dolje sve na zemlju u nekoliko smjerova. Otišao sam kući da navečer to snimim ako se ponovi. Uzeo sam filmsku kameru i čekao, ali nisam ništa vidio. Dok sam se vratio kući, već se javio telefonom isti župnik i reče mi da je [7.VIII.] opet sve bilo veličanstveno, da je gledalo cijelo selo, svi klečali i molili, da je trajalo kao i dan prije oko 12 minuta. To isto su vidjeli mnogi u drugim dalekim selima. Nikako ne mislim da mi župnik laže ili da mu se pričinja, **ali gotovi sud o tome ne mogu donijeti**. U nedjelju 16. VIII. kažu mi da se Gospa ukazala ujutro u 7 sati na spomenutom brdu i da su je svi lijepo vidjeli. **U mojoj duši se nije iskristalizirao sud o svemu tome. Halucinacije? Vrhunaravno?** [...]

Sada, kada su fratri u teškoćama zbog Međugorja, dolaze k meni da ih spašavam. Jedan mi je dao pismeno veliko priznanje za moje držanje prema događajima u Međugorju. Kaže da je u ovome možda rješenje našeg hercegovačkog pitanja.[57] Daj Bože! Doista samo Bog može ovdje nešto učiniti [...].

Molim Vas da o ovome obav[i]jestite Svetu Stolicu, a ako je moguće neki prigovor ili protest kod vlasti u Beogradu. Ako sam kriv, neka pokrenu protiv mene proces; ako nisam kriv, neka me ne optužuju.

---

[56] Prema *Liber intentionum* Biskup je bio u Rašeljkama od 31. VII. do 7. VIII. Dana 2. VIII. bio je u susjednoj Grabovici, gdje je predvodio proslavu 150. obljetnice osnutka župe i podijelio sakrament sv. Reda đakonata bogoslovu Iliji Drmiću, župljaninu. Dana 7. VIII. 1981. zapisao je u isti Liber: "Rašeljke, rekolekcija (igra sunca)", tj. vodio je duhovnu obnovu svećenicima.

[57] Fra Žarko Ilić, urednik *Kršnoga zavičaja*, sa Širokoga Brijega Biskupu piše 17. kolovoza 1981.: "...Vaša izjava u 16. broju Glasa Koncila od 16. kolovoza 1981. i po razboritosti, i po određenosti, i po odvažnosti zaslužuje priznanje. Stoga Vam zahvaljujem i čestitam što niste pobjegli od križa! Ne bježite od njega ni onda, ako pod njim moradnete Vi ili tko drugi u našoj Crkvi padati! - Molimo svi zajedno božanskog Učitelja, da njegova Crkva u ovom kršu kroz golgotska zbivanja doživi uskrsno proljeće." Tijekom vremena i fra Žarko će zauzeti drukčije stajalište od Biskupova prema svojoj subraći, fra Jozi i fra Tomislavu, poznatim međugorskim "karizmaticima", pišući biskupu Žaniću, 30. ožujka 1985.: "4. I najkritičnijim među najredovitijim hodočasnicima fra Jozu Zovku i fra Tomislava Vlašića smatraju izuzetno uvjerljivim propovjednicima i moliteljima u Međugorju. Ako im Vi ne možete dokazati ni krivovjerje ni krivotvorje, zašto im ne biste dopustili da se nakon odmora opet jedan za drugim vrate na posao u Međugorje?" Kratko rečeno: Vrijeme je do sada pokazalo tko je u pravu.

Dok ovo pišem, dobio sam današnji *Večernji list* iz Zagreba. Tu je članak Čudne igre oko Gospe. I piše: "Istaknuto je da narodu treba još jasnije reći da je ono što hoće i planiraju svećenici Jozo Zovko iz Međugorja, njegov kolega Ferdo Vlašić i mostarski biskup Žanić i drugi ekstremisti, ono isto što nam planira i snuje ustaška teroristička organizacija. Kleronacionalisti su se ustremili protiv tekovina revolucije, protiv ustavnog sistema, protiv socijalističkog samoupravljanja, a to je u biti najbrutalnija upotreba vjerskog osjećaja ljudi"... Čujem da danas i *Oslobođenje* također ponovno piše o ovome. U Mostaru mi telefon često zvoni i netko prijeti zato što okupljam ustaše, itd...

Moram završiti, nadbiskup Jozinović će Vam donijeti ovo pismo. Pozdravljam Vas preporučujući se u Vaše molitve odani u Kristu

† *Pavao Žanić, biskup*

***

Osvrt. I ovdje, u trostraničnu izvješću Nunciju, biskup Žanić prenosi kako je čuo s terena o događajima koji su se odvijali tih dana u vezi s međugorskim fenomenom. On *a priori* ne odbija vjerojatnost onoga što su ljudi čuli i vidjeli, ali posve razborito postupa i tvrdi, i to više puta, da nema jasna stajališta te da je sve podložno razboritu sudu Crkve. Sve se slaže s onim što je sam Biskup rekao u svojoj prvoj propovijedi u Međugorju: vrijeme će pokazati radi li se o priviđenjima, koja on nekada naziva halucinacijama, ili o nadnaravnim nebeskim pojavama i porukama.

Dokument 8.
1. rujna 1981.

Pismo gospodinu Sergeju Kreigheru
predsjedniku predsjedništva SFRJ
Beograd

Poštovani gospodine Predsjedniče!

U dnevnim listovima, na radio i televizijskim emisijama objavljena je, različito formulirana, vijest, da je dana 17. kolovoza 1981. godine u Čitluku održana proširena sjednica Općinske konferencije socijalističkog saveza radnog naroda Čitluka, koja je raspravljala o događajima u župi Međugorje.

U vijestima je navedeno i slijedeće:

"Istaknuto je da narodu treba još jasnije reći da je ono što hoće i planiraju svećenici Jozo Zovko iz Međugorja, njegov kolega Ferdo Vlašić, mostarski biskup Žanić i drugi ekstremisti, ono isto što nam planira i snuje ustaška teroristička organizacija. Kleronacionalisti su se ustremili protiv tekovina revolucije, protiv ustavnog sistema, protiv socijalističkog samoupravljanja, a to je u biti najbrutalnija upotreba vjerskog osjeća ljudi".

Ovo prema vijestima RTV Sarajevo od 17. VIII. 1981. godine i "Večernjem listu" od 18. VIII. 1981. godine.

Na ovakve neistinite i potpuno neosnovane insinuacije smatram svojom dužnošću i svojim pravom sa indignacijom protestirati.

Kao katolički biskup i odgovorni Ordinarij Mostarske biskupije odbijam od sebe i spomenutih mojih svećenika one neodgovorne klevete i napadaje, čija neukusnost nikako ne doprinosi trijeznom gledanju na događaje u župi Međugorje.

Ovakovim se uvredljivim postupcima vrijeđaju osnovna građanska i ljudska prava.

---

[*] Objavljeno u: *Crkva na kamenu*, 9-10/1981., str. 1.
Također u: *Glas Koncila*, 1. rujna 1981., str. 9.
Istina oslobađa, str. 290-291.

Molim, da ovaj moj prosvjed primite do znanja i kao najodgovornija osoba u SFRJ poduzmete najenergičnije korake protiv ovakvih neodgovornih ispada.

Molim, da izvolite primiti izraze mog poštovanja.

Biskup Pavao Žanić

***

Osvrt. Biskup hrabro nastupa obraćajući se osobi politički najodgovornijoj u državi, predsjedniku predsjedništva, odlučno prosvjeduje, u obranu uzima franjevce i odbija svaku insinuaciju da bi oni inicirali bilo kakvu pobunu protiv državnih vlasti i sustava. Ovakav nastup i ovakvo odbijanje bilo kakvih primisli na čast svoju i svojih svećenika ne pokazuju da se radi o Biskupu doušniku, koji surađuje s državnim vlastima na njihovu projektu uništenja vjere u narodu.[58]

[58] R. Laurentin - L. Rupčić, *nav. dj.*, str. 20.

Dokument 9.

Crkva na kamenu, 9-10/1981., str. 2.

Pred odgovornošću

Temeljna istina kršćanstva jest vjera u nadnarav odakle je došao Isus Krist, kamo se vratio nakon zemaljskog života. Tamo je uzeo svoju svetu Majku, tamo doći jest cilj djece Božje.

U vjeru Crkve spadaju i posebni darovi, ukazanja, objave onima kojima je ta karizma dana. O karizmama govori sv. Pavao u I. Korinćanima [14. poglavlje]. Teško je naći u povijesti Crkve neko vrijeme kada se kao danas toliko govorilo o čudesnim pojavama i ukazanjima. One danas postaju "znak vremena", zaokupljaju pažnju javnosti i Crkvu stavljaju pred pitanje raspoznavanja istinitosti istih ili privida i pred odgovornošću koju te pojave sa sobom nose.

II. Vatikanski govori u "Konstituciji o Crkvi", br. 12, o darovima Duha Svetoga koje Duh dijeli kako hoće... "*ali sud o njihovoj ispravnosti i urednoj upotrebi spada na one koji upravljaju Crkvom* i na koje osobito spada ne ugasiti Duha, nego sve ispitati i zadržati ono što je dobro". Izvanredni darovi, karizme, objave mogu biti dane za pojedince, ali i "za obnovu i veću izgradnju Crkve" (LG 12), makar uvijek ostaju privatne objave. Poznato je, koliko je crkveno Učiteljstvo bilo oprezno, dok je priznalo autentičnima objave dane bl. Mariji Margareti Alacoque,[59] Gemmi Galgani,[60] kao i ukazanja u Lurdu[61] i Fatimi,[62]

[*] Objavljeno također u: *Istina oslobađa*, str. 291-293.

[59] Margareta Marija Alacoque (1647.-1690.), postala redovnica u Paray le Monialu, u istočnoj Francuskoj, mjestu udaljenu oko 300 km od Pariza. Od 1672. u viđenjima primala privatne objave o Presvetom Srcu Isusovu i širila njegovo štovanje u smislu zadovoljštine za ljudske uvrjede. Crkva odobrila takvo štovanje. Svetica od 1920.

[60] Gemma Galgani (1878.-1903.), talijanska mističarka, laikinja, svetica od 1940.

[61] Gospa se ukazala 18 puta, od 11. veljače do 16. srpnja 1858., u Lurdu djevojčici Bernardici (1844.-1879.), koja je 1866. postala redovnica, preminula u 35. godini života, svetica od 1933.

[62] Djevojčici Luciji (1907.-2005.), dječaku Franji (1908.-1919.) i sestri mu Jacinti (1910.-1920.) Gospa se u portugalskoj Fàtimi ukazala šest puta, obično svakoga 13. u mjesecu od svibnja do listopada 1917. Ukazanja su proglašena vjerodostojnima 1930. Franjo i Jacinta proglašeni su svetima 2017., a za Luciju je otvoren proces beatifikacije.

i kolikim je oprezom okružila Padre Pija iz Pietrelcine.[63] Lurdski, odnosno tarbski biskup je formirao komisiju od 16 članova za ispitivanje lurdskih ukazanja 5 mjeseci nakon početka ukazanja, a ona je izrekla svoj sud nakon četiri godine rada. Fatima je čekala na priznanje čak 13 godina. Bio je određen i dan 11. veljače da se slavi lurdska ukazanja, u Fatimu je hodočastio Pavao VI. prigodom 50 godina ukazanja, a ove [1981.] godine atentat je spriječio Ivana Pavla II., da dođe u Lurd na euharistijski kongres.

U zadnjih 50 godina imamo pravu eksploziju objava, ukazanja, čudesnih događanja čija se autentičnost ispitivala ili ispituje. Pio XII., Ivan XXIII. i Pavao VI. rekoše da su umorni od karizmatičara po kojima im Bog poručuje nešto. U ovih 50 godina bilo je preko 100 [mjesta] ukazanja i čudesnih događaja, posebno to da plače suzama ili krvlju neki kip ili sveta slika. Skoro redovito biskup, na kojega to spada, formira komisiju stručnjaka: teologa, psihologa, liječnika... da stvar ispituju. Kadkada je lako donijeti sud, osobito ako je uočljivo da se radi o naravnim pojavama. Ponajčešće ne bude izrečen nikakav sud, ni pozitivni ni negativni. Bude pojava koje zbunjuju, za vrhunaravno i protiv toga, pa komisija ne progovori. Kad su biskupi Beaurainga[64] i Banneuxa[65] (1949.) [Belgija] priznali vrhunaravni karakter tamošnjih ukazanja, kardinal Ottaviani je viknuo: "Kršćani, ne dajte se lako uznemiriti!" Od tada je samo jedan događaj dobio priznanje vrhunaravnosti, a to je plač Gospina reljefa u Sirakuzi na Siciliji.[66] Biskupi Sicilije, nakon ozbiljnog istraživanja taj fenomen su proglasili vrhunaravnim, čudesnim.[67] O drugima je crkvena vlast ili šutila ili ih proglašavala lišenim vrhunaravnog karaktera.

Po broju objava i čudesnih događaja u ovih 50 godina [1930.-1980.] stoji na prvom mjestu Italija sa 60, pa Francuska 11, Španjolska 7, Njemačka 5, USA 3, Belgija, Kanada i Poljska po 2. Negdje broj ukazanja na jednom mjestu ide

---

[63] Padre Pio da Pietrelcina (1887.-1968.), talijanski svećenik, kapucin, svetac od 2002.

[64] U mjestancu Beauraingu, koje pripada biskupiji Namur u Belgiji, Djevica "zlatnoga srca" ukazala se 33 puta peteroma djece i jednoj odrasloj osobi, od 29. studenoga 1932. do 3. siječnja 1933. Ukazanja proglašena vjerodostojnima 1949.

[65] Ukazanja je mjesni biskup Louis-Joseph Kerkhofs proglasio vjerodostojnima 1943., a Sveti Oficij iz Rima dao nihil obstat 1949. godine.

[66] Ottavio Musulmeci, *Ha pianto la Madonna a Siracusa*, Siracusa, 1954.

[67] U Sirakuzi na Siciliji jedan ženidbeni par, vjenčan u ožujku 1953., imao je u svojoj spavaonici Gospin kipić, koji je u noći na 28. kolovoza prosuzio, prema svjedočenju supruge koja je bila u blagoslovljenu stanju. U četiri dana, do 1. rujna, kipić je prosuzio više od 50 puta. Ustanovljena je komisija koja je dala svoje stručno mišljenje. Biskupi Sicilije, iz 18 biskupija, 13. prosinca iste godine jednodušno su proglasili događaj vjerodostojnim, a papa Pio XII. već nadolazne 1954. u listopadu, sudjelujući na Marijanskom simpoziju na Siciliji, s radošću je spomenuo sirakuški fenomen.

preko 100, a Heede [Njemačka, 1937.-1940.], Garabandal[68] [1961.-1965.] i San Damiano[69] [od 1964.] daleko najviše.

Od negativnih ocjena najviše bure su digle one u Garabandalu u Španjolskoj i u San Damianu u Italiji. Mjesni biskupi su izjavili da ukazanja nisu autentična, da nisu vrhunaravna i zabranili su dolazak na ta mjesta i okupljanje.

Biskupov sud ili sud njegove komisije nije neprevarljiv te ne obvezuje s dogmatskog stanovišta. Tako jednako ne moramo prihvatiti pozitivni sud o događajima u Sirakuzi, kao ni negativni sud o Garabandalu ili San Damianu. Taj sud je više disciplinske naravi, da se sačuva red. Ipak vjernik religioznom poslušnošću prima sud svoga biskupa. No mnogo ima neposlušnih. Iako je Garabandal u Španjolskoj, u samoj Francuskoj ima 32 centra "garabandalista" i 4 centra "sandamianista".

Onaj tko sve gleda sa strane i bez obveze i odgovornosti, ne shvaća kako je crkvenoj vlasti teško doći do istine o ukazivanjima ili objavama. Područje parapsihe je veliko, zagonetno i neistraženo, upravo čudnovato. **Osobe koje imaju neke doživljaje, viđenja, ne moraju svjesno govoriti neistinu, ali ono što doživljavaju može biti samo naravnoga karaktera, neke subjektivne projekcije, halucinacije, neobične medijumističke moći. Ali mogu biti i vrhunaravne pojave.** Čak ni stručnjaci, teolozi i liječnici, ne mogu lako donijeti sud o tim pojavama, pa obično prepuštaju da vrijeme donese svoj sud i taj je ponajviše najbolji. No ako Bog hoće da nam nešto kaže, da nas opomene, pozove na obraćenje (Lurd, Fatima...), teška je odgovornost onoga koji taj glas uguši. Biskup Banneuxa u Belgiji reče da je mnogo, mnogo molio i tisuće misa služio da dođe do prave istine o događajima u njegovoj biskupiji.[70] Zato je uvijek potreban oprez i otvorenost Duhu Božjem, koji u Crkvi djeluje. Zato je lako govoriti onome na kojemu ne leži odgovornost, a teško onome koji shvaća svoju odgovornost pred Crkvom i javnošću.

† *Pavao Žanić, biskup*

---

[68] Francisco Sanchez-Ventura y Pascal, *La Vierge est-elle apparue à Garabandal*, Paris, 1966.

[69] San Damiano mjesto u biskupiji Piacenzi, u sjevernoj Italiji. Biskup je od 1969. do 1983. bio msgr. Enrico Manfredini.

[70] Biskup biskupije Liège, kojoj pripada Banneux, udaljen od Liegèa 15-ak km, bio je Louis-Joseph Kerkhofs od 1927. do 1961. U tom mjestancu od 15. siječnja do 3. ožujka 1933. ukazala se samo osam puta "Djevica siromaha" 12-godišnjoj djevojčici Marietti Beco (1921.-2011.). Tek 1949. godine ta su ukazanja prihvaćena kao vjerodostojna. Sve objavljeno u knjizi, sa svim dokumentima, istoga biskupa Louis-Josepha Kerkhofsa, *Notre-Dame de Banneux*, Liège, ^{3}1972. U Predgovoru biskup piše: "Kao i posvuda, oni koji su zainteresirani za ovu temu, molili su Boga da je rasvijetli. Osobno, nismo prestajali prikazivati na tu nakanu svoju Misu subotom" [Comme partout ailleurs, ceux qui s'intéressainent à cette cause ont demandé

***

Osvrt. Biskup je i u ovom teološkom osvrtu dosljedan u svome crkvenom držanju, otvoren prema fenomenu dok mu se ne stane u kraj, oprezan s obzirom na promatranje takvih pojava pod dvostrukim vidom: je li posrijedi istinska Božja poruka ili ljudska maštarija i prijevara? Vrijeme će pokazati. I nije trebalo dugo čekati, barem se njemu ubrzo ukazao "međugorski fenomen" u svome rasponu "hercegovačkoga slučaja", iz usta samih "vidjelica" i vidjelaca", i to na njihovo traženje!

à Dieu de faire la lumière à son sujet. Personnellement, nous n'avons pas cessé d'offrir à cette intention notre messe du samedi] (str. 12). Prema *Liber intentionum* biskup je Žanić bio u Banneuxu 20. rujna 1981., ni dva mjeseca nakon početka međugorskih "ukazanja". Biskup je očito išao u Banneux posavjetovati se s mjesnim biskupom. U to je vrijeme u Liègeu bio ordinarij Guillaume Marie van Zuylen, biskup od 1961. do 1986.

Dokument 10.
6. rujna 1981.

Biskup Žanić Državnom tajništvu

Napominjemo da je biskup Žanić početkom rujna 1981. poslao jednomu svećeniku u Vatikan svoj hrvatski tekst s molbom da se prevede i preda na Državno tajništvo Svete Stolice. Prevodimo s talijanskoga ono što se odnosi na Međugorje, a ostalo označujemo uglatim zagradama.

***

[…] Nakon svega ovoga, otišao sam u Sarajevo na Komisiju za vjerska pitanja i pokušao dokazati da nitko nije "inscenirao" i "režirao" događaje u Međugorju kao što se vlasti odupiru vjerovati - ali sve je bilo uzalud. Moji svećenici i ja javno smo oklevetani. Stoga sam pisao Predsjedniku Predsjedništva Republike, gospodinu Kreigheru. Pismo će biti objavljeno u katoličkom dvotjedniku "Glas Koncila". Novinari i dan danas nastavljaju s recikliranjem onoga što je već napisano, a nove se karikature biskupa i franjevaca stalno pojavljuju. Po svoj prilici, bit će i oštrih reakcija na ovo moje pismo prosvjeda Kreigheru. [...]. Osobno sam razgovarao s djecom - vidiocima. **Oni vide "nešto", ali ni meni nije jasno je li to nadnaravna pojava ili ne.**

***

Osvrt. Stalno ističemo da je Biskup bio osobno uporan u svom istraživanju i obavješćivanju Svete Stolice i u tvrdnji da mu još nije jasno o kakvu se fenomenu radi. Smatra da dječaci i djevojčice "nešto" vide, ali nije mu još razgovijetno je li posrijedi nadnaravna pojava pozitivna karaktera ili obična ljudska igrarija, priviđenje, "halucinacija", kako je on obično nazivao slične pojave. Ovo je bilo ujednačeno i ravnomjerno stajalište Biskupovo, otvoreno novim spoznajama. A čim je došao do jasnoće da se ne radi o nadnaravnim ukazanjima i porukama s Božje strane, nego o podmuklu pokušaju "režiserâ" u rješavanju "hercegovačkoga slučaja" s pomoću "međugorske pojave", koja nemilosrdno optužuje marijanskoga biskupa zbog svih nereda u raspodjeli župa u Hercegovini, on će biti nezaustavljivo odlučan i pred Svetom Stolicom i pred

domaćom i svjetskom javnošću iznoseći svoje argumente. Iako je imao sugestija od studenoga 1981. da je u pitanju ukazanje zle sile,[71] Biskup je tada odgovorio da je teško dokazati da je međugorski fenomen pod demonskim utjecajem,[72] ali je ubrzo, već u siječnju 1982., nakon susreta s "vidiocima" na njihovu molbu, došao do zaključka da nije posrijedi ni Gospa ni Gospine poruke!

[71] Nijemac Theodor Kolberg 18. studenoga 1981. piše biskupu Žaniću: "U Međugorju je bilo ukazanje sa sivom haljinom. To pobuđuje sumnju. U svim pravim ukazanjima Majka Božja nosi svijetlu čistu, bijelu haljinu kao vidljiv znak svoje neokaljanosti i čistoće. Iskrivljenost od čistoga bijeloga prema prljavom sivom jest znakovito poniženje Bezgrješne". ABOM, primljeno 26.XI.1981., prot. 904/1981.; Objavljeno u: *Ogledalo Pravde*, str. 42-43.

[72] Odgovor biskupa Žanića Th. Kolbergu, ABOM, prot. 925/1981., od 1. prosinca 1981.

Dokument 11.
15. rujna 1981.

Biskup Žanić fra Zrinku Čuvalu

Napomena. Nakon što je 17. kolovoza 1981. župnik fra Jozo Zovko bio pritvoren i potom suđen, biskup je Žanić, na prijedlog Provincijalne uprave, imenovao 24. kolovoza dotadašnjega kapelana fra Zrinka Čuvala privremenim župnim upraviteljem u Međugorju. Njemu se kao voditelju župe Biskup obraća ovim pismom upozoravajući ga da pripazi da se s oltara ne šire poruke kao da je ukazanje od Crkve već proučeno i odobreno.

***

Rimokatolički župski ured
79456 MEĐUGORJE
Broj: 736/81.
dne; 15.9.1981.

Predmet: Opaske na neke pojave u župi Međugorje

Poštovani fra Zrinko!

Veseli me veliko učešće vjernika u primanju svetih sakramenata i molitvi u župi Međugorje i čini se, u očitim obraćenjima. Ipak smatram potrebnim upozoriti na neke stvari u kojima ima izvjesnog "zalijetanja".

1. Dok crkvena komisija, koja će uskoro biti formirana, ne ispita i ne donese sud o "ukazanjima" u Međugorju, ne bi trebalo da svećenici javno s oltara govore: "Gospa na[m] poručuje", "Gospa je rekla djeci...", "Izvršimo zavjet koji Gospa od nas traži...". Ono najviše što bi smjeli reći [ali ne s oltara] jest: "Djeca kažu da im je Gospa kazala...". **A sve ove izjave su jako delikatne i nose svoju odgovornost i ne bi se smjelo prejudicirati službeni stav i sud Crkve.**

2. Često do mene dopiru glasovi da se u toj župi u misi, posebno u kanonu mise, službeni i jedino odobreni tekstovi mijenjaju i dodaju umetci slobodno formulirani gdje to misal ne predviđa i ne daje slobodu dodavanja. Takvu slo-

bodu ne dopušta ni eventualni pozitivni sud Crkve o ukazanjima. Molim da se obdržavaju liturgijski propisi, da se tekstovi mise ne mijenjaju i ne nadodaju bilo kakve formulacije, gdje to nije slobodno.

3. Molim da svećenici služe Sv. misu propisno odjeveni: alba i štola za koncelebraciju k tome i misnica /kazula ili boromejka/ kad svećenik sam misi ili predsjeda koncelebraciji. U Međugorje dolaze i stranci, pa nije dobro da prave eventualne zamjerke.

Uz molbu za Božji blagoslov svima koji tamo pastoralno djeluju pozdravlja Vas

† *Pavao, biskup*

***

Osvrt na 1. točku o Međugorju. Biskup Žanić i sam Ordinarij tek godinu dana, i sam u fazi promatranja i proučavanja događaja koji je nastao ni tri mjeseca prije toga, službeno se obraća fra Zrinku, privremenu župnom upravitelju, pišući mu očinski, obzirno, ali ozbiljno i odgovorno sa željom da zdravo zrno ne propadne a da se ne učini nijedan krivi potez ili korak u procjeni čudna fenomena. Zato dobrohotno upozorenje da se ne zlorabi sveti oltar kako bi se promoviralo nešto što zahtijeva svestran studij i odgovoran sud Crkve. Fra Zrinko je bio razborit svećenik. Preminuo je 1991., u 56. godini života.

Dokument 12.
4. prosinca 1981.

Biskup papi Ivanu Pavlu II.

Napomena. Biskup Žanić, godinu dana nakon preuzimanja pune uprave u mjesnoj Crkvi, i pet i pol mjeseci nakon nastanka "međugorskoga fenomena", podnosi Papi izvješće o crkvenom stanju u Hercegovini. Iz Pisma prevodimo četvrtu i petu točku koje prikazuju zbivanja u Međugorju.

***

4) U posljednje vrijeme opće hercegovačko pitanje postalo je još složenije, jer se u franjevačkoj župi Međugorje, prema onome što se priča, Gospa ukazuje svaki dan jednom ili čak dva ili tri puta više od pet mjeseci. Franjevci su tu činjenicu prihvatili od početka, uvelike su je širili, okupivši mnogo svijeta u dobroj vjeri. Trojica franjevaca koja su bila izravno umiješana završila su u zatvoru. Dijecezansko svećenstvo vrlo je suzdržano u tom pogledu, ili točnije, oni ne vjeruju u autentičnost ukazanja, jer bi, po njihovu mišljenju, to bila nemoguća potvrda s neba s obzirom na otvoren i skandalozan raskol u našoj mjesnoj Crkvi.

5) U povodu brojnih napada na televiziji i u tisku na "ukazanja" - žigosali su me zajedno s nekim franjevcima kao kontrarevolucionara, terorista, ekstremista, ustašu i neprijatelja naroda i države! Smatrao sam prikladnim i nužnim dati službenu izjavu u obranu vjere i svećenika, bez donošenja suda o navodnim ukazanjima. Ipak, međugorski župnik fra Zovko, kojega sam poimence branio u javnosti [1.IX.1981.], tijekom istrage u zatvoru ponio se prema meni na zaista nedostojan način. Naime, na pitanje istražnoga sudca u vezi s odlomkom inkriminirane propovijedi, tj. na koga je mislio govoreći da će nakon potvrde među potvrđenike doći vukovi i lažni proroci (sudac je protumačio

[*] ABOM, kopija, Pismo izvorno pisano na talijanskom.

da je aluzija bila na komuniste) fra Zovko je odgovorio da je mislio na biskupa! To je stavljeno u zapisnik o istrazi, to se ponavlja u optužnici i objavljeno je u jednom časopisu.[73]

***

Osvrt. Biskup je početkom prosinca 1981. službeno izvijestio papu Ivana Pavla II. da do tada nije donio nikakva suda, ni pozitivna ni negativna, o međugorskim zbivanjima, a za obranu župnika fra Joze od dnevnoga tiska i pred najvišim forumom u državi doživio je naziv "vuka" i "lažna proroka" u njegovu istražnom postupku. Biskup spominje da su biskupijski svećenici veoma suzdržani ili, točnije, oni ne vjeruju u autentičnost ukazanja, jer bi, po njihovu mišljenju, to bila nemoguća potvrda s neba s obzirom na otvoren i skandalozan raskol u našoj mjesnoj Crkvi.

[73] Odvjetnik fra Joze Zovke, M. Vuković, donosi u svojoj knjizi o sudskom postupku, str. 73-75, oko 40 naslova raznih svjetovnih časopisa toga ljeta Gospodnjega 1981. iz Beograda, Zagreba, Sarajeva, Splita i Mostara. Evo nekih naslova: *Gospa paravan za neprijatelje*; *"Čudo" u kamenjaru; Čitlučke ljetne igre*; *Kleronacionalisti protiv vlastitih naroda*; *Slučaj Stepinac zahtijeva jedinstvo*, s nadnaslovom: *Povodom protesta mostarskog biskupa*; *Malo vere, mnogo mutnog*; *Čudna neka čuda* itd.

Dokument 13.
13. prosinca 1981.

Mostar, prot. br. 977/1981.

Stav prema događajima u Međugorju

Već skoro pola godine Crkvu u Hercegovini, a i mnogo dalje, potresaju "ukazanja" Gospe u Međugorju. Ordinarijat je s tim upoznat i na Biskupa spada da donese sud o tome. Do sada nije bila formirana komisija *ad hoc*, jer se čekalo da "ukazanja" završe da bi se moglo sve kao cjelinu zahvatiti i tako mogao donijeti sud. Međutim kako događaji jednako traju, potrebno je za sada barem jedno upozorenje.

Nema sumnje da je vjernički svijet te vijesti dočekao i prihvatio kao utjehu i milosnu pomoć, te je to kod mnogih donijelo poticaj na molitvu, post, pokoru i obraćenje. No sve ovo nije dovoljno za dokaz autentičnosti Gospinih "ukazanja i poruka". Događaje budno prati i Sveta Stolica i preporuča krajnji oprez do donošenja suda Biskupskog ordinarijata.

Na taj oprez upozoravamo svećenike da se u svojim izjavama i stanovištima ne istrčavaju ispred suda Crkve.

Mostar, 13. 12. 1981.

Biskupski ordinarijat Mostar

***

Osvrt. Ovo je po redu sedma izjava, sve u 1981., kojom Biskup potvrđuje svoju odgovornost s obzirom na donošenje suda, i njome poziva, osobito svećenstvo, na razboritost. Istina je da su glasine o "ukazanjima" među mnogima shvaćene kao poticaj na post i molitvu, obraćenje i pokoru, ali to nije dovoljno da bi se dokazala autentičnost ukazanja i poruka. Nitko razumne glave i

[*] Objavljeno u: *Službeni vjesnik Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije*, 4/1981., str. 17.

razborite prosudbe ne može Biskupu prigovoriti da nije pokazao potrebnu strpljivost u proučavanju fenomena, da nije i druge upozoravao na razboritost u procjeni događaja, osobito pastoralno osoblje u Međugorju, da nije branio mogućnost nebeskih ukazanja pred bezbožnom propagandom, a sam je bio s pridržanim sudom, i privatno i javno, i pred Svetom Stolicom i pred svom javnošću.

GODINA 1982.

Dokument 14.
15. ožujka 1982.

Izjava televizijskoj ekipi ZDF iz Mainza - BRD

Napomena. Biskup je Žanić svršetkom 1981. godine načuo od nekih otaca franjevaca da međugorska pojava ne izjavljuje samo da neposlušni "fratri imaju pravo" kao što je fra Nikola Radić bio donio prvu "poruku" odmah nakon što su počela "ukazanja", nego da se Biskup u svojoj odluci "prenaglio", da je on "kriv" za "hercegovački slučaj", štoviše da je on u svemu tome kaosu "najkrivlji".

Početkom 1982. biskupu Žaniću postaje sve jasnije, osobito u razgovoru sa samim "vidiocima" i "vidjelicama", da se ne radi o istinitim ukazanjima. Biskup je o tome izvješćivao pojedine dikasterije Svete Stolice: Državno tajništvo, Kongregaciju za širenje vjere, Kongregaciju za nauk vjere, Kongregaciju za redovnike... Biskup je u 1982. godini, osim u ožujku, napismeno izvijestio Svetu Stolicu o stanju u Međugorju i u svibnja, a u rujnu boravio je u Rimu i imao osobne razgovore s Odgovornima. Usporedo s time bio je rastrgan na više područja: formirao i pratio rad Komisije, susretao se i primao "poruke" od "međugorskih vidjelaca", intervenirao s obzirom na pisanja o "ukazanjima" i na "hodočašćenja" u Međugorje, skupljao sigurne podatke i reagirao kada je to smatrao uputnim i korisnim. Evo jedne takve izjave koju je Biskup napismeno dao ZDF-u [Zweites Deutsches Fernsehen - Drugi program Njemačke televizije] s obzirom na razne informacije iz Međugorja, iz ožujka 1982. godine. Sva su isticanja u izvornom tekstu:

***

"Kako je javnosti već poznato, pred neko vrijeme imenovao sam po svojoj dužnosti Komisiju koja ima zadatak da ispituje događaje u župi Međugorje. Moram reći da su i oni koji su u javnosti napadali te događaje kao i oni koji su ih prihvatili kao vrhunaravne otežali rad ovoj Komisiji. Duhovi su se zaoštrili i polarizirali i time izgubili mogućnost mirnog rasuđivanja.

---

[*] Hrvatski tekst u ABOM-u pod prot. br. 258/1982., od 15. ožujka 1982.

Obični puk je ovdje u Hercegovini veoma religiozan i pobožan i mnogi tamo [u Međugorju] žive svoju vjeru iskreno i časte Blaženu Djevicu Mariju i to im se ne može zamjeriti. Nu ima i mnogo **naivnog i senzacionalističkog pričanja** i vjerovanja, premalo opreza i kritičkog stava. Zato je trebalo počekati dok se stvari razjasne i dok odgovorna crkvena vlast dade svoj sud. Mnogi, naime, uz autentičnost ovih događaja povezuju svoju vjeru, što nikako nije dobro.

Ja sam o ovom razgovarao sa **Svetim Ocem Papom** i na Kongregaciji za nauk vjere i preporučili su mi oprez i da se ne zauzima određeni stav dok se događaji ne smire i ispitaju temeljito. **Sadašnja Komisija** ima prvotnu svrhu da prikupi materijal i svjedočanstva *pro* i *contra*, a onda, ako bude potrebno, bit će konzultirani i razni drugi stručnjaci koji se bave ovim pojavama.

Naime, teško je postaviti granicu između naravi i transcendencije. Posrijedi je duboko, široko i malo poznato područje parapsiholoških pojava koje začuđuju, a mediji, koji ih [djecu] doživljavaju, čini se da ne varaju, barem u bitnim doživljajima, a uvijek su mogući dodaci i nepotpuni ili ponešto iskrivljeni prenos do nas. Ja sam već jednom javnom izjavom rekao da se čini da djeca ne lažu, ali da treba tek ispitati, da li su to njihovi subjektivni doživljaji. **Ta djeca** su izmučena od mnoštva znatiželjnika sa svih strana i od onih koji vjeruju kao i onih koji ne vjeruju, pa i sami gube smirenost.

Novinari, pa i vi od TV volite senzacije. Ja neću vidjeti što ste snimili, ali nemam mnogo pouzdanja da neće prijeći mjeru.

Želim naglasiti da optužbe da je sve ovo **montirano s nekim političkim namjerama** nemaju nikakve osnove. U događaje se može bilo tko miješati, bilo što napraviti, ali to ne spada na bit i narav događaja.

I na kraju treba reći da se naša vjera ne temelji na **privatnim objavama** nego na objavi Bogo-Čovjeka Isusa Krista, pa i konačni sud o događajima u Međugorju ne bi smio utjecati na vjersko uvjerenje, ni na vjersku praksu."

***

Osvrt. U tekstu Biskup kaže: "Ja sam već jednom javnom izjavom rekao da se čini da djeca ne lažu, ali da treba tek ispitati, da li su to njihovi subjektivni doživljaji". Biskup je dao prvu izjavu u Međugorju, 25. srpnja 1981.: "To sam duboko uvjeren, djeca ne lažu. Djeca govore točno ono što je u njihovu srcu. **Da li je ono doista njihovo vlastito doživljavanje ili vrhunaravno, to je teško reći.**" A drugu u *Glasu Koncila*, od 16. kolovoza 1981.: "**Isto tako, barem zasad, sve navodi na to, da djeca ne lažu. Ostaje ono najteže pitanje: da li je to subjektivni doživljaj djece ili nešto nadnaravno?**" Zato je imenovana Komisija kao savjetodavno i stručno tijelo.

Dokument 15.
16. prosinca 1982.

Službeni vjesnik, 2/1982., ABOM.

Dodatak međugorskim "INFORMACIJAMA"

Napomena. Ovaj Dodatak biskupa Žanića poslan je kao Okružnica sažeta na tri stranice na znanje i ravnanje župnicima hercegovačkih biskupija, prot. br. 1213/82., od 16. prosinca 1982., uza *Službeni vjesnik*, 2/1982.

Dodatak je zapravo "Informacijama" (str. 1-24) za koje odgovara: Župni ured Međugorje, koje je daktilopisao o. T. Vlašić u kolovozu 1982., prema protokolu njihova primitka na Biskupskom ordinarijatu, br. 821/82., od 23. kolovoza 1982. U početku "Informacija" ova obavijest: "Na sljedećim stranicama želimo vam ukratko prikazati i saopćiti ono što se među nama događa evo već punih četrnaest mjeseci. Osim čistog kronološkog pregleda događaja i poruke kroz ove događaje, donosimo i razmišljanje fra Tomislava Vlašića, koji izbliza prati djecu, vodi liturgiju i usmjerava sve prema iskustvima i nauci Crkve, kada se radi o ovakvim izvanrednim događajima".

Ovaj Biskupov tekst jest dopuna tim međugorskim "Informacijama", bitan dodatak osobito u onom dijelu razgovora s "vidiocima", koji je prepisan s magnetofonske vrpce, a vođen 14. siječnja i 3. travnja 1982. "Vidioci" su sami došli Biskupu, odnosno poslala ih "Gospa". Biskup je Žanić tada stavio samo inicijale "vidjelaca", a mi ovdje u uglatim zagradama dopunjujemo imena i prezimena. Biskup javno i službeno izražava sumnju u autentičnost ukazanja. Evo teksta Biskupova Dodatka međugorskim "Informacijama":

***

U zadnje vrijeme dosta se pisalo o Međugorju. Nisam naišao ni na jedan napis koji bi bio nepristran i objektivan ili čak kritički. Sve je pisano u obranu već zauzetog stava, u obranu vrhunaravnosti i istinitosti Gospinih "ukazanja" u Međugorju. Tako su informacije samom šutnjom postale dezinformacije. Jer, svi oni koji su pisali o Međugorju znali su i za činjenice koje dovode u pitanje autentičnost ukazanja i nisu ih htjeli ni spomenuti. Ovdje se ne radi

o nekoj teoretskoj raspravi koja se vodi u zatvorenom teološkom krugu. Piše se za javnost. A svi znamo da događaji u Međugorju imaju velikog odjeka, velikih komentara i posljedica za našu Crkvu, za vjeru u dušama. Nerijetko se čuje od ljudi prijetnja: "Ali ako ovo ne bude istina, onda...". Zato je i sami govor o tome veoma odgovoran, a kamo li javno pisanje. Nezaobilazno je tu pitanje naše savjesti, poštenja i odgovornosti pred Bogom, pred dušama i pred poviješću. Oni kojima su dostupne samo Informacije i slični spisi i članci u domaćoj i svjetskoj štampi, veoma će lako stvari uzeti kao sigurne i konačne, a neka eventualna opaska da se autor napisa podlaže sudu Crkve jest ponajčešće skrivena isprika da bi se tobože smjelo braniti svoj stav, makar jednostrano.

Kada bi pisac iznio ono što mu se čini da je u prilog autentičnosti ukazanja, i isto tako nepristrano i objektivno ono što nije u prilog tome, onda bi sasvim na mjestu bio zaključak: a svoj sud podlažem sudu Crkve.

Naprotiv, pisati samo u prilog svog stanovišta, a to je do sada bilo redovito u prilog autentičnosti ukazanja, pa one koji ne vjeruju u ukazanja čak osumnjičiti i postaviti pitanja njihove vjere uopće, doista nije u skladu s naukom naše vjere, nije u skladu s ljudskim i kršćanskim poštenjem. Svi koji katolički osjećamo moramo ići zajedno prema istini, tražiti istinu i ne bježati od činjenica protivnih našim željama, našim simpatijama ili već zauzetom stavu.

Zašto skrivati neke činjenice? Zašto se ljutiti na one koji ne vjeruju u ukazanja? Zar da se narod zavara?

Jedno su činjenice, a drugo je njihovo tumačenje. U tumačenju mogu se stanovišta mnogo razlikovati, ali činjenice, posebno na magnetofonu nenamješteno, spontano ispričane, ne mogu se zaobići, ne može se raspravljati jesu li ili nisu. Treba ih uzeti u obzir i pošteno iznijeti pred javnost. Onda bi Informacije i drugi napisi sasvim drukčije izgledali.

Moram priznati da za mnoge činjenice nemam adekvatan odgovor. Ne sviđa mi se kada netko za sve ima odgovor da mahne rukom. Drago mi je kada se stvari nastoje trijezno objasniti. Ja ću za one kojima šaljemo naš *Službeni vjesnik biskupije* navesti neke činjenice koje razne "informacije" zaobilaze, da tako ovo bude dodatak onome što je već napisano. Kada sam čuo vijest o ukazanjima u Međugorju, odmah sam pomislio: ako je ovo Gospa, onda je došla da riješi hercegovački slučaj, da pomiri jedan i drugi kler, narod...

O tome sam 21.VII.1981. pitao djecu i odgovorila su mi na magnetofon: "Gospa je rekla da će se to brzo samo od sebe riješiti... da zato nije potrebna ni posebna molitva ni pokora". Kasnije su govorili o istim odgovorima, da treba molitva, da se jedna i druga strana sastanu i razgovaraju...

Dana 30. VI. 1981. bilo je ukazanje u Cernu. Gospa je rekla da će se ukazivati još samo tri dana (snimljeno). Poslije ukazanja 3. VII. djeca su kazala - da je Gospa rekla da je to zadnje ukazanje.

Dana 14. I. 1982. došla su djeca k meni, rekoše da ih je Gospa poslala (V.[icka] I.[vanković], M.[arija] P.[avlović], i J.[akov] Č.[olo].

- [Vicka]: Prvi put kad smo Gospu pitali o hercegovačkom slučaju, ona kaže da treba strpljenja, sačekat, da će doć sve s vremenom. Drugi put smo je pitali, ona je rekla da treba molit i postiti. Bez molitve i posta nema ništa.

Od neki dan smo pitali, ona je rekla da se obe grupe sastanu i razgovaraju kao prava braća među se, da među njima ne treba biti nikakve svađe, jer i ostali fratri žele imati... raditi u Crkvi... da molimo i postimo.

Gospa je rekla da ste vi u nekim stvarima prenaglili. To je samo rekla.

- Je li još bilo štogod u viđenjima što bi mene moglo interesirati, [biskup će].
- [Vicka "vidiocima"]: Sad bi morali pričat, a kad pođemo reći ćemo, trebali smo reći ovo, ono...
- Netko mi je rekao da ste imali neku poruku mostarskim kapelanima.
- [Vicka]: Nismo....
- Niste?
- [Vicka]: Kojim kapelanima?
- Mostarskim.
- [Vicka]: Nije ništa.
- To valjda meni krivo reknu.
- [Vicka]: To netko krivo prenese i Vi krivo čujete.

U toku razgovora još nekoliko puta sam djeci postavio pitanje: Ima li još nešto za Biskupa?... Sjetite se još štogod što se mene tiče... Odgovor je bio negativan.

Dana 3. IV. 1982. došli su k meni V.[icka] I.[vanković] i J.[akov] Č.[olo], poslani od Gospe.

- [Vicka]: Gospa nas je ukorila da vam zadnji put nismo sve kazali... Govorila je o ovom slučaju i zasmijala se i rekla da će ona sve ovo sama smiriti…. Ja ti nemam pojma o čemu se to radi... i zasmijala se. Onda i ja i J.[akov] iza svega glasa se smijali, a narod nam kaže, što se smijete. Mi kažemo moramo se smijati kad je tako rekla da se smijemo...

Što niste rekli imena za one fratre što hoće da ih izbace….

Ona rekla o tim fratrima da je drago i njima raditi u Crkvi ko svima ostalima, misu govoriti, svećenici nisu ništa krivi, ona im je imena dala, a ja ih nisam znala i kasnije sam ih vidjela...

Prusina i Vego.

Kaže da oni nisu ništa krivi, dva puta ponovila.

I J.[akov] je to čuo, bila je i M.[arija].

- Je li ti to o njima rekla prije nego si ti kod mene zadnji put [14.I.82.] bila, pa te prekorila zašto mi to nisi rekla?
- [Vicka]: Je! Zato me tri puta prekorila što ja nisam došla, što nisam rekla...

- Opet se nismo razumjeli. (Inzistiram, da se jače utvrdi protuslovlje s odgovorom od 14. I. 1982.).

- Zadnji put, kad si ti kod mene bila, je li ti još prije toga Gospa rekla da mi to kažeš?...

- Je! Ali ja to nisam rekla, pa me ona prekorila što nisam izvršila dužnost, a ja sam puno pričala, ali se nisam mogla sjetiti... Onda [Gospa] reče, ja mislim da je to velika sramota koja se ne pamti, svađa između fratara i popova. Narod se miri ali njima džaba...

- J.: Rekla je da je to veliki udarac za Crkvu...

- V.: Svaki dan nam nešto govori... i o Vama da niste pravo postupili.

- J.: Da ste i Vi ovo sagriješili što ste učinili.

- V.: Da ima nekih grešaka, a šta ja znam...

- U čemu? [pita biskup].

- U ovom franjevačkom slučaju.

- Pa šta ti računaš da sam učinio pa sagriješio?

- J.: A ona kaže nešta u franjevačkom slučaju između fratara i popova.

- A je li ti to znaš o čemu se radi?

- J.: Ne znam.

- Ja bih htio popraviti kad bih znao u čemu sam pogriješio, ali ja slušam Papu i što Papa naredi ja učinim.

- V.: I Vi morate nekoga slušati, ali ja bih više poslušala Gospu nego majku... sigurno da bih ja volila više slušati Gospu nego Papu, sigurno!

- Ne može Gospa govoriti protiv Pape... Isto tako moraš sebe dobro staviti u oprez i sumnju ako rekne nešto protiv biskupa.

- V.: Nema tu nikakve sumnje. Ja to čujem isto kao Vas sada (snimljeno).

Kad sam ovo saopćio fra Tomislavu Vlašiću, koji pastoralno djeluje u Međugorju, rekao mi je da je V.[icka] temperamentna, da se zaleti... "Tako mi je negdje između Božića i Nove Godine rekla da joj je Gospa rekla da je za sve u Hercegovini kriv biskup. Rekao sam joj da to ne može biti..."

Rekao sam mu [o. Vlašiću]: "Nisi joj smio ništa govoriti, nego je otpremiti biskupu. To je manipuliranje djecom..."

***

Osvrt. Takve naivne a zapravo lukave izjave navedenih dviju "vidjelica" i jednoga "vidioca" u magnetofonsku vrpcu i u lice Biskupu, 14. siječnja kao i one 3. travnja 1982. i takva očevidna usmjerenja manipulatora međugorskim kaosom "ukazanja" i "poruka" bila su najžurniji poziv i dokaz biskupu Žaniću da zauzme odgovorno i odlučno crkveno stajalište kako se ne radi ni o istinskoj Gospi, ni o vjerodostojnim ukazanjima, ni o pravim porukama, nego o smišljenim neistinama, o neautentičnim "ukazanjima", o kažnjivoj manipulaciji s

djecom, o izmišljotinama protucrkvenih "poruka" u obranu nereda o župama. Nije mu trebalo pritiska ni bezbožne "Udbe" ni sumnjičavih "dijecezanskih popova". Sve je bilo savjesno snimljeno. Uredno prepisano. Kao Okružnica svećenicima uza *Službeni vjesnik* dodano i objavljeno. Poslano svim župnim uredima. O tome je i Sveta Stolica bila informirana. Ali veliki manipulatori i kontrolori međugorskoga fenomena udarili su drugim putom: oklevetali biskupa Žanića, potvorili na dijecezanski kler da je izvršio pritisak na Biskupa, koji je zbog svega toga promijenio svoje početno pozitivno u trajno negativno stajalište prema međugorskom neredu. Dà, manipulatori su uključili i udbaše koji bi navodno vršili pritisak na Biskupa, pa je pod strahom da ne ode u zatvor radio kako Udba diktira! I tu je puklo. Iz lažnih usta lažljive djece, manipuliranih "vidjelaca". Sada su, očito, ona "nevina i jednostavna djeca" bila i nasavjetovana i manipulirana i podgovorena da kažu da ne znaju u čemu se sastoji "hercegovački slučaj", ali dobro razumiju od svojih podgovoritelja da je Biskup kriv, najkrivlji. Nije to više iz lažnih usta djece, nego iz lažnih usta njihovih mentora i manipulatora. Biskup je s time oprezno izišao u javnost tek u prosincu te iste 1982., iako mu je moralo biti sve jasno već u travnju te iste godine. Ono što začuđuje jest činjenica kako je biskup Žanić o ovim eklatantnim lažima i "vidjelica" i njihova mistifikatora Vlašića mogao šutjeti pred javnošću čak osam mjeseci te presudne 1982. godine! Vjerojatno ga je formiranje dijecezanske Komisije u veljači 1982. zaustavilo da ne nastupi sasvim otvoreno i neposredno. Ali nije šutio pred Svetom Stolicom: već u ožujka 1982. izrazio je svoju sumnju pročelniku Kongregacije za širenje vjere, a u svibnju brojnim dikasterijima Svete Stolice.

GODINA 1983.

Dokument 16.
25. studenoga 1983.

Biskup Žanić nadbiskupu Šuštaru

Napomena. Alojz Šuštar, ljubljanski nadbiskup (1980.-1997.), kao predsjednik Slovenske pokrajinske BK, na poticaj Hansa Ursa von Balthasara, piše 19. studenoga 1983. biskupu Žaniću i pita ga koje je njegovo mišljenje o eventualnu sazivu Međunarodne komisije o Međugorju. Biskup mu Žanić, koji je već nakupio mnoštvo činjenica i dokaza, odgovara 25. studenoga i o međugorskim događanjima, i o hercegovačkom slučaju, i o formiranju Komisije. S obzirom na Međugorje, naveo mu je rečenicu koju smo stavili kao dokument br. 1. A za formiranje Komisije navješćuje da će pozvati "profesore sa svih naših teoloških škola", što je i učinio početkom 1984. Biskupovo pismo Nadbiskupu prenosimo u cijelosti.

***

Mostar, 25. XI. 1983.

Poštovani i dragi Oče nadbiskupe!

Ovaj čas sam primio Vaše pismo i odmah Vam odgovaram. Ja sam svaki dan sve više uvjeren da se u Međugorju ne ukazuje Majka Božja. Od početka se meni sve drukčije prikazivalo nego što jest, i sada polako dolazim do novih saznanja koja me utvrđuju u mom sudu o tim događajima. Pred nekoliko dana sam bio u Međugorju da još jednom zatražim Dnevnik glavne vidjelice Vicke Ivanković i Kroniku ukazanja koju vodi fra Tomislav Vlašić. Konačno sam dobio Kroniku, a za Dnevnik se fra Tomislav htio na križ zakleti da ne postoji i da u njegovim rukama nije nikada ni bio. Međutim meni je Vicka pisala 7. V.

[*] Kopija pisma u: ABOM, prot. 1172/1983.

'83. doslovno: "Ovih dana sam saznala da se šire umnoženi ciklostrojem izvadi (*sic!*) iz mog dnevnika kojeg isključivo pišem privatno za sebe od samog početka ukazanja Bl. Djevice Marije na Crnici u župi Međugorje".[74] Ovim pismom se htjela braniti da dnevnik postoji, da su oni izvadci /prilažem primjerak/ iz njezinog dnevnika, ali da je to njezina privatna stvar. Osim toga, p. Grafenauer, kada je bio u Međugorju koncem siječnja ove [1983.] godine, imao je u rukama i Kroniku i Dnevnik, prepisivao iz Kronike Gospine ukore biskupu i obranu Gospinu dvojice kapelana izbačenih iz Reda, i te izvadke uspoređivao s Dnevnikom, jer fra Tomislav [Vlašić] vodi Kroniku na temelju Dnevnika: "Ja sam prepisivao iz Kronike, ali sam mnoge stvari prekontrolirao. Dobio sam neke listove i dnevnike osobito i sve što su primili Ivica Vego i Ivan Prusina."

Osim ovoga imam ja i jačih dokaza da Dnevnik postoji, da je bio u rukama fra Tomislava, da ga je on pratio, i sada se hoće na križ kleti da to nije istina. Kada čovjek dođe do sigurnog saznanja da mu sugovornik laže, on posumnja u sve. O svemu ovome će se pred Komisijom morati zakleti Vicka, fra Tomislav i Grafenauer. On u pismu od 16. II. o. g. kaže da je možda koju Vickinu riječ ublažio.[75] Sada kada sam vidio Kroniku, i skromnom teologu je jasno da su to puke fantazije, da fra Tomislav vjeruje svakoj ženi koja kaže da je vidila Gospu. Ovdje je sve stavljeno na kocku. Fratri stvaraju situaciju u kojoj će biskupova riječ biti nemoćna. U jednom pismu dr. Rupčić kaže da je Crkva već rekla svoj sud o Međugorju svojim molitvama, hodočašćima, postovima, i da je riječ biskupova samo formalnost koja bi morala biti u skladu s vjerom Crkve. Ako ne bude, onda je ta riječ samo formalnost bez značenja!

Fra Nikola Radić, delegat generala OFM za Hercegovinu, rekao mi je par dana iza početka "ukazanja" u Međugorju: "Doletio je jedan fratar na Široki Brijeg i kaže da se ukazala Gospa u Međugorju i rekla da fratri imaju pravo!" Fratri koji brane Međugorje pretvorili su ga u obranu svoga neposluha biskupu i Svetoj Stolici i u obranu svojih materijalnih interesa. Oni u Međugorju poodavno idu mimo mojih naredbi. Dva puta sam im naredio da djecu vidioce maknu s oltara, ali me nisu poslušali. Napravili su kip Gospe Međugorske i postavili u crkvi, štampaju reklamni materijal, medaljice itd. kao da je sve već gotovo i sigurno. Ja sam ih više puta pozivao da zajedno idemo istini, ali oni idu svojim putem. Ovdje je pred par dana bio dr. [Ludvik] Stopar iz Maribora. Ostao je iznenađen s njihovim postupkom prema meni.

---

[74] Objavljeno u: *Službeni vjesnik*, 3/1984., str. 86.

[75] P. Grafenauer 16.II.1983. šalje Biskupu pismo u kojem veli: "Možda sam koju Vickinu riječ malo ublažio, ali sam u razgovoru s njome uvidio, da se zbilja nije sjećala doslovce Gospinih riječi", Pismo na ABOM-u.

Pred nekoliko dana sam poslao jedan dulji izvještaj kardinalu Ratzingeru, mislim nešto poslati i von Balthasaru. Veliku reklamu Međugorju je učinio dr. [Luigi] Farina, profesor filozofije iz Milana, iz uredništva Il Sabato. Bio je kod mene, i kad sam mu govorio što nije znao, uhvatio se za glavu i rekao: "Jao, pa što smo mi pisali?!" I opet je napisao jedan članak od 4 stranice u Il Sabato in favorem [u korist] Međugorja. Sada je čini mi se progledao. Jučer me zvao telefonom iz Milana i kaže da je napisao novi članak i iznio sve sumnje u Međugorje. Kada sam bio u Austriji, dao sam jednu izjavu za Kathpress. Isto tako sam dao izjavu i za Famiglia Cristiana, kopiju Vam šaljem. Mislim da iz svega ovoga možete steći dojam o mom stavu. Najteže će biti ovdje otvoreno reći obzirom na naše ateiste. Svakako, *magis amica veritas* [veća je prijateljica istina].

Pozdravljam u Kristu odani

† *Pavao Žanić, biskup*

P. S. Zaboravio sam odgovoriti na pitanje o komisiji. Smatram de nije potrebno da ta komisija bude internacionalna, jer ću pozvati u nju profesore iz svih naših bogoslovija. Za njih treba pripremiti nekoliko magnetofonskih vrpca i neki pisani materijal, a to traži dosta posla. U Rimu na Kongregaciji de Propaganda su mi preporučili da ne žurim s komisijom jer da će vrijeme stvari sve više razjašnjavati. Nažalost i fratri nastoje da naprave što veću propagandu i afirmaciju Međugorja, pa će trebati požuriti.

P. Grafenauer mi je pisao 4 pisma u kojima s visoka docira i vrijeđa. U zadnjem piše: "Vjerujem da ste već primili rezultate nekih mojih istraživanja u vezi s Međugorjem, što sam ih predao Papi. Držim da ste u istrazi premalo dobronamjerni..."

Dokument 17.
12. prosinca 1983.

Biskup Žanić o. Radogostu Grafenaueru

Napomena. U dopisivanju između biskupa Žanića i slovenskoga isusovca Radogosta Grafenauera u Arhivu Ordinarijata pet je Radogostovih pisama Biskupu: 31.XII.1982., 17.I.1983., 16.II.1983., 22.II.1983. i 7.XII.1983., a tri Biskupova p. Grafenaueru: 8.I.1983., 12.II.1983. i 12.XII.1983. Ovdje objavljujemo ovo posljednje, najvažnije, od 12. prosinca 1983. A slovenski isusovački provincijal Jože Kokalj, kojemu je također Biskup pisao, odgovara biskupu Žaniću: 19.XII.1983.: "Što da kažem? Molim Vas, da oprostite načinu pisanja, koji nikako ne odobravam. Vrlo mi je žao, što je do toga došlo".

***

Pavao Žanić, biskup
79000 MOSTAR, JNA 18, Mostar, 12.XII.1983.

Poštovani pater Grafenauer!

Primio sam Vaše pismo od 7.XII.1983. i smatram da Vam moram odgovoriti. Predviđao sam da će netko moje riječi u Đakovu iskrivljivati pa sam javno na početku rekao: *Uključujem magnetofon da ne bi netko moje riječi krivo prenosio.* Ja Vam nisam odgovorio na Vaša prijašnja pisma, nemam kada se s tim baviti. Nu kako Vaša pisma sama po sebi govore, ja sam ih umnožio i šaljem ih Vama, Vašem o. Provincijalu i nadbiskupu mons. Šuštaru. Ono što smatram da su Vaša pisma uvredljiva podcrtao sam redalicom. Vi meni pripisujete veoma teške stvari kao neistinoljubivost, nepoštenje, nedobronamjernost, itd.

Netko Vam je prenio da sam rekao u Đakovu da Vam je fra Tomislav Vlašić u Međugorju "prao mozak". Ja tih riječi nisam izgovorio, to je izmišljotina. Snimku moga govora se može lako preslušati. Ja ću biti istinoljubiv i reći Vam da sam u Đakovu rekao: "P. Grafenauer je 2 dana istraživao djecu i sve drugo i onda je rekao, ovdje nema Gospe". Tako fra Tomislav piše u Kronici. - Onda ga je uhvatio fra Tomislav Vlašić i pater je postao kroz sljedeća tri dana veliki

fanatik Međugorja. Vraćam se natrag, Vi ste kod mene tri dana preslušavali dvadesetak magnetofonskih vrpca o Međugorju i zaključili, ja ne idem u Međugorje, tamo nema Gospe. Pitam se, kako je to moguće jednom "stručnjaku za razaznavanje duhova" da nakon pet dana ispitivanja i dva zaključka da tamo nema Gospe, fra Tomislav od Vas napravi drugoga čovjeka?

Kada slušam kasete koje ste snimili u Međugorju /jednu kopiju ste dali meni, jednu Međugorju i jednu nadbiskupu Kuhariću/ smuči mi se nad brdom neistina kojima su Vas hranili u Međugorju. Jednu istinu Vam je fra Tomislav morao reći. Vi se pomalo skandalizirate kako ja vjerujem upravi Provincije i s njima prijateljski razgovaram, a oni su članovi staleškog udruženja Dobri Pastir. Pošteno je bilo da Vam fra Tomislav rekne, da je i on član istoga udruženja, a tako i fra Jozo Zovko, to ja znam sigurno. Ali ako mu to predbacite, on će se zakleti da to nije istina. Nekidan sam bio u Međugorju i kleo mi se na križ da ne postoji Dnevnik Vicke Ivanković i da ga on nikada nije imao u rukama. Pokazao sam mu pismo što mi ga je Vicka pisala 7.V.1983. gdje stoji da ona piše Dnevnik svaki dan od početka ukazanja i da je netko bez dozvole umnožio neke izvadke iz tog Dnevnika. To sam ja umnožio neke izvatke što ste mi ih Vi donijeli, a pisali ste iz Kronike i uspoređivali s Dnevnikom. Fra Tomislav se svejedno kleo na križ. Kroniku mi je tada dao nakon deset mjeseci mog upornog traženja. Razgovor u Međugorju sam snimio.

Za razjašnjenje mog suda o Vama navodim ono što je meni Vicka nekoliko puta pričala i što se čita u njezinu Dnevniku: "Neki taksista se vraćao iz Međugorja i na putu ga zaustavi neki čovjek sav okrvavljen. Dade mu jednu krvavu maramicu i rekne da je baci u rijeku. On ode dalje i blizu rijeke ga zaustavi neka žena u crnoj haljini. Upita mu maramicu, a on joj dade svoju bijelu. Ona reče, ne tu nego onu krvavu. Taksista joj je dade, a ona mu reče: 'Da si je bacio u rijeku, ovaj čas bi bio sudnji dan.' Pitali smo Gospu, nastavlja Dnevnik, što je od toga istina. Ona nam je odgovorila, da je onaj okrvavljeni čovjek bio njezin sin Isus, a žena u crnoj haljini ona, Gospa."

Sapienti sat! [Mudru dovoljno]

Na tim trakama ste o meni nadrobili veoma grubih sudova i to ostaje materijal za povijest u Mostaru, Međugorju i Zagrebu i ne znam gdje još. Na trakama, govoreći o mostarskim kapelanima Vegi i Prusini, dugo dokazujete da me Isus nije postavio za suca nego za pastira. Postavio je mene Isus i za suca i u mnogočem, posebno o Međugorju. A ja bih Vas upitao, tko je Vas postavio za ovakvog suca nad biskupom da mu se zavlačite u savjest i sudite kao Bog!

Vi ste, pater, u Hercegovini bili kratko vrijeme, pa ste dosta toga krivo shvatili i pobrkali i krive zaključke stvarali. Ja Vam nisam nikada rekao da su onu klevetu o milijun dinara po obitelji za katedralu izrekli Vego i Pru-

sina. To je izrekao treći mostarski kapelan fra Drago Škrobo, koji se kasnije pokorio, s biskupom izmirio i dao sam mu jurisdikciju pa je i sada kapelan u Mostaru. Vegu i Prusinu nisam ja izbacio iz Reda. Teško je opisati zločin nad dušama koji su oni učinili u Mostaru i ja sam tražio od uprave da ih premjesti iz Mostara. Biskup nije dužan redovniku kazati zašto za njega traži premještaj. A ja sam njima više puta rekao, a ono što su Vama govorili u kazetu je gruba neistina, a Vi im povjerovaste od prve?! Poslije mojih opomena i zahtjeva oni su od zamjenika generala OFM primili 4 dekreta za premještaj, svaki put uz prijetnju izgona iz Reda *ipso facto*. Dekret o izbacivanju iz Reda je uslijedio nakon godinu dana a ispisano je tada još drugih 5 dokumenata. Ja sam dao drugim fratrima dozvolu pastoriziranja dijela katedralne župe gdje nisu mogli poći dijec.[ezanski] svećenici, jer su ih svojim fanaticima protjerali Vego i Pusina i još neki. Ja sam čovjek grješnik, mene Gospa ima zašto ukoriti, ali da bi ukori Gospini, prema Dnevniku, bili istiniti, u to nikako ne vjerujem. A da bi Gospa branila ovakva dva fratra, to je za moju teologiju i ekleziologiju blasfemija. Komugod sam ovo rekao, da Gospa napada biskupa, i brani dva fratra izbačena iz Reda, svatko je odmah rekao, da to nije Gospa. A do toga su uvjerenja došli i fratri u Međugorju, odnosno onaj dio fratara koji brani Međugorje, pa su sakrili Dnevnik i kažu da ne postoji. Nečega se boje, to je jasno!

U Međugorju ste se predstavili kao član komisije, proširene Komisije. Prilažem Vaše pismo od 13.XII.82. Jasno je da ste se Vi sami ponudili, da ćete kao stručnjak istraživati Međugorje. Bilo bi smiješno da sam se ja usprotivio tome. Kada ste kod mene u Mostaru nakon tri dana preslušavanja vrpca rekli da nećete ići u Međugorje jer tamo nema Gospe, ja sam Vam rekao: "Pater, pođite. Fratri znaju da ste kod mene u Mostaru i ako ne dođete tamo, reći će da sam Vas ja zaustavio, pođite svakako." Tada smo se ponešto razgovarali što ćete tamo raditi, poškropiti "Gospu" postaviti pitanja itd. Ja niti jednom riječju nisam spomenuo komisiju. Članovi moje komisije imaju pismene dekrete o imenovanju. Da sam htio dati neku drugu važnost Vašem putu osim da fratri ne zamjere da sam Vas ja spriječio, ja bih bio nešto napisao. Ako Vam godi reći da ste bili kao član komisije, neka Vam bude, ali za mene to nema nikakve važnosti, znam što sam radio.

Za jedno sam Vam jako zahvalan, a to je što ste išli u Međugorje i što ste mi donijeli izvadke iz Kronike i Dnevnika. Da Vi tamo niste povjerovali u ukazanja, ne bi Vam dali uvid u "Gospine" izjave i ja ih do danas ne bih imao, a to je ključ rješenja Međugorja. Hvala Vam za to! U tome vidim posebni prst Božji.

Ako mi budete opet pisali, vjerojatno Vam neću odgovoriti. Ali ja ću Vas i unaprijed morati spominjati kad je govor o Međugorju, jer Vi ste postali ključna ličnost i svjedok Kronike i Dnevnika. Pazit ću da Vas ne povrijedim, a ako

sam to do sada učinio, molim da mi oprostite. Ja sam još ranije htio zamoliti Vašeg o. Provincijala da me zaštiti od Vaših pisama, ali nastojte da to unaprijed ne bude potrebno.

Želim Vam sretan Božić i Božji blagoslov, in Xto

† *Pavao Žanić, biskup*

***

Osvrt. Biskup se Žanić pokazao razboritim u procjeni "međugorskoga fenomena". U početku je bio načelno radoznao, pastoralno otvoren i govorio da djeca imaju neka unutarnja iskustava, ali bi uvijek dodao da će crkveno proučavanje pokazati radi li se o nekim subjektivnim umišljajima i priviđenjima ili su to istinska ukazanja i poruke s neba. Osobno je razgovarao s "vidiocima", primao ih na Ordinarijatu. Javno je branio međugorske franjevce pred komunističkom poplavom potvore i laži. Ali kada mu je tijekom vremena postalo očito da djecom manipuliraju neki neukrotivi međugorski "karizmatici", da je "međugorski fenomen" zapravo u necrkvenoj službi "hercegovačkoga slučaja", nije se više pokazivao otvorenim, nego se postupno i odlučno zauzeo da dokaže međugorske manipulacije i nevjerodostojnosti.

GODINA 1984.

Dokument 18.

30. listopada 1984.

(prijevod s talijanskoga)

Aktualno (neslužbeno) stajalište Biskupskog ordinarijata u Mostaru o međugorskim događanjima

1. Razlozi za intervenciju Ordinarijata

Župa Međugorje, koja pripada Mostarsko-duvanjskoj biskupiji u Hercegovini, postala je poznata u cijelome svijetu. Navodna Gospina ukazanja, kojima se svjetski tisak bavi od lipnja 1981., privlačna su točka koja kod mnogih izaziva pretjerano oduševljenje, dok se drugi boje negativna suda Crkve o njima. Prosječni vjernici obično se ne razumiju odviše u teologiju. Ponekad su skloni svoju vjeru vezati uz privatne objave, uz ukazanja. Ponekad, čak, nije im znano da ni Sveti Otac ne može zahtijevati od bilo koga da prihvati Lourdes, Fatimu i druga mjesta nebeskih ukazanja. Stoga oni koji međugorska događanja fanatično prihvaćaju kao vjerodostojna, mogu vidjeti neprijatelja vjere čak i u dobrim vjernicima koji ne vjeruju u međugorska "ukazanja". Budući da to stvara napetost i diobu među vjernicima, Biskupski je ordinarijat u Mostaru primoran intervenirati, pa i prije konačna mišljenja Komisije za Međugorje, kako bi svratio pozornost javnosti na nerazboritu promidžbu i neodgovorno organiziranje hodočašća u Međugorje. Takve stvari mogu biti puno štetnije negoli korisnije za Crkvu, jer se ozbiljno treba bojati da bi sve to moglo biti Crkvi i katoličkoj vjeri na sramotu, a pobožnim dušama veliko razočaranje.

Osim toga, Ordinarijat u Mostaru svjestan je velike odgovornosti pred Bogom i pred ljudima za objavljivanje ovoga spisa. Biskup je od početka, usmeno

[*] Cijela radnja (Posizione) objavljena je i na francuskom u: Frère Michel de la Sainte Trinité, *Medjugorje en toute vérité*, Saint-Parres-Lès-Vaudes, 1991., str. 361-377.

i napismeno, međugorske franjevce pozivao da ne vode neobuzdanu propagandu i ne idu ispred suda Crkve.[76] Želja za vlastitom afirmacijom u obrani svoga gledišta na notoran "hercegovački slučaj", a sve praćeno ne beznačajnim materijalnim interesima, oborila je sve obzire i ograde. Razne vijesti i članci po novinama i časopisima, bilteni, brošure, knjige koje su napisali poznati, ali [za Međugorje] neodgovorni teolozi, TV filmovi, videokasete, površni novinari, zanesenjaci karizmatici... stvorili su euforiju u svijetu koja navodi Biskupski ordinarijat da objavi svoje aktualno stajalište, iako još uvijek nije službeno, u vezi sa zbivanjima u Međugorju.

2. Sumnjičenja i sporna pitanja

Biskup ordinarij, msgr. Pavao Žanić, pratio je od početka ono što se događalo u Međugorju i u sebi je mislio: Ako sablažnjivi "hercegovački slučaj" (u vezi s neposluhom franjevaca Dekretima Svete Stolice o župama), koji godinama traje u Hercegovini, nije riješen s pomoću ljudi, možda nam je Bog htio poslati Gospu da neposlušne potakne na posluh i na ljubav prema Crkvi.

U prvim tjednima, kada se pritjecaj svijeta u Međugorju počeo povećavati, mjesni se Biskup zadržao u razgovoru s "vidiocima" (21. srpnja 1981.). Već su na početku postojale neke stvari koje su imale okus laži (na pr., bili su različiti razlozi radi kojih su djevojčice ["vidjelice"] išle na Podbrdo, mjesto "ukazanja", tj. išle su po ovce, ili brati cvijeće, ili pušiti, odnosno pomicanje kazaljke na satu unatrag itd.), ali Biskup nije tomu davao neku težinu. Međutim pitao je "vidioce" je li Gospa rekla nešto s obzirom na "hercegovački slučaj". Odgovorili su da je Gospa rekla da će se sve riješiti u kratku vremenu. Zatim, kada su je pitali treba li moliti na tu nakanu, ona je odgovorila: ne treba! Potom su se "vidioci" ispravljali i pitali Gospu po drugi i po treći put, ali takvo se ispravljanje pričinjalo sasvim namjerno.

U sedmom "ukazanju" [30. lipnja], koje se nije bilo dogodilo u Međugorju nego u Cernu (nekoliko kilometara od Međugorja, kamo su državne djelatnice vozile "vidioce"), djeca su iste večeri župniku priopćila da je Gospa rekla da će biti još tri ukazanja: srijeda, četvrtak i petak, tj. 1., 2. i 3. srpnja [1981.]. U petak bi bilo posljednje ukazanje. Na tom posljednjem "ukazanju", koje se dogodilo u župnoj kući u Međugorju, bili su i neki svećenici. Nakon "ukazanja", "vidioci" su rekli: Ovo je posljednje ukazanje! Pa kako protumačiti činjenicu da su se "ukazanja" nastavila i da još ne prestaju?

---

[76] Biskup je bio, napismeno, najavljen već 11. srpnja 1981., br. 488/1981., za susret sa župnikom i "vidiocima" 21. srpnja, dva tjedna nakon prvih "ukazanja". Osim javnih priopćenja i poziva na suzdržanost i organiziranje "hodočašća", Biskup je poslao pismo upozorenja župnom upravitelju fra Zrinku Čuvalu 15. rujna 1981.

Prvih dana "vidioci" su bili vrlo uzbuđeni, zaneseni, čak su se i onesvješćivali. Halucinacijsko se stanje prenosilo i na hodočasnike, mnogi su "vidjeli" razne stvari i osobe i pričale su se smiješne pripovijesti. Bilo je vrlo teško utvrditi istinitost i neistinitost takvih priča. Svršetkom ljeta 1981., kada su se pojavile ozbiljne sumnje u istinitost ukazanja, nije bilo lako odgovoriti kako je sve to započelo, koje je značenje događanja, što je istina o onome što se govorilo o svijetlim pojavama i o navodnim ozdravljenjima. Ali bilo je ipak mnogo razloga da se posumnja u istinitost ukazanja i ozbiljno pomišlja na halucinacije. Zapravo, Gospu je prva "vidjela" Ivanka Ivanković, kojoj je majka umrla nekoliko mjeseci prije toga [27.IV.1981.], i jako ju je zanimalo kamo je njezina majka otišla. Zatim u ukazanju u Cernu, Gospa se opet prvo ukazuje njoj.

Biskup je imao razlogâ ozbiljno sumnjati u "ukazanja" i prije nego što je u rukama imao čuveni izvadak iz Dnevnika glavne "vidjelice", Vicke Ivanković /u veljači 1983./. Naime, Biskupu su se 14. siječnja 1982. pojavili: Vicka Ivanković, Marija Pavlović i Jakov Čolo. Obavijestili su Biskupa da je Gospa rekla da se prenaglio u svojim odlukama prema franjevcima. Biskup je nekoliko puta pitao postoji li još nešto u "ukazanjima" što bi ga moglo zanimati. /Biskup je, naime, čuo od člana provincijske uprave o Gospinim "porukama" dvojici fratara u Mostaru/. Ali "vidioci" su kategorički nijekali da imaju drugu poruku.

Međutim, 3. travnja 1982. došli su k Biskupu Vicka Ivanković i Jakov Čolo, koje je "Gospa poslala". Vicka je doslovno rekla /snimljeno na magnetofonu/: "Gospa nas je ukorila što Vam zadnji put nismo sve kazali. Govorila je o ovom slučaju [hercegovačkom] i zasmijala se i rekla da će ona sve ovo sama smiriti. Ja ti nemam pojma o čemu se to radi… i zasmijala se. Onda i ja i Jakov iza svega glasa se smijali, a narod nam kaže, što se smijete? Mi kažemo: moramo se smijati kad je tako rekla da se smijemo… Ona je rekla o tim fratrima da je drago i njima raditi u Crkvi ko svima ostalima, misu govoriti, svećenici nisu ništa krivi, ona im je imena dala, a ja ih nisam znala i kasnije sam ih vidjela... Prusina i Vego. Kaže da oni nisu ništa krivi, dva puta ponovila. Jakov je to čuo, bila je i Marija."

Biskup: "Je li ti to o njima rekla prije nego si ti kod mene zadnji put bila, 14. siječnja 1982., pa te prekorila zašto mi to nisi rekla?"

Vicka: "Je! Zato me tri puta prekorila što ja nisam došla, što nisam rekla..." Biskup i dalje inzistira: "Opet se nismo razumjeli. Zadnji put bila si kod mene, 14. siječnja. Je li ti još prije toga Gospa rekla da mi preneseš poruke o mostarskim kapelanima?"

Vicka: "Je! Ali ja to nisam rekla, pa me je prekorila što nisam izvršila dužnost, a ja sam puno pričala, ali se nisam mogla sjetiti". Ipak, Biskup je nju izravno pitao za kapelane!

Osim toga, tri dana prije spomenutog datuma, tj. 11. siječnja 1982. i sama je Vicka u svoj skriveni Dnevnik napisala: "Ponovno smo pitali za dva mostarska kapelana. Gospa je dva puta ponovila ono što je prije rekla". Podsjećamo da je Vicka prije toga dva puta razgovarala s "Gospom", tj. 19. prosinca 1981. i 3. siječnja 1982., uvijek na istu temu. Dakle, iz njezina ponašanja proizlazi očito protuslovlje i laž!

Dodajmo još nekoliko elemenata koji nam pobuđuju najsnažnije sumnje u međugorska "ukazanja".

Svršetkom 1981. i tijekom 1982. godine događala su se razna "čudesa" i besmislice. O tome se puno pričalo. Neke su brbljarije i zapisane. Primjerice, Vicka u svom Dnevniku, čiji primjerak imamo, piše da su oni, "vidioci", vidjeli mnogo puta, pokraj Gospe, i fra Jozu Zovku, međugorskog župnika, koji je bio u zatvoru. Vidjeli su potom Ivana Dragićevića, koji je bio u franjevačkom sjemeništu u Visokom. U istom Dnevniku nalazimo i neke maštovitosti u vezi s fra Jozom Zovkom u zatvoru, kao na primjer: stražari isključuju svjetlo i zaključavaju vrata Zovkine sobe, ali svjetlo se pali i vrata se otvaraju, sve samo od sebe! Ili jedna ovakva: "Petak, 4. IX. 1981. Danas smo čekali kod Marije Gospu. Ja (Vicka), Marija, Ivanka i Jakov smo počeli moliti u 6.20 minuta. Došla je Gospa odmah. Pitali smo za fratre i časne sestre iz naše župe... Pitali smo za čovjeka koji je vidio Isusa u putu kada je razvozio narod. Idući svojim putom sreo je jednog čovjeka sveg u krvi i dao mu je taj čovjek, a on je bio Isus, krvavu maramicu i rekao da je baci u ovu rijeku. Vozeći dalje, sreo je jednu ženu a to je bila Blažena Djevica Marija - i ona je zamolila čovjeka da mu da krvavu maramicu. Čovjek joj je pružio svoju maramicu, ali Gospa je tražila krvavu. Kad joj je čovjek dao krvavu, Gospa je rekla: 'Da mi je nisi dao, bio bi Strašni sud, ali Gospa je rekla da je to istina". Tako piše Vicka u svom [prvom] Dnevniku, pa su i "vidioci" to priopćili u raznim intervjuima.

Biskup je pitao "vidjelice" tko im je rekao da mole sedam Očenaša, Zdravo Marija i Slava Ocu i Vjerovanje. Neki su odgovorili: Gospa, drugi: baba, drugi naprotiv: ovako se uvijek molilo u Hercegovini. Sve to stavlja u jaku sumnju autentičnost "ukazanja".

3. "Veliki znak"

Od samoga početka "ukazanja", "vidioci" su govorili da će Gospa ostaviti neki znak, vidljiv svima, kao dokaz svojih ukazanja. O tom znaku Vicka zapisuje u svoj Dnevnik: Kada će biti znak, Gospa je odgovorila:

"Ubrzo će" (27. kolovoza 1981.).

"Još malo strpljenja" (29. kolovoza 1981.).

"Samo još malo strpljenja" (31. kolovoza 1981.)

- "Još samo malo strpljivosti" (3. rujna 1981.).

Vicka je rekla osobi koja je to povjerila Biskupu da će znak biti prije nego što se njezin otac vrati iz Njemačke. I trebao je doći oko Božića 1981. Taj znak, mamac za hodočasnike, bio je mnogo puta pušten u javnost:

- za Bezgrješno začeće 1981.,
- za Božić iste godine,
- za Novu 1982. godinu itd. Naravno, kada se ništa nije dogodilo, "vidioci" su rekli: mi to nismo rekli!

Dekretom od 11. siječnja 1982. Biskup je imenovao Komisiju za prikupljanje i ispitivanje gradiva koje se odnosi na događaje u Međugorju. Komisija je imala svoje zasjedanje nekoliko puta. Nakon drugoga zasjedanja, Biskup je naredio dvojici članova Komisije, 10. svibnja 1982., da odu u Međugorje i pitaju "vidjelice" za opis i datum "velikoga znaka". Opis je morao biti izrađen u dva primjerka: jedan za Ordinarijat, drugi za "vidioce". Primjerci su se morali staviti u omotnice, zatvoriti i zapečatiti pečatom Biskupskoga ordinarijata u Mostaru. Međutim, "vidioci" su odgovorili da su po nalogu fra Tomislava Vlašića tražili od Gospe dopuštenje da to napišu. A Gospa je kategorički zabranila bilo kakvu zabilješku.

(Fra Ivan Dugandžić, član Komisije, naknadno je priznao da je o toj namjeri Komisije i Biskupa obavijestio fra Tomislava Vlašića). Potom su dva člana Komisije odmah otišla u Sarajevo istu stvar tražiti od "vidjelice" Mirjane Dragićević (ova u kući ima telefon). Odgovorila je da je pitala Gospu, koja međutim zabranjuje bilo što pisati o "znaku". Onda je član Komisije otišao u Visoko pitati "vidioca" Ivana Dragićevića to isto /sjemenišni je telefon pod nadzorom prefekta…/. Ovaj je "vidjelac" sve opisao, bez riječi protivljenja, a njegove omotnice, zapečaćene sjemenišnim pečatom, nalaze se jedna u sjemeništu, druga na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru.

Potom je Biskup 3. kolovoza 1982. pozvao sve "vidioce" u Mostar. Pred nekim članovima Komisije zamolio ih je da, odvojeno, opišu znak, naznače datum događaja, stave samo u jednu omotnicu, s pečatom Ordinarijata, i svatko od njih može ponijeti kući, a da u Mostaru ne ostavlja nijednoga primjerka. A kada se taj "znak" dogodi, omotnice će se otvoriti i vidjet ćemo odgovara li proroštvo činjenicama. "Vidioci" su, međutim, to odbili. Tada je Biskup pitao I. Dragićevića je li ga Gospa ukorila što je "znak" opisao u Visokom. Odgovorio je: Ne!

Biskup je u rukama imao vrpcu govora koji je zabilježila "vidjelica" Mara Jerković iz Međugorja, ali ona nije pripadala "vidiocima" iz skupine njih šestero. Kaže da će jednoga dana na brdu ukazanja osvanuti divna crkva Gospina, po izvanrednu zahvatu Boga i Gospe. Nastat će lijepo sagrađena crkva, ispred koje će se nalaziti veliki Gospin kip. Ispred nje bit će veliko jezero, okruženo bijelim i crvenim ružama. Od crkve do sela, naniže, bit će kamene stepenice!

4. "Proroštva" karizmatika

Poseban umetak, br. 11/1981., objavila je Lucy Rooney, S.N.D. (tajnica o. Roberta Faricyja), sa sljedećim odlomkom: "U svibnju 1981. u Rimu se održala međunarodna konferencija za voditelje karizmatske obnove. Jedan od prisutnih voditelja iz Jugoslavije bio je otac Tomislav Vlašić, O.F.M. Tijekom konferencije zamolio je neke voditelje da mole s njime za ozdravljenje Crkve. Jedna od njih, koja se molila s njime, sestra Briege McKenna, imala je predodžbu o. Vlašića kako sjedi, okružen velikim mnoštvom; rijeke vode tekle su od sjedala. Jedan drugi, Emile Tardif M.S.C., rekao je u proroštvu: 'Ne boj se, ja ću ti poslati svoju Majku'. I tako se o. Vlašić vratio u Jugoslaviju. Dva tjedna nakon povratka, Gospa se počela ukazivati skupini djevojaka i dječaka u franjevačkoj župi Međugorje. Sada teku rijeke novoga života".[77]

Treba se zapitati tko je taj otac Tardif koji Gospu može poslati kamo želi?

Od samoga početka događaji su u Međugorju bili u rukama karizmatika: fra Joze Zovke, fra Tomislava Vlašića i drugih. Često se govorilo da su Gospine "poruke" evanđeoske. Očito je da su evanđeoske, barem one koje su se najviše raširile. Morale su biti takve, jer ih je sastavio fra Tomislav Vlašić, koji poznaje teologiju i zna što treba reći. Može biti vrlo učinkovito pozivanje na molitvu, pokoru i obraćenje. Oni koji su došli u Međugorje bili su toliko pogođeni, oduševljeni molitvom, ispovijedima i mnogi su se obratili jer su vjerovali da se Gospa ukazala. **Ali te činjenice nisu dokaz autentičnosti ukazanjâ!**

Poznato je iz povijesti Crkve da su za krivovjercima i raskolnicima hrlile mase sljedbenika čineći djela velike pokore i pobožnosti, dijelili su sve siromašnima, hodali bosi, nisu se ženili itd. Ali takvi znakovi nisu bili dokaz da heretici idu pravim putom! Također je poznato da se ljudi mole s jednakom predanošću i pred lažnom i pred autentičnom relikvijom, i u mjestu gdje se Gospa doista ukazala (Lourdes, Fatima...) kao i drugdje gdje su postojale samo halucinacije.

Naši ljudi nisu znali mnogo o sličnim mjestima "ukazanja", poput npr. Garabandala u Španjolskoj, gdje se Gospa "ukazivala" četirima djevojkama od 1961. do 1964. Ondje se događalo isto što i u Međugorju: poziv na molitvu i pokoru, na obraćenje, prijetnje svijetu ako se ne obrati, i na poseban način "veliki znak" za koji su svi vjerovali da se Gospa ondje zaista ukazala. Nakon četiri godine takvih "ukazanja", jedna od "vidjelica", Maria Cruz, rekla je: "Nikada nisam vidjela Gospu!" Ni traga tom "velikom znaku"! Komisija, koju je osnovao biskup Santandera, izjavila je da ukazanja nisu nadnaravna.

---

[77] Usp. L. Roony - R. Faricy, *Medjugorje. Maria regina della pace*, Milano, 1984., str. 34; francusko izdanje: *Medjugorje. Marie reine de la paix*, Saint Cénére, 1984., str. 38.

Isto se dogodilo u San Damianu u Italiji. Oni koji su propagirali "ukazanja" Garabandala i San Damiana, godinama su se opirali crkvenoj disciplini i odlukama lokalnih biskupa. Napokon, svijet je prihvatio da su "ukazanja" puke halucinacije.

5. U dogovoru sa Svetom Stolicom

Mostarski je biskup nastojao izvješćivati Svetu Stolicu o svim događanjima u Međugorju. O tome je dva puta razgovarao sa Svetim Ocem. Papa mu je preporučio da bude vrlo oprezan /"postupati s velikim oprezom"!/. Dana 2. lipnja 1982. Biskup je ponovo bio u Rimu i podnio izvješće Svetoj Stolici. Preporučeno mu je da se ne žuri s izricanjem suda, jer će vrijeme donijeti nove dokaze za i protiv. Uostalom, "ukazanja" i dalje traju, pa će vjerojatno doći nešto novo. Nije bilo moguće sjediti premićenih ruku, jer je propaganda napravila svoje korake i učinke i htjela je Biskupa i Komisiju staviti pred gotov čin: ovdje su, vidite, mase koje se mole, obraćaju se, ima ozdravljenja itd.

Biskup je stalno upozoravao međugorske franjevce da ne šire autentičnost ukazanjâ, da ne idu ispred suda Crkve. I ponavljao je ovu rečenicu: Ako Gospa ostavi autentičan znak, oni koji ne vjeruju u "ukazanja", prije svega mjesni Biskup, doći će u Međugorje, opovrgnut će ono što su prije govorili. Ali ako jednoga dana dođe do zaključka da ukazanja nisu autentična, što će oni koji sada šire međugorski fenomen moći reći svijetu?

6. Dnevnik "ukazanja"

Ono što je Sveta Stolica predložila u pogledu oprezna postupka, jer bi se s vremenom pojavili novi dokazi za i protiv, moglo je uroditi plodom svršetkom siječnja 1983. Naime, slovenski isusovac, o. Radogost Grafenauer, predstavivši se kao "stručnjak za raspoznavanje duhova" zanimao se za Međugorje. Na Biskupski ordinarijat u Mostaru došao je u siječnju 1983. Tu je ostao tri dana: preslušao je vrpce intervjuâ i pričâ "vidjelaca", bilježio i na kraju rekao: "Ne idem u Međugorje. Tu se ništa ne događa." Biskup mu je odgovorio: "Samo pođite i pogledajte što se zbiva!" I on je otišao. Došavši tamo, zadržao se neko vrijeme i, nakon ispitivanja "vidjelaca", zaključio da se Gospa ondje ne ukazuje. Ali u razgovoru s o. Tomislavom Vlašićem potpuno se obratio prihvaćajući autentičnost ukazanja. Kada su franjevci vidjeli da snažno vjeruje u to, dali su mu priliku da pogleda *Dnevnik* glavne "vidjelice" Vicke Ivanković i *Kroniku ukazanja* koju je vodio o. Vlašić. O. Grafenauer prepisao je iz Kronike i usporedio s Dnevnikom sve što je Gospa imala priopćiti mjesnom Biskupu. Isti je pater poslao Biskupu 16. veljače 1983. Gospine "poruke" u vezi s dvojicom

mostarskih kapelana, fra Ivanom Prusinom i fra Ivicom Vegom, koji su otpušteni iz Reda, razriješeni zavjetâ i suspendirani *a divinis* (29. siječnja 1982.).[78] Evo ulomaka iz Vickina dnevnika:

19. prosinca 1981. - subota

"Pitala sam za hercegovački problem, posebno na ono što se odnosi na Fra Ivicu Vego. Gospa je rekla, da je za ove nerede najkrivlji biskup Žanić, za Fra Ivicu Vegu rekla je, da on nije kriv, ali da Biskup ima svu vlast. Rekla mu je da ostane u Mostaru i da odatle ne ide."

3. siječnja 1982. - nedjelja

"Svi vidioci skupa pitali smo Gospu za Ivicu Vegu. Gospa je odgovorila: 'Ivica nije kriv. Ako ga izbace iz fratara, neka bude hrabar! Ja svaki dan govorim: Mir, mir! a sve više ima nemira. Ivica nije kriv. Nek ostane!' To je ponovila tri puta. Svi smo čuli i rekli mu. 'Biskup ne pravi red i zato je on kriv. Neće ni on vazda biti biskup. Pokazat ću ja pravdu u kraljevstvu'. To je trajalo deset minuta, sve o Ivici."

11. siječnja 1982. - ponedjeljak

"Pitali smo ponovno za dvojicu mostarskih kapelana. Gospa je ponovila dva puta ono što je i prije rekla."

20. siječnja 1982. - srijeda

"Pitali smo što će raditi fra Ivica Vego i fra Ivan Prusina sad kad su istjerani /još nisu istjerani! bilješka Ordinarijata/. Gospa je odgovorila: 'Oni nisu krivi. Biskup se u odluci prenaglio, neka ostanu, neka se mnogo mole i za njih neka se ostali mole'."

16. travnja 1982. - petak

"Ja [Vicka] sam postavljala neka pitanja za Ivicu Vegu i fra Ivana Prusinu, a isto tako, neka mi je i sama Gospa odgovorila. - Gospo moja, novine pišu da su Ivica i Ivan izbačeni iz fratara. Ona je ovako odgovorila: 'Nisu izbačeni!' Nasmijala se. 'Reci im samo, neka budu mirni i hrabri. Ima mnogo kušnja. Neka ustraju. Neka novine samo pišu! Na to neka [dvojica otpuštenih] ne obraćaju nikakve pažnje, jer to nije ni važno'. Gospe moja, jednom ovo smiri, pa da Ivica i Ivan nemaju nikakvih problema. Gospa je odgovorila: 'Sve ću ja to smiriti'.

Spomenula je i neke franjevce iz Mostara, ali neka, bit će prilike da im reknem, ima ih trojica glavnih."

- "Gospe, šta je s biskupom? Hoće li on izmijeniti svoje držanje?

---

[78] Vidi usporedan tekst, prvi je na lijevoj strani, tekst onoga što je Vicka, na zahtjev Biskupa i Komisije, dostavila na Ordinarijat, 17. svibnja 1983., a drugi je na desnoj strani, tekst onoga što je o. Grafenauer prepisivao i poslao biskupu Žaniću 16. veljače 1983. Vickini dnevnički upisi i Grafenauerovi nerijetko modificirani prijepisi u: N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 100-114.

Gospa je odgovorila: 'Ja ne ću žuriti. Ja čekam hoće li popustiti na one moje poruke koje sam slala preko vas'.

- Ali meni [Vicki] je to tako teško. Previše je to za mene, a kamo li za Ivana i Ivicu. Jučer, dok smo bili s Gospom, pitali smo je, možemo li izmoliti jedan Očenaš za njih dvojicu. Odmah je rekla: 'Može'. I počela je moliti. Kad smo završili, nasmija se i meni reče: 'Tebi nije ništa drugo u glavi, samo njih dvojica'.

- Ja rekoh: Pa i nije!"

26. travnja 1982. - ponedjeljak

["Gospa"]: "Biskup u sebi nema nimalo prave ljubavi Božje za njih dvojicu. Ivica i Ivan neka radi biskupa ostanu samo mirni jer on im stavlja preveliki teret, samo da ih se oslobodi. Jer počeo je od najmlađih pa misli sve polako dalje. Znam, da je to za njih veliki udarac. Neka se ništa ne sekiraju, neka to slobodno izbrišu iz svoje glave, neka znadnu trpjeti za pravdu. Što biskup radi, nije po Božjoj volji: Nevini, bez krivnje, pa tako prekoreni! To Bog ne bi dao, ali biskup ne radi po Božjoj milosti, pa može činiti što hoće. Ali jednog dana vidjet će se pravda koju odavno niste vidjeli. Ja ću to sve polako početi smirivati, a mnoge će fratre obasjati velika sreća".

Krajem kolovoza 1982.

"Vicka nam je rekla otprilike ovako: Gospa mi je poručila da se Ivan i Ivica ne udaljuju iz Mostara!"[79]

29. rujna 1982. - srijeda

"Fra Ivica je upitao: Da li da idemo iz Mostara ili da ostanemo? Gospa je odgovorila: 'Ostanite!'

Doznavši za ove 'poruke', Biskup je pitao fra Tomislava Vlašića, tada međugorskoga kapelana i duhovnoga vođu 'vidjelaca': zašto su više od godinu dana skrivali ove 'poruke' od mjesnog Ordinarija?

O. Vlašić: 'Nismo željeli da Međugorje bude opterećeno hercegovačkim pitanjem ('hercegovačkim slučajem').'

Biskup: Ako vjerujete da Gospa uistinu izgovara te 'poruke' Dnevnika, upućene biskupu, zašto njihov sadržaj skrivate od javnosti. Vjernici to mogu i moraju znati. Zašto to ne objaviti?

O. Vlašić: 'Uvjeren sam da su to Gospine riječi. Međutim, želio sam imati obzira prema biskupu... pa objavite Vi!'

Biskup: To ću objaviti kada budem procijenio prikladnim! Dakle, u tom je trenutku [9. veljače 1983.] fra Tomislav Vlašić bio uvjeren da su riječi i poruke, sadržane u izvatku iz Dnevnika, Gospine. Nije mu padalo na pamet poreći postojanje Dnevnika. Ali naknadno će i njemu i ostalim franjevcima doći u pamet da uvide da su Gospini napadi na biskupa i obrana dvojice otpuštenih

[79] Usp. cijelu ovu 6. točku s opisom u: *Službeni vjesnik*, 3/1984., str. 85-86.

mostarskih fratara najjači dokaz protiv istinitosti ukazanja. Stoga će nekoliko mjeseci poslije, on i ostali, početi tvrditi da je taj Izvadak prepisan iz nekih papira koji su dani Vicki, ali da **Dnevnik uopće ne postoji**.

Biskup je službenim pismom tražio 12. travnja 1983. od međugorskog župnika i od Vicke Ivanković da mu donesu Dnevnik. Dana 7. svibnja 1983. Vicka piše biskupu, između ostaloga, i ovu važnu tvrdnju: '**Ovih dana sam saznala da se šire umnoženi ciklostrojem izvadi iz mog dnevnika kojeg isključivo pišem privatno za sebe od samog početka ukazanja B. D. Marije na Crnici u župi Međugorje'**... (o. Vlašić reći će pred Komisijom, 25. svibnja 1984., da je spomenuto pismo napisao jedan svećenik i dao ga Vicki da ga potpiše. Kako se manipulacije pokazuju!). Ali nas zanima utvrđivanje istine. Vicka, u navedenoj rečenici priznaje da ima Dnevnik, da ga je pisala privatno i da su objavljeni izvadci iz njezina privatnog Dnevnika! **Kako privatno, ako je to dano na uvid o. Grafenaueru!**

Biskup ponovo piše Vicki 17. svibnja 1983. da mu donese Dnevnik ukazanja.

Vicka dolazi na Ordinarijat 27. svibnja 1983., donoseći jedan rokovnik ukazanja [iz god. 1983.], u kojem je pisan Dnevnik ukazanja iz veljače i ožujka 1982., oko 30 dana. Međutim, taj je Dnevnik napravljen *ad hoc*, da se prevari Biskupa. Od toga trenutka i Vicka počinje poricati da je pisala Dnevnik! 'To je sve što ima', rekla je, proturječivši onomu što je Biskupu pisala 7. svibnja 1983.

Dana 16. lipnja 1983. Biskup je treći put pisao međugorskom župniku da mu donese Kroniku ukazanja, a Vicki da mu donese Dnevnik. Nisu donijeli ni Kronike ni Dnevnika, nego su počeli tvrditi da Dnevnik ne postoji!

Dana 16. studenoga biskup je otišao u Međugorje da još jednom zatraži Kroniku ukazanja i Vickin Dnevnik. I napokon je uspio imati četiri sveska Kronike. Dnevnik?

- Glavni *movens* Međugorja, fra Tomislav Vlašić, htio je na križ prisegnuti da Dnevnik ne postoji. Biskup mu je pokazao pismo Vicke Ivanković (od 7. V. 1983.) i pismo o. Grafenauera (od 14. [točnije, kao gore: 16.] II. 1983.) iz kojih je očito da Dnevnik postoji! Ali on je jednako izjavljivao da se spreman zakleti...

Po povratku kući, Biskup je počeo listati Kroniku. Na prvi pogled bilo je očito da je Kronika 'preuređivana' i da su određene neugodne riječi uklonjene, izbrisane. Bio je, međutim, uvelike iznenađen kada je našao ono što je izmaknulo kroničaru o. Vlašiću. Tu je zapisano:

16. ožujka 1982. 'Danas sam duže razgovarao sa vidjelicom Vickom. Kako mi odavno nije donosila **svoj dnevnik ukazanja**, osjetio sam potrebu da ju malo više priupitam. Bitne crte su sljedeće: ona bilježi u **svoj dnevnik** sve po redu.'

Tu smo! Ali to nije dovoljno. O. Vlašić, možda zaboravljajući ono što je napisao 16. ožujka 1982., zakleo se na križ pred biskupom 14. prosinca 1983. sljedećim riječima: 'Nako me pomogao svemogući Bog, Otac, Sin i Duh Sveti!

Dnevnik skriveni, o kojem otac biskup govori, **nikada nije bio u mojoj ruci**, niti znam da postoji Vickin dnevnik. Najiskrenije sam se interesirao i kod Vicke da doznam da li postoji, i iz razgovora sam došao do uvjerenja da ne postoji taj dnevnik. U tom razdoblju sam Vicku poticao da piše dnevnik i nije ga pisala koliko sam mogao doznati. I ja o dnevniku više ništa ne znam. Amen!'[80]

Sapienti sat! [Mudru dovoljno]

Osim toga, preslušavajući snimljeni razgovor s Vickom, 3. travnja 1982., čuju se Vickine riječi: '**Imam ja dnevnik kod kuće! ... Ima svaki dan, datum i sve je zapisano**'. Ali o. Vlašić ide svojim putom."

7. Dva otpuštena mostarska kapelana, Prusina i Vego

U rujnu 1980. mostarski biskup msgr. Petar Čule dao je odreknuće, a njegov koadjutor msgr. Žanić preuzeo je biskupijsku upravu. Tom prigodom ustanovljena je nova katedralna župa, odvojena (prema odredbi Svete Stolice[81] i prema internu dogovoru s franjevcima[82]) od franjevačke župe u Mostaru, jedine sve do tada u gradu od približno 25.000 katolika. Franjevci, međutim, nisu htjeli prihvatiti podjelu svoje župe. Izbio je otvoren rat. Dvojica franjevaca, kapelani franjevačke župe u Mostaru, fra Ivan Prusina i fra Ivica Vego, među najtvrdokornijima i najupornijima, kompromitirali su se do te mjere da su pogođeni najstrožim crkvenim sankcijama: suspenzijom *a divinis*, razrješenjem zavjeta, otpuštanjem iz Franjevačkoga reda! Do ove se odluke došlo nakon osam ozbiljnih upozorenja Generalne uprave Manje braće iz Rima! Odluka je donesena 29. siječnja 1982. Ali ta odluka nije uspjela spriječiti nasilničku akciju dvojice otpuštenih franjevaca. Oni, nastanjeni do danas [1984.], u franjevačkom samostanu u Mostaru, nastavili su sa svojim svećeničkim funkcijama na teritoriju novoosnovane katedralne župe.

Ovu dvojicu neposlušnih otpuštenih franjevaca, Prusinu i Vegu, od svršetka 1981. nadalje štitila je i branila "međugorska Gospa", sve prema "porukama" sadržanim u Dnevniku Vicke Ivanković, o kojem smo opširnije govorili na prethodnim stranicama.

---

[80] Tekst prisege objavljen u: *Službeni vjesnik*, 3/1984., str. 87.

[81] U 1. točki Decizije o raspodjeli župa u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji iz 1899. kaže se: "U gradu Mostaru južni dio grada, osim sjevernoga dijela koji je određen za buduću katedralnu crkvu...", u: M. Perić, *Hercegovačka afera*, str. 342.

[82] U 6. točki Dekreta Svete Stolice *Romanis Pontificibus* iz 1975. stoji: "Župa Mostar, do sada potpunoma povjerena pastoralnoj brizi franjevaca, prema postignutom sporazumu o tome između dviju strana, bit će podijeljena unutar godinu dana, i na odijeljenom teritoriju bit će u međuvremenu podignuta katedralna župa koja će se povjeriti biskupijskom kleru", u: M. Perić, *Hercegovačka afera*, str. 538.

Ova dva otpuštena franjevca, u zahvalu međugorskoj "Gospi", zajedno s franjevcima u međugorskoj župi i ostalim franjevcima koje malo zanima mir i poslušnost vlastitim poglavarima i Crkvi, predstavljaju se kao neumorni promicatelji širenja međugorskih "ukazanja"! Štoviše, ova dvojica otpuštenih franjevaca često su dolazila u Međugorje ispovijedati narod, kao da su upravo nagrađena, a ne suspendirana *a divinis*!

8. Proširena Komisija

Početna Komisija od četiri člana, imenovana 11. siječnja 1982. za ispitivanje događaja u župi Međugorje, proširena je početkom 1984. na dvadesetak članova imenovanjem crkvenih osoba odabranih među stručnjacima u teološkim disciplinama različitih Bogoslovnih fakulteta Hrvatske i Slovenije i predstavnika medicinske znanosti.

Ova se [proširena] Komisija prvi put sastala 23.-24. ožujka 1984. Članovi su mogli imati oko 180 stranica razna gradiva korisna za raspravu o međugorskim događajima. Komisija se izjasnila protiv činjenice da svećenici i laici organiziraju hodočašća u Međugorje.[83] No, branitelji "ukazanja" pojačali su propagandu, posebno o "čudima" i "iscjeljenjima". Do toga trenutka govorilo se o, po prilici, 200 "ozdravljenja". Biskup je pozvao franjevce iz Međugorja da predoče medicinsku dokumentaciju o tim iscjeljenjima. Donijeli su nam dokumente desetak oboljelih, ali to su uobičajeni dokumenti koji se izdaju prigodom izlaska iz bolnice, ništa drugo.

Komisija se ponovo sastala prošloga svibnja, a zatim 10. i 11. listopada ove [1984.] godine. Na posljednjoj sjednici objavljeno je priopćenje u kojem se navodi da ne postoji znanstvena dokumentacija o navodnim ozdravljenjima, da Komisija ne odobrava organizaciju hodočašća u Međugorje, odlučuje se na daljnje proučavanje događaja, ali "već sada uočava neke poteškoće disciplinske i teološke naravi u međugorskim porukama".[84]

Ovdje također dodajemo Izjavu Biskupske konferencije Jugoslavije od 12. listopada 1984. "Biskupi upozoravaju da o zbivanjima u Međugorju u Hercegovini treba čekati ocjene nadležnih crkvenih vlasti koje će se donijeti nakon te-

[83] Proširena Komisije: "Priopćenje za javnost", u: *Crkva na kamenu*, 4/1984., str. 2; "Dvodnevno savjetovanje proširene komisije za Međugorje. Priopćenje za tisak", u: *Glas Koncila*, 1. travnja 1984., str. 1, 5; "Circa gli eventi di Medjugorje nella Diocesi jugoslava di Mostar-Duvno", u: *L'Osservatore Romano*, 12. svibnja 1984., str. 2.

[84] "Priopćenje Komisije za Međugorje", 11. listopada 1984., u: *Službeni vjesnik*, 3/1984., str. 76.

meljitih i stručnih ispitivanja. Stoga se ne mogu organizirati službena hodočašća u Međugorje kao da je Crkva o tim događajima već donijela pozitivan sud."[85]

9. "Ljubav prema istini" Renéa Laurentina

Neobuzdanoj propagandi događaja u Međugorju uvelike je, nažalost, pridonio poznati francuski mariolog R. Laurentin. On je došao u Mostar oko Božića 1983. i pitao Biskupa zašto ne vjeruje u autentičnost ukazanja. Biskup je odgovorio:

- Prema izvadcima "Vickina dnevnika", "Gospa" govori protiv Biskupa čineći ga odgovornim za sve nerede u "hercegovačkom slučaju". Ona brani dvojicu franjevačkih kapelana, otpuštenih iz Reda i suspendiranih *a divinis*! Ali oni nastavljaju sa svojom razornom djelatnošću u biskupiji. "Gospa" im preporučuje da ostanu na mjestu!

- Potom je Biskup vlč. Laurentinu iznio neke laži "vidjelaca" i krivokletstvo o. Tomislava Vlašića o poznatom Vickinu "privatnom" dnevniku.

Nakon što je čuo te stvari, R. Laurentin savjetovao je Biskupa **da ih ne objavljuje jer bi to bilo štetno s obzirom na brojna obraćenja hodočasnika**! Biskup se sablaznio nad ovim savjetom. Upitao se je li takvo stajalište u skladu sa znanstvenim istraživanjima dostojnim poznatoga mariologa!

Zatim, kada je vlč. Laurentin ponovo posjetio biskupa 9. kolovoza 1984., u razgovoru je porekao da je Biskupu savjetovao ono što je gore rečeno, na veliko Biskupovo iznenađenje! Ali Biskup je odgovorio: Ako se Gospa ukazuje u Međugorju, njoj ne trebaju laži, krive prisege i izobličenja istine!

U međuvremenu je Laurentin objavio, u suradnji s fra Ljudevitom Rupčićem, hercegovačkim franjevcem, profesorom Franjevačke teologije u Sarajevu, knjigu o Međugorju, prvo objavljenu na francuskom,[86] a zatim na talijanskom jeziku.[87] Knjiga je koštala 76 francuskih franaka, a u četiri mjeseca - kako sam kaže - prodano je 75.000 primjeraka (oko šest stotina tisuća dolara). Ovom je knjigom vlč. Laurentin napravio veliku propagandu prvo u Francuskoj, a zatim u Italiji.

Njegovi su članci, izvorno objavljeni u *France catholique*,[88] prevedeni na hrvatski i objavljeni u *Glasu Koncila*,[89] s konkretnim opisima "vidjelaca". Ali ono

---

[85] "Jesenski sabor BKJ", u: *Glas Koncila*, 21. listopada 1984., str. 2; "Sabor BKJ", u: *Crkva na kamenu*, 11/1984., str. 2.

[86] Usp. R. Laurentin - Lj. Rupčić, La Vierge apparaît-Elle *à* Medjugorje*?*, Paris, 1984.

[87] Usp. R. Laurentin - Lj. Rupčić, *La Vergine appare a Medjugorje?*, Brescia, 1984.

[88] Usp. R. Laurentin, "La Vierge apparait-elle a Medjugorje?", u: *France Catholique*, 17 fevrier 1984.

[89] Usp. "Javlja li se Gospa u Međugorju?", u: *Glas Koncila*, 18. veljače, 4. ožujka i 18. ožujka 1984., str. 7.

što se nije očekivalo od ovoga mariologa jesu njegove klevete dubrovačkoga biskupa msgr. Severina Perneka, koji je, zajedno sa sjemenišnim poglavarima, navodno vršio pritisak na sjemeništarca Ivana Dragićevića, "vidioca", zbog čega se on nije snašao u sjemeništu. Kada su poglavari i dubrovački Biskup reagirali, svatko na svoj način, tada je R. Laurentin rekao da su njegovi članci loše prevedeni na hrvatski! Nije mislio na dubrovačkoga biskupa, nego na mostarskoga! Naprotiv, mostarski biskup nikada nije progovorio ni riječi pred sjemeništarcima o Međugorju!

U talijanskom izdanju Laurentinove knjige *Ukazuje li se Djevica u Međugorju?*, autor tvrdi da je 56 slučajeva, koje je otac Rupčić[90] objavio, predao dr. Theodoreu Mangiapanu [1925.-2019.], predsjedniku Lurdskoga liječničkog ureda [1972.-1990.]. Podijelio ih je statistički i s obzirom na njihovu "vrijednost". Ali vlč. Laurentin izostavlja spomenuti potpuno negativno mišljenje dr. Mangiapana: "Zaključno, ako se pridržavamo pravila Liječničkoga ureda, sav ovaj 'dossier' praktički nema nikakve vrijednosti... i **takav kakav** jest ne bi mogao poslužiti... ili zamijeniti ozbiljan argument u korist nekoga mjesta ukazanja".[91] Nakon ovakva suda mjerodavna Liječničkoga ureda u Lourdesu, moglo se očekivati da talijansko izdanje ne će izvijestiti o tim "ozdravljenjima", barem ne o "ozdravljenjima" onih koji su već - pokojni!

U svakom slučaju, vlč. Laurentin ugrozio je svoj dobar glas mariologa istupivši na čelo neobuzdane propagande za autentičnost ukazanja u Međugorju!

10. Ostalih 47 "vidioca"

Mostarski biskup do sada je prikupio 47 imena "vidjelaca" izvan Međugorja, nastanjenih u ostalim župama biskupije. Svi se hvale da imaju slična "viđenja", ali jer ih njihovi župnici ne podržavaju, mnogi više nemaju takvih "ukazanja". I oni su govorili i govore o "deset tajni", o "velikom znaku" i tako dalje. Jedna od "vidjelica" rekla je biskupu na magnetofon: "Ja sam silno željela da vidim Gospu. Jednoga dana, u sobi mi se najprije pokazala svjetlost, onda Gospa. U neke dane ja sam je vidjela po cijeli dan pred sobom, kud god sam išla, u kući, u polju, u autobusu, u crkvi..." To su znakovi tipičnih halucinacija.

Knjiga "Vraies et fausses apparitions dans l'Eglise"[92] navodi 230 mjesta od veće važnosti i čudesnih događaja tijekom posljednjih 50 godina. Ali crkveno

---

[90] Usp. R. Laurentin - Lj. Rupčić, *La Vergine appare a Medjugorje?*, str. 167-168.

[91] *Association Médical Internationale de Lourdes*, br. 205-206, travanj 1984., str. 14.

[92] J.-M. Alonso - B. Billet - B. Bobrinskoy - R. Laurentin - M. Oraison, *Vraies et fausses apparitions dans l'Église*, Paris, 1973. (Fatima, Lourdes, Pontmain, Banneux, Garabandal, San Damiano, Kerizinen).

su odobrena samo Banneux, Beauraing [Belgija] i Siracusa na Siciliji. Od ostalih 227 mjesta moglo bi se pitati: kako je to počelo i zašto je to počelo? Zašto netko vidi, a drugi ne vidi? Jedno je sigurno: nije Gospa!

11. Slomiti biskupa zastrašivanjem

"Vidioci" kao i međugorski franjevci morali su od samoga početka usko i iskreno surađivati s Biskupom, obavješćujući ga o svim "porukama". Sada možemo postaviti ovu tvrdnju: najveća novost međugorskih "ukazanja" sastoji se u **proglašenju mjesnoga Biskupa odgovornim** za sve nerede koje su prouzročili neposlušni franjevci, te u **proglašenju nevinima** dvojice kapelana, otpuštenih iz Reda i suspendiranih *a divinis*. Sve je drugo kao u ostalim ukazanjima, lažnima ili istinitima: molitva, pokora, obraćenje.

Sada se postavlja pitanje, zašto su "vidioci" i njihovi duhovni oci, međugorski franjevci, više od godinu dana skrivali od Biskupa poznati Vickin dnevnik, u kojem se prenose spomenute "poruke" i novosti? Možda se očekivalo da će Biskup ukazanja proglasiti autentičnima, a onda će oni izaći sa svojim "oružjem"!

Vrlo je simptomatično zastrašivanje Biskupa od "vidioca" Ivana Dragićevića, bivšega sjemeništarca, sadržano u pismu od 21. lipnja 1983. upućenu mjesnomu biskupu:

"Dana 19. 06. 1983. ukazala se Gospa, s kupa (*sic!*) s Vidiocima Jakovom, Marijom i Ivicom [Vickom]. Nakon što mi je odgovorila na neka pitanja za bolesnike počela mi je sama govoriti o Vama, Oče Biskupe. Ovo su misli koje mi je rekla: 'Reci O. Biskupu da od njega tražim hitno obraćenje prema događajima u župi Međugorje, da ne bi bilo kasno. Neka se počne približavati svim događajima s puno razumijevanja, ljubavi i s velikom odgovornošću. Želim da ne stvara suprotnosti među svećenicima i da ne ističe njihove negativnosti.

Sveti Otac dao je svim biskupima da izvršavaju zadatke u svojim biskupijama i rješavaju probleme i svađe. O Biskup glavni je otac svih župa u Hercegovini. On je glava crkve u Hercegovini. Zato od njega tražim obraćenje, ovim događajima. Šaljem mu predzadnju opomenu. Ako se ne obrati ili popravi slijedi ga moj sud i sud moga sina Isusa. Ako ne ostvari ovo što mu poručujem znači da nije pronašao put moga sina Isusa. Gospa mi je rekla da Vam ovu poruku uručim.

Pozdravlja Vas mnogo Ivan Dragićević
Bijakovići, 21. 06. 83."[93]

[93] Ivanovo pismo prvi put objavljeno u: *Službeni vjesnik*, 3/1984., str. 87; prijepis i preslik pisma vidi u: *Ogledalo Pravde*, str. 88-89.

Iako je pismo rukom napisao Ivan Dragićević, bivši sjemeništarac koji je izgubio dvije školske godine, u Visokom i u Dubrovniku, ipak se sa sigurnošću može reći da sastav nije njegov. Ali tko je taj koji Blaženoj Djevici pripisuje besmislene prijetnje njezina suda i suda njezina Sina, ako Biskup ne prihvati vjerodostojnost ukazanja? Prema katoličkoj vjeri, nitko nije dužan vjerovati u privatna ukazanja i objave! Kako to da će Biskupa suditi Gospin sud ako ne vjeruje u takva ukazanja? Hoće li se svim ostalim biskupima, svećenicima i vjernicima, štoviše i samomu Svetom Ocu, jednako suditi?

Ali mostarski Biskup nije se obzirao na te "prijetnje". Proslijedio je "poruku" Svetoj Stolici. Tada je o. Vlašić napisao Biskupu još jedno pismo u drukčijem tonu. "Gospa" blago reagira preko Ivana, Jakova i posebno preko Marije Pavlović: "Ja sam Biskupu upućivala mnoge poruke. Ali ih on nije prihvaćao. Ja sam slala i tebe. Ali ni tada nije prihvatio Kraljicu mira, jer je u njegovu srcu nemir i nemir se u njemu nastanio..."

Svakako, ni ovaj put Vego i Prusina nisu krivi, kriv je Biskup, treba moliti za njegovo obraćenje. Tako slično i Jelena Vasilj (20. siječnja 1984.). Budući da se biskup nije "obratio" Međugorju, fra Tomislav Vlašić smislio je nešto nova, vrlo ganutljiva. "Na Brdu u noći, netko od prisutnih molio je za biskupa Žanića. Iz Gospinih očiju potekla je jedna velika suza [iz dva oka jedna suza!]. Kotrljajući se niz njezino lice, nestala je u oblaku ispod njezinih nogu... Gospa je počela plakati i otišla je u nebo plačući"[94] (22. kolovoza 1984.).

12. Uvijek nove injekcije o. Vlašića

Već poodavno se primijetilo da fra Tomislav Vlašić, međugorski kapelan od 1981. do prošloga ljeta [1984.], svako malo vremena pokušava dati novu "injekciju" da ne bi opao posjet hodočasnika. Tako se nagovješćivao veliki znak. Ali ništa od toga.

Tako se oglašavao dolazak o. Tardifa, M.S.C., taumaturga. Prvi dan navodno je "izliječio" dvadesetak osoba od skleroze, raka i paralize, drugi dan također dvadesetak, ali ni jednoga imena i prezimena, nikakvih dokumenata. Ali vijest o "iscjeljenjima" otišla u svijet.

U najnovije vrijeme dana je iznimna injekcija: promjena u blagdanu Rođenja Blažene Djevice Marije, sve prema Gospinim "porukama". Gospa više ne bi imala svoj blagdan 8. rujna, nego 5. kolovoza! Štoviše, ove se godine trebala proslaviti 2000. obljetnica Gospina rođenja. To da je Gospa objavila maloj Jeleni Vasilj koja nema "viđenja", nego samo "unutarnji govor" [locutio interna]. Kada je o. Vlašić došao Biskupu s tom viješću i prijedlogom, mjesni mu je Or-

[94] "Neki dokumenti iz Međugorja", u: *Službeni vjesnik*, 3/1984., str. 90-91.

dinarij zabranio širenje tih protucrkvenih senzacija. Međutim, domalo cio je svijet to znao i o tome pisao. O. Vlašić rekao je maloj Jeleni da ponovo zatraži od Gospe tumačenje, jer je Biskup protivan. Tada je Gospa rekla: "Obavijestite Svetog Oca. Ako on to potvrdi, proslavite to kako sam vam rekla". Ako on to ne potvrdi, inzistira o. Vlašić, "kako mi možemo pripremiti narod"? - "Onda se molite i sve prepustite meni".[95] Sveti Otac, naravno, nije odgovorio! Ali 4. i 5. kolovoza [1984.] u Međugorju se okupilo veliko mnoštvo naroda da nazoči čudesnim događajima, velikim obraćenjima itd. Novinari su govorili o viđenoj "zvijezdi"! Ljudi su se vratili kući razočarani.

Uspoređujući ovu fantaziju o. Vlašića i male Jelene s onim što je zapisano u *Kronici ukazanja*, nalazimo ove podatke, koje je vlastoručno zapisao sam Vlašić: **8. rujna 1981.**: "Viđenja - Djeca su imala susret s Gospom. Mali Jakov je Gospi čestitao **rođendan**. Ona je bila sva razdragana, i rekla je da joj je ovo jedan od sretnijih dana...".

Onda će za godinu dana isti o. Vlašić zabilježiti u Kronici: **8. rujna 1982.** godine: "Od vidjelaca nedostajale su Mirjana i Ivica [Vicka]. Ostali su bili na okupu. Imali su viđenje. Gospa je posebno bila svečana. Djeca su joj čestitala **rođendan**."

Sada, ove godine, Gospa slavi svoj rođendan 5. kolovoza, i to upravo dvotisućiti rođendan![96] Ako se mijenja dan njezina rođenja, bi li trebalo mijenjati i dan njezina Bezgrješnoga začeća, ne više 8. prosinca, nego 5. studenoga?

Dodajmo još jednu fantastičnu činjenicu koja se koristi kao "injekcija": broj hodočasnika. Prema nekim novinama, 24. i 25. lipnja 1983. u Međugorju je bilo oko 200.000 vjernika. U Kronici je o. Vlašić zapisao: minimalisti kažu da ih je bilo između 40 i 50 tisuća, dok maksimalisti kažu: 200.000. Vidioci su zamolili Gospu za točan broj. Gospa je odgovorila: 110.000! Ne trebate biti stručnjak za izračunavanje broja hodočasnika. Ovih dana u Međugorje je ušlo oko 3.000 automobila i oko 70 autobusa. Doda li se još oko 15.000 pješaka-hodočasnika, tu smo oko 30.000. I gotovo!

Na terenu smo velikih manipulacija. I zaista je grijeh tako olako operirati s najsvetijom ljudskom osobom u Katoličkoj Crkvi, a to je Presveta Djevica!

---

[95] Pismo o. Tomislava Vlašića, poslano Svetom Ocu 2. lipnja 1984., kopija dostavljena Biskupu.

[96] Usp. "U povodu 10. obljetnice smrti: fra Slavko Barbarić", u: *Službeni vjesnik*, 1/2011., str. 93-105. https://www.md-tm.ba/clanci/u-povodu-10-obljetnice-smrti-fra-slavka-barbari-%C4%87a (26.2.2021.).

13. Neispunjena obećanja

Protiv autentičnosti ukazanja snažno govore neispunjena obećanja u vezi s "ozdravljenjima". Gospa bi navodno mnogim bolesnicima obećala ozdravljenje. Evo nekoliko primjera:

Još 1981. bilo je obećano djetetu iz Gruda koje je bolovalo od leukemije da će sigurno i bezuvjetno ozdraviti. O tome postoje sigurni svjedoci. Dijete je umrlo svršetkom 1981.

Bosanski franjevac, fra Ivan Đolan, bolovao je od raka. Njegova je majka pješke išla iz Rame u Međugorje da pita Gospu hoće li joj sin ozdraviti. "Vidioci" su kazali da je Gospa rekla da hoće. Nekoliko mjeseci poslije toga, fratar je umro.

Djevojka D. B. također je bolovala od raka. Liječnici su savjetovali operaciju i uklanjanje dojke. Otišla je pješice u Međugorje tražiti zdravlje. "Vidioci" su se obratili Gospi koja je odgovorila da nema potrebe za operacijom. Djevojka je u teškim mukama dočekala smrt 24. prosinca 1983.

Među nabrojenim čudesnim ozdravljenjima u Rupčićevoj knjizi "Gospina ukazanja u Međugorju" na posljednjem je mjestu Venka Bilić-Brajčić, Splićanka. Kada je njezin liječnik vidio knjigu, energično je prosvjedovao zbog tvrdnje da je izliječena. Ona je donijela liječničke potvrde 8. rujna 1982.,[97] a umrla u lipnju 1984. I tako dalje.

Najnoviji slučaj bio je srčani bolesnik Marko Blažević s Bune kod Mostara. Prema pismu beogradskog nadbiskupa, msgr. Alojza Turka, upućenu na Biskupski ordinarijat u Mostaru, Marko je primljen u Kliničku bolnicu, Kardiološki odjel, gdje je i spomenuti Nadbiskup hospitaliziran. Blažević je rekao Nadbiskupu da ide u riskantnu operaciju, ali je siguran u uspjeh, "jer da su on i obitelj pitali decu u Međugorju, gdje se ukazuje Presv. Bogorodica, i da je dečak (drugima je govorio da su deca) pitao Presv. Devu Mariju da li bi da ide na operaciju, a da je Bogorodica odgovorila neka ide bez brige jer da će operacija sigurno uspeti, samo neka se mole".[98] Međutim, bolesnik se nakon operacije nije probudio, umro je.

Mostarski biskup proslijedio je pismo u Međugorje tražeći razjašnjenje. O. Vlašić se za navedeni slučaj zainteresirao kod "vidjelaca". Odgovorili su mu da ih **nitko ništa o tome nije pitao**. Onda je Biskup pozvao kćer pokojnoga Blaževića. Ova, koju je vjerojatno poučio o. Vlašić, potvrdila je da je bila u Međugorju i da je pitala vidioce za svoga oca. A "vidioci" su odgovorili da je tijekom operacije trebalo moliti, a da nisu ništa govorili o uspjehu operacije!

Pa gdje je istina?

---

[97] Lj. Rupčić, *Gospina ukazanja u Međugorju*, Samobor, 1983., str. 119-120.

[98] Pismo nadbiskupa Alojza Turka biskupu Žaniću, pisano 3. lipnja 1984., objavljeno je u cijelosti u: *Službeni vjesnik*, 3/1984., str. 91.

14. Slučaj "izlječenja" Diane Basile

Sredinom prošloga kolovoza dr. Luigi Frigerio s klinike "Mangiagalli" u Milanu pojavio se na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru donoseći dokumentaciju o "čudesnu ozdravljenju" gospođe Diane Basile u Ferrou. Gospođa je navodno izliječena od multiple skleroze i sljepoće na desnom oku 24. svibnja 1984. u Međugorju. Svjetski tisak, posebno talijanski, puno je pisao o tome ovoga ljeta. Splitsko-makarski nadbiskup, msgr. Frane Franić, također izvješćuje o tome u Vjesniku svoje Nadbiskupije, br. 4/1984. Nedavno nalazimo članak o tom slučaju u časopisu "Gioia" od 29. listopada 1984.

Biskup ordinarij u Mostaru smatrao je prikladnim svu spomenutu dokumentaciju 5. rujna 1984. poslati na Liječnički ured u Lurdu, danas najmjerodavnije mjesto za slične slučajeve. Predsjednik Ureda, dr. Théodore Mangiapan, odgovorio je 13. rujna. s detaljnim pismom. Glavne su točke:

- Multipla skleroza pravi je današnji liječnički "izazov" za **pozitivnu i objektivnu** dijagnozu.
- Predsjednik se pita što je to taj Institut za specijalizaciju u Milanu. Većina liječnika i "svjedoka" ove priče o "ozdravljenju" povezana je s onom "boutique".
- Za spomenuti slučaj potrebno je neko vrijeme da se prosudi konačan značaj ovog ozdravljenja... to jest, najmanje 3-4 godine.
- Komisiji za Međugorje možete dati do znanja "više nego suzdržano mišljenje" u vezi s gore spomenutim slučajem "ozdravljenja" gospođe D. B. iz Ferroa.
- Liječnik Mangiapan preporučuje Biskupu, odgovornu za Međugorje, da ne dopusti da mu drugi vežu ruke, da ne prihvaća ili odbija prebrzo ovakav izgled čuda!

Tako kaže Predsjednik Liječničkoga ureda u Lurdu. Vrijeme će biti najbolji savjetnik.

15. Zaključak

a) Mostarski biskup, proučavajući događanje osobno i uz pomoć uspostavljene Komisije kroz cijelo ovo vrijeme, odgovorno je došao do moralne sigurnosti da je u zbivanjima u Međugorju posrijedi slučaj kolektivne halucinacije.[99] To je vješto iskoristila skupina hercegovačkih franjevaca koji su privid ozbiljnosti dali navodnim "ukazanjima" i sadržaju "poruka", manipulirajući iskrenom željom u narodu za nadnaravnim i njegovom dubokom marijinskom pobožnošću. Najveća odgovornost pada na karizmatičara i čarobna

[99] Vidi dok. 3, dok. 6, dok. 7.

mistifikatora, fra Tomislava Vlašića, koji je na svome putu riskirao da krivo prisegne samo da obrani svoje stajalište.

b) Pravi cilj ove skupine franjevaca - a zapravo mnogi od njihove subraće osuđuju ovu njihovu manipulaciju - jest u običnu puku i u inozemstvu Gospinim ugledom potkrijepiti teze da su oni u istini i pravu, dok su Biskup i zakoniti poglavari Provincije i Reda u zabludi s obzirom na poznato pitanje o podjeli župa. Tužan slučaj dvojice mostarskih kapelana, otpuštenih iz Reda zbog njihove tvrdokornosti, a potom uzetih u obranu od "međugorske Gospe", protivno dekretima Svete Stolice i Franjevačkog reda, jasan je dokaz za takvu manipulaciju.

c) Tako se tumači da Gospine "poruke" sadrže napade i osude protiv Biskupa i protiv uprave Provincije O.F.M., a također i protiv sama Svetog Oca. Navodni vidioci jesu nesvjesna sredstva igre koja je mnogo veća od njih samih i već se ponašaju kao kućni "roboti".

d) U tu se situaciju uključuje nevjerojatna propagandna akcija organizirana u mnogim katoličkim novinama i časopisima u inozemstvu, posebno u Italiji, sa štetnim učincima po istinu i ozbiljnost nadnaravnih činjenica i po vjerodostojnost same Crkve. Dosta je pratiti ono što je objavljeno u listovima "Sabato", "Avvenire", "Jesus", "Mother of God", "Domenica del Corriere" itd.

e) Posebno je ozbiljna epizoda vlč. Renéa Laurentina. On je, zlorabivši svoj auktoritet na području ukazanja, a iz razloga lake i neposredne zarade, zaobišao legitiman auktoritet Crkve i javno brani autentičnost međugorskih "ukazanja" knjigama, člancima, kazetama i konferencijama.

Gdje je profesionalna etika ovoga svećenika i novinara?!

f) Ali najozbiljnija opasnost leži u tome što sve ovo emocionalno uzbuđenje oko Međugorja, ide za tim da se prije ili poslije ispuše poput balona ili mjehurića sapunice, što će biti popraćeno snažnim razočaranjem i diskreditiranjem auktoriteta Crkve, koja je s dijelom svojih odgovornih ljudi potaknula nade i usvojila tezu o autentičnosti ukazanja ne čekajući službenu presudu.

Kako bismo spriječili ove razorene posljedice, objavljujemo ovo svoje trenutačno stajalište o Međugorju.

Mostar, 30. listopada 1984.

† *Pavao Žanić, biskup*

***

Osvrt. Na ovo Biskupovo stajalište bilo je više komentara, osvrta i kritika. Navodimo neke objavljene: na hrvatskom,[100] na talijanskom,[101] na francuskom,[102] na engleskom.[103]

U ovom se Biskupovu spisu najčešće spominje ime Tomislava Vlašića, člana Hercegovačke franjevačke provincije, notorna međugorskog "karizmatika" i manipulanta:

- koji je početkom svibnja 1981. bio u Rimu na sastanku članova svjetske karizmatske obnove, gdje mu je rečeno da će mu jedan od karizmatika poslati "Majku" da izliječi Crkvu u Jugoslaviji (dok. 18, br. 4);
- koji se prvih dana, već od 29. lipnja, uključio u međugorski fenomen, samovoljno i zastalno prešao iz Čapljine u Međugorje u kolovozu 1981., a tek u srpnju 1982. zakonito imenovan župnim vikarom;
- koji je u razgovoru 5. listopada 1983. obavijestio švicarskoga teologa Ursa von Balthasara o međugorskim "vidiocima": "Djeca su odlučila poći u samostan ali čekaju trenutak koji samo ona znaju. Kažu da će im sama Gospa otkriti Svoju volju o njima"[104] (dok. 3);
- koji se u pismu od 13. travnja 1984. Papi predstavlja da on po "božanskoj providnosti vodi međugorske vidioce";[105]
- koji od 24. travnja 1984. pronosi glasine "međugorske pojave" da je Gospin rođendan 5. kolovoza, a ne 8. rujna kao što je bio svečano proslavljen 1981., 1982. i 1983. među "vidiocima" s "Gospom" u Međugorju;[106]

---

[100] Lj. Rupčić, *Istina o Međugorju (Kritički osvrt na stav biskupa Žanića: "La Posizione attuale /non ufficiale/ della Curia vescovile di Mostar nei confronti degli eventi di Medjugorje")*, daktiloskript, početkom 1985.

[101] G. Caprile, "Circa i fatti di Medjugorje", u: *La Civiltà Cattolica*, 18. svibnja 1985., str. 363-371.

[102] R. Laurentin, *Medjugorje à l'heure de la desinformation. Autopsie des fausses nouvelles*, Suplement no 2, Paris, 1985., str. 19-87; Fr. Michel de la Sainte Trinité, *Medjugorje en toute vérité*, Saint-Parres-Lès Vaudes, Francuska, str. 361-377, s prijevodom s talijanskoga na francuski.

[103] Michael O'Carrol, *Medjugorje. Facts, Documents, Theology*, Dublin, 1986., str. 73-140, s prijevodom s talijanskoga na engleski jezik.

[104] Mario Botta - Luigi Frigerio, *Le apparizioni di Medjugorje*, Pessano (Milano), 1984., str. 129.

[105] *Ogledalo Pravde*, str. 56.

[106] Zabluda o "Gospinu rođendanu" ili kako je nastao Mladifest vidi u članku: "U povodu 10. obljetnice smrti fra Slavka Barbarića", u: *Službeni vjesnik*, 1/2011., str. 93-105. https://www.md-tm.ba/clanci/mostar-zabluda-o-gospinu-rodendanu-ili-kako-je-nastao-mladifest (26.2.2021.). Vidi također: https://www.md-tm.ba/clanci/mostar-biskup-ratko-peric-zupniku-fra-mariju-knezovicu (26.2.2021.).

- koji je 1984. premješten iz Međugorja u Vitinu, ali je često u Međugorju;
- koji je osnovao zajednicu vjernika i sagradio velebno zdanje u Međugorju;
- koji 1987. napušta Hercegovinu, nastanjuje se u Italiji i postaje voditelj mješovite skupine "Kraljice mira, potpuno tvoji po Mariji k Isusu" sa sjedištem u Parmi; često se vraća u Međugorje;
- koji je 1991. ispisan iz Hercegovačke franjevačke provincije ali jednako dolazi u Međugorje;
- koji 1. listopada 1999. izvodi spiritističku seansu zazivajući "sedam arciđavola" u okviru duhovnih vježbi u svojoj zajednici u Međugorju;[107]
- koji od 2008., jer je "upleten u međugorski fenomen", počinje stupnjevito primati kanonska upozorenja i sankcije od Svete Stolice "zbog širenja sumnjivih naukâ, manipulacije savjestima, sumnjiva misticizma, neposluha zakonito izdanim naredbama te zbog okrivljivanja *contra sextum*",[108] sve u vidu svoga popravka, ali on se ne pokorava pozivima i sankcijama;
- koji je 2009. otpušten iz Franjevačkoga reda, i svećeništva;[109]
- koji se od 2012. na svome talijanskom portalu predstavlja kao jedan od 49 članova Ekipe koja će evangelizirati druge planete u svemiru;[110]
- koji je, uz druge aktere, imao važnu ulogu u manipuliranju "međugorskim događanjima";
- kojega je u listopadu 2020. Sveta Stolica izopćila iz Katoličke Crkve, kako su javili brojni svjetski mediji.[111]

[107] Dokumentacija na Biskupskom ordinarijatu u Mostaru, dossier Tomislav Vlašić. O. Vlašiću dekretalno je javljeno, 5. prosinca 1997., da nema nikakve ispovjedne jurisdikcije na terenu Mostarsko-duvanjske biskupije, objavljeno u: *Vrhbosna*, 4/1997., str. 463.

[108] "Kanonski status vlč. fra Tomislava Vlašića, OFM" i "Fra Tomislav Vlašić u kontekstu 'međugorskog fenomena'", u: *Službeni vjesnik*, 2/2008., str. 79-81.

[109] "Tomislav Vlašić otpušten iz redovništva i svećeništva", u: *Službeni vjesnik*, 2/2009., str. 179-180, s osvrtom "Vlašićeva upletenost u 'međugorski fenomen'", str. 181-189.

[110] https://www.marcocorvaglia.com/tomislav-evangelizzo-altri-pianeti (26.2.2021.).

[111] https://www.ansa.it/lombardia/notizie/2020/10/23/scomunicato-vlasic-ex-guida-spirituale-veggenti-medjugorje_5aa87d91-88f0-4d1c-ab5d-ee8a76c15f15.html (26.2.2021.).

GODINA 1985.

Dokument 19.
Siječanj 1985.

Biskup Žanić vlč. Renéu Laurentinu
Službeni vjesnik, 1/1985., str. 17-19.

I. Otvoreno pismo Renéu Laurentinu
Mon Père!

Dobio sam Vaš odgovor na moju poziciju od 30. listopada 1984. u Vašoj brošuri od 88 strana na francuskom pod naslovom MEDJUGORJE À L'HEURE DE LA DESINFORMATION. Nemam ni vremena ni volje da Vam odgovorim na knjigu u kojoj ima toliko dezinformacija i neistina da bih morao kao odgovor napisati veću nego li je Vaša. Ja ću se osvrnuti samo na Vašu dezinformaciju o Komisiji za Međugorje. Čini mi se da Vi nju hoćete diskvalificirati, a to je žalosno.

Vi ste napisali na str. 14: "U veljači 1984. mons. Žanić je imenovao novu Komisiju od 14 članova, od kojih je njih 10 izabrao među protivnicima Međugorja poznatima kao takovima… Jedan biskup je rekao da je očiti kriterij za izbor bio negativan stav stručnjaka prema Međugorju". Tko Vam je dao tu laž? To je gruba dezinformacija.

Naprotiv evo prave istine: Najprije sam imenovao Komisiju od 4 profesora teologije da skupljaju dokumentaciju o Međugorju. Jedan član ove Komisije bio je hercegovački franjevac koji je bio poznat kao branitelj ukazanja u Međugorju, dr fra Ivan Dugandžić. Uzeo sam ga da bude svjedok poštenja rada Komisije. Početkom 1984. nadodao sam prvoj Komisiji 9 novih članova a da nisam znao za njihov stav prema Međugorju. Uostalom oni su svi bili izabrani od njihovih predpostavljenih.

1. Lic. theol. fra Petar Krasić, vikar provincijala OFM, izabran od svog provincijala fra Joze Pejića (YU - 88000 Mostar, Matije Gupca 14).

2. Dr. fra Srećko Badurina, franjevac TOR, profesor bogoslovije na Rijeci, izabran od nadbiskupa mons. Josipa Pavlišića (YU - 51000 Rijeka, Slaviše Vajnera 2). Ovaj franjevac mi je bio potpuno nepoznat.

3. Dr. Rudolf Brajčić, DI. profesor teologije, izabran od svog provincijala dr. Marka Matića (YU - 41000 Zagreb, Palmotićeva 31).

4. Dr. fra Ljubo Lucić, OFM, profesor teologije, izabran od svog provincijala fra Luke Markešića (YU - 71000 Sarajevo, Fuada Midžića 338), meni potpuno bio nepoznat.

5. Dr. France Oražem, profesor bogoslovije u Ljubljani, izabran od svog nadbiskupa mons. Alojza Šuštara (YU - 61000 Ljubljana, Ćiril-Metodov trg 4), meni potpuno nepoznat.

6. Dr. fra Šime Samac, OFM, profesor franjevačke teologije u Makarskoj, izabran od svog provincijala fra Šimuna Šipića (YU - 58000 Split, Gaje Bulata 3), meni potpuno nepoznat.

Teško sam našao i druge članove Komisije. Nisam pročitao ili čuo za neku izjavu o Međugorju od strane ovih stručnjaka. Dr. fra Srećko Badurina je molio da nađem nekog drugog. Iza neuspjelog pokušaja sa dvojicom drugih profesora koji su odbili učešće, fra Srećko Badurina je ipak prihvatio. Prof. Živan Bezić iz Splita je također otkazao. Prof. [Nikola] Bulat se isto tako nećkao, ali na moje inzistiranje je prihvatio. Ista stvar je bila u Ljubljani i kod franjevaca u Sarajevu.

Vaša insinuacija o profesoru Bulatu, koji je prema Vašoj tvrdnji "jedan od onih koji se bore za prijevremenu ostavku mons. Franića, da bi na njegovo mjesto došao mons. Žanić"[112] upravo je smiješna.

Na koncu ja još jednom opetujem Vašu dezinformaciju: "U veljači 1984. mons. Žanić je imenovao novu Komisiju od 14 članova, od kojih je njih 10 izabrao među protivnicima Međugorja poznatima kao takovima... Jedan biskup je rekao da je očiti kriterij za izbor bio negativan stav stručnjaka prema Međugorju". Vaša difamacija Komisije može biti uzrokom velike štete za Crkvu. U interesu vjere ja Vas molim da provjerite moje tvrdnje i da objavite rezultate.

Uz poštovanje u Kristu

Mons. Pavao Žanić
biskup mostarski

II. René LAURENTIN u svojoj brošuri: *Međugorje u času dezinformacija*, među ostalim, piše:

Str. 35: O znaku. - "Opunomoćenici, poslani od biskupa, tražili su od Ivana, koji je tada bio u sjemeništu u Visokom, ono što je on znao da treba čuvati tajnim. Zastrašen ovim zahtjevom od biskupa, i ne znajući kako riješiti sukob

[112] R. LAURENTIN, *Medjugorje a l'heure de la desinformation. Autopsie des fausses nouvelles*, Supplement no 2, Paris, 1985., str. 14; vidi: N. BULAT, *Istina će vas osloboditi*, str. 73, bilješke 39-40.

zemaljskog auktoriteta i Gospe, on se poslužio tradicionalnim rješenjem seljačke mudrosti koja je služila ljudima kroz vjekove muslimanskih progona, ili u zamkama današnje komunističke policije. On je uzeo pero i napisao na dva papira i stavio u dvije koverte koje su bile zapečaćene. Međutim on je napisao samo: rien, rien, rien! [ništa, ništa, ništa]. Drugim riječima: ja ne mogu ništa napisati jer mi je Gospa zabranila, kao što sam vam ja pokušao reći.

Svećenici župe Međugorje su kasnije informirali biskupa o lažnom sadržaju dviju zapečaćenih koverata, jedne u biskupiji, a druge u sjemeništu u Visokom...".[113]

Str. 69: Hoće li biskup promijeniti mišljenje? - "Ne sumnjam da se biskup muči tražeći istinu... On kaže: 'Ako Gospa ostavi jedan uvjerljiv znak, oni koji ne vjeruju, u prvom redu biskup, doći će i opozvati ono što su prije govorili'.

Ja ustrajem u predviđanju protivnog. Znak, kakavgod on bio, bit će primljen kao jedna nova objekcija za one koji ne vjeruju. Ako bi to bio jedan običan znak, kao neko vrelo, onda će se reći: Još jedno vrelo, i optužit će se fra Tomislava Vlašića da se poslužio nekim stručnjakom za podzemne vode i da je bdio nad tim da se naslage vode u izvoru sačuvaju do određenog dana kada bi to poslužilo za propagandu.

Ako bi se radilo zaista o jednom izvanrednom znaku, baš čudnom, (što izgleda manje vjerojatnim, jer to ne spada u običajne kršćanske znakove), tada bi rekli da se radi o magiji ili đavolskom čudu".[114]

Str. 85: Ekstaze. - ... Dapače, nikakav metodički rad nije izvršen o ekstazama (kojima nijedan član Komisije nije nikada prisustvovao)[115] ... (Istina je sasvim nešto drugo. Skoro svi članovi Komisije promatrali su vidioce u času "ukazanja" jedan, dva, tri ili više puta. - opaska naša).

Dovle Laurentin!

---

[113] R. Laurentin, *Medjugorje à l'heure de la desinformation*, str. 35-36: "Il est vrai que des commissaires, mandatés par l'évêque, demandèrent à Ivan, alors au petit séminaire de Vissoko, d'écrire ce qu'il savait devoir garder secret... Les prêtres de la paroisse ont ulteriorment informé l'évêque du contenu décevant des deux enveloppes scellées et deposées, l'une à l'évêché, l'autre au seminaire de Visoko..." Vidi prikaz "Veliki znak - veliki uzmak", u: *Ogledalo Pravde*, str. 102-108; također "Dvosmislene igre oko 'velikoga znaka'", u: *Službeni vjesnik*, 3/2009., str. 270-279. https://www.md-tm.ba/clanci/dvosmislene-igre-oko-%E2%80%9Cvelikoga-znaka%E2%80%9D (26.2.2021.).

[114] R. Laurentin, *Medjugorje à l'heure de la desinformation*, str. 69-70: "Je ne doute pas que… alors on crierait à la magie ou prodige diabolique."

[115] R. Laurentin, *Medjugorje à l'heure de la desinformation*, str. 85: "…De plus, aucun travail méthodique n'a été établi sur l'extase (à laquelle les membres de la Commission n'ont guère assisté)"...

Dana 13. siječnja 1985. bio je kod Biskupa u Mostaru Louis Bélanger, profesor na bogosloviji u Montrealu (Kanada), laik, poslan od sveučilišta, psihijatar (studirao je deset godina u Freiburgu) i najavio razgovor za 15. siječnja. Razgovor je trajao od 7,30 do 10,15 sati. Njega je prvenstveno zanimalo, nije li uzrok i početak ukazanja bio neki naravni uzrok, koji su vidioci deformirali (oblak, dim), ili je uzrok možda bio u njima.

Na koncu je ispričao sljedeće: Sinoć, prije nego će otići iz Međugorja, Jean-Louis Martin htio je učiniti još jedan pokus s obzirom na ekstaze vidjelaca. Kažu, naime, da oni za vrijeme ekstaze ništa ne vide niti čuju što se oko njih događa, niti osjećaju ako ih se gura, bode...

Jean-Louis Martin je vozač teških kamiona iz Nice, Francuska, bio je ovisnik droge i dr... obratio se čitajući o Međugorju, ostavio posao i došao u Međugorje, gdje je stalno bio 10 mjeseci. Ispočetka je u svemu bio oduševljen, zatim kritično gledao i na koncu se razočarao. U sobici ukazanja bio je i Walter Fürhoff, fotograf iz Münchena, koji je također dulje boravio u Međugorju. Tu su bili i fra Tomislav Pervan, župnik, fra Slavko Barbarić i još nekoliko osoba. Bélanger je sve mirno sa TV-rekorderom snimao, a snimao je i Pervan.

Za vrijeme "ekstaze" Jean-Louis Martin je naglo ispred očiju Vicke učinio kažiprstom i srednjakom kao da će joj oči probosti, ali nije je ni dodirnuo. Ona, iznenađena, naglo se glavom natrag trgnula. Bélangeru se učinilo kao da je reagirala i Ivanka. Kada je ukazanje završilo, vidioci su otišli u sakristiju, a Pervan i Barbarić su ostali kao ukopani. Bélanger sve dalje snima i pita fra Slavka, da li je vidio reakciju Vicke. "Da, vidio sam, ali nije lijepo da Jean-Louis tako nešto čini Vicki ispred očiju." Fratri su otišli u sakristiju da se obuku za misu, a Bélanger i Jean-Louis nastave o tome razgovarati, kad li iz sakristije u sobicu ukazanja dođu Vicka i fra Ivica Vego (izbačen iz Reda) i Vicka reče na hrvatskom, a Vego je prevodio na njemački: "Dok sam gledala u Gospu, na njezinim rukama se uzvrpoljio mali Isus i bojeći se da ne padne na tlo, ja sam ga htjela uhvatiti, a nisam ništa vidjela da mi je netko nešto činio pred očima..."

Dokument 20.
Ožujak 1985.

Službeni vjesnik, 1/1985., str. 19-20.

III. Nekoliko opaski na pisanje dr. Ljudevita Rupčića

Profesor dr. fra Ljudevit Rupčić je u veljači 1985. god. u Rimu objavio osvrt na moju Poziciju od 30. listopada 1984. Original je na hrvatskom, ali imam samo talijanski prijevod.[116]

Čudno kako je sastav pisan neprovjereno i neistinito te s velikom dozom mržnje prema Biskupu. Samo ponešto:

Str. 3: prof. Rupčić piše: "Spominjući da je Gospu prva ugledala Ivanka, kojoj je majka umrla nekoliko mjeseci prije toga, Biskup je očito htio da se stavi u sumnju viđenje. I, jednom postavivši sumnju, Biskup je lažno dodao da je Ivanka i u Cernu prva ugledala Gospu".[117]

- Fra Ljudevite, iz Vašeg pisanja siguran sam da i Vi imate ili znate za kasetu o 7. ukazanju (u Cernu), na kojoj jasno fra Jozo Zovko pita: "Interesira me tko je prvi ugledao Gospu?" - "Ja" - odgovori Ivanka. "Opet ti" - primijeti fra Jozo. Kasetu sam dobio iz Međugorja i presnimio, mogu Vam i posuditi.

Str. 4: Profesor fra Ljudevit Rupčić se skandalizira nad heretičnim apriorizmom Biskupa koji kaže "da prema katoličkom vjerovanju nitko ne mora vjerovati u privatna ukazanja i privatne objave".

- U kući imate dosta subraće profesora, pa ih zamolite da Vam protumače tu Biskupovu "herezu".

---

[116] Lj. Rupčić, *La verità su Medjugorje. Osservazioni sull'atteggiamento del Vescovo di Mostar, Mons. Pavao Žanić, espresso in dossier del 30 ottobre 1984, intitolato: "La posizione attuale (non ufficiale) della Curia vescovile di Mostar nei confronti degli eventi di Medjugorje"*, traduzione dall'originale croato, Roma, Febbraio 1985., daktiloskript, 29 stranica.

La verità su Medjugorje, Risposta al Vescovo Zanic, Tocco da Casauria - Pescara, 1990., str. 9-56.

[117] Izvorni hrvatski tekst glasi u daktiloskriptu, str. 4: "Isto tako navodeći da je Ivanka Ivanković, 'kojoj je umrla majka nekoliko mjeseci prije, i koja se mnogo zanimala gdje je svršila njezina majka' prva vidjela Gospu, Biskup bi očito htio stvoriti sumnju i pripisati Ivankinoj ožalošćenosti i, samo što nije rekao, psihičkoj poremećenosti sâmo viđenje. A da bi se ta sumnja pojačala, krivo je nadodao da se Ivanki Gospa prvoj ukazala i u Cernu."

Na str. 6 prof. fra Ljudevit Rupčić piše: "Nije istinita tvrdnja Biskupa da je Gospa najavila svršetak ukazanja (u ukazanju u Cernu), niti odgovara istini da će zadnje ukazanje biti 3. srpnja i da su bili tada prisutni neki svećenici, jer na tom ukazanju je bio prisutan samo fra Jozo Zovko".[118]

- Međutim, na spomenutoj kaseti jasno je snimljeno ono što su vidioci navečer ispričali fra Jozi Zovki u župskom uredu. "**Pet puta** su rekli da je Gospa rekla da će se ukazivati još tri dana i naveli **srijedu**, **četvrtak** i **petak** - **prvog**, **drugog** i **trećeg srpnja**. A od trećeg srpnja, u petak, imam zapisnik o onima koji su bili prisutni - fra Jozo Zovko nije bio prisutan. Vidioci su nekoliko puta rekli: **Ovo je zadnje ukazanje**".

Na str. 10. profesor fra Ljudevit Rupčić piše i tvrdi da je Biskup promijenio stav prema Međugorju poslije jednog sastanka s dijecezanskim svećenicima u Domanovićima pred kraj 1981. god., pošto je primio više klevetničkih i prijetećih pisama u kojima su tražili da promijeni stav prema Međugorju.[119]

- Dijecezanski svećenici dobro znaju da je takav sastanak **potpuno izmišljen**, a tako i ta pisma.

Na str. 11. fra Ljudevit piše da je Ivan Dragićević, kada su mu u Visoko u sjemenište došla dva člana Komisije tražiti da napiše znak, da je Ivan u sebi osjetio opomenu da ne piše, i zato da nije ništa napisao. Isto tako ono što Biskup tvrdi da ga je kasnije (Biskup) upitao, da li ga je Gospa prekorila, jer je znak napisao, Ivan tvrdi da niti ga je to Biskup pitao, niti je o tome bilo što Biskupu rekao.[120]

- O tome da li je Ivan u Visokom što napisao, Komisija je ustanovila kada je pismo po Ivanovoj dozvoli otvorila, a da li je Biskup Ivana o tome pitao i što je Ivan Biskupu odgovorio, fra Ljudevite, upitajte članove Komisije dr. [Antu]

---

[118] Izvorni hrvatski tekst glasi u daktiloskriptu, str. 7: "Dakle, nije točna Biskupova tvrdnja da je Gospa najavila prestanak ukazanja, niti je istinito da je 'posljednjem ukazanju' 3. srpnja bilo prisutno nekoliko svećenika, jer je baš tomu ukazanju bio prisutan samo fra Jozo od svećenika".

[119] Izvorni hrvatski tekst glasi u daktiloskriptu, str. 12: "A jednom drugom zgodom je tom istom župniku povjerio kako je nakon sastanka dijecezanskih svećenika u Domanovićima, potkraj 1981., primao mnogo ucjenjivačkih i prijetećih pisama ako ne promjeni (*sic!*) svoj dotadašnji stav prema Međugorju".

[120] Izvorni hrvatski tekst glasi u daktiloskriptu, str. 13: "Biskup također nadodaje da je poslije toga pitao Ivana Dragićevića, je li ga Gospa prekorila što je opisao 'znak' u Visokom, on da je odgovorio: 'Ne!' Međutim, isti Ivan ima svoju verziju toga svega u kojoj kaže da je u času kad je trebalo da napiše odgovor osjetio u sebi da to ne smije učiniti, pa nije ni napisao odgovora nego je zatvorio omotnicu i vratio im je natrag. Uz to također tvrdi da je bio samo jednom, i to grupno, s Biskupom, i da ga on u vezi s pisanim odgovorom o 'znaku' nije ni pitao, niti mu je Ivan što odgovorio".

Brajka i dr. Ivana Dugandžića, što sam 3. kolovoza 1982. god. upitao Ivana i što mi je Ivan odgovorio, a to sve možete čuti s trake na kojoj je sve snimljeno.

Na str. 12 i 13 prof. dr. fra Ljudevit Rupčić dokazuje da skriveni Vickin dnevnik apsolutno ne postoji i citira *neka* pisma iz 1984. god.[121]

- Profesore fra Ljudevite, zašto ste preskočili i prešutjeli, niti spomenuli glavne argumente?

Prvo je **Vickino pismo Biskupu od 07. 05. 1983.** u kome ona piše: "Ovih sam dana saznala da se šire umnoženi ciklostrojem izvadi iz mog dnevnika".

Zatim ono što je Biskupu rekla u magnetofon 03. IV. 1982. god.: "Imam ja sve zapisano, **imam ja Dnevnik kod kuće**... ima svaki dan i sve zapisano..."

Nikada Biskupu nije predan **Dnevnik u kome su izvadci koje je donio p. Grafenauer**. Imao je to u rukama fra Tomislav Vlašić koji u *Kronici* dne 11. III. 1982. god. piše: "Danas sam duže razgovarao s vidjelicom Vickom. Kako mi odavno nije donosila **svoj Dnevnik ukazanja**, osjetio sam potrebu da je malo više priupitam. Bitne crte su slijedeće: **Ona bilježi u svoj Dnevnik sve po redu**". Fra Tomislav se zakleo da skriveni Dnevnik ne postoji.

- Profesore **fra Ljudevite**, zašto ova tri dokumenta izbjegavate spomenuti?

Na str. 25 profesor fra Ljudevit Rupčić piše: "Biskup je Komisiji nametnuo svoje 'materijale' i svoju 'dokumentaciju', a to je registar njegovih izjava za javnost...".[122]

- Profesore fra Ljudevite, mogli ste zamoliti fra Ivana Dugandžića, ili svog subrata u Sarajevu fra Ljubu Lucića i pogledati materijale koje su primili od Biskupa. Da ste to uradili, ne biste se kao jedan profesor sramotili ovakvim tvrdnjama. Članovi Komisije su dobili jedan list, akt Biskupskog ordinarijata i 350 stranica koje se sastoje od tri Vickina Dnevnika, Kronike (*) koju je pisao fra Tomislav Vlašić, pa Dnevnik Mirjane Dragićević, razna pisma fra Tomi-

(*) Vickini Dnevnici, dijelovi Kronike su isprefabricirani. P. R. Grafenauer tvrdi da je on izvadke prepisivao iz Kronike, a u Kronici se nalazi samo petnaesti dio.

Vicka je pisala pismo Biskupu (strojem) i rukom potpisala. Godinu dana kasnije, kad je to pismo postalo protuargument, fra Tomislav Vlašić kaže da ga Vicka nije pisala nego jedan svećenik.

Ivan Dragićević Biskupu šalje 2 (dva) pisma rukom pisana s Gospinim prijetnjama, ukupno oko 60 redaka, sve bez pogreške. U Visokom piše 4 redka ispred dva člana Komisije i pravi toliko pogrešaka stilskih i gramatičkih da ne može dobiti prolaznu ocjenu.

[121] O skrivenom Dnevniku ukazanja u daktiloskriptu, str. 14-15.

[122] Izvorni hrvatski tekst glasi u daktiloskriptu, str. 28: "Da je 'Komisija' samo sredstvo u Biskupovim rukama ne izlazi samo iz toga što... joj je namećao svoj 'materijal' i 'dokumentaciju, što je režirao njezine 'izjave' za javnost...".

slava Vlašića, "Gospine" poruke vidjelaca, a na stolu na raspolaganju im je bilo u Biskupskom ordinarijatu **još oko 500 stranica Kronike i Dnevnik Ivana Dragićevića 280 stranica i oko 2500 stranica u 20 knjiga** koje su napisali branitelji Međugorja a koje je Ordinarijat nabavio da budu pri ruci Komisiji. Uz to monografije: Siracusa, Banneux, Beauraing, Garabandal, San Damiano i još druge literature s tog područja.

Nije moguće osvrtati se na sve napise i neistine koje je napisao fra Ljudevit Rupčić, profesor bogoslovije. Iz ovoga ipak čitatelji mogu donekle vidjeti kako piše prof. dr. fra Ljudevit Rupčić.

Dokument 21.
30. svibnja 1985.

Iz Zapisnika sjednice Dijecezanske komisije, str. 14

Napomena. Kada je bilo preslušanje fra Joze Zovke pred članovima proširene Dijecezanske komisije 30. svibnja 1985., poveo se razgovor između njega i biskupa Žanića u vezi s izmišljenim sastankom dijecezanskoga klera na Domanovićima i Biskupova straha od Udbe da ga komunisti ne zatvore. Pa je zato Biskup promijenio početno pozitivno stajalište prema Međugorju. Vidjeli smo u Uvodu ove radnje kako je Biskup više puta odlučno odbio i jednu i drugu insinuaciju. I obrazložio kakvo mu je bilo početno gledište na međugorsku pojavu. Donosimo zaključak toga razgovora kako ga je formulirala Dijecezanska komisija:

***

Zaključak razgovora između oca Zovke i biskupa Žanića

"Iz onoga što smo čuli tokom razgovora može se konstatirati da je fra Jozo subjektivno bio uvjeren da njegovo prihvaćanje Međugorja počiva ne samo na njegovom osobnom iskustvu, nego i na pozitivnom stavu Biskupa - što je fra Jozo zaključio nakon Biskupove propovijedi u Međugorju. Fra Jozo je uvjeren da je Biskup zauzeo pozitivan stav prema Međugorju prije njega. Sad je za fra Jozu problem zašto je Biskup promijenio svoj stav i okrenuo se protiv Međugorja? Nismo mogli steći jasno uvjerenje stoji li fra Jozo iza tumačenja dra Rupčića da je razlog Biskupova mijenjanja stava neriješenost Hercegovačkog slučaja, odnosno strah pred civilnim vlastima i pred svojim dijecezanskim klerom.

[*] Izvornik Zapisnika na ABOM-u.

Nadalje iz Biskupove izjave na ovoj sjednici izlazi da on nije prihvatio pozitivno Međugorske događaje, nego je više iz 'pastoralno-taktičkih' razloga lijepo se odnosio prema djeci i fra Jozi da bi ostavio otvoren pristup k sebi. Iz istih razloga štitio je djecu i fra Jozu onda kad su bili izloženi neugodnostima i napadajima. Pod pretpostavkom da je Biskup i imao pozitivan stav prema međugorskim događajima, još uvijek ne znači da on svoj stav ne može promijeniti - kako je i sam rekao. Očito je bilo mnogo izjava sa svih mjesta i sad te izjave tumači svatko na svoj način, kako mu odgovara za njegovu tezu, a nama otežava posao".

GODINA 1987.

Dokument 22.
9. siječnja 1987.

Službeni vjesnik, 1/1987., str. 17.

Priopćenje za tisak o Međugorju

U skladu s kanonskim propisima, koji se odnose na stvar prosuđivanja navodnih ukazanja i privatnih objava, Dijecezanska komisija, ustanovljena u tu svrhu od mostarskog Biskupa, mjesnog Ordinarija, provela je ispitivanje o događajima u Međugorju.

Tijekom istraživanja pokazalo se da zbivanja o kojima se radi nadaleko prelaze granice same biskupije. Stoga, u smislu gore navedenih propisa, pokazalo se prikladnim da se rad nastavi na razini Biskupske konferencije i da se u tu svrhu ustanovi nova Komisija.

Kongregacija za nauk vjere bila je o tome obaviještena. Ona je izrazila svoje priznanje radu koji je izvršila Dijecezanska komisija pod odgovornošću mjesnog Ordinarija i potakla da se taj rad nastavi na razini biskupskih nacionalnih instancija.

Stoga Biskupska konferencija Jugoslavije ustanovljuje Komisiju da nastavi ispitivanje međugorskih događaja. Očekujući rezultate rada Komisije i sud Crkve, Pastiri i vjernici neka poštuju stav uobičajene razboritosti u takvim okolnostima. Stoga nije dopušteno organiziranje hodočašća ili drugih manifestacija motiviranih svrhunaravnim karakterom koji bi se pridavao međugorskim zbivanjima. Marijanska pobožnost, zakonita i od Crkve preporučena, mora biti u skladu sa smjernicama Učiteljstva, a naročito sa smjernicama Apostolske pobudnice *Marialis Cultus* od 2. veljače 1974. (usp. AAS 66, 1974., str. 113-168).

Zagreb, 9. siječnja 1987.

Franjo kard. Kuharić Predsjednik BKJ
Pavao Žanić biskup mostarski

---

[*] Objavljeno i u: *Crkva na kamenu*, 2/1981., str. 1.
Glas Koncila, 18. siječnja 1987., str. 1.
L'Osservatore Romano, 14. veljače 1987., str. 2.
Istina oslobađa, str. 295-297.

Dokument 23.

Crkva na kamenu, 2/1987., str. 2.

Uz saopćenje o Međugorju

Tko prati *Crkvu na kamenu*, mogao je vidjeti da je u ovih pet i pol godina veoma malo pisala o događajima u Međugorju. Jednom, kad je Biskup uzeo u obranu vidioce, tvrdeći da nešto doživljavaju, ali da treba vidjeti da li je to njihov subjektivni doživljaj ili je to nadnaravno - nebesko ukazanje. Drugi put, kad su tri franjevca zatvorena, uzeo ih je Biskup u obranu. Još uz ovo su bila dva saopćenja Komisije za Međugorje i jedno Biskupske konferencije s preporukom da se ne vode hodočašća u Međugorje dok ne bude izrečen konačan sud o tim događajima, što je jednim člankom u *Glasu Koncila* bilo krivo protumačeno i oboreno. Sada je Biskupska konferencija poslala Uredništvu GK "Saopćenje za tisak o Međugorju", a GK je naslov izostavio, dodao svoj ["Biskupska konferencija Jugoslavije sastavila novu Komisiju za istraživanje međugorskih događaja"] koji ne odgovara istini, (jer BK još nije sastavila komisiju) i sve "ukrasio" slikom župne crkve iz Međugorja i "odgovarajućim" podnaslovom.

Tko je slušao u mostarskoj katedrali ili po župama u Hercegovini što mostarski Biskup propovijeda, zna da Biskup skoro nikada nije govorio s oltara o međugorskim događajima, a imao je na to pravo jer je učitelj vjere u svojoj biskupiji. S druge strane, napisane su brojne knjige u tiraži na desetke tisuća primjeraka; bezbrojni novinski članci, letci, filmovi, kasete, kipovi, medalje, suveniri i hrpe propagandnog materijala. Proglašeno je 300 čudesnih ozdravljenja i mnoštvo čudesnih viđenja i događaja, iako sud o tome u našoj Crkvi spada isključivo na Biskupa. Dokumenti o "ozdravljenjima" poslani su u Lurd na Liječnički ured, koji se tim bavi već više od 100 godina. Odgovorili su da ti dosjei ne vrijede ni za što i da nisu nikakav dokaz Gospina ukazanja.

U ovom Priopćenju je veoma važno priznanje Kongregacije za nauk vjere, koje je ona izrazila radu Dijecezanske komisije pod odgovornošću mjesnog

[*] Objavljeno i u: *Istina oslobađa*, str. 295-297.

Ordinarija. Kongregacija je kroz sve godine rada Komisije stalno bila obavještavana o stavu Biskupa i o radu Komisije. Tom stavu ni tom radu nije nikada prigovorila, dapače, Komisiji je izrazila priznanje. Ona želi da zadnja riječ o Međugorju, koja redovito spada na mjesnog Biskupa, bude nastavljena i produbljena autoritetom Biskupske konferencije. Zato je potakla da se rad nastavi na razini biskupskih nacionalnih institucija. Stoga će BKJ uskoro ustanoviti Komisiju od odgovarajućih stručnjaka. Očekujući rezultate rada Komisije i sud Crkve, pastiri i vjernici neka poštuju stav uobičajene razboritosti u takvim okolnostima. Te razboritosti je do sada očito manjkalo. Nerazborito i često nekritično se pisalo, propovijedalo i organiziralo hodočašća kao da je već sud Crkve o tim događajima pozitivan. A iz donesenih odluka moglo se više zaključiti da je taj sud negativan. Zato je Biskupijska komisija, sastavljena od stručnjaka sa svih naših teoloških učilišta, rekla da se ne organiziraju hodočašća. Isti je poziv uputila i Biskupska konferencija Jugoslavije, i ono što je najvažnije i Kongregacija za nauk vjere iz Rima. No, našla se obezvrijeđena odluka BKJ tvrdeći da ona govori o službenim hodočašćima, a to su ona koja bi vodili gospoda kardinali ili biskupi. Oni nisu nikada ni vodili hodočašća, pa na njih nije ni mislila BKJ ni Kongregacija za nauk vjere. Ovo se odnosilo na sva grupna hodočašća koja su organizirali svećenici, redovnici, redovnice, laici ili turističke agencije. U tom smislu se u Saopćenju dalje kaže: "Stoga nije dopušteno organiziranje hodočašća ili drugih manifestacija motiviranih svrhunaravnim karakterom koji bi se pridavao međugorskim zbivanjima." Organizirana hodočašća su ona koja u grupama dolaze bilo kojim prijevoznim sredstvima, predvođeni od bilo koga.

Zašto? Svako organizirano dolaženje vjernika u Međugorje je jedna manifestacija i svojevrsni govor jednog dijela Crkve da se u Međugorju stvarno Gospa ukazuje, da su autentične poruke, ozdravljenja, knjige itd. A sud o ovome trebaju donijeti oni na koje to spada u Crkvi. Stoga je odluka: "Nisu dopuštene manifestacije motivirane svrhunaravnim karakterom koji bi se pridavao međugorskim zbivanjima", sasvim u skladu s preporukom da pastiri i vjernici poštuju stav uobičajene razboritosti u ovim okolnostima. Nerazboritost u ovim pitanjima je često Crkvu koštala sramote, razočaranja i davanja materijala ateistima za napadaje i izrugivanje vjere. Danas u katoličkom svijetu vlada poplava "ukazanja". Svake godine po par stotina novih slučajeva. Najveći dio svrši kod župnika. Ako se on zaleti i dade tome važnost, a novinari jedva dočekaju senzaciju, ako je po srijedi interes, onda je lavinu teže zaustaviti. Garabandal (grad u Španjolskoj) je imao 1961-1965 četiri vidjelice, ekstaze, tajne o znaku za cijeli svijet - i do danas ništa. Sve vidjelice su se udale, jedna je nakon četiri godine rekla da Gospu nikada nije vidjela. Slično je bilo i sa San Damianom u Italiji gdje je Mamma Rosa "svo-

jim viđenjima" uzbudila cijeli svijet, ali je biskupova Komisija ustanovila da tu nema ničeg nadnaravnoga. Mamma Rosa je umrla, a njezini nasljednici su nudili Sv. Stolici 5 milijardi lira da prizna ukazanja, ali Sv. Stolica je to odbila. Godinama je biskup mons. Manfredini izdavao zabrane, ali fanatici su ih gazili i tjerali svoje. Slično je i na mnogim drugim mjestima tobožnjih ukazanja. Zato je sasvim na mjestu poziv na razboritost.

Dokument 24.
25. srpnja 1987.

Crkva na kamenu, 8-9/1987., str. 2.

Izjava mostarskog Biskupa o Međugorju

Napomena. Proširena Dijecezanska komisija održala je od 1984. do 1986. sedam zasjedanja. Na posljednjoj sjednici članovi su zaključili da Komisija završava svoje istraživanje međugorskoga događanja, da je prikupljeno dovoljno podataka da se izrekne sud. Komisija je priredila i nacrt izjave i nacrt knjige o Međugorju. Nije objavljeno ni jedno ni drugo. Tek nakon godinu dana biskup se Žanić s oltara u Međugorju oglasio i iznio i rezultate ispitivanja i ishode glasovanja. Iz te Biskupove propovijedi, izrečene prigodom proslave sv. Jakova, zaštitnika župe, i dijeljenja svete krizme, donosimo onaj dio koji se odnosi na međugorski fenomen.

***

[...] Braćo i sestre, ovdje danas na krizmi u Međugorju očekujete da možda reknem neku riječ o događajima o kojima govori cijeli svijet. Crkva o tome mora voditi računa, i ono što Crkvu zanima, ona daje posebnim osobama, komisijama na istraživanje i prosuđivanje. Znate također da sada o ovome raspravlja komisija koju je sastavila Biskupska konferencija Jugoslavije, jer Crkva ne može tako lako izložiti svoju vjerodostojnost pred svijetom dvadesetog stoljeća.

Mogu reći da sam šest godina molio, studirao i šutio. Molili su i mnogi drugi, i na tome im zahvaljujem. U svakoj svetoj misi je nakana o Međugorju bila prisutna, u svakoj krunici sam molio Gospu, svakog dana, da mi od Boga isprosi svjetlo a tako i Duha Svetoga. To mi je pomoglo da steknem jako i sigurno uvjerenje o svemu što sam čuo, čitao i doživio.

---

[*] Objavljeno i u: *Istina oslobađa*, str. 297-300.
Ogledalo Pravde, str. 47-50.

Ovdje se mnogo moli i posti ali sve u vjeri da su događaji doista vrhunaravni, a vjernom puku propovijedati neistinu o Bogu, o Isusu, o Gospi, zaslužuje dno pakla.

U cijelom mome radu, molitvi i studiju preda mnom je bio samo jedan cilj: doći do istine. U tu svrhu sam još 1982. godine osnovao Komisiju od četiri člana,[123] a kasnije je proširio, pomoću nekih biskupa i otaca provincijala, na petnaest članova,[124] sa devet teoloških učilišta, iz sedam biskupija i četiri provincije i dva vrhunska psihijatra, a oni su mogli konzultirati i druge svoje kolege. Radili su tri godine. O radu i događajima bila je obavještavana i Sveta Stolica. Sada se tim istim problemom bavi već spomenuta Komisija koju je sastavila Biskupska konferencija Jugoslavije.[125]

Međutim, oni kojima se žurilo išli su naprijed, ispred suda Crkve, proglašavali čudesa i vrhunaravne događaje i s oltara propovijedali privatne objave, što nikako nije dopušteno dok Crkva te objave ne prizna kao autentične. Zato su razni forumi prozivali da se ne organiziraju hodočašća, da se čeka sud Crkve. Najprije je Komisija za Međugorje 24. III. 1984. na to upozorila.[126] Nažalost, bez efekta. Onda je Biskupska konferencija Jugoslavije, u desetom mjesecu iste godine, rekla da se ne mogu organizirati službena hodočašća u Međugorje,[127] a službeno je bilo svako koje se okupljalo i zajedno dolazilo. Ni to nije koristilo. Zatim je Kongregacija, u Rimu, za nauk vjere, 23. V. 1985. uputila Talijanskoj biskupskoj konferenciji dopis da biskupi nastoje smanjiti organiziranje hodočašća i svaku formu propagande.[128] I to je ostalo bez ploda. Konačno, kada se prešlo na formiranje druge Komisije, uzoriti kardinal Franjo Kuharić i mostarski Biskup, u ime Biskupske konferencije Jugoslavije, 9. siječnja 1987. godine u izjavi za javnost rekli su: "Stoga nije dopušteno organiziranje hodočašća ili drugih manifestacija motiviranih vrhunaravnim karakterom koji bi

---

[123] *Crkva na kamenu*, 2/1982., str. 1. Članovi: dr. don Anto Brajko, dr. don Želimir Puljić, dr. fra Ljubo Lucić, dr. fra Ivan Dugandžić. Vrijeme sjednica: 1982.-1984.

[124] Uza spomenute članove imenovana su još jedanaestorica: dr. Mato Zovkić, dr. Nikola Dogan, dr. Josip Kribl, mr. Nikola Bulat, dr. Šime Samac, dr. Rudolf Brajčić, dr. Franc Oražem, mr. Petar Krasić, dr. Ivo Sisek, dr. Neda Hrčko, dr. Jadranka Odak. Vrijeme sjednica: 1984.-1986.

[125] Članovi: iz Zagreba: dr. Miljenko Belić, dr. Hadrijan Borak, dr. Jakov Mamić, dr. Albin Novak, dr. Marijan Valković, tajnica s. Magna Borovac; iz Banje Luke dr. Franjo Komarica, iz Sarajeva dr. Franjo Topić, iz Splita dr. Petar Šolić i dr. Josip Marcelić, iz Đakova dr. Marin Srakić, iz Maribora dr. Alojz Pirnat, iz Rima dr. Mihaly Szentmartony; medicinski tim: dr. Ante Korljan iz Splita, dr. Branimir Šubić iz Zagreba, dr. Josip Palić iz Osijeka, dr. Vladeta Jerotić iz Beograda. Vrijeme sjednica: 1987.-1990.

[126] *Glas Koncila*, 1. travnja 1984., str. 1, 5; *L'Osservatore Romano*, 12. V. 1984., str. 2.

[127] *Glas Koncila*, 21. listopada 1984., str. 2.

[128] *La Civiltà Cattolica*, 19. X. 1985., str. 173; *Glas Koncila*, 30. lipnja 1985., str. 3.

se pridavao međugorskim zbivanjima".[129] To je rečeno s najvećega mjesta u Crkvi i ne smije se preko toga prelaziti kao da to nije ništa.

Od prvih vijesti koje su najavile izvanredne događaje u ovoj župi, Biskupski ured je pažljivo pratio vijesti i sabirao sve što je moglo služiti u traženju istine. Biskup je pustio vidiocima i pastoralnom osoblju potpunu slobodu, čak ih je branio pred napadajima tiska i politike.[130] Snimali smo sve razgovore na kasetama, skupljali kronike i dnevnike, pisma, dokumente i sve je to tri godine studirala Komisija sastavljena od naših profesora teologije i liječnika. Trogodišnji rad Komisije dao je rezultat: dva člana Komisije su glasovala da su ukazanja vrhunaravna, istinita. Jedan član se uzdržao od glasovanja, jedan da je nešto bilo u početku, a jedanaest *non constat de supernaturalitate*, tj. da ukazanja nije bilo.[131]

Duboko sam uvjeren da su svi članovi Komisije radili savjesno i ispitali sve što je moglo poslužiti u traženju istine. Crkva ne može riskirati svoju vjerodostojnost i često je u sličnim slučajevima pomno istraživala ovakve događaje i odbijala velika mnoštva ako su se okupljala na mjestima gdje je bilo ustanovljeno da događaji nisu vrhunaravni. Sjetimo se Garabandala u Španjolskoj i San Damiana u Italiji i još desetaka sličnih mjesta zadnjih godina. U Garabandalu su vidjelice govorile da je Gospa obećala veliki znak za cijeli svijet. Od tada je prošlo dvadeset pet godina a toga znaka nema. Da je i ovdje Gospa ostavila znak, bilo bi svima jasno o čemu se radi.

Gospa se, kažu, počela ukazivati na Podbrdu na brdu Crnici, pa kad je milicija zabranila ići tamo, sišla je u kuće, u ograde, u polja, u vinograde, u duhaništa, ukazivala se u crkvi, na oltaru, u sakristiji, na koru, na krovu, na zvoniku, po putovima, na putu u Cerno, u automobilu, u autobusu, u školama, u Mostaru na nekoliko mjesta, u Sarajevu na više mjesta, u Zagrebu po samostanima, u Varaždinu, u Švicarskoj, u Italiji, opet na Podbrdu, na Križevcu, u župi, u župnoj kući, itd. Sigurno nije nabrojeno ni pola mjesta navodnih ukazanja pa se trijezan čovjek, koji Gospu časti, pita: Gospe moja, što to od tebe čine? [vidi ovdje dokument 19].

U ovoj biskupiji ja sam po božanskom pravu pastir, učitelj vjere i sudac u pitanjima vjere. Budući da su događaji u Međugorju stvorili napetost i podjelu u Crkvi - jedni vjeruju, drugi ne vjeruju - i pobjegli kontroli Crkve i jer su preporuke i odluke prije spomenutih foruma - Komisije, Kongregacije i Bi-

---

[129] *Glas Koncila*, 18. siječnja 1987., str. 1.

[130] *Glas Koncila*, 16. kolovoza 1981. i 1. rujna 1981., str. 1; *Crkva na kamenu*, 7-8/1981., str. 24; *Crkva na kamenu*, 9-10/1981., str. 1-2.

[131] Vidi prikaz: "Međugorska 'ukazanja' i crkvena hijerarhija. Rad komisija i izjave hijerarhije", u: *Vrhbosna*, 4/2002., str. 445-452.

skupske konferencije - ostale bez efekta, ja, mostarski Biskup, pred Bogom odgovoran za disciplinu u biskupiji, ponavljam i sankcioniram prijašnje odluke crkvenih foruma i svećenicima koji organiziraju hodočašća ili dolaze ovamo pridajući ovim događajima vrhunaravni karakter, dok ne završi rad Komisija Biskupske konferencije Jugoslavije, zabranjujem misiti u mojoj biskupiji.

Obraćam se tebi, bezgrešna Djevice i Majko, Majko Božja i Majko Crkve, Majko ovoga puka koji te traži, moli i ljubi. Obraćam se tebi, ja tvoj sluga, biskup mostarski i pred cijelim svijetom izričem moju duboku i nepokolebljivu vjeru u sve povlastice kojima te je Bog obdario, po kojemu si prvo i najodličnije stvorenje. Izričem moju duboku i nepokolebljivu vjeru u tvoj zagovor kojim posreduješ kod svemogućega Boga za sve potrebe svoje djece u ovoj suznoj dolini. Izričem svoju duboku i nepokolebljivu vjeru u tvoju ljubav prema nama grešnicima, a tu ljubav si posvjedočila i svojim ukazanjima i pomoćima. I sâm sam vodio hodočašća u Lourdes. Upravo snagom te vjere, ja tvoj sluga, biskup mostarski, pred brojnim mnoštvima koja su te zazivala, **otkrivam i prihvaćam tvoj veliki znak** koji je postao siguran i jasan nakon ovih šest godina. **Taj znak jest da si šest godina uporno šutjela** na sve navještaje o znaku: bit će na brdu "ukazanja" vidljiv i trajan, bit će brzo, bit će uskoro, još malo, strpite se malo - govorili su još 1981. ... Pa onda: bit će za Bezgrešno, za Božić, za Novu godinu, itd. Meni posebni znak nije potreban, ali je bio potreban onima koji su vjerovali neistini.

Hvala ti, Gospe, što si svojom šutnjom dugom šest godina pokazala da li si ovdje govorila, da li si se ukazivala, poruke i tajne dijelila i da li si posebni znak obećala. Presveta Djevice, Majko Kristova i Majko naša, posreduj za mir u ovoj nemirnoj crkvenoj pokrajini, u mostarskoj biskupiji, posreduj posebno za ovo mjesto, za ovu župu, gdje se bezbroj puta upotrijebilo tvoje sveto ime u govorima koji nisu bili tvoji. Daj da se prestanu izmišljati tvoje poruke. Primi, Presveta Djevice, zadovoljštinu iskrene molitve pobožnih duša koje su daleko od fanatizma i neposluha u Crkvi. Daj nam svima da dođemo do prave istine. Gospe draga, ponizna i poslušna službenice Gospodnja, daj da Međugorje krene čvrstim koracima za pastirom mjesne Crkve da bismo te svi zajedno mogli veličati i hvaliti u istini i ljubavi.[132] Amen.

† *Pavao Žanić, biskup*

---

[132] Nakon što je biskup Žanić izgovorio svoju propovijed, 25. srpnja 1987. u Međugorju, prevedena je i poslana na Kongregaciju za nauk vjere. U rujnu iste godine, pozdravih kardinala Ratzingera, pročelnika iste Kongregacije, na uzletištu u Rimu - išli smo na Mariološko-marijanski Kongres u Kevelaer, i nakon što mu se predstavih, Kardinal mi reče: "Vi imate hrabra Biskupa" ["Lei ha un Vescovo coraggioso!"]. Objavljeno u članku "Vlašićeva upletenost u 'međugorski fenomen'", u: *Službeni vjesnik*, 2/2009., str. 186, bilj. 21.

***

Osvrt. Vrijedi istaknuti tri momenta iz izjave o Međugorju:

Prvo, Biskup objavljuje da je Dijecezanska komisija koju je on kanonski osnovao radi proučavanja međugorskoga fenomena, nakon trogodišnjega rada glasovala ovako: jedan se član suzdržao od glasovanja, jedan je izjavio da je bilo nešto "a nucleo", dva su člana Komisije glasovala da su ukazanja vrhunaravna ili istinita, a jedanaest se članova izjasnilo za formulu: *non constat de supernaturalitate*, tj. ne rezultira da je posrijedi nadnaravnost.

Drugo, "znak", vidljiv i trajan, koji je najavljen samozvanim vidiocima da će se dogoditi na brdu "ukazanja", i to brzo, uskoro, još malo - govorili su još 1981., nije bilo ni vidljiva ni trajna znaka ni do tada ni sve do sada.

Treće, Biskup na kraju moli Presvetu Djevicu da posreduje "za mir u ovoj nemirnoj crkvenoj pokrajini, u mostarskoj biskupiji", "posebno za ovo mjesto, za ovu župu", gdje se bezbroj puta upotrijebilo Gospino sveto ime u govorima koji nisu bili njezini. Obraća se Djevici: "Daj da se prestanu izmišljati tvoje poruke!"

GODINA 1990.

Dokument 25.
Svibanj 1990.

Istina o Međugorju

Napomena. Ovaj je Biskupov spis preveden na više jezika.[133] Ovo je hrvatsko izdanje (16 stranica).

***

1. Istinu o Međugorju

istražuje Komisija BKJ, ali taj rad ide presporo, i ja Komisiji ovim želim pomoći da do konačnog suda dođe čim prije. Propaganda za Međugorje se žuri da Crkvu i svijet stave pred *fait accompli* [gotov čin]. To je od početka bila namjera branitelja Međugorja. Treba priznati da su uspjeli, jer protivna strana radi sporo ili šuti. Zato sam, ponukan molbama iz cijeloga svijeta od onih koji vide da je istina pogažena, po svojoj dužnosti i savjesti odlučio da opet progovorim[134] i Komisiji pomognem. Želim dirnuti i probuditi savjest onih koji brane Međugorje. Njihov put je lak, širok i nizbrdast, moj je uzbrdast, trnovit i težak. Crkvi i Gospi nije potrebna neistina. Istina će vas spasiti. Ja sam put, istina i život [Iv 14,6]. Ja zato dođoh na svijet da posvjedočim istinu. Svatko tko je prijatelj istine sluša glas moj... [Iv 18,37]. Tako Isus. Za kratki prikaz neistina o Međugorju trebalo bi napisati barem 200 stranica, ali za sada samo ovaj sažetak bez znanstvenog aparata. Neugodno mi je što u nekim redcima

[133] Engleski: *The truth about Medjugorje*, Mostar, 1990. Objavljeno u: M. Davies, *Medjugorje After Fifteen Years*, Minnesota, USA, 1998., str. 35-58.
francuski: *La vérité au sujet de Medjugorje*, Mostar, 1990. (prevela Florence Pagan).
njemački: *Die Wahrheit über Medjugorje*, Mostar, 1990.
talijanski: *La verità su Medjugorje*, Mostar, 1990.

[134] Biskup vjerojatno aludira na svoj prethodni intervent u Međugorju, 25. srpnja 1987. za vrijeme propovijedi (dok. 24).

ja osobno dolazim u prvi plan, ali ja sam od početka "ukazanja", poradi biskupske službe i odgovornosti, bio u centru događanja. Žao mi je i kada iznosim neke "ružne stvari", ali bez toga argumenti gube snagu, a svejedno najteže stvari ostaju prešućene.

2. Karakteristično stanovište

"Atlasov" vodič Marina B. u kolovozu 1989. dovela mi je svećenika iz Paname. Rodriguez Teofilo, parroco de Nuestra Senora de Lourdes. S njim je došla i novinarka Carmen Cecilia Capriles, Gerente General agencije Iata, Avenida Alberto Navarro, Apartado 1344 Zona 7, Panama.

Marina se predstavila kao vodič, tumač za engleski jezik i međugorska obraćenica. Svećenik me je upitao za razloge zašto ne vjerujem u "ukazanja". Rekao sam da ima barem 20 razloga od kojih je i samo jedan dovoljan da svatko trijezan i poučen u vjeri zaključi da ukazanja nisu vrhunaravna. Molio me da mu kažem barem jedan razlog. Ispričao sam mu ukratko slučaj exfratra Ivice Vege. Zbog neposluha on je 1982. po naređenju Svetog Oca od svoje Vrhovne uprave izbačen iz Reda Manje braće (OFM), razriješen zavjeta i suspendiran "a divinis". Nije se pokorio, i dalje je misio i dijelio sakramente i zabavljao se s ljubavnicom. Ovo je neugodno pisati, ali se mora, da se vidi o kome Gospa govori. O njemu je, prema Vickinu Dnevniku i prema izjavama svih "vidjelaca", Gospa 13 puta rekla da je on nevin a biskup da je kriv [vidi niže br. 9]. Kad mu je ljubavnica, s. Leopolda - redovnica, ostala trudna, napustili su oboje Međugorje i duhovni stalež i nastanili se u blizini Međugorja gdje im se rodilo dijete, sada već i drugo. Njegov se molitvenik u Međugorju i dalje prodaje u stotinama tisuća primjeraka.

Zamolio sam vodiča Marinu da ovo prevede na engleski. Marina nije kriva što je upala u sredinu koja skriva istinu. Ona je spontano, iskreno reagirala prema međugorskoj praksi: "**Joj, zar ćemo im otkrivati te ružne stvari**". Rekao sam: da vi te ružne stvari niste skrivali, oni bi u Panami doznali za ovo i ne bi uzalud putovali u Međugorje. Nepošteno je i grijeh je skrivati ovakvu istinu, makar bila i neugodna; treba je reći.

3. Slično se ponaša R. Laurentin

K meni je došao o Božiću 1983. Ponudio sam mu večeru. Upitao me zašto ja ne vjerujem u ova ukazanja. Rekao sam mu da navodna Gospa prema Vickinu Dnevniku i riječima ostalih vidjelaca govori protiv biskupa. On je brzo upao: "**Nemojte to publicirati, jer tamo ima mnogo hodočasnika i obraćenika**". Sablaznio sam se nad stanovištem toga poznatog mariologa. Nažalost,

to je do danas ostao temeljni stav Laurentina: istinu skrivati, neistinu braniti. Napisao je desetak većih i manjih knjiga o Međugorju,[135] a na nišanu je gotovo uvijek biskup Žanić i istina. On dobro zna što godi ljudskim ušima, pa je lako našao one koji mu vjeruju. *A veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur* (2 Tim 4,4 - ***Odvratit će uši od istine, a okrenut će se bajkama***). "Vidioci" i branitelji Međugorja na čelu s Laurentinom od početka su vidjeli da suvremeni vjernik u komunističkoj državi vrlo brzo vjeruje u sve "čudnovato", u čudesno, u navodna čudesna ozdravljenja, u navodne Gospine poruke.

4. Glavni stupovi na kojima počiva Međugorje

jesu nadbiskup F. Franić[136] i R. Laurentin,[137] pa onda o. Lj. Rupčić [1920.-2003.], OFM; R. Faricy[138] [1926.], SJ; G. Amorth [1925.-2016.], M. Rastrelli [1929.-2018.] SJ, neki franjevci, karizmatičari cijeloga svijeta... Brzo je tiskano

---

[135] R. Laurentin [1917.-2017.], *La Vierge apparaît-Elle à Medjugorje?*, Paris, 1984.;
- *Medjugorje à l'heure de la désinformation*, Paris, 1984.;
- *Medjugorje è l'heure de la désinformation*, Supplement 2, Paris, 1985.;
- *Vers la fin des apparitions*, nr. 4, octobre 1985.;
- *Apparitions de Marie à Medjugorje. Où est la verité*, Paris, 1987.;
- *Medjugorje, récit et chronologie des apparitions*, Paris, 1988.

[136] ABOM, Razgovor fra Slavka Barbarića s nadbiskupom Franićem, 18. prosinca 1983., tipkopis, str. 23 (talijanski prijevod); F. Franić, "Nisam za to da se dinamika hodočašća smanjuje", u: *Glas Koncila*, 16. prosinca 1984., str. 7. U *Službenom vjesniku*, 3/1984., str. 94 biskup Žanić prevodi izjavu nadbiskupa Franića iz *Signum magnum*, Milano, bez godine, str. 50: "Bio sam i ja inkognito u Međugorju i bio sam iznenađen vjerom onoga puka, solidnošću propovijedanja i načinom kako vjernici pristupaju na Pričest. Mišljenje svih biskupa Jugoslavije i predsjednika BKJ kardinala Franje Kuharića, uz samu iznimku mjesnog biskupa mons. Žanića, jest da se radi o jednoj činjenici sigurno autentičnoj. I ono što mi biskupi Jugoslavije nismo uspjeli učiniti u 20 godina propovijedanja i rada na župama, najedanput se dogodilo pred dvije godine po događajima iz Međugorja. Ljudi koji se nisu ispovijedali kroz 30 ili 50 godina vraćaju se na ispovijed i na sakramente. U obiteljima ima više sloge, crkve su opet punije. Plodovi su dobri. Šteta je što nema još jedne znanstvene komisije koja bi proučavala i analizirala već preko 200 ozdravljenja koja su se dogodila: od tumora, leukemije, skleroze multipleks, paralize i drugih bolesti ozdravljenih iznenada za vrijeme Mise, slijepi koji ponovno vide i bolesni koji hodaju... Ovi slučajevi trebalo bi da budu proučavani i ispitivani. Nastojte nešto učiniti..."

[137] Biskup Žanić aludira u prvom redu na članke R. Laurentina na hrvatskom jeziku pod naslovom: "Javlja li se Gospa u Međugorju?", u: *Glas Koncila*, 18. veljače, 4. ožujka i 18. ožujka 1984., str. 7.

[138] R. Faricy [1926.] zajedno s L. Rooney [1926.] objavio je: *Maria regina della pace*, Milano, 1985.; - *Medjugorje vista da vicino*, Milano, 1985.; - *Cronache di Medjugorje*, Padova, 1987.

mnogo knjiga, članaka, brošura, izrađeno mnogo filmova, suvenira... na sceni su turističke agencije, hodočašća, molitvenici koje su napisala dva franjevca izbačena iz Reda OFM, I. Vego[139] i I. Prusina,[140] u nakladi od 600.000 primjeraka na svim svjetskim jezicima, molitvene grupe izfanatizirane navodnim Gospinim porukama i veliki pokretač svega - novac. Nitko niti ne spominje ono što baca sumnju na ukazanja. Biskup opominje, ali mašinerija sve ruši. Pričalo se o 50 čudesnih ozdravljenja, pa 150, 200, 300 itd. Laurentin je izabrao 56 dosjea i poslao na "Bureau medical de Lourdes". Dr. [Théodore] Mangiapan mu je odgovorio u njihovu Bulletin-u, travanj/1984. da ovaj dossier nema praktično nikakve vrijednosti, a s njime se ne može služiti niti ga smatrati ozbiljnim dokazom za ukazanja u Međugorju. Mnogo se pisalo o ozdravljenju Diane Basile. Dossier sam poslao u Lourdes i dr. Mangiapan je proučio slučaj i zauzeo "opinion plus que reservée" [mišljenje više nego pridržano]. Radi se o sklerozi multiplex. O ovome opširnije u knjizi.

5. Vjerodostojnost "vidjelaca"

Mirjana Dragićević. Mjesec dana nakon početka "ukazanja" otišao sam u Međugorje ispitati "vidioce". Sve sam ih zakleo na križ da mi moraju govoriti istinu (snimljeno na magnetofonskoj vrpci). Prva je bila Mirjana: "Išle smo tražiti ovce i najednom..." (kapelan u župi me upozorio da su išle pušiti, skrivale su to pred roditeljima). "Čekaj, Mirjana, ti si pod zakletvom. Jeste li išle tražiti ovce?" Stavila je ruku na usta, "oprostite, išle smo pušiti". Pokazala mi je i sat na kojem se dogodilo "čudo" jer su se kazaljke pomrsile. Uzeo sam ga, odnio uraru koji reče da je sat pao i dobio defekt. Vratio sam joj ga i rekao da nikome ne govori da se "čudo" dogodilo. Na kasetama koje je kasnije snimala vidio sam da je i dalje govorila da se čudo na satu dogodilo, i dalje je pričala kako su išle tražiti ovce.

Kasnije je jednom rekla da je Gospa rekla da su sve vjere jednake.[141] Koliko se može Mirjani vjerovati?

---

[139] S. Barbarić, *Molite srcem. Molitveni priručnik*, izdaje: Župni ured Blagaj. Odgovara: fra Ivica Vego, Zagreb, 1987. U tom su "molitvenom priručniku" navedene brojne međugorske "poruke". Ivica Vego napustio je redovništvo i svećeništvo 1988.

[140] I. Prusina (prir.), *Kraljice mira, moli za nas*, *molitvenik za privatnu upotrebu*, priredio, Beograd, 1988. Izdavač: Župni ured Blagaj. Odgovara: fra Ivan Prusina, Mostar. Na drugoj stranici "molitvenika" nalazi se slika "Gospe međugorske", ispred nje šestero "vidjelaca" i međugorska župna crkva.

[141] *Kronika ukazanja župe Međugorje*, 1. listopada 1981. Preslik Kronike u ABOM-u.

6. Vicka Ivanković

glavna je "vidjelica" prvih godina i preko nje je tvorac Međugorja fra Tomislav Vlašić lansirao najveći dio neistina u Međugorju. Papi se u pismu od 13. IV. 1984. predstavio: "Io sono p. Tomislav il quale secondo la divina provvidenza guida i veggenti di Međugorje"[142] ["Ja sam o. Tomislav koji po božanskoj providnosti vodi međugorske vidioce"]. Bolje bi učinio da se povukao u "pustinju" i da je šutio, jer njegova prošlost o njemu govori dovoljno. Vicka je mnogo pisala i mnogo govorila i tako je padala u brojne kontradikcije. Član prve komisije prof. Nikola Bulat je nju ispitivao i napisao studiju od 60 stranica. Nabrojio je sve nelogičnosti i neistine dnevnika. Ovdje spominjem samo **krvavu maramu**: Pričalo se tada da je neki taksista naišao na nekog čovjeka posve okrvavljenog. Taj mu je dao jednu okrvavljenu džepnu maramu i rekao: "Ovo baci u rijeku!" Otišao je i potom susreo jednu ženu u crnini. Zaustavila ga je i rekla mu da joj doda maramu. On joj je dao svoju, ali ona reče: "Ne tu nego onu krvavu." Dao joj je, a ona će: "Da si je bacio u rijeku ovaj čas bi bio konac svijeta." Pitali smo Gospu, tako je napisala Vicka Ivanković u svom dnevniku, je li ovo istina, a ona je rekla da jest, i: "Onaj okrvavljeni čovjek bio je moj sin Isus, a žena u crnini sam bila ja" (Gospa).[143]

- Kakva je ovo teologija?! Isus hoće upropastiti svijet ako se krvava marama baci u vodu, a Gospa je ona koja svijet spašava!

7. Dana 14. siječnja 1982.

došli su k meni Vicka, Marija i mali Jakov. Vicka, uzbuđena jer govori neistinu:

- "Poslala nas je Gospa da Vam kažemo da ste se Vi prema fratrima prenaglili..."

"U čemu?"...

- "Ne znamo".

Mostarski kapelani fra I. Vego i fra I. Prusina, za koje je Biskup tražio da se udalje iz Mostara zbog nereda i neposluha koje su činili među vjernicima novo-osnovane katedralne župe, branili su se pred svojim poglavarima da neće ići iz Mostara, jer im je Gospa preko Vicke rekla da ne idu, neka ostanu u Mostaru, tako mi reče jedan član provincijalne uprave. Upitao sam Vicku:

---

[142] Kopija Vlašićeva pisma na ABOM-u, dio pisma na talijanskom objavljen u knjizi: *Ogledalo Pravde*, str. 56.

[143] Ta radnja objavljena je kao knjiga pod naslovom: N. Bulat, *Istina će vas osloboditi. Nepouzdanost izvora i nedoličnost poruka. Studija o nekim međugorskim pitanjima (1986.)*, Mostar, 2006. O "maramici", str. 87-88. Događaj opisan u Vickinu *Prvom dnevniku*, 4. rujna 1981.

"A da li Vam je Gospa što rekla o mostarskim kapelanima Vegi i Prusini?"

- "Nije, ne znamo ih mi", tvrdili su sve troje.

Razgovor je trajao pola sata, sve sam snimio i još nekoliko puta sam ponovio pitanje za Vegu i Prusinu, ali oni "ih ne znaju". Kasnije ću ja doznati iz Vickina dnevnika da ih one i te kako dobro znaju. Već mi je bilo jasno da mi lažu, ali im to nisam htio otkriti da bih mogao imati njihovo povjerenje u razgovorima.

8. Dana 3. travnja 1982.

došli su k meni Vicka i Jakov "poslani od Gospe". Mostarski kapelani Vego i Prusina su koncem siječnja bili izbačeni iz Reda od Vrhovne uprave OFM. Za njih su se borili branitelji Međugorja i "Gospa".

- Vicka, jako uzbuđena, reče: "Kada smo zadnji put bili kod Vas, nismo Vam rekli što je Gospa naredila, pa nas je ona prekorila, a mi smo koješta govorili pa smo zaboravili".

- "A što ste zaboravili?"

- "Gospa nam je rekla da Vam kažemo da su oni kapelani Vego i Prusina svećenici, da i oni mogu misiti kao i drugi svećenici..."

- "Čekajte, čekajte ... Je li Vam Gospa rekla prije nego što ste bili kod mene zadnji put?"

- "Da, zato nas je i poslala k Vama, pa sam ja svašta govorila i zaboravila kazati".

A tako! A ja sam je direktno više puta pitao, je li vam što Gospa rekla o kapelanima... Bilo mi je jasno da mi laže, i to mi je bio jasni dokaz da joj ni druge stvari ne mogu vjerovati. U toj laži je sudjelovala i Marija i mali Jakov.

9. Koncem siječnja 1983.

k meni je došao o. **Grafenauer**, DI, s namjerom da istražuje fenomen Međugorja. Preslušao je dvadesetak kaseta i rekao da ne ide u Međugorje, jer tamo nema Gospe. Na moj poticaj je pošao i nakon par dana vratio se kao "obraćenik" o. Vlašića. Donio mi je par stranica teksta, bacio na stol i rekao: "Evo, biskupe, što Ti Gospa poručuje". Shvatio sam da je to proračunata akcija: pomoću "Gospe" oboriti Biskupa. Ovi su tekstovi mješavina Vickina dnevnika, župne kronike i prepisivanja, tako da je teško ustanoviti gdje je prvotno zapisano. Ovo su Vicka i branitelji Međugorja skrivali pred Biskupom više od godinu dana. Evo nekih izvadaka:

- *19. XII. 1981.*: ... Gospa je rekla da je za ove nerede u Hercegovini najkrivlji biskup Žanić. Za fra Ivicu Vegu rekla je, da on nije kriv, ali da biskup ima svu vlast. Rekla mu je da on ostane u Mostaru i da odatle ne ide.

- *3. I. 1982.:* Svi vidioci skupa pitali su za fra Ivicu Vegu. Gospa je odgovorila: "Ivica nije kriv. Ako ga izbace iz fratara, neka bude hrabar ... Ivica nije kriv." To je ponovila tri puta.

- *11. I. 1982.:* Pitali smo ponovno za dvojicu mostarskih kapelana i Gospa je 'ponovila dva puta ono što je i prije rekla. (14. 1. '82. je Vicka bila kod Biskupa i rekla da ne poznaje Vegu).

- *20. I. 1982.:* Djeca su pitala što će raditi fra Ivica Vego i fra Ivan Prusina sada kad su istjerani. Gospa je odgovorila: "Oni nisu krivi. Biskup se u odluci prenaglio. Neka ostanu."

- *15. IV. 1982.:* Vicka je postavila Gospi pitanje: "Općenito mi sve kaži o Ivici Vegi i Ivanu Prusini." Gospa se najprije nasmijala i počela govoriti: "Oni nisu krivi." Ponovila je dva puta... "Biskup je tu pogriješio: ...Neka ne idu iz Mostara... Mise mogu ponekad govoriti, ali neka se ne ističu dok se to ne smiri. Kod njih nema pogrešaka..."

- *16. IV. 1982.:* Jučer dok smo bili s Gospom, pitali smo je možemo li izmoliti jedan "Oče naš..." za njih dvojicu. Odmah je rekla: "Može" i počela moliti. Kad smo završili, nasmija se i meni reče: "Tebi nije ništa drugo u glavi, samo njih dvojica". Ja rekoh: "Pa i nije".

- *26. IV. 1982.:* Gospa: "Biskup u sebi nema nimalo prave ljubavi Božje. Ivica i Ivan neka radi Biskupa ostanu mirni. Što Biskup radi nije po Božjoj volji, pa može činiti što hoće, ali jednog dana vidjet će se pravda koju odavno niste vidjeli."

10. Vicka

nije nikada zanijekala da joj je ovo Gospa govorila, ili da ovo nije pisala. Sigurnost i autentičnost ovoga najbolje potvrđuju kasete što ih je o. Grafenauer snimio s Vickom i Marijom. Ostavio je jednu kopiju župi Međugorje, jednu Biskupu i jednu Biskupskoj konferenciji u Zagrebu. Kasetu treba preslušati!

Razgovor s Vickom: "Biskup je pozvan da sudi da li je to Gospa ili nije...", reče o. **Grafenauer**.

Vicka: Nek on sudi, ali ja znam da je Gospa.

Grafenauer: Crkva kaže da oni koji su sami u sebe sigurni, da je to baš znak da to Gospa nije...

Vicka: Kome je sumnjivo neka je, meni nije...

Grafenauer: To nije dobar znak... Ti si jednom rekla Biskupu, da bi on trebao više slušati Gospu nego li Papu...

Vicka: Jesam, jesam...

Grafenauer: To znači da bi Biskup trebao tebe više slušati nego Papu.

Vicka: Ne mene.

Grafenauer: Ali Biskup ne zna što je to i možda nije Gospa.

Vicka: Gospa... Gospa.

Grafenauer: Ti si Biskupu rekla da je kriv, a da ova dva (Vego i Prusina) nisu krivi i da mogu obavljati svećeničke dužnosti (službe).

Vicka: Jesam.

Grafenauer: Mogu li ispovijedati, je li to Gospa rekla?

Vicka: Jest.

Grafenauer: Ako je Gospa to rekla, a Papa kaže da ne smiju...

Vicka: Nek Papa govori, ja kažem onako kako jest.

Grafenauer: Eto, to je da čovjek dođe do onoga: to nije Gospa... Kad Papa rekne: ne smiju misiti, ne smiju ispovijedati, a Gospa rekne neka ispovijeda, neka misi, to ne može biti.

Vicka: Ja znam kako je u pravu (kako je Gospa rekla).

Grafenauer: Vidiš, ako Gospa tako rekne, ja bih dao ruku u vatru da to nije Gospa... što čovjek ima veći dar to je veća pogibelj da bude đavao posrijedi.

Kakvo poniženje i uvreda Gospi?! Ona eto, razara posluh u Crkvi, posluh Biskupu, upravi Reda OFM i Sv. Ocu. Ona brani Vegu!

11. Ukazanje u Cernu

Cerno je selo nedaleko od Međugorja. Osmoga dana od početka ukazanja bilo je ukazanje blizu Cerna. Ono što se "dogodilo" vidioci su navečer pričali župniku fra Jozi Zovki. Kazali su da je Gospa 4 - 5 puta rekla da će se ukazivati još tri dana, i to 1. 2. i 3. srpnja, odnosno još u srijedu, četvrtak i petak. To je snimljeno na kasetu, publicirano od fra Ive Sivrića, kaseta je umnažana. Par godina kasnije fra Janko Bubalo je tiskao knjigu Tisuću susreta s Gospom. To su razgovori s Vickom. Ona to ne spominje, pa ju je upitao fra Janko, da li je Gospa rekla "još tri dana". Ona je odgovorila da se ne sjeća!!![144]

Kako su ukazanja dalje trajala, branitelji Međugorja su tražili razne isprike, zašto su to vidioci rekli: još tri dana. Ordinarijat ima zapisnik svjedoka ukazanja 03. VII. 1981. Toga dana je jedan franjevac rekao vjernicima: Vi ćete biti veliki krivci pred Bogom ako se prekinu ova ukazanja.

Očito je da Vicka govori neistinu, a Gospa ne može govoriti ono što Vicka priča. Vicka izmišlja. Smije li ovo svijetu ostati nepoznato? Ne smije se činiti zlo (govoriti neistinu o Gospi) da se postigne dobro (hodočašća, molitve...).

---

[144] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, str. 48: "Janko - Netko je od vas rekao da vam je navodno Gospa u Cernu rekla da vam se neće ukazivati nego još tri dana. Vicka - To stvarno ne znam. Ne sjećam se. A i to je neko rekâ samo da nas puste na miru"; drugo izdanje, Međugorje, 1998., str. 60.

12. "Vidjelica" Marija Pavlović

Ovdje donosimo prijepis magnetofonske snimke razgovora što ga je s njom vodio o. Grafenauer:

Grafenauer: Je li Gospa rekla da je Biskup kriv?

Marija: Jest!

Grafenauer: Da li je rekla da Vego i Prusina nisu krivi?

Marija: Da!

Grafenauer: Čim Gospa kaže da je Biskup kriv, čovjek odmah sumnja da to Gospa nije... To što vidioci naokolo govore da je Biskup kriv...

Marija: To je nama Gospa rekla.

Grafenauer: To stvara pobunu u Hercegovini i to nisu dobri plodovi. Ljudi će se na Biskupa naljutiti, pa će ga ogovarati, ikako Gospa može tako nešto uraditi... Crkva zna da je Gospa dobra i da ona ne bi takvo što uradila.

Marija: Nama je Gospa tako rekla.

Ovo sve znaju i nadbiskup dr. F. Franić i Laurentin i mnogi drugi, ali ipak o ovome šute. I kakva je to teologija koja može progutati da Gospa proglašava djeci i preko njih cijelome svijetu da njihov Učitelj, Pastir i Liturg, kojemu je Krist preko Crkve zakonito povjerio mjesnu Crkvu - Biskup - nema nimalo u sebi ljubavi Božje, dakle, proglašava ga javnim grešnikom pred cijelim svijetom, poziva ga na obraćenje, a u Međugorju će se moliti na tu nakanu. Izrečene su i tvrdnje da će se i Isus moliti za njega kako bi povjerovao i odlučnije se zauzeo za događaje u Međugorju. Reći da Biskupa čeka Gospin sud jest apsurd, jest uvreda Gospi, Majci Crkve. Nisam bez grijeha, ima me zašto Gospa prekoriti. Bog je jedini sudac. Za svoju biskupsku službu nisam nikada bio prekoren od Sv. Stolice.

13. Tvorac Međugorja fra Tomislav Vlašić

među ostalim tiskao je i širio na svim glavnim jezicima na 17 stranica*: Jedan poziv u Marijanskoj godini*, Milano, 25. 03. 1988.[145] To je osnutak i poziv za jednu molitvenu zajednicu mladića i djevojaka (iz Međugorja) u zajednički život (Parma, Italija - u povijesti Crkve nečuveno). Oni bi imali spasiti svijet. Nadahnuća i poticaje Gospa je dala njemu i Njemici Agnes Heupel (navodnoj ozdravljenici u Međugorju) koja s Vlašićem upravlja sa Zajednicom kao Franjo i Klara, kaže Vlašić. Da bi pothvat uspio vidjelica Marija je **na traženje fra**

[145] *Una chiamata nell'Anno mariano*. Lettera di P. Tomislav Vlašić O.F.M. del 25 marzo 1988 Festa dell'Annunciazione, Milano, 1988 (18 stranica).

Tomislava Vlašića dodala na tri stranice: Moje svjedočanstvo. Ona je član zajednice i piše 21.04.1988: (*Sento il bisogno*…)… "Kao što vidite Gospa je dala program Zajednici 'Kraljica mira' i vodi ovu zajednicu preko o. Tomislava i Agnes, preko kojih dolaze poruke za zajednicu. Ja sam u zajednici mjesec i pol […]. Imam ukazanja sama i Gospa me vodi u misterij trpljenja što je temelj ove zajednice. Moram sve pisati i objavit ću kada mi to Gospa reče (Izjava sadrži dvije stranice /15. i 16./ teksta fra T. Vlašića). Shvatila sam Božji plan koji je počeo po Mariji u župi Međugorje."[146]

Branitelji Međugorja brzo su shvatili da će zajednica mladića i djevojaka, u istoj kući život, molitva, rad, spavanje ... razoriti sebe i Međugorje, pa su poslali svog provincijala o. fra Jozu Vasilja u Parmu. On je uzeo biskupa Parme mons. B. Cochi i T. Vlašića i poveo ih na Kongregaciju u Rim. Tamo su im rekli da to Crkva ne može odobriti i naređeno je T. Vlašiću da zajednicu raspusti a on da se vrati u Hercegovinu. Vlašić nije odmah poslušao, kasnije se vratio. Tako mi je stvar prikazao o. fra Jozo Vasilj.

14. Ista Marija Pavlović 11. VII. 1988.

daje drugu izjavu za javnost, 1 stranica umnožena kao i prve. "Osjećam moralnu dužnost da kažem pred Bogom i Gospom (Madonom) i Crkvom Isusa Krista... Iz teksta 'Jedan poziv...' proizlazi da sam ja dala odgovor Gospin na pitanje fra T. Vlašića etc... Sada izjavljujem da **nisam nikada tražila od Gospe (Madonne) potvrdu za djelo fra Tomislava i Agnes Heupel**. **Moje prvo svjedočanstvo... ne odgovara istini**. Fra Tomislav mi je svjetovao nekoliko puta (*sic!*) da ja kao vidjelica napišem jedno svjedočanstvo koje svijet očekuje... **Sve što sam kazala ne odgovara istini.** Ovo potpisujem pred presv. Sakramentom".[147]

Marija Pavlović

15. Marija ne kaže da prvu izjavu nije dala

Njoj fra T. Vlašić više puta traži izjavu, a to je manipuliranje "vidjelicom". Pa tvrdimo: Marija ili prvi ili drugi put svjesno govori neistinu, laže i to Gospi pripisuje. Očito da je igračka u rukama fra T. Vlašića, ali ne samo sada nego od početka to mi je bilo jasno, samo do ovog slučaja nisam imao ovakav mate-

[146] Marija Pavlović, "La mia testimonianza", od 21. IV. 1988., u: *Una chiamata nell'Anno mariano*, Milano, 1988., str. 15-17, citat: str. 16.

[147] Izjava vlastoručno napisana i potpisana i na talijanskom jeziku, a na hrvatskom objavljena u: *Ogledalo Pravde*, str. 30-31, s preslikom dijela Izjave, str. 32.

rijalni dokaz. Ovako je fra Tomislav Vlašić manipulirao sa svim "vidiocima", ovako je Marija vidjela Gospu kako plače kad je netko spomenuo Biskupa u molitvenoj skupini: "Iz Gospinih očiju potekla je velika suza. Tekla je niz lice i nestala u oblaku pod njezinim nogama... Gospa je počela plakati i uzašla je na nebo plačući" (22. 08. 1984.). Izmišljotina fra T. Vlašića da zastraši Biskupa.

Zašto branitelji Međugorja ove dvije izjave Marijine ne spominju? Treba li ove "grube" stvari pred svijetom skrivati, jer u Međugorju ima mnogo "obraćenja" (Laurentin). Laurentin piše u jednoj svojoj knjizi *Dernieres Nouvelles* 3, str. 27., da je neki monsinjor molio Mariju neka moli od Gospe neku poruku za njegove svećenike. Marija: "Gospa je rekla neka čitaju Laurentinovu knjigu o Međugorju i neka je šire"[148] (*sic!*).

Strašan je grijeh: svoje laži podmetnuti Gospi. Kad ovo svijet sazna, tko će im više vjerovati? Diskreditirani su. Ove materijale ne može nitko uništiti, oni će se prepričavati i prepisivati. Znam da ima onih kojima ovo ništa ne znači, oni Međugorje gledaju iracionalno i emocionalno, i sa stanovišta svoga interesa, slijepi su, ali ovi dokumenti idu u povijest Crkve i mariologije.

16. "Vidjelac" Ivan Dragićević

O velikom znaku Vicka piše u dnevnicima 13 puta, Kronika župna 14 puta, na kazetama 52 puta, a u razgovorima s Biskupom bezbroj puta. U proljeće 1982. zatražio sam da mi vidioci napišu sve o velikom znaku, naravno, tako da ne odaju "tajnu". Napisat će to u dva primjerka, zatvoriti u kovertu, jednu sebi, drugu zatvorenu Biskupu. Kad se znak dogodi, otvorit ćemo koverte i vidjeti da li je unaprijed pretkazan. Ondašnji župnik [točnije: župni vikar] fra Tomislav Vlašić je rekao "vidiocima", recite da vam je Gospa rekla da ništa ne pišete nikome, i nisu pisali. Ivan Dragićević je bio u sjemeništu OFM u Visokom u Bosni, i nije bio obaviješten o tome. K njemu su došla dva člana Komisije dr. M. Zovkić i dr. Ž. Puljić (sada biskup u Dubrovniku). Dali su mu papir, malo zelenkast, i pisaćim strojem ispisana pitanja. Ivan je bez riječi i bez straha napisao sadržaj znaka, datum i potpis. Par godina kasnije Laurentin je napisao da mu je Ivan rekao da nije ništa napisao, da je članove Komisije prevario. K njemu su 07. III. 1985. u Međugorje otišla 3 člana komisije da ga pitaju je li istina ono što Laurentin tvrdi. Rekao je da jest i da mogu slobodno otvoriti kovertu koja se čuva na Ordinarijatu, u njoj je samo bijeli papir. Oni su se vratili i pred članovima Komisije koja je u Mostaru zasjedala otvorili pismo. U njemu je na zelenkastom papiru bilo napisano:

[148] *Ogledalo Pravde*, str. 69, bilj. 7.

"- Znak: Gospa je rekla da će ostaviti znak, taj znak ja vama kazujem i povjeravam vama, znak je da će biti veliko svetište u Međugorju u čast moga ukazivanja i to svetište mome liku. Kada? - Znak će se dogoditi u 6 mjesecu.

Datum izjave: 9. 05. 1982.

Vidioc: Ivan Dragićević".[149]

Članovi Komisije su pred takvom laži htjeli potpuno prekinuti svako daljnje istraživanje, nu ipak su nastavili rad. Fra Slavko Barbarić je za nekoliko dana negdje odveo "vidioce" i instruirao ih da svi, i Ivan, napišu izjavu da Ivan nije odao znak (*sic!*).

Ivan je slao Biskupu poruke koje je dala Gospa. Tako 24.04.1984. Gospa kaže za Biskupa ovako: Gospa kaže: "Moj sin Isus moli za nj kako bi povjerovao i odlučnije se 'zauzeo za događaje u Međugorju." Još kaže: "Kako bi on reagovao kada bi moj sin sašao na zemlju? Bi li onda povjerovao?"

Gospa kaže za Komisiju samo ovo: "Moli te, moli te, moli te! (*sic!*) Razmislite i doživite moje poruke koje sam izrekla i vidjet ćete zašto sam došla."

Ivan Dragićević, Međugorje

17. "Reci O. Biskupu

da od njega tražim hitno obraćenje prema događajima u župi Međugorje, da ne bi bilo kasno. Neka se počne približavati svim događajima s puno razum[i]jevanja, ljubavi i s velikom odgovornošću. Želim da ne stvara suprotnosti među svećenicima i da ne ističe njihove negativnosti. Sv. Otac dao je svim biskupima da izvršavaju zadatke u svojim biskupijama, da rješavaju probleme i svađe. O. Biskup glavni je otac svih župa u Hercegovini. On je glava crkve u Hercegovini. Zato od njega tražim obraćenje ovim događajima. Šaljem mu predzadnju opomenu. Ako se ne obrati ili popravi slijedi ga moj sud i sud moga Sina Isusa. Ako ne ostvari ovo što mu poručujem znači da nije ponašao put moga Sina Isusa. Gospa mi je rekla da Vam ovu poruku uručim.

Pozdravljam Vas mnogo. [Ivan Dragićević]

Bijakovići, 21. 06. 1983.".[150]

Ovo mi je donio fra Tomislav Vlašić, koji je najvjerojatnije to i sastavio u momentu egzaltiranosti.

---

[149] *Ogledalo Pravde*, str. 102-104.

[150] Objavljeno u: *Službeni vjesnik*, 3/1984., str. 87; isto tako tekst i preslik pisma u: *Ogledalo Pravde*, str. 88-89.

18. Ivan je par godina pisao svoj Dnevnik ukazanja

To nije objavljeno kao ni Vickini dnevnici ni svih drugih što su pisali, a to su originalni izvori, ali puni naivnosti i očitih neistina i besmisla, dobar su dokaz da vidioci niti vide Gospu niti od nje primaju poruke. Ove poruke je netko drugi sastavljao i dao Ivanu da ih potpiše. Kada mi je o. Grafenauer donio iz Međugorja izvatke iz Vickina Dnevnika, zatražio sam od nje da mi donese Dnevnik. Pisala mi je 07. 05. 1983.: "Ovih sam dana saznala da se šire umnoženi ciklostrojem izvadi iz mog dnevnika..." To je bila veoma važna spoznaja da je taj Dnevnik Vicka pisala ili ga smatrala svojim i to je postao argument u rukama Komisije. To je uvidio i fra T. Vlašić pa je u toku 1984. preda mnom i pred Komisijom izjavio da Vicka to pismo nije pisala nego jedan fratar (vjerojatno on), a njoj je samo dao da ga potpiše (*sic!*). Takvih manipulacija ima mnogo, ali za njih nema ovako jasnih dokaza.

19. Tajne i tajnovitost

Od prvih dana "ukazanja" "vidioci", očito poučeni, da bi onemogućili kontrolu, kazali su da svakome od njih "Gospa" govori drukčije. Kad su izmišljene tajne, svaki ima svoje (to je 60 tajni), ne smije ih nikome otkriti. Mirjana i Ivanka od Gospe dobijaju posebno pismo koje nitko ne može pročitati. Na početku nije bilo ekstaza ni isključenosti od okoline, moglo im se govoriti i oni su publici govorili. Bježali su od Komisije. Poučeni kako sami rekoše, pitali su "Gospu" je li mogu zapisati veliki znak u zatvorenu kovertu, a "Gospa" je rekla da ne. Ivan ga je napisao i poslije rekao (snimljeno na magnetofonskoj vrpci) da ga "Gospa" za to nije prekorila. Tajne će predati jednom svećeniku (fratru). Zašto ne Komisiji ili Biskupu, ili Sv. Ocu? Prvih mjeseci su mnogo puta rekli do velikog znaka: još malo, uskoro, brzo... Kad je prošla prva godina promijenili su ton govora. Vicka godinu i pol piše "Gospin život", a on je velika tajna i bit će objavljen "kad Gospa dozvoli". Komisija je tražila taj dnevnik, ali Gospa ne dozvoljava. Može li ga Komisija vidjeti i bez uzimanja ili otvaranja. Ne može! Ovo je dobro smišljeno potezanje za nos naivnih cijeloga svijeta i oni će čekati tajne i veliki znak do konca svijeta. Već sam objavio, sada ponavljam: ako Gospa ostavi znak o kome "vidioci" govore, ja ću na koljenima ići iz Mostara u Međugorje (30 km) i moliti fratre i vidioce za oproštenje.[151]

[151] *Službeni vjesnik*, 3/1984., str. 94: Na svršetku 12 objavljenih dokumenata, Biskup piše: "Ovo je neslužbeni stav Ordinarijata, ako Gospa ostavi obećani znak u Međugorju, bit ćemo sretni da možemo na koljenima ići u Međugorje da joj zahvalimo". U Kronici ukazanja 3. IX.

20. Klevete na Biskupa

"Na početku je i Biskup vjerovao". Nije istina! Dok su komunisti progonili i fratre i vidioce i hodočasnike, ja sam ih sve branio pa nisam promijenio mišljenje "jer su mi na Republičkoj komisiji prijetili i jer su svećenici 'petrovci' to od mene tražili". To su izmišljene klevete, neke od mnogih. Dok sam ja zatvorene fratre javno branio, fra Jozo Zovko je u istrazi o Biskupu rekao da je vuk i licemjer, tako stoji u optužnici,[152] a njegov advokat Vuković [1933.-2018.] me po kolegi pitao, što sam se ja sukobljavao sa Zovkom da me onako teško optužuje. Fra Tomislav Vlašić je često u usta "vidjelaca" stavljao "Gospine" tvrdnje da sotona (misli na Biskupa) hoće razoriti njezin plan, a to je jasnije pisao u pismu prijateljima u Vatikanu.[153] Prigovorio sam mu to pred Provincijalom da Biskupa naziva sotonom. Nije zanijekao moju optužbu nego se pravdao da je to pisao u afektu (*sic!*). U afektu se može nešto reći, ali ne pisati i na strani jezik prevoditi.

1984. kroničar fra Slavko Barbarić bilježi: "Danas je Marija bila kod biskupa Pavla Žanića". Pod slovom l) "Izjavio joj je da će doći na koljenima iz Mostara ako bude znak."

[152] U Optužnici protiv fra Joze Zovke, od 14. rujna 1981., objavljenoj u: M. Vuković, *ČL. 133. KZ SFRJ nad Međugorjem. Sudski progon fra Joze Zovka*, Zagreb, 1990, str. 57-60, stoji što je fra Jozo Zovko u istražnom postupku priznao: "Priznaje da je u lično koncipiranom i pročitanom pozdravnom govoru biskupu naveo da se moli da nas vrijeme 'lažnih nauka i krivih učitelja' ne zavede, ali da je time aludirao na biskupa da on mora biti pravi učitelj, jer smatra da je on kriv što prošle godine u njegovoj župi nije održana krizma, navodeći i to da učitelj ne smije biti vuk u ovčijoj koži" (str. 58-59). Tužitelj nastavlja obrazlažući na koga je fra Jozo mislio spominjući "vukove" i "lažne učitelje": "Nadalje, okrivljeni je [u] koncipiranom pročitanom pozdravnom govoru biskupu (koncept u spisu), kako su to naveli svjedoci, govorio da se on - biskup molio za [da] nas 'vrijeme lažnih nauka i krivih učitelja' ne zavede, kao i za krizmanike koji će ostati među 'vukovima'. Van svake je sumnje na koga to misli okrivljeni. Očigledno okrivljeni ima u vidu, kad govori o vremenu 'lažnih nauka i krivih učitelja', ovovremenu materijalističko-marksističku nauku, koju zastupa Savez komunista i koju provodi u vaspitno-obrazovnim, odgojnim i drugim ustanovama, kao i cjelokupnu našu politiku koju sprovodimo u praksi, ujedno smatrajući one koji zastupaju takvu nauku i politiku 'lažnim učiteljima', pa dosljedno tome da će krizmanici ostati među 'vukovima'. - Odbranu okrivljenog da je ovo govorio aludirajući na biskupa, svakako treba odbaciti kao nelogičnu i netačnu, jer biskup propovijeda istu vjeru i istu ideologiju kao i okrivljeni i ta odbrana predstavlja, uostalom kao i cjelokupna njegova odbrana, pokušaj izbjegavanja krivične odgovornosti" (str. 59-60).

[153] O. Tomislav Vlašić piše 5. siječnja 1985. "Predragom bratu" [Carissimo fratello] u Vatikanu, moli zaštitu i tumači: "Trebalo bi pokrenuti i sve druge (učenjake, teologe, biskupe, kardinale...). Već moramo priznati da sotona može djelovati i u strukturama Crkve", vidi u: *Ogledalo Pravde*, str. 57.

21. Po plodovima

Najčešći argument branitelja Međugorja jest po plodovima se vidi da se Gospa ukazuje. Oni koji znaju više od onoga što vide hodočasnici kada dođu u Međugorje, kažu: po plodovima najodgovornijih boraca Međugorja vidi se da oni ne vjeruju u ukazanja. A kada bi se mogle iznijeti sve one "ružne stvari", argument bi bio svakome jasan, naravno, negativan. Ali Laurentin, Rupčić, Vlašić, Barbarić i drugi brižno skrivaju istinu. Ako branitelji Međugorja naiđu na nekoga tko izražava sumnju u ukazanja, izoliraju ga, progone ili ga proglase ludim (J. L. Martin[154]). Najveći dio pobožnoga svijeta naivno je nasjeo silnoj propagandi, pričama o ukazanjima, čudesima i takvi zaneseni i fanatizirani postaju najveća propaganda. Ne pada im na pamet da je istina skrivena i da im je neistina grubo nametnuta. Ne znaju da se nije dogodilo nijedno čudesno ozdravljenje ispitano od kompetentnih stručnjaka i institucija kao "Bureau medical de Lourdes". Za ozdravljenike iz Hercegovine nitko ne zna, mali Danijel, stari Jozo Vasilj, Venka Brajčić i drugi navedeni u prvim knjigama o Međugorju, svatko ovdje zna da nisu ozdravili.

22. Karakteristična su obećanja za ozdravljenja

Kada se ne ispune, onda se niječu, jer nisu dana u magnetofon ili napismeno. Nu, ima dosta tragično završenih obećanja. Interesira nas da li obećanje daje Gospa ili to izmišljaju "vidioci". Mnogo govori tragičan završetak Marka Blaževića kako ga je opisao mons. Turk, beogradski nadbiskup, sada u penziji. On piše da je 22. 05. 1984. bio primljen kao pacijent na kardiološko odjeljenje klinike u Beogradu. Dobio je krevet s kojega je ustao i čekao da pođe na operaciju Marko Blažević s Bune kod Mostara. Nadbiskupu je ispričao, a to je ranije pričao mnogim bolesnicima, osoblju i liječnicima, da mu je Gospa obećala preko "vidioca" da će operacija sigurno uspjeti. Časna sestra koja je asistirala operaciji pisala mi je da su sve to njoj pričali Markova žena i kćerka s fanatičnom vjerom u ono što je "Gospa obećala". Jedan se liječnik dao nagovoriti na temelju tih obećanja. Pacijent se nije ni probudio poslije operacije. Za vrijeme operacije grupa bolesnika je žarko molila pred vratima, svi su o tome

[154] Jean Louis Martin [1963.-2020.] 14. siječnja 1985. izveo je praktičan i ručan test da vidi ima li Vicka doista pravu ekstazu, tj. da ne vidi ništa drugo osim "ukazanja". Dok je bilo to ukazanje, J. L. Martin približio se s dva prsta posve pred Vickine oči. Vicka je spontano trznula dokazujući time da neistinu govori s obzirom na neosjetljivost na vanjski svijet dok joj traje ukazanje (dok. 19). Martin, koji je više mjeseci proveo u Međugorju, sutradan, nakon toga događaja, morao je napustiti Međugorje.

puno govorili, ali na koncu je svršilo s teškim razočarenjem pa i sramotom pred inovjercima i ateistima. Fra T. Vlašić, u svom stilu skriva istinu, pa je uspio nagovoriti kćerku pokojnog Marka da ide Biskupu i rekne da je Gospa samo rekla da se mole ali da nije obećala da će operacija uspjeti (*sic!!!*). Rekao sam joj da ne tjera u laž mrtvoga oca ni one kojima je on sam to pričao.

23. Franjevci i dijecezanski kler "petrovci"

Odnos franjevaca i dijecezanskog klera uređen je Decizijom Svete Stolice iz god. 1899. prema prijedlogu franjevaca i biskupa franjevca fra Paškala Buconjića.[155] Vjernici bi imali pripadati 50% franjevačkim župama a 50% dijecezanskim. Kako "petrovaca" nije bilo, 1923. su njihove župe prepuštene franjevcima, "ad nutum S. Sedis"[156] [do drukčije odluke Sv. Stolice]. Biskup Čule, 1948. osuđen na 11,6 godina zatvora, a izdržao 8,5 godina. Nakon zatvora dijecezanski kler se umnaža. Godine 1968. Sveta je Stolica naredila franjevcima da "petrovcima" prepuste 5 župa.[157] Oni su predali jedva dvije. God. 1975. je nakon pregovora od više godina izdan Dekret Sv. Stolice o podjeli župa, ali franjevci su Dekret javno i kolektivno odbacili, iako u mostarskoj biskupiji imaju preko 80% vjernika u župama koje oni administriraju. God. 1976. zbog neposluha skinuta je uprava Provincije skupa s provincijalom Šilićem pa je tako, provincija izgubila svoju samostalnost i njom upravlja General preko struktura "ad instar". God. 1979. za kaznu nisu smjeli ići na generalni kapitul na biranje Generala. Prva točka u prvom pismu novog Generala braći bila je: uspostava posluha i suradnje s Biskupom u Hercegovini. Neposluh traje a "Gospa" od početka brani neposlušne franjevce i Vicka piše u svom Dnevniku ukazanja da je Gospa rekla da je za sve nerede u Hercegovini kriv Biskup (vidi točka 9). To se opetuje mnogo puta. Franjevci su podijeljeni. Opozicija koja brani Međugorje uspjela je oboriti upravu "ad instar" koja se približila Biskupu i nametnuti grupu koja brani Međugorje. Novi provincijal "ad instar" fra Jozo Vasilj nije uspio uspostaviti red i mir među svojima pa je pobjegao u misije u Zaire i ne vraća se![158] (Plodovi!). Zamjenjuje ga Zamjenik, a General poziva na

[155] Vidi tekst Decizije u M. Perić, *Hercegovačka afera* (sastavljena 1977.), str. 340-343.

[156] Vidi dokumente s obzirom na Indult iz 1923. u: *Hercegovačka afera*, str. 344-356.

[157] Kongregacija za evangelizaciju naroda donosi odluku da franjevci predaju 5 župa: Crnač, Grljeviće, Grude, Mostarski Gradac i Blizanci-Gradac [Gradinu] na slobodno raspolaganje Biskupu. U provedbenom dekretu Apostolskoga delegata iz Beograda od 13. studenoga 1967. određuje se da se to izvrši do 13. svibnja 1968. Župe Grljevići i Gradina predane su istoga ljeta.

[158] Fra Jozo Vasilj (1943.-2007.), član Hercegovačke franjevačke provincije (1965.-2007.), zaređen za svećenika 1969., doktorirao iz sociologije u Rimu. U srpnju 1988. postavljen za

posluh i prijeti čak i ukidanjem Provincije. "**Vrijeme je da svaki uzme vlastitu odgovornost prije, nego se dođe do juridičkih sankcija ili do samog ukidanja Provincije**" (*Acta Ordinis Fratrum Minorum*, fasc. I/1989.). Provincija ne će dobiti vlastitu upravu dok ne izvrši Dekret. Tri vizitatora iz 1988. kažu da nema nijednog franjevca u Provinciji koji je za izvršenje Dekreta. To mišljenje je pretjerano, ali ipak važno.

24. Eto to je manji dio "dobrih plodova"

a hodočasnici znaju samo to: Biskup "mrzi franjevce". Ima ipak lijep broj franjevaca koji dobro surađuju s Biskupom i ne vjeruju u ukazanja, neki nikada nisu ni pristupili nogom u Međugorje.

Jedan broj dobrih franjevaca me moli i zaklinje da nešto napišem, da zajedno počnemo borbu protiv međugorske laži, jer "će Bog teško kazniti nas franjevce što smo cijeli svijet ispunili lažima i neistinom i na tome skupljamo novac".

Od stotine dijecezanskih svećenika u biskupijama u Hercegovini niti jedan ne vjeruje u ukazanja; od 42 biskupa u Jugoslaviji (ordinariji, pomoćni i penzionirani) samo jedan javno govori da u to vjeruje i bori se za Međugorje [F. Franić]. Od 15 članova prve [proširene] Komisije, sastavljene od Biskupa uz pomoć drugih biskupa i provincijala iz Jugoslavije, 11 njih je kazalo da u Međugorju nema ništa nadnaravnog, 2 (franjevca) da su ukazanja istinita, 1 član je rekao da je bilo nešto "in nucleo" (na početku), a 1 se uzdržao od glasanja. Ono što su oni tri godine radili Sv. Stolica (protivno onome što branitelji Međugorja šire) nije nikad od mene ni zatražila, ni vidjela niti o tom radu sud donijela, niti Biskupa odbacila.

25. Od početka ovih događaja

opominjao sam franjevce da ne idu ispred suda Crkve,[159] da zajedno tražimo istinu, ali vođe su imale cilj dovesti čim prije mase u Međugorje, skupiti mnogo novaca za propagandu i upotrijebiti Gospu za borbu protiv Biskupa. Izmišljali su čudesa na suncu, (mnogi hodočasnici su ozlijedili oči gledajući u sunce), navodili ozdravljenja 50,[160] 150, 200, 300, i koješta govorili videći da

provincijala gdje ostaje do siječnja 1989. Misionar u Kongu, gdje je bio profesor, odgojitelj, rektor i provincijal. Vraća se u Hercegovinu 2002., te nastavlja službu kapelana u Mostaru i profesora na Mostarskom sveučilištu. Predavao je sociologiju i na Teološkom institutu u Mostaru.

[159] Vidi dok. 5 od 25. srpnja i dok. 11 od 15. rujna 1981.

[160] Lj. Rupčić do 1983. nabrojio ih je više od 50: *Gospina ukazanja u Međugorju*, 1983., str. 108-119.

svijet vjeruje što god mu se rekne, pogotovo kada je iza svega stao F. Franić, R. Laurentin... Vjernici se u Međugorju promatraju prema tome kako su instruirani, kao i u svim drugim mjestima ukazanja, pravih ili lažnih. Ovdje je njihov zanos i ganuće proračunato potencirano, često do teškoga sljepila i fanatizma.

26. Talijanima je dobro poznata

"storija" od Gigliole Ebe Giorgini [1933.], osnivateljice lažnog reda "Pia Opera di Gesù Misericordioso". Razvedena i ponovo civilno vjenčana, bavila se nadriliječništvom, skupljala djevojke za svoje redovnice, velike novce dobivala i zarađivala. U službi je imala i dva svećenika, više kuća. Provodila je dvostruki život, imala lažne stigme koje je sama pravila. Njezine "sestre" su je fanatično slijedile, zvale su je Mamma Ebe. Imala je i muških duhovnih zvanja, ali su neke koje su je napustile pričale da vodi nemoralan život. Imala je mnogo dragulja i zlata, dvije jahte, 32 krzna itd. Mnogi u Crkvi su je optuživali, drugi pak fanatično branili pozivajući se na dobre plodove, a dobila je pohvale i priznanja dvojice biskupa. Dva puta po noći je policija provalila u njezinu sobu u kući matici i našla s njom jednog njezina bogoslova. Izbio je skandal, bila je dva puta osuđena na više godina zatvora a s njom i jedan franjevac, njezin ispovjednik. Novine su se godinama zabavljale s njezinim skandalima, snimljen je i jedan sramotni film, ali njezine sljedbenice su je fanatično i slijepo branile pa i kada je Red bio raspršen. Za njih je ona bila svetica koja je okupljala zvanja i to je za mnoge bio argument: po plodovima se vidi da je Božja, zvanja, zvanja, ozdravljenja, plodovi, plodovi... Religiozno sljepilo je teško izlječivo. Fanatizam je bio početak hereza, danas temelj sekta.

Protestantski pastor Rev. Jim Jones [1931.-1978.] u južnom Chicagu razvio je silnu karitativnu djelatnost i prikupio puno novaca i oduševljenih fanatičkih pristaša za svoju sektu. Da bi bili slobodniji u svom djelovanju, otišli su u Južnu Ameriku u Guyanu, njih oko 1.000, osnovali naselje "Jonestown", uveli diktaturu i fanatički posluh svome "mesiji". Pisano je svakakvih čudesnih strašnih stvari, o nemoralu Jonesa, a neki su pokušali pobjeći pa su ih ubili. Onda im je nestalo novaca, govorilo se da će američka vojska intervenirati, pa je Jones naredio da se povuku u džunglu. Ne videći izlaza, pozvao je sve da se presele u vječnost. Njih više od 900 je s čašom došlo na kotao, popiti otrov i padali mrtvi. Tko im je dao snagu da se ubiju? - Fanatizam! A kada se kršćanskom puku priča o ukazanjima i čudesima, lako ga zahvati nekritičnost, sljepilo i fanatizam. Sve se vjeruje što god se priča. Pričaju da obična krunica u Međugorju postaje zlatna! I vjeruje se.

27. To sljepilo u Međugorju zahvaća svećenike i neke biskupe

Mnogi svećenici iz Italije (Amorth, Rastrelli i dr.) lako su mogli čuti ono zašto Biskup i Komisija, i biskupi Jugoslavije i dio fratara i dijecezanski svećenici ne vjeruju, ali su bježali od istine, iako sam svakome rado posvetio vrijeme posjeta. Posebno me čudi nekolegijalnost nekih biskupa. Nitko ne mora prihvatiti moj sud, ali je svatko po savjesti dužan dobro proučiti Međugorje prije nego zauzme stav, posebno ako u Crkvi ima visoki položaj, kao što biskup ima.

- "Gospe moja, što su od tebe učinili!"[161] Već devet godina te povlače kao turističku atrakciju, razgovaraju s tobom kad im se prohtije kao s činovnikom na šalteru, donose izmišljene poruke, kažu da ti tamo dolaziš i ukazuješ se, ali osim njihovih tvrdnja nemaju nikakav dokaz da je istina ono što govore, cijeli svijet drže u iščekivanju "velikog znaka" i naivni vjeruju i čekaju. Nažalost, ova lažna senzacija će nanijeti Crkvi veliku sramotu i sablazan. Oni koji vode, ne obraćaju se, a nad njima visi prijetnja njihova Generala o ukidanju Provincije. Ovo je manji dio onoga što bih htio napisati, a opširnije s dokumentacijom u knjizi, koju ću, nadam se, napisati i izdati.

28. U Međugorju ima puno molitve, pobožnosti, kažu i obraćenja

Primio sam mnogo istinski ganutljivih pisama. Žalim one koji će prije ili kasnije doživjeti razočaranja. Ali ima i fanatizma i praznovjerja i neupućenosti u događanja Međugorja. Primio sam i teških pisama s grubim uvredama koje nije moguće pisati, a sve u ime "Kraljice mira". Ono pozitivno nikako ne može opravdati neistinu i laž, zato da se pridobije svijet za Boga. "Ja sam došao na svijet da posvjedočim istinu" [Iv 18,37], reče Isus. I danas bi Crkva mogla izvjesne mase privući kad bi ukinula šestu Božju zapovijed, ako bi priznala rastavu braka, ako bi pustila slobodu da svatko vjeruje i radi što hoće ... No Isus je za istinu otišao na križ, i mučenici su za istinu davali živote. Sv. Pavao piše svojim vjernicima: "Ako vam tko navješćuje drukčije Evanđelje od onoga kojega ste primili, neka bude proklet" (Gal 1,9). Danas se u mnogim molitvenim skupinama po cijelome svijetu mole molitve iz molitvenika fra Ivice Vege i meditiraju navodne Gospine poruke kao da je to važnije od Sv. Pisma i crkvenog Učiteljstva. Vjerujem da će ipak Gospa isprositi svojoj Crkvi milost da živi Kristovu istinu.

Znam da će biti dobrih, pobožnih duša koje me ne će shvatiti, kojima ću izgledati kao neki neprijatelj Gospin. Ja sam više puta bio u Lurdu i u drugim

[161] Ta je rečenica iz Biskupove propovijedi u Međugorju 1987., dok. 24.

svetištima vezanim uz ukazanja koja je Crkva priznala.[162] Ja branim istinu, branim svetu Crkvu i molim Boga da za ovo budem spreman život žrtvovati.

29. Oni koji su pisali knjige o Međugorju

veoma dobro su ih prodali i obogatili se. Oni koji su pisali kritike, slabo su prošli, jer su nailazili na organizirani bojkot. Za "drugu stranu medalje" treba pročitati:

A. Gramaglia, *L'equivoco sul fenomeno di Megiugorje. Apparizioni mariane o fenomeni di medianità?*, Torino, 1987.

I. Sivrić (franjevac rodom iz Međugorja, živi u St. Louisu - USA), *La face cachée de Medjugorje*, tome 1, 1988. Editions Psilog, Saint- François- du-Lac, Québec, Canada.

Isti, *The Hidden Side of Medjugorje*, volume I, 1989. Saint- François- du-Lac, Québec, Canada.

E. Michael jones, Medjugorje: *The Untold Story* I, Fidelity Press, South Bend, USA, 1988.

Isti, *The Untold Story* II, South Bend, USA, 1989.

***

Osvrt. Ovdje bismo progovorili koju riječ više o 19. točki, o tzv. tajnama, o kojima je toliko toga rečeno i napisano. Ne znamo točno ni koliko ima tih "tajni" - različitih. Kažu da samozvani vidioci kojima je prestalo svakodnevno "ukazanje" (Mirjana 1982., Ivanka 1985., Jakov 1998.) imaju svih deset tajni.[163] A oni koji još imaju svakodnevna "ukazanja" (Ivan, Marija, Vicka) nemaju svih deset.

Osvrćemo se samo na Mirjanin ili "Gospin" izbor svećenika koji će tih deset Mirjaninih tajni proglasiti svijetu tri dana prije nego se one dogode. Tih deset tajni bilo je napisano na posebnoj pergameni i nevidljive su za oči običnih smrt-

[162] Prema *Liber intentionum* (bilježnica: 1959.-1982.) biskup je Žanić bio:
- u Rimu, Santa Maria Maggiore: 4.VII.1966.; 5.XI.1973.; 8.VIII.1977.;
- u Loretu: 16.-17. I. 1972.;
- u Lurdu: 15.-20. VII. 1966., "IV. Bolesničko hodočašće u Lurd", od 16. do 21. VI. 1972.; od 16. do 21. VI. 1973. ("sa Cikom"); 19.-22. VII. 1975.; 18.-20. VII. 1976.; 13.-15. VIII. 1977.;
- u Mariazellu u Austriji: 19. VIII. 1971.
- u Sirakuzi, Gospa od suza: 30. V. 1973.

[163] Za Mirjanu se kaže da joj je 25. prosinca 1982. dana posljednja, deseta tajna: R. Laurentin - Lj. Rupčić, *La Vergine appare a Medjugorje?*, Brescia, 1984., str. 47.

nika. Mirjana je nekima pokazivala tu pergamenu, ali nitko ne zna niti može pročitati nevidljiva rukopisa. Sve tajnovito. U posljednje vrijeme talijanski proučavatelj *Međugorske obmane*, prof. Marco Corvaglia,[164] donio je kronološki, logično i evidentno nedosljednosti Mirjanine s obzirom na izbor svećenika koji je trebao, tri dana prije nego se te tajne konačno zbudu, objaviti ih svijetu kao upozorenje. Ovdje se najviše služimo tim Corvaglinim pregledom.[165]

Godine 1985., 29. VI. (subota). "N.B. 1. Danas sam kratko razgovarao sa Mirjanom Dragićević. Rekla je da se stvari približuju. Fra Petru Ljubičiću je rekla povjeriti najavu opomena. Veli da je to ni papir ni pergamena. Ona jedina može to čitati. Kada dadne fra Petru i on će dobiti milost čitati te 'tajne'. Čudnovato!" Čudi se fra Slavko Barbarić koji ovo bilježi u Kroniku ukazanja u župi Međugorje.

Mirjana tvrdi da je "Gospa" odobrila njezin izbor jednoga svećenika kojemu će povjeriti deset tajni tri dana prije nego se one ostvare.

"Mirjana je izabrala mladoga oca Peru (Petra), franjevca, vikara u Međugorju".[166]

Nakon "izvanredna" ukazanja 25. listopada 1985. Mirjana izjavljuje: "Za vrijeme ukazanja Gospa je molila dva puta (na latinskom) za oca Peru".

- Bila sam sretna jer je Marija [Gospa] bila zadovoljna mojim izborom. Srce je Perino posve otvoreno Gospodinu. Čeka ga naknada. Molili smo s njom ("Oče naš" i "Slava Ocu") za uspjeh Perin u zadaći koja mu je povjerena.

- Molite puno za oca Peru kojemu šaljem poseban blagoslov,[167] poruka je Mirjanine "pojave".

Godina 1993. Prolaze godine, nema govora o fra Perinu otkrivanju tajni. Opet na scenu stupa Laurentin koji 14. ožujka 1993. zaustavlja i pita Mirjanu:

"Godine 1984. činilo se da si se požurila kontaktirati fra Petra: svećenika koji je izabran za otkrivanje tajni. Ako si znala da je dan ostvarenja bio tako daleko, zašto si to učinila tako unaprijedno?"

- Bilo je nužno da se fra Pero pripremi,[168] odgovara Mirjana.

Godine 2001., 8. kolovoza, Radio Maria intervjuira Mirjanu i o fra Peri i o "tajnama":

O. Livio: Reci mi sve što možeš reći pa ću te potom pitati neka razjašnjenja.

Mirjana: "Evo, morala sam izabrati jednoga svećenika da mu kažem deset tajni i izabrala sam fra Petra Ljubičića. Mora reći što će se i gdje dogoditi, deset

---

[164] M. Corvaglia, *Medjugorje è tutto falso*, Torino, 2007.; *La verità su Medjugorje. Il grande inganno*, Torino, 2018.

[165] https://www.marcocorvaglia.com/ho-scelto-padre-petar-anzi-no (26.2.2021.).

[166] R. Laurentin, *Le apparizioni di Medjugorje continuano*, Brescia, 1986., str. 34.

[167] R. Laurentin, *Le apparizioni di Medjugorje continuano*, str. 35.

[168] R. Laurentin, *Dernières nouvelles de Medjugorje, n° 12*, O.E.I.L., 1993, str. 19.

dana prije nego se dogodi. Moramo provesti sedam dana u postu i molitvi i tri dana prije ostvarenja, on će to morati reći svima i ne će moći birati hoće li reći ili ne će. On je prihvatio da će sve reći svima tri dana prije, tako da će se vidjeti da je to Božja stvar".[169]

- Odabrala - rekla - pristao - ugovoreno - priprema se - mora otkriti!

Godine 2007. fra Petra intervjuira "Rivista Medjugorje" i on se sjeća **1982.**, kada je na Božić Mirjana imala posljednje "ukazanje" i primila posljednju tajnu i odmah odredila fra Petra da objavi tajne. I pripovijeda: "Kada sam jedne večeri, prije otprilike 25 godina [1982.] u Međugorju čuo da me Mirjana izabrala da objavim tajne, u početku sam pomislio da se šali. Rekoh to je stvar vrlo ozbiljna o čemu se ne običava šaliti. Ali sam nastavio razmišljati. Pitao sam se: Može li to biti istina? Sve me to nije ostavljalo ravnodušnim. Za mene je bilo čudno zamišljati motiv zbog kojega je Mirjana trebala odabrati upravo mene. To sam smatrao velikom čašću, ali i velikom odgovornošću. Ne uspijevam protumačiti zašto, ali nisam imao straha. Kada sam susreo Mirjanu, ona me je pitala: 'Znaš li kada dođe trenutak, ti ćeš biti onaj koji će otkriti tajne?'"[170]

Godine 2015. Prve naznake u kojima se počinje čitati Mirjanin pokušaj da zaniječe da će fra Petar biti taj otkrivatelj tajni bile su u ožujku 2015. To je obavila međugorska aktivistkinja Ania Goledzinowska, Poljakinja, na talijanskom katoličkom *on line* glasilu *La Croce*: "Tko slijedi 'ukazanja' u Međugorju zna da postoji deset tzv. tajni koje će, tri dana prije nego se ostvare, otkriti jedan svećenik kojega je izabrala vidjelica Mirjana. Nekada se činilo da je ova zadaća bila povjerena fra Petru Ljubičiću, franjevcu, kojega je izabrala vidjelica. To je izjavila i sama Mirjana 'on će trebati otkriti tajne', ali u posljednje vrijeme Mirjana kaže da će 'Gospa njoj označiti svećenika koji će trebati otkriti ove tajne'."[171]

- Oho! Ne slažu se i ne jamče ni Mirjanina "pojava", ni Mirjana, ni Ania aktivistkinja da će to biti fra Petar. Čudno.

Godine 2018., 26. listopada, Mirjana donosi najnoviju verziju, promjenu, "hodočasnicima":

"Moram izabrati svećenika kojemu ću reći tajne. U tolikim sam knjigama čitala (to su mi rekli i hodočasnici) da sam ja izabrala fra Petra. **Ni ovo nije istina!** Fra Petar je svećenik kojega jako volim jer ga poznam otkako su počela

---

[169] Mirjana di Medjugorje libro-intervista con padre Livio Fanzaga, *La Madonna prepara per il mondo un futuro di pace*, Shalom, 2002., str. 90-91.

[170] "I 10 segreti di Medjugorje." Intervista a Padre Petar Ljubičić, u: *Rivista Medjugorje*, N. 70, II trim. 2007.

[171] Ania Goledzinovska, Medjugorie sotto l'acqua, il terzo segreto, *La Croce*, 3 marzo 2015. http://www.lacrocequotidiano.it/articolo/2015/03/03/chiesa/medjugorie-sotto-lacqua-il-terzo-segreto (26.2.2021.).

ukazanja. Odmah mi se svidio jer je uvijek radio za siromahe. To nas je povezalo i ostali smo uvijek zajedno. I, ako se mene pita, to će biti fra Petar. Ako se bude pitalo mene. Ne mogu ja reći da će to biti fra Petar".[172]

Mi mislili i bili stopostotno uvjereni punih 36 godina da će fra Petar biti taj koji će otkriti te zagonetne tajne, i to na temelju Mirjaninih riječi i gesta:

- pokazujući se sretnom što je vidjelu "Gospu" zadovoljnu njezinim izborom svećenika Petra;
- kazujući nam da "Gospa" moli na latinskom za fra Petra da dobro obavi povjerenu mu zadaću objavitelja deset tajni;
- prenoseći nam da "Gospa" daje "poseban blagoslov" fra Petru u njegovoj odgovornoj i ozbiljnoj zadaći, sve iz davne 1985. godine;
- i mnogi su se između nas radovali što je i sam fra Petar još od 1982. bio uvjeren i radostan, kako reče 2007., da je upravo njemu povjerena ovako jedinstvena zadaća u otkrivanju nečuvenih tajni.

Ali što ćeš kada ovako nenadano upadne aktivistkinja Ania koja gotovo kao Mirjanina "glasnogovornica" objavi novu "tajnu" da će to "Gospa" Mirjani tek reći tko će biti kada joj bude kazala! Eto u kakvoj smo neizvjesnosti sada!

A i Mirjana bi željela za života izaći iz začarana kruga pa više ne zna ni komu je što rekla, ni što je rekla, ni kada je rekla, štoviše jasno tvrdi da to nije istina da je ona izabrala fra Petra kao što je govorila da ga je izabrala.

Općenito se drži da je "treća tajna" napola otkrivena: treba(o) se dogoditi "veliki znak", vidljiv i neuništiv, na "brdu ukazanja" kao dokaz autentičnosti međugorskih pojava i vjernicima i nevjernicima. Biskup je Žanić u ovom istom dok. 25, br. 19 *Istine o Međugorju* svečano obećao da će "na koljenima" hodočastiti iz Mostara u Međugorje [manje od 30 km] da vidi taj "znak" i traži oproštenje od fratara i od "vidjelica". On doživio 20 godina Mirjaninih obećanja, a, evo, prođe još 20 bez ikakva znaka, i maloga i velikoga, koji bi potvrdio vjerodostojnost ukazanja. Trudi li se "vidjelica" Mirjana da ovakvim svojim prevrtljivim "izjavama" i "objavama" dokaže svijetu da joj i nije toliko stalo do istine? Ako tako prevrtljivo stvari stoje, onda se i fra Petru Ljubičiću može dogoditi ono što se dogodilo fra Slavku Barbariću koji je 3. veljače 1985.

---

[172] U ovom se videu može vidjeti i preslušati od 1:10 do 1:28 Mirjanino povlačenje od prethodnih izjava: https://www.youtube.com/watch?v=wKDyV5e1L7w&feature=share&fbclid=IwAR1uRnBp2S0xJRdQsM5AnmV8ei8x3UNHYdUKVzK9VpZjj-55XpmxKDdALoA (26.2.2021.). - "Devo scegliere un sacerdote a cui dirò i segreti. Io in tanti libri ho letto (anche me lo hanno detto i pellegrini) che io ho scelto padre Petar. Anche questo non è vero. Padre Petar è un sacerdote a cui io voglio tanto bene perché lo conosco da quando sono cominciate le apparizioni. Mi è piaciuto subito, perché sempre lavorava per i poveri. Questo ci ha legato e siamo rimasti sempre insieme. E, se si chiede a me, sarà padre Petar. Se si chiederà a me. Non è che io posso dire: 'Sarà padre Petar'."

primio "poruku" preko Ivana od "međugorske pojave" i zapisao o sebi u Kroniku ukazanja: "Ja bih željela da Slavko ostane ovdje, da vodi sve pojedinosti i bilješke da na kraju moga dolaska imadnemo jednu preglednu sliku o svemu. Ja ću moliti ovo vrijeme za Slavka napose i za sve koji rade u ovoj župi".[173] Fra Slavko umro 2000., a "pojava" se ne prestaje "pojavljivati" do dana današnjega. Tko će dati "preglednu sliku o svemu" u ovih posljednjih 20 godina, od 2000. do danas? I kada će se ljudske sebeljubne fantazije prestati pripisivati izmišljenim "porukama" i "ukazanjima" Blažene Gospe?

[173] Kopija Kronike na ABOM-u. Vidi opširnije u: *Ogledalo Pravde*, str. 59-62.

GODINA 1991.

Dokument 26.
10. travnja 1991.

Napomena. Na zasjedanju Biskupske konferencije u Zadru sudjelovao je i biskup Žanić, prema tomu ovo je i njegova Izjava ne samo po raspravljanju nego i po glasovanju.

***

Izjava BKJ o Međugorju

"Na redovnom zasjedanju Biskupske konferencije Jugoslavije u Zadru, 9-11. travnja 1991, usvojena je slijedeća

I Z J A V A

Na temelju dosadašnjeg istraživanja ne može se ustvrditi da se radi o nadnaravnim ukazanjima i objavama.

Međutim, brojna okupljanja vjernika s raznih strana koji u Međugorje dolaze potaknuti i vjerskim i nekim drugim motivima zahtijevaju pažnju i pastoralnu skrb prvenstveno dijecezanskog biskupa, a s njime i drugih biskupa, kako bi se u Međugorju, i povezano s njime, promicala zdrava pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji, u skladu s učenjem Crkve.

U tu svrhu biskupi će izdati i posebne prikladne liturgijsko-pastoralne smjernice. Isto tako preko svojih će Komisija i dalje pratiti i istraživati cjelokupno događanje u Međugorju.

Biskupi Jugoslavije

Zadar, 10. travnja 1991."

---

[*] *Glas Koncila*, 5. svibnja 1991., str. 1; *Crkva na kamenu*, 5/1991., str. 1; *Ogledalo Pravde*, str. 197.

Dokument 27.

Crkva na kamenu, 7/1991., str. 2.

Izjava biskupâ o Međugorju nas obvezuje

Biskupi, po svojoj službi najmjerodavniji za prosudbu događanja u Međugorju, rekli su svoj sud jasno i to svi složno 10. travnja 1991. u Zadru. O istinitosti ili neistinitosti ukazanja rečeno je: "Na temelju dosadašnjeg istraživanja ne može se ustvrditi da se radi o nadnaravnim ukazanjima i objavama".

Prema izjavama vidjelaca Gospa se ukazala do sada više tisuća puta[174] te dala tisuće objava, opomena, poruka... O tome je napisano stotine knjiga, tisuće članaka, održane mnoge konferencije, izgovorene tisuće propovijedi... snimljeni su kilometri magnetofonskih i filmskih vrpci. Komisija mostarskog biskupa od 15 članova i Komisija Biskupske konferencije Jugoslavije od 10 članova u Zagrebu s više svjetovnih stručnjaka, radile su svaka po više od 3 godine istražujući događanja u Međugorju. Na temelju svih dosadašnjih istraživanja ne može se dokazati nadnaravnost međugorskih događanja. Dakle, ništa vrhunaravnog u tim događanjima o kojima se govorilo nije bilo, nego su zagovornici i pristalice "međugorskih ukazanja" sve to obukli u ruho istine i poslali u svijet. Svijet je vjerovao, dolazio, molio kao da se uistinu radi o autentičnim ukazanjima i Gospinim priopćenjima.

Još 1981. sam pastoralnom osoblju govorio i pisao: Neka se ne ide ispred suda Crkve jer trebamo zajedno tražiti istinu. Bilo je prerano vjerovati da su događanja vrhunaravna, jer nije bilo dokaza. Ako se stvari budu razvijale tako - govorio sam - te se pokaže da su događaji istiniti, lako ćemo prijeći na stranu obrane Međugorja i istine, poći u Međugorje i propovijedati u čast Gospi.

---

[*] Objavljeno i u: *Istina oslobađa*, str. 301-303.

---

[174] Do 11. siječnja 2021. ukazala se 52.017 puta: https://www.cnak.ba/osvrti/stovatelj-gospine-osobe-i-uloge/ (26.2.2021.) vidi bilješku br. 6.

Opominjao sam: Ako po sudu Crkve ne bude ništa vrhunaravno u međugorskim događajima, što će reći svijet koji vam je vjerovao, putovao, žrtvovao se u nadi da se Gospa u Međugorju ukazuje? Zar smijemo kao vjernici govoriti i nastupati protiv suda Crkve i odgovorne u Crkvi tjerati u laž, biti neposlušni odredbama Crkve i unutar nje takvim nastupima pripremati plodno tlo za shizmu, raskol?

Prema odredbama Crkve prosudbu o istinitosti, vrhunaravnosti ukazanja donose po svojoj pastirskoj i učiteljskoj službi pastiri Crkve, koji svoj sud temelje i na istraživanjima teoloških i drugih stručnjaka. Stoga bi se službeni stav Crkve prema međugorskim događajima mogao izreći i sudom mjesnog biskupa i komisije strukovnjaka koju je on imenovao, međutim, ako je vjerovanje u vrhunaravnost međugorskih ukazanja zahvatilo cijeli svijet, Sveta Stolica je odredila da se oformi još jedna komisija čije radove će nadgledati i preuzeti Biskupska konferencija Jugoslavije te će svi biskupi onda, na osnovi tih istraživanja, izreći svoj sud. Oni su taj sud donijeli i izrekli 10. travnja o. g. u spomenutoj Izjavi.

Budući da se na temelju dugotrajnog i iscrpnog istraživanja zbivanja u Međugorju ne može ustvrditi da se radi o nadnaravnim ukazanjima i objavama, to znači da na snazi i dalje ostaju odredbe biskupa o (ne)organiziranju hodočašća kao i odredba Biskupske konferencije Jugoslavije da se u Međugorju ne govori o ukazanjima, o objavama i porukama kao autentičnim.

Kakav bi stav, prema tome, trebali vjernici zauzeti prema međugorskim zbivanjima poslije Izjave biskupâ? Vjernici su dužni poštivati disciplinske smjernice biskupâ o "ukazanjima". Zapravo, kao dobri vjernici trebali bi prihvatiti sud biskupa, svojih pastira, da se Gospa, na temelju dosadašnjeg istraživanja, nije ukazala. To posebno vrijedi za svećenike i pastoralno osoblje nad kojim biskup ima posebnu vlast jer je dao kanonsku misiju da kao produžena ruka svoga pastira propovijedaju, poučavaju i dijele sakramente. Oni su uvijek dužni iz religioznog posluha slušati i poštivati smjernice i odredbe mjesnog biskupa i u ime Crkve propovijedati ono što Crkva naučava.

U svjetlu ovih činjenica treba promatrati i ulogu novoimenovane pastoralno-liturgijske komisije sastavljene od biskupâ i svećenikâ, koja je već boravila sa mnom u Međugorju a u cilju provedbe smjernica Crkve s obzirom na ova zbivanja. A ne radi se ni o kakvom priznanju autentičnosti ovih zbivanja kako je to prikazano u raznim sredstvima priopćavanja i izjavama nekih duhovnih lica kod nas i u svijetu.

GODINA 1992.

Dokument 28.

***Istina oslobađa*, Mostar, 1992.**, str. 28-29.

Fanaticima nije do istine

Na upit: *Druga problematika iz prethodnog pitanja odnosi se na Međugorje. Vaš negativni stav o nadnaravnosti tih događaja je poznat. Ima li, međutim, nešto što već niste rekli a ovdje želite dodati?*

Biskup Žanić: Mislim da sam već dosta rekao o Međugorju. Neki branitelji "istine" rekli su i napisali mnogo više od mene. U zadnje vrijeme posebno je važna knjiga *Medjugorje en toute verité* koju je napisao Frère Michel de la Sainte Trinité na preko 500 stranica. Već je ranije hercegovački franjevac fra Ivo Sivrić, rodom iz Međugorja, napisao knjigu *La face cachée de Medjugorje*. Nažalost, to nije ni stoti dio onoga što su napisali branitelji Međugorja. Kritičari su slabo prodali svoja djela a branitelji su se obogatili jer svijet voli uzimati ono što mu godi. A organizirana propaganda, služeći se grubim neistinama, obara svaku kritiku i tvrdnju protiv Međugorja.

Od svih dokaza najjači je sud naših biskupâ. Nakon trogodišnjeg rada prve i trogodišnjeg rada druge komisije i nakon mjesec i pol dana studija svakog biskupâ, a napose nakon rasprave svih biskupa na posebnom zasjedanju, tajnim glasovanjem od 20 prisutnih, uz jednog uzdržanog, svi su potvrdili da u "ukazanjima i Gospinim porukama", prema sadašnjim istraživanjima, nema ništa nadnaravnoga. To znači da su branitelji Međugorja i "vidioci" deset godina pričali neistine usprkos biskupovih opomena i poziva da ne idu ispred suda Crkve jer ako sud Crkve bude pozitivan, biskup i svi drugi lako će poći u Međugorje i prihvatiti čudo ukazanja i Gospine poruke. Ali ako sud Crkve bude negativan, što će oni reći svijetu?

Oni će vjerojatno i ubuduće nastaviti s neposluhom kako su i do sada radili. Neposluh i neistina bila su im i do sada dva glavna pomagala, a pobožni

i naivni su im vjerovali. U katoličkim zemljama, kao što je Italija, Španjolska, Francuska itd. svake godine deseci mjesta postaju protagonisti nekakvih ukazanja. Ako iza tih navodnih ukazanja stoji neka zajednica, obično redovnička, takva se ukazanja za neko vrijeme afirmiraju, inače brzo nestanu.

Fenomen Međugorja bit će još dugo tema teologa, sociologa i drugih stručnjaka. To što će se Međugorje još dugo održati na površini bit će posljedica vješte propagande i koristi koju Međugorje donosi. Raširenu laž jako je teško zaustaviti. Ako je prva poslana u svijet, laž je uvijek u prednosti pred istinom a brojni fanatici uopće ne ulaze u pitanje istine.

GODINA 1993.

Dokument 29.

Gospin propovjednik i hodočasnik

Crkva na kamenu, 8-9/1993., str. 5.

Napomena. Prigodom primopredaje uprave naših biskupija s biskupom je Pavlom za *Crkvu na kamenu* razgovarala novinarka Angelina Akmadžić. Izlučujemo dva pitanja i odgovora na našu temu.

***

** Kao veliki Gospin štovatelj u svom ste se radu uvijek rado odazivali na pozive za misna slavlja prigodom Marijinih blagdana u Hrasnu, na Širokom Brijegu... Osam puta ste organizirali i vodili hodočašća u Lurd. Odakle ta ljubav i pobožnost prema Mariji?*

- Tu ljubav ponio sam iz svoje obitelji. Kasnije me Gospa pratila u cijelom mom svećeničkom i biskupskom životu i radu. Volio sam propovijedati o Mariji u Hercegovini, jer ovaj narod rado štuje Gospu. Za prvo hodočašće u Lurd jedva sam prikupio sredstva. Sjećam se tog prvog susreta s Lurdom. U autobusu smo molili ili pjevali, ne znam točno. Pogledom smo tražili tablu s natpisom Lurda. Kad smo je vidjeli, odjednom smo svi zašutjeli. Potekle su nam suze. Na mene je Lurd vrlo emocionalno djelovao. Ta činjenica da se Gospa na tom mjestu ukazala i da je Crkva to javno priznala i stala iza toga - to mi je ulijevalo sigurnost.

** Uz Vaše ime i Vašu službu vežu se i događaji u Međugorju i oko njega. Što nam danas možete reći o tome?*

- Ništa što već prije nisam rekao. Moj stav o Međugorju je poznat. I nije samo moj stav. Hrvatski biskupi izjasnili su se negativno. To što u Međugorje dolaze mnogi hodočasnici, što ljudi mole, ispovijedaju ne može učiniti da ono što nije istinito postane istinito.

---

[*] Objavljeno i u: *U vjeri, nadi i ljubavi*, str. 333.

Dokument 30.
7. studenoga 1993.

Vrhbosna, 2/1996., str. 142.

Biskup se Žanić nema za što ispričavati

Mir i dobro, službeno glasilo Hercegovačke franjevačke provincije, br. 2/1993., str. 15, objavilo je bilješku Provincijalata: *Fra Ivan Prusina imao pravo.* Budući da su u tekstu navedene neke netočnosti s obzirom na msgr. Pavla Žanića, donedavnoga dijecezanskog biskupa u Mostaru, dužnost nam je precizirati sljedeće točke:

1. Vrhovni sud Apostolske signature Konačnom presudom od 27. ožujka 1993. proglasio je prekršajem zakona otpuštanje iz Reda Male braće fra Ivana Prusine. Dekret o otpuštanju izdao je Red, iza toga je stajala Kongregacija za redovnike. Kad je fra Ivan uložio utok najprije poglavarima Reda a zatim i Kongregaciji, ova je na utok šutjela, jer se oslonila na klauzulu u dekretu o otpuštanju da se ne dopušta priziv na više sudove Sv. Stolice. A u to se uzdala jer je Papine odredbe o otpuštanju iz Reda tumačila preširoko. I u tom je izgubila. Svatko ima pravo na obranu (*kan*. 1620, 7). Nije se osvrtala na fra Ivanovu "ništovnu žalbu" (*querela nullitatis*). Međutim u Presudi se ne proglašava "protuzakonitim i nevaljanim" zahtjev (od 7. siječnja 1983.) biskupa Žanića da se oca Prusinu svede "ad statum laicalem", kako Provincijalat navodi. Nije naime uopće bio postavljen *dubium* (sporno pitanje) o valjanosti ili nevaljanosti Biskupova zahtjeva, nego samo o postupku i odluci Kongregacije za redovnike s obzirom na dekret Reda.

2. Sastavljač bilješke piše: "Nepravednim, protuzakonitim i prenaglenim zahtjevima i odlukama crkvenih struktura, počevši od Biskupskog ordinarijata u Mostaru, pa sve do onih u Rimu koji su nasjeli zahtjevu biskupa Žanića...".

---

[*] Objavljeno i u: *Ogledalo Pravde*, str. 81-82; N. Bulat, *Istina će vas osloboditi*, str. 115-116.

- Biskup se Žanić u Presudi spominje na više mjesta, i svaki put njegov se sud, mišljenje i prijava smatraju mjerodavnima. Ostaju na snazi Biskupove **odluke** o oduzimanju svećeničkih ovlasti, poduzete s obzirom na fra Ivanovo pastoralno djelovanje u Biskupiji i prije otpuštanja i poslije otpuštanja, pa i nakon što je otpuštanje proglašeno nezakonskim. A spomenuti zahtjev nije odluka. Prema tome nije nitko zahtjevu biskupa Žanića "nasjeo", kako se Provincijalatov pravnik izražava, nego je učinjen zakonski propust Kongregacije za redovnike u postupanju i u odlučivanju (*in procedendo et in decernendo*) u odnosu na dekret o fra Ivanovu otpuštanju iz Reda Male braće.

3. "Ljudsko poštenje, zakonska pravda i evanđeoska ljubav tražili bi da se svi oni, koji su fra Ivanu učinili nepravdu, ispričaju njemu osobno...".

- Biskup se Žanić nema za što ispričavati, jer se o njegovim pastoralnim odlukama nije uopće presuđivalo na Vrhovnom sudu.

4. "Kako bi u crkvenim uredima bilo evanđeoskije i toplije, kada bi na stolovima tih ureda najprije bilo Evanđelje, a tek onda Kodeks".

- Sastavljaču bilješke sigurno je poznato da je "Fra Ivan Prusina imao pravo" naspram Kongregacije za ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života zato što je na stolovima Vrhovnoga suda bio Kodeks i po njegovim kanonima, često citiranima, donesena i ova Presuda!

Mostar, 7. studenoga 1993.

Luka Pavlović, generalni vikar, v. r.

Dokument 31.
9. studenoga 1993.

Kancelar don Ante Luburić fra Dragi Tolju, provincijalu *a. i.*

Mostar, 9. studenoga 1993.
Prot. br. 1254/1993.

Mnogopoštovani fra Drago!

Kako je službeno glasilo Provincijalata hercegovačkih franjevaca MIR I DOBRO, 2/1993., str. 15, objavilo bilješku *Fra Ivan Prusina imao pravo*, prečasni gospodin mons. Luka Pavlović, generalni vikar, napisao je bilješku ovog Ordinarijata *Biskup se Žanić nema za što ispričavati*, koju Vam dostavljamo u prilogu.

Molimo da se tekst prečasnog gospodina mons. Luke Pavlovića, generalnog vikara, objavi u sljedećem broju službenoga glasila MIR I DOBRO.

Uz pozdrav i poštovanje odani u Kristu

Don Ante Luburić, kancelar, v.r.

***

Osvrt. Ordinarijat je dopisom prot. 1254/1993., od 9. studenoga 1993., razaslao Priopćenje na sve župne urede u Hercegovini. Šaljući fra Dragi Tolju, provincijalu *ad instar*, privremeno nastanjenu u župnoj kući u Međugorju zbog ratnih okolnosti, zamolio ga je "da se tekst prečasnoga gospodina mons. Luke Pavlovića, generalnoga vikara, objavi u sljedećem broju službenoga glasila MIR I DOBRO", jer je u tom glasilu objavljena i neistinita optužba protiv biskupa Žanića. Don Lukin tekst, koliko nam je znano, nije objavljen ni u sljedećem ni u sljedećim brojevima Mir i dobro.

Naprotiv, "fra Ivan Prusina se odlučio vratiti u provinciju", napisano je u Mir i dobro, 2/1994., str. 46. Međutim, fra Ivan se nije vratio u Provinciju, tj. u Hercegovinu.

Priopćenje je objavljeno u više publikacija.

Napominjemo također da Apostolska Signatura ni na koji način nije ulazila u prosudbu "međugorskoga fenomena", kao što je to svojedobno tvrdio fra Leonard Oreč.[175]

[175] Vidi reakciju na izjave fra Leonarda Oreča, u: *Ogledalo Pravde*, str. 63-65.

OPĆI ZAKLJUČAK

Načelo istine. Jedan od najvažnijih dokumenata Svete Stolice o biskupskoj službi, *Apostolorum Successores*, tvrdi da biskup kao vjerodostojan navjestitelj i učitelj vjere, uvijek u zajedništvu s Petrovim nasljednikom, "otkrivenu istinu drži središtem svoga djelovanja pastorala i prvim kriterijem kojim ocjenjuje mišljenja i prijedloge koji se javljaju i u kršćanskoj zajednici i u građanskom društvu". Osim toga, "pastoral je autentičan kada je usidren u istinu".[1]

Tko pročita dokumentaciju *Biskup Žanić o Međugorju - Istinom po neistinama*, može se uvjeriti s kolikom je ljubavlju i naporom biskup Žanić tražio istinu, i samo istinu i svu istinu, u međugorskom fenomenu. Riječ je o 30-ak dokumenata kojima je Biskup ordinarij kroz deset godina (1981.-1991.) izricao svoju osobnu prosudbu u vezi sa svom međugorskom kompleksnom pojavnošću.

U godini 1981., unatoč nekim negativnim pojavama i upadljivim neistinama sa samozvanim vidjelicama i vidiocima, želio se uvjeriti je li doista prst Božji na djelu. Uvijek bi razborito dodavao da je teško razabrati doživljavaju li "vidioci" nešto samo subjektivno, naravno, maštovito, ili je to nešto doista nadnaravno. U toj je polugodini zbivanja izneseno najviše dokumenata, 13 od njih 31.

U godini 1982., 14. siječnja, kada mu je došlo troje "vidjelaca", koje je "Gospa" poslala, a on već bio upozoren od jednoga franjevca da "vidioci" imaju "poruka" o dvojici neposlušnih mostarskih redovnika kapelana, koje navodna Gospa zaštićuje, a biskupa okrivljuje zbog nereda, on je toga dana na Ordinarijatu "vidioce" sa svim oprezom ispitivao želeći od njih doznati je li "pojava" dala kakvu poruku za biskupa ili o biskupu općenito. Koliko znaju što je to "hercegovački slučaj" i znaju li da su dvojica kapelana doista

---

[1] Kongregacija za biskupe, *Direktorij za pastoralno služenje biskupâ*, 22. veljače 2004., br. 57.

neposlušna? "Vidioci" su se ponašali kao da ništa o tome ne znaju ili znaju vrlo površno (dok. 15) iako su imali "poruke" o tome: 19. prosinca 1981., 3. siječnja i 11. siječnja 1982. (vidi dok. 1 - osvrt). Djeca su ponovo došla 3. travnja 1982., opet ih "Gospa" poslala da kažu istinu, jer su lagala na prošlom susretu (dok. 15). Tu su se biskupu Žaniću morale posve otvoriti oči da sada djeca formalno lažu, da su sada sredstvo u službi "hercegovačkoga neposluha", da su sada od pojedinih franjevaca podgovorena. Ipak Biskup još nije izišao u javnost s tim spoznajama nego tek potkraj te 1982. godine. A jest pravovremeno izvješćivao Apostolsku Stolicu u Rimu.

Iz 1983. godine nema nijednoga javnoga dokumenta. Objavljujemo Biskupovo privatno pismo nadbiskupu Šuštaru u kojem tek tada prenosi prvu "poruku" iz Međugorja: "Fratri imaju pravo" (dok. 1 i 16) koja se ukazuje kao ključ za tumačenje međugorskoga fenomena od početka! Donosimo i Biskupovo privatno pismo o. Grafenaueru. U toj godini Biskup je izvješćivao Svetu Stolicu o tim "porukama" iz Međugorja.

Biskup je dao značajne izjave **u godinama 1984.** (dok. 18), **1987.** (dok. 24) i **1990.** (dok. 25). U njima je na temelju vlastita proučavanja, studija Dijecezanske komisije, uže i proširene, zaokružio svoj sud o nepostojanju autentičnih ukazanja u Međugorju, što je potvrdila i Biskupska konferencija u Zadru **1991.** (dok. 26), na kojoj je i biskup Žanić sudjelovao.

Msgr. Pavao Žanić, kao biskup koadjutor u Hercegovini kroz punih devet godina (1971.-1980.) pokazao je iznimnu strpljivost i sposobnost dijaloga u rješavanju hercegovačkoga slučaja. To što nije polučio uspjeha kako je želio, ne duguje se njegovoj ni nestrpljivosti ni nesposobnosti, nego onima koji su drugima bacali prašinu u oči svojim zavodljivim praznoglasjem kao što je provincijal Šilić pred Tajnikom Propagande svojedobno izjavio: "Vi niste u stanju zapovijedati, koliko ja mogu poslušati",[2] i da je spreman na "dijalog do iznemoglosti",[3] tj. da se vječno dijalogira i da se nikada ništa ne postigne i ne potpiše. A ako se potpiše, onda se sutradan povuče ili se sve protumači tako da se dijalog vraća na početak! Takvima je dijalog druga riječ za - vrzino kolo! Biskup je koadjutor u tom 9-godišnjem "dijalogu do iznemoglosti" morao biti iscrpljen i iznemogao. Zato mu je vijest o "međugorskim ukazanjima" mogla djelovati ohrabrujuće i sa zrakama nade.

---

[2] *Mir i dobro*, 1/1969., str. 18; M. Perić, *Hercegovačka afera*, str. 497.

[3] M. Perić, *Hercegovačka afera*, str. 218.

Msgr. Žanić kao rezidencijalni biskup u Mostaru (1980.-1993.) pokazao se pravednim, razboritim, istinoljubivim i bogobojaznim čovjekom. S obzirom na "međugorski fenomen", u prvim je mjesecima bio razborito otvoren, uvijek s pridržajem da treba proučiti jesu li posrijedi naravni ili nadnaravni događaji, otvoren da čuje dokaze za i protiv kako bi strpljivo i sigurno došao do potpune istine. U tu se svrhu koristio osobnim sastancima, posjetima župi i susretima s "vidiocima" i u Međugorju i na Ordinarijatu, uvijek s magnetofonom u ruci, zatim komisijama, studijama, raznim intervjuima kako bi se zdrava istina razlučila od škodljive laži. Ali kada je jednom došao do više nego moralne sigurnosti da to nisu nadnaravna, marijinska ukazanja, niti poruke i tajne dostojne ni "ljudske" kamoli "katoličke" vjere, služio se svim dopuštenim i valjanim sredstvima kako bi potvrdio - i 1984., i 1987., i 1990. - da "međugorski fenomen" nema veze s nadnaravnom istinom. Kao ozbiljan, odlučan i odgovoran Pastir mogao je napisati: "Ja branim istinu, branim svetu Crkvu i molim Boga da za ovo budem spreman život žrtvovati" (dok. 25, br. 28).

Napadan i klevetan s raznih strana do dana današnjega, duboko je u životu patio u tjeskobi duše. Ipak, vođen svojim svećeničkim i biskupskim geslom *U vjeri, nadi i ljubavi*, nošen odgovornošću i brigom za mjesnu Crkvu povjerenu njegovoj trostrukoj biskupskoj službi, bio je spreman na svakovrsnu patnju za istinu i Božji zakon. A s obzirom na besmislene neistine "vidjelaca" i "vidjelica" te očite manipulacije njihovih "duhovnih voditelja", nije se štedio, ni u zgodno ni u nezgodno vrijeme, u traženju i izlaganju dokaza protiv ljudske izopačenosti, u obrani dostojanstva Gospe, Majke Isusove i Majke Crkve, kao i u obrani časti Katoličke Crkve, čuvajući od lažnih riječi i djela povjereno mu vjerno stado.

RAZLOZI BISKUPA ŽANIĆA O NEISTINITOSTI "MEĐUGORSKOG FENOMENA"

"Rekao sam da ima barem 20 razloga od kojih je i samo jedan dovoljan da svatko trijezan i poučen u vjeri zaključi da ukazanja nisu vrhunaravna" (dok. 25, br. 2)

Početkom svibnja 1981. fra Tomislav Vlašić sudjeluje na konferenciji svjetskih karizmatskih voditelja u Rimu, gdje mu dvoje karizmatika najavljuje: da će mu poslati "Majku" i da će biti "okružen mnoštvom", a rijeke će vode teći iz njegova sjedala! (dok. 18, br. 4).

- Međugorje se uključuje u svjetski karizmatski trend.

24. lipnja 1981. Mirjana i Ivanka pošle na Podbrdo pušiti? (dok. 3). Ili dotjerati ovce?

- Oko toga su se plele priče, priznanja, nijekanja, neistine. U svakom slučaju loša zràka svjetla na "ukazanja" od iskona.

Od 25. lipnja 1981., drugoga dana "ukazanja", govori se o "znaku" ili "velikom znaku" koji će Gospa ostaviti u Međugorju kao dokaz svojih javljanja: "O velikom znaku Vicka piše u dnevnicima 13 puta, Kronika župna 14 puta, na kazetama 52 puta, a u razgovorima s Biskupom bezbroj puta", veli biskup Žanić (dok. 25, br. 16).

- Do sada, nakon 40 godina, ni znaka ni od znaka traga. Nismo dočekali da Biskup hodočasti "na koljenima" u Međugorje, kako je bio spreman učiniti (dok. 25, br. 19), a vidimo da on i dvadeset godina nakon svoje smrti u vezi sa znakom - ima pravo! Taj je znak ujedno "treća tajna"! Ali ni od jedne od najavljenih deset "tajni" još nikakva znaka, osim da odnedavno nije sigurno ni to da će ih jedan fratar unaprijed otkrivati svijetu! (dok. 25, u osvrtu).

Nekoliko dana nakon "ukazanja" dolazi jedan franjevac iz Međugorja na Široki Brijeg i veli da je Gospa rekla: "Fratri imaju pravo!" (dok. 1; dok. 16).

- A Biskup bogobojazno razmišlja da se Gospa ukazuje da bi razuzlala čvorove stoljetnoga "hercegovačkog slučaja" o raspodjeli župa između dva klera.

29. lipnja 1981. fra Tomislav Vlašić iz Čapljine dolazi nakratko u Međugorje (dok. 18, osvrt), promatra i smišlja.

29. lipnja 1981., dakle 6. dan od početka "ukazanja", Blažena se Gospa "ukazala" i župniku fra Jozi Zovki koji to potvrđuje pred Dijecezanskom komisijom (30. svibnja 1985.), kao što je prikazano u Uvodu ove studije: "Mogu vam kazati: 29. sam klečao u crkvi za vrijeme krunice. Bila je puna crkva. Iza trećeg desetka imao sam viđenje. Gospa je bila u crkvi negdje ispod kora.." [...] "Poslije sam jednostavno morao pružiti svjedočanstvo prisutnom narodu. Rekao sam u propovijedi narodu da je Gospa tu."

- Bili su to početci međugorskoga karizmatskog zanesenjaštva, kojemu će se tijekom vremena teško moći stati u kraj. Onoga zanesenjaštva - koje je spremno i na neistine, potvore, klevete, krivokletstva, na manipuliranje "vidiocima" samo da se "ukazanja" prihvate i dolaznici privlače. Pred biskupom Žanićem ozbiljna vjerska tema i doktrinarne i disciplinske naravi.

30. lipnja 1981. u "ukazanju" u Cernu, u blizini Međugorja, pojava "vidiocima" kaže da će se "ukazivati" još samo tri dana (dok. 15; dok. 18, br. 2).

- Ali će sama pojava ubrzo samu sebe opovrgnuti.

3. srpnja 1981. poslije "ukazanja" djeca kažu da im je pojava rekla da je to "zadnje ukazanje" (dok. 15; dok. 18, br. 2).

- Čudno, "ukazanja" se ipak nastavljaju i silno množe do današnjega dana, čak više od 52.000 puta, i to po 3 dnevno: bez obzira bila Vicka u Krehinu Gradcu ili Marija u Monzi kod Milana ili Ivan u masačusetskom Bostonu. Više nije jasno ni što je istina, a što neistina, i komu bi i u što trebalo vjerovati i tko se moćan u svemu tome snaći. I to regulirati.

21. srpnja 1981. Mirjana Biskupu u razgovoru u Međugorju neistinu iznosi pod zakletvom da je išla na Podbrdo po ovce. Kada je upozorena na prisegu, priznala je da je išla pušiti (dok. 3; dok. 25, br. 5).

- Veći je grijeh lagati nego - zapaliti cigaretu! A i ta cigareta izazvala je seriju "priznanja" i "nijekanja", da se razotkriju namisli ljudskih srdaca. Biskup "vidiocima" gleda kroz prste da dođe do punije spoznaje fenomena.

25. srpnja 1981. cenzurira se Biskupova propovijed u Međugorju: ostavlja se fraza da djeca ne lažu, a izostavlja se Biskupovo pitanje je li

to nadnaravan ili naravan doživljaj, i da je Crkva uvijek bila oprezna u takvim slučajevima (dok. 5).

- Dokazano je iz mnoštva svjedočanstava da je Biskup u propovijedi razborito rekao da je cio slučaj podložan crkvenomu ispitivanju. I te mu je razboritosti u svakoj javnoj izjavi doteklo u potrebnoj mjeri. Služi mu na diku!

27. kolovoza 1981. Vicka bilježi u svoj dnevnik s obzirom na znak, koji je pojava obećala: "Ubrzo će" se dogoditi (dok. 18, br. 3).

29. kolovoza 1981. za taj znak treba: "Još malo strpljenja" (dok. 18, br. 3).

31. kolovoza 1981. u istom dnevniku "vidjelica" piše u vezi sa znakom: "Samo još malo strpljenja" (dok. 18, br. 3).

3. rujna 1981. "vidjelica" zaključuje: "Još samo malo strpljivosti" (dok. 18, br. 3).

- I ništa do današnjega dana uza sve "strpljenje" i "strpljivost". Vremenski prilozi "ubrzo" i "još malo" ne podudaraju se s našim računanjem od 40 godina. Lažna proroštva? Histerija? Ili što? - pita se Biskup.

4. rujna 1981. zapisano u Vickinu prvom dnevniku: Neki vozač iz Međugorja razvozio narod. Na putu susretne čovjeka u krvi [Isusa] koji vozaču dadne "maramicu krvavu" [džepni rupčić] i reče mu da je baci u rijeku. Vozeći dalje, vozač sretne "jednu ženu" [Gospu] koja ga zamoli da mu dadne onu "krvavu maramicu". Vozač joj dadne svoju. A ta žena zatraži, uze onu krvavu i reče: "Da mi je nisi dao, bio bi strašni sud svima". "Gospa je rekla da je to istina", piše Vicka.

- "Kakva je ovo teologija?! Isus hoće upropastiti svijet ako se krvava maramica baci u vodu, a Gospa je ona koja svijet spašava", čudi se biskup Žanić takvim nesuvislim porukama koje se pripisuju ne samo Gospi, nego i Isusu! (dok. 17; dok. 18, br. 2; dok. 25, br. 6). I sada bi se biskup Žanić trebao "obratiti" ovakvim međugorskim "vidjeličinim" besmislicama i maštarijama!

14. rujna 1981. u sudskoj optužnici fra Jozo Zovko, međugorski župnik, priznaje i potpisuje da je u "lično koncipiranom i pročitanom pozdravnom govoru Biskupu [na krizmi, 25.VII.1981.] naveo da se moli da nas vrijeme 'lažnih i krivih učitelja' ne zavede, ali da je time aludirao na biskupa da on mora biti pravi učitelj..." (dok. 25, br. 20).

- Lukavi komunisti ne vjeruju župniku, smatrajući da je i on iste "ideologije" kao i njegov Biskup, inače "neprijatelj države broj 1".

1. listopada 1981. Mirjana izjavljuje da je Gospa rekla: "Sve su vjere pred Bogom iste. Bog njima vlada kao vladar u svome kraljevstvu... U

svijetu sve vjere nisu iste, jer se ljudi ne pokoravaju Božjim zapovijedima, već ih odbacuju i kvare" (dok. 25, br. 5).

- Niti su pred Bogom sve vjere iste, a ni u svijetu sve vjere nisu iste ne zato što se ljudi ne pokoravaju Božjim zapovijedima, nego zato što je kršćanstvo sljedbeništvo Isusa Krista u kojem se dogodila punina Božje Objave, a ostale religije mogu biti plodno tlo za evangelizaciju.

21. listopada 1981. fra Jozo priznaje da je pozdrav na krizmi 25. srpnja pred Biskupom u Međugorju pročitao i u procesu u Mostaru vlastoručno potpisao, optužujući Biskupa kao "krivog učitelja" i "vuka", ali kada je vidio kuda je ukrivo zašao, počeo se opravdavati da u trenutku potpisa zapisnika nije bio priseban, koncentriran, zbog "bolova u ušima", pa je zanijekao da je taj govor uopće i izrekao.

- Svjedok: trska koju vjetar ljulja? (Mt 11,7). Jadan ti je takav svjedok koji skače "s koca na granu" pa, upadajući iz promašena u pogrješno, nanosi štetu i sebi i drugima! I Crkvi Božjoj.

19. prosinca 1981. Gospa kaže da je "za ove nerede u Hercegovini najkrivlji biskup Žanić. Za fra Ivicu Vegu rekla je da on nije kriv" (dok. 18, br. 6; dok. 25, br. 9).

- Tu je novost Biskup uskoro čuo od jednoga franjevca i u njemu se pobudila ozbiljna sumnja u vjerodostojnost i "ukazanjâ" i "porukâ" i "tajni" i "velikoga znaka". Tu počinje Biskupova "promjena mišljenja".

3. siječnja 1982. Gospa poručuje "vidiocima": Fra "Ivica [Vego] nije kriv. Ako ga izbace iz fratara, neka bude hrabar... Ivica nije kriv" (dok. 18, br. 6; dok. 25, br. 9).

- Tako će zvučati refren samozvanih vidjelica i vidjelaca iz Međugorja od svršetka 1981. do početka 1985. Hercegovački bolni slučaj liječi se međugorskim melemom šestero djece i njihovih duhovnih mentora.

11. siječnja 1982. "vidioci" ponovo pitaju svoju pojavu "za dvojicu mostarskih kapelana" [fra Ivana Prusinu i fra Ivicu Vegu] i "Gospa je ponovila dva puta ono što je i prije rekla" (dok. 25, br. 9).

14. siječnja 1982. Vicka je, samoinicijativno, zajedno s Marijom i Jakovom, bila "kod Biskupa i rekla da ne poznaje Vegu" (dok. 25, br. 9).

- Vicka je izmanipulirana i svjesno iznosi neistine: tko njome manipulira, pokazat će se "ubrzo", "uskoro", samo "još malo strpljenja".

14. siječnja 1982. Biskup pita Vicku: "A da li vam je Gospa što rekla o mostarskim kapelanima Vegi i Prusini?" - "Nije, ne znamo ih mi" (dok. 25, br. 7).

- Očito i svjesno zaobilazi istinu. Već su tri puta bila "ukazanja" u obranu neposlušnih. Poslije će "vidjelica" priznati da je lagala i njezina će je pojava ili manipulant vratiti u Mostar da "popravi" svoje neiskrenosti.

20. siječnja 1982. "Vidioci" pitaju pojavu: "što će raditi fra Ivica Vego i fra Ivan Prusina sada kad su istjerani" (dok. 18, br. 6; dok. 25, br. 9).

- Nisu tada uopće bili otpušteni iz Franjevačkoga reda! Kako se i "viđenje" i "vidioci" mogu prevariti u tako važnoj stvari!? A "Gospa" je odgovorila: "Oni nisu krivi. Biskup se u odluci prenaglio" (dok. 25, br. 9). Biskup se u tome ne može prenagliti, jer to "istjerivanje" iz Reda nije u njegovoj vlasti. Samo se gomilaju dokazi koji će Biskupa navesti da prema međugorskim zbivanjima zauzme posve kritično stajalište, suprotno onomu koje je u sebi premišljao prvih tjedana i mjeseci, tj. da nije Bog možda poslao Gospu da riješi "hercegovački slučaj".

29. siječnja 1982. Generalna je uprava otpustila fra Ivana Prusinu i fra Ivicu Vegu iz Franjevačkoga reda i suspendirala ih *a divinis*, a oni su i dalje misili i dijelili sakramente, dok fra Ivica nije 1988**.** napustio i redovništvo i svećeništvo. A o njemu je, prema Vickinu dnevniku i izjavama "vidjelaca", Gospa 13 puta rekla da je on nevin, a Biskup da je kriv (dok. 25, br. 2).

16. ožujka 1982. Vlašić piše u Kronici: "Danas sam duže razgovarao s vidjelicom Vickom. Kako mi odavno nije donosila svoj dnevnik ukazanja osjetio sam potrebu da je malo više priupitam. Bitne crte su sljedeće: - Ona bilježi u svoj dnevnik sve po redu" (dok. 18, br. 6; dok. 20).

- Poslije će se fra Tomislav kleti i zaklinjati na križ da ne zna za dnevnik! (vidi niže 14. prosinca 1983.).

3. travnja 1982. Vicka prenosi Biskupu: "Gospa nam je rekla da Vam kažemo da su oni kapelani Vego i Prusina svećenici, da i oni mogu misiti kao i drugi svećenici..." (dok. 25, br. 8: vidi i dok. 18, br. 2).

- Zar treba jačih dokaza Biskupu da su međugorske "poruke" očita manipulacija, nevješto spletkarenje i podmukla montaža da se s pomoću "međugorskoga fenomena" rješava "hercegovački slučaj" na "fratarski način"?

15. travnja 1982. "Gospa" za dvojicu franjevačkih kapelana poručuje: "Oni nisu krivi… Kod njih nema pogrešaka" (dok. 25, br. 9).

- Međugorska fenomenologija nepopustljiva u svome rješavanju "hercegovačkog slučaja"!

16. travnja 1982. "Gospa" Vicki: "Tebi nije ništa drugo u glavi, samo njih dvojica". Vicka: "Pa i nije" (dok. 18, br. 6; dok. 25, br. 9).

26. travnja 1982. Pojava poručuje: "Biskup u sebi nema nimalo prave ljubavi Božje". A fra Ivica Vego i fra Ivan Prusina, mostarski kapelani, "neka ostanu mirni" (dok. 25, br. 9).

- Bili su to Biskupu dokazi izvan bilo kakve sumnje, koji su ga uvjerili da ne može stajati prekriženih ruku, nego da treba u prvome redu obavijestiti Svetu Stolicu o činjeničnu stanju, tj. o sprezi "međugorskog fenomena" s "hercegovačkim pitanjem".

9. svibnja 1982. Ivan, "vidjelac", neovisno o drugim "vidiocima", piše u Visokom da će se najavljeni znak dogoditi "u 6 mjesecu" (*sic!*).

- Nema još nikakva naslućaja od velikoga znaka (dok. 25, br. 16), a "vidjelac" će poslije zanijekati da je uopće išta i pisao. A 17 mu godina.

10. svibnja 1982. dva člana Komisije idu u Međugorje zatražiti od "vidjelaca" da opišu znak, kopije stave u dvije omotnice; po jedna svakomu od njih, druge na Ordinarijat, zatvorene. Samozvani vidioci odgovaraju da su po nalogu fra Tomislava Vlašića pitali "Gospu" koja im je zabranila da išta pišu. "(Fra Ivan Dugandžić, član Komisije, naknadno je priznao da je o toj namjeri Komisije i Biskupa obavijestio fra Tomislava Vlašića)" (dok. 18, br. 3).

- Bila je to mudra odluka da se provjeri "proroštvo" međugorske pojave. Vlašićeve su manipulacije na djelu, i to ne bez pomoći člana Komisije. Ne žele istinu o fenomenu, nego se vode dvosmislene i zakulisne igre u vlastite svrhe. Pojava je pokriće čudnih namjera. A Biskupu još jedna potvrda nevjerodostojnosti fenomena.

3. kolovoza 1982. Biskup je "pozvao sve 'vidioce' u Mostar. Pred nekim članovima Komisije zamolio ih je da, odvojeno, opišu znak, naznače datum događaja, stave samo u jednu omotnicu, s pečatom Ordinarijata, i svatko od njih može ponijeti kući, a da u Mostaru ne ostavlja nijednoga primjerka. A kada se taj 'znak' dogodi, omotnice će se otvoriti i vidjet ćemo odgovara li proroštvo činjenicama. 'Vidioci' su, međutim, to odbili" (dok. 18, br. 3).

- "Vidioci" žele da im se "vjeruje" bez provjere! Do sada su najveći "znakovi" bili: manipulacije, nedostojne igre, prijevare, nesuradnja, petljavine i očite laži, sitne i krupne. "Verum ex integra causa, falsum ex quovis defectu" = Nešto je istinito ako je istinito sa svake strane; a lažno, ako ima bilo kakav nedostatak. Na pr. ako učenik ima 15 odličnih, a propao iz matematike, on je propao!

29. rujna 1982. Fra Ivica Vego zanima se kod "vidjelice": "Da li da idemo iz Mostara ili da ostanemo?" Gospa odgovara: "Ostanite!" (dok. 18, br. 6).

U siječnju 1983. dolazi u Mostar slovenski isusovac p. Radogost Grafenauer. Po Biskupovoj preporuci ide u Međugorje. Skuplja podatke iz Vickinih dnevnika i Vlašićeve Kronike, osobito o "Gospinim" napadima na Biskupa i obranama dvojice franjevačkih kapelana u Mostaru, koji su stvarali i podržavali nerede na području katedralne župe (dok. 18, br. 6).

16. veljače 1983. o. Grafenauer dostavlja Biskupu ono što je prepisao iz spomenute Kronike i dnevnika u vezi s dvojicom mostarskih kapelana i s Biskupom (dok. 17; dok. 18, br. 6).

- Bio je to slučajan a providnosan ključ za otkrivanje međugorskih zagonetljaja. Karte na stol! Biskup je zahvalio o. Radogostu na pošiljci i otkriću (dok. 17).

7. svibnja 1983. Vicka piše Biskupu: "Ovih dana sam saznala da se šire umnoženi ciklostrojem izvadi iz mog dnevnika kojeg isključivo pišem privatno za sebe od samog početka ukazanja B. D. Marije na Crnici u župi Međugorje'... (o. Vlašić reći će pred Komisijom, 25. svibnja 1984., da je spomenuto pismo napisao jedan svećenik i dao ga Vicki da ga potpiše") (dok. 18, br. 6).

- U svakom slučaju bila je to dragocjena vijest Biskupu da Vicka piše svoj dnevnik.

16. lipnja 1983., Biskup je treći put pisao međugorskom župniku da mu donese Kroniku ukazanja, a Vicki da mu donese svoj dnevnik. Nisu donijeli ni Kronike ni dnevnika, nego su počeli tvrditi da dnevnik ne postoji! (dok. 18, br. 6).

- Osim ostalih nedostataka, poslušnost je u Međugorju bila počesto u krizi.

21. lipnja 1983. Ivan prenosi "Gospinu poruku" Biskupu neka ne "stvara suprotnosti među svećenicima i da ne ističe njihove negativnosti" (dok. 25, br. 17).

- Kako će Biskup popravljati svećeničke "negativnosti" ako ih ne označi?!

21. lipnja 1983. Ivan prenosi Biskupu Gospinu "predzadnju poruku" da se "obrati" međugorskim događajima: "Ako se ne ostvari ovo što mu poručujem, čeka ga moj sud i sud moga Sina" (dok. 18, br. 11; dok. 25, br. 17).

- Dva suda: Gospin i Gospodinov! Nov nauk! Da se Biskup "obrati" kojim "događajima": da dva kapelana ustraju u neposluhu? Da dršće

pred znakom u "6 mjesecu"? Da prihvati međugorske fantazije i manipulacije? Da odobri sve što radi i piše o. Vlašić? Da pusti uzde iz ruku i da poteku "rijeke vode" niz livade?

24. i 25. lipnja 1983. u Kronici je o. Vlašić zapisao o nazočnima u Međugorju: "minimalisti kažu da ih je bilo između 40 i 50 tisuća, dok maksimalisti kažu: 200.000. Vidioci su zamolili Gospu za točan broj. Gospa je odgovorila: 110.000!" (dok. 18, br. 12).

- Točno uokrugalac: ni manje ni više. U što su propagandisti spremni uključiti i eventualnu međugorsku pojavu da podrži njihov plan i program!

14. prosinca 1983. o. Vlašić priseže pred Biskupom: "Nako me pomogao svemogući Bog, Otac, Sin i Duh Sveti! Dnevnik skriveni, o kojem otac biskup govori, **nikada nije bio u mojoj ruci**, niti znam da postoji Vickin dnevnik" (dok. 18, br. 6).

- Vidi gore pod nadnevkom: 16. ožujka 1982.

O Božiću 1983. R. Laurentin na večeri s Biskupom, koji mu je rekao da ne vjeruje u Međugorje jer "Gospa" govori protiv Biskupa, francuski svećenik upada u riječ i veli: "Nemojte to publicirati, jer tamo ima mnogo hodočasnika i obraćenika!" (dok. 18, br. 9; dok. 25, br. 3).

- Znači "mnogo hodočasnika" opravdava mnoge laži, montaže i blamaže!

13. travnja 1984. fra Tomislav Vlašić piše Papi da je on "po Božjoj providnosti vođa vidjelaca u Međugorju" (dok. 25, br. 6).

- Vlašić Vicki, Vicka "Gospi", "Gospa" odobri i obavijest Papi!

24. travnja 1984. Ivan prenosi Biskupu "poruku": "Moj sin Isus moli za nj kako bi povjerovao i odlučnije se zauzeo za događaje u Međugorju..." (dok. 25, br. 16).

- Biskup se zauzeo i te je godine objavio svoju neslužbenu, a vrlo važnu Poziciju (dok. 18).

2. lipnja 1984. o. Vlašić prenosi Papi "Gospinu" poruku: "Obavijestite Svetog Oca. Ako on to potvrdi, proslavite to kako sam vam rekla". Ako on to ne potvrdi, inzistira o. Vlašić, "kako mi možemo pripremiti narod"? - "Onda se molite i sve prepustite meni" (dok. 18, br. 12), objavljuje pojava.

- Papa nije ništa odgovorio na te maštarije o Gospinu 2000. rođendanu 5. kolovoza 1984. Zato će o. Vlašić, zajedno s fra Slavkom Barbarićem, pripremiti narod na proslavu rođendana, početkom kolovoza - Mladifest!

22. kolovoza 1984. "Budući da se biskup nije 'obratio' Međugorju, fra Tomislav Vlašić smislio je nešto nova, vrlo ganutljiva. 'Na Brdu u

noći, netko od prisutnih molio je za biskupa Žanića. Iz Gospinih očiju potekla je jedna velika suza. Kotrljajući se niz njezino lice, nestala je u oblaku ispod njezinih nogu... Gospa je počela plakati i otišla je u nebo plačući" (dok. 18, br. 11).

- Prijetnje i ganuća do suza. Međugorskoj pojavi nije stalo što domaću Crkvu razdire neposluh i pobuna "hercegovačkoga slučaja", nego inzistira da Biskup prihvati neposluh dvojice kapelana, da prizna da je on za sve kriv i da se ravna po izmišljenim međugorskim porukama.

30. listopada 1984. Biskup objavljuje na talijanskom jeziku neslužbenu poziciju Biskupskoga ordinarijata u Mostaru u vezi s Međugorjem (dok. 18). Kritički se osvrće na fra Jozu Zovku (br. 2 i 4), na fra Tomislava Vlašića (br. 3, 4, 6, 11 i 12), na fra Ivana Dugandžića (br. 3), na fra Ljudevita Rupčića (br. 9 i 13), na vlč. Renea Laurentina (br. 9 i 15).

Početkom 1985. na navedenu Biskupovu poziciju tiska se odgovor o. Rupčića koji uključuje i fra Jozu Zovku kao "svjedoka": Biskup je, "nakon pritisaka s više strana na se izjavio župniku Zovki: 'Ja se ne smijem više eksponirati. Ja nisam spreman ići u zatvor.' A jednom drugom zgodom je tom istom župniku povjerio kako je nakon sastanka dijecezanskih svećenika u Domanovićima, potkraj 1981., primao mnogo ucjenjivačkih i prijetećih pisama ako ne promijeni svoj dotadašnji stav prema Međugorju" (vidi Uvod).

- Biskup je najenergičnije odbio takve insinuacije i "izmišljene klevete" na sjednici Komisije 30. svibnja iste godine (vidi niže).

15. siječnja 1985. priča prof. Bélanger Biskupu: "Za vrijeme 'ekstaze' Jean-Louis Martin je naglo ispred očiju Vicke učinio kažiprstom i srednjakom kao da će joj oči probosti, ali nije je ni dodirnuo. Ona, iznenađena, naglo se glavom natrag trgnula. [...] Vicka izjavljuje: 'Dok sam gledala u Gospu, na njezinim rukama se uzvrpoljio mali Isus i bojeći se da ne padne na tlo, ja sam ga htjela uhvatiti, a nisam ništa vidjela da mi je netko nešto činio pred očima'..." (dok. 19; dok. 25, br. 21).

- Poznata scena o lažnoj ekstazi i lažnu opravdanju neautentične vidjelice samo je do kraja učvrstila Biskupa u njegovu uvjerenju.

7. ožujka 1985. tri člana Komisije idu u Međugorje zatražiti od Ivana "vidioca" da se može otvoriti njegova koverta na Ordinarijatu u vezi sa "znakom". On dopušta dodajući da je u koverti samo bijeli papir, "papir ko papir", nije ništa napisano.

- Kada su komisijski otvorili, našli su ipak opis znaka. Kako je Ivan "vidjelac" "zaboravio" da je ipak pisao i da mu "Gospa" nije bila zabranila opisati znak.

30. svibnja 1985. prema zapisniku sjednice Dijecezanske komisije, koji smo naveli u Uvodu, fra Jozo Zovko kaže da mu je nekom zgodom Biskup rekao i na to ga podsjeća: "Dočekali su Vas neki svećenici koji su protestirali (iz Provincijalata). Rekli ste da su se svećenici sabrali i zaključeno je da moraju biti jedinstveni u stavu."

- Iz ovoga teksta nije jasno: ni koji svećenici, ni gdje su se sastali, ni kakvi protesti, ni u čemu "jedinstveni u stavu". A to je protumačeno, u fra Ljudevitovoj verziji, da se biskupijski kler potkraj 1981. sastao na Domanovićima i zauzeo jedinstveno stajalište u odnosu na Međugorje. Biskup je na toj Komisijinoj sjednici više puta ustvrdio da nije bilo nikakva svećeničkog sastanka na Domanovićima u vezi s Međugorjem. I pogotovo da nije bio ucjenjivan od svećenika.

30. svibnja 1985. A, drugo, prema istom zapisniku fra Jozo govori na toj istoj sjednici Komisije da je Biskup nekom drugom zgodom njemu pričao: "rekli ste da su Vam rekli da će Vas zatvoriti, ali Vi ste rekli da niste spremni ići u zatvor". Na to je Biskup najodlučnije reagirao i opovrgnuo takvu izmišljotinu, tj. da se boji ići u zatvor; to je pred Komisijom dva puta ponovio.

- Fra Jozo, našavši se između dvije vatre, tj. onoga što je možda pričao ili tumačio fra Ljudevitu, i energična odgovora biskupa Žanića, dao se na tumačenje kako je Biskup prvih dana i tjedana vjerovao u međugorska "ukazanja", a on ne samo da nije vjerovao, nego je zbog Biskupova stajališta "bio žalostan i nije imao razloga da djeci vjeruje"; on, "licemjer", koji je pred Komisijom izjavio da se "Gospa" i njemu "ukazala" 29. lipnja 1981., šestoga dakle dana od početka "ukazanja"!

25. srpnja 1987. Biskupova propovijed na svetkovinu sv. Jakova apostola, starijega, za vrijeme sv. Mise kada je bila i sv. krizma, i to samo onaj dio propovijedi koji se odnosi na "međugorski fenomen" (dok. 24).

- Ova je propovijed izgovorena u svečanu trenutku, u Međugorju, o međugorskim zbivanjima s jasnim stajalištem. Značajna mu je molitva Presvetoj Djevici Mariji: "Daj da se prestanu izmišljati tvoje poruke!"

21. travnja 1988. Marija, kao članica novoosnovane udruge "Kraljice mira...", napisala je da joj je Gospa objavila da je sprega između fra To-

mislava Vlašića i Njemice Agnes Heupel "Božji program" za zajednicu (dok. 13).

11. srpnja 1988. ista "vidjelica" Marija zaklinje se pred Presvetim Oltarskim Sakramentom da je 21. travnja te iste godine neistinu govorila (dok. 14).

- I kako ćeš ti sada vjerovati kada "vidjelica" laže a kada istinu kaže? A napisano i jedno i drugo.

Svibanj 1990. Biskup u svome većem spisu o Međugorju piše i odgovara na dvije glavne optužbe: "Na početku je i Biskup vjerovao". - Nije istina! Dok su komunisti progonili i fratre i vidioce i hodočasnike, ja sam ih sve branio pa nisam promijenio mišljenje 'jer su mi [a] na Republičkoj komisiji prijetili i jer su [b] svećenici 'petrovci' to od mene tražili'. To su izmišljene klevete, neke od mnogih. Dok sam ja zatvorene fratre javno branio, fra Jozo Zovko je u istrazi o Biskupu rekao da je vuk i licemjer, tako stoji u optužnici" (dok. 25, br. 20; vidi i dok. 4).

- Biskup se Žanić u svojim opovrgnućima fra Jozinih "izmišljenih kleveta" pokazao i istinit, i neustrašiv, i odlučan. Nigdje nisu nađene ni komunističke prijetnje ni svećenička traženja da Biskup odstupi od svoga gledišta na međugorska zbivanja, osim u tvornici Zovkinih izmišljevina i Rupčićevih prerađevina za potrebe "međugorskoga fenomena".

Kakvi svećenički sastanci po Domanovićima! Kakve udbaške prijetnje zatvorom iz Sarajeva Biskupu u Mostaru!

Objektivnu se proučavatelju crkvenoga stajališta biskupa Žanića ukazuje njegova ljudska razboritost i iskreno traženje Božje pomoći u rješenju zamršene pojave u Međugorju. On je kao dijecezanski biskup došao do čvrsta uvjerenja da se ne radi o nadnaravnim ukazanjima.

PRILOZI

JE LI BISKUP ŽANIĆ BIO "UDBAŠ"?

I.

Biskup Žanić u "Misteriju Međugorja"

Službeni vjesnik, 3/2011., str. 340-344.

U izdanju *Večernjega lista* u lipnju 2011. izišla je knjiga četvorice novinara: Ž. Ivkovića, R. Bubala, Z. Despota i S. Hančića, pod naslovom "Misterij Međugorja. 30 godina fenomena. Prvi put: Dokumenti jugoslavenske tajne policije". Dan uoči izlaska knjige *Misterij Međugorja* (MM), 17. lipnja, jedan je od auktora u istom listu napisao za nju oglas. Knjiga je imala odjeka i na internetskoj stranici talijanskoga vatikanista A. Torniellija, 9. i 20. rujna 2011.[1] I odgovor njemu na stranicama kanadskoga psihologa L. Bélangera, 19., 20. i 21. rujna ove [2011.] godine. Tornielli piše da se iz udbaškoga dokumenta "Crnica" iz 1987. razabire da je glavni instrument, čini se, bio "biskup Žanić, koji se u početku pokazao otvoren mogućnosti da se radi o nadnaravnom događaju, kasnije postao najodlučniji neprijatelj", te da je odbojnost biskupa Žanića prema Međugorju "bila hranjena nizom dokumenata koji su iskonstruirali udbaši". Konačno iz Udbina izvješća, veli A. T., proizlazi da je "biskup Žanić bio spreman prihvatiti bilo kakav dokument protiv franjevaca i protiv ukazanja, pa bio i sumnjiva podrijetla". Vrlo ozbiljne optužbe. Autor zaključuje da će i ove dokumente trebati raspraviti Komisija Svete Stolice o Međugorju.

L. Bélanger reagira, 19. rujna, u prvom redu zato što Tornielli udara "na intelektualni, duhovni i pastoralni integritet prijašnjega mostarskog ordi-

[1] Članak predhodno objavljen u dnevniku *La Stampa*, 8. rujna 2011.

narija, msgr. Pavla Žanića". Talijanski vatikanist, veli Bélanger, "ne 'dokumentira' ništa, ne provjerava ništa: kopira/prepisuje vrlo ozbiljne navodne tvrdnje ne pružajući svojim čitateljima stvarnu povijesnu retrospektivu".

Tornielli potom ublažuje svoje tvrdnje te, 20. rujna, piše da je "činjenica da su komunisti pokušavali kontrolirati i utjecati na međugorski fenomen i da su pokušavali utjecati na biskupa Žanića".

Bélanger odgovara, 21. rujna, da se slaže da su komunisti pokušavali manipulirati i Međugorje i biskupa Žanića. "Moje je pitanje: Vi dajete navode da je Tajna služba tako teško utjecala na odluku msgr. Žanića da je on posve promijenio stajalište od siječnja 1982. - ima li za to poseban povijesni dokument? - čineći od njega *oruđe* komunističkoga režima, i na taj način svoju marionetu s obzirom na Međugorje. Kao da Ordinarij nije imao intimni intelektualni, duhovni i pastoralni motiv za promjenu svoga početnog spontanog i pozitivnog stava s obzirom na nadnaravno svojstvo međugorskoga događaja - posve neovisno o režimskoj političkoj strategiji." Tornielli nije na to odgovorio.

Budući da se u knjizi "Misterij Međugorja" na više mjesta spominje pokojni biskup Pavao Žanić, i to u nedobronamjernoj interpretaciji, dužnost nam je iz ljubavi prema istini i iz poštovanja prema biskupu Pavlu, koji je u Hercegovini proveo 23 biskupske godine, upozoriti na te proizvoljne tvrdnje i insinuacije. Kao uvod nešto drugo:

Neistina prva. Novinar piše: "Na dan kad su se vidioci prvi put susreli s Gospom, 25. lipnja..." (MM, str. 120).

Koja šestorka? Opće je poznato da su se vidioci prvi put susreli 24. lipnja. Tako stoji i u tekstovima istoga novinara na str. 9., 17., 29., 166. itd., pa je to veća zbunjujuća neistina ako je to sve rađeno u novinarevoj redakciji. Ali ako auktor misli na onu ustaljenu šestorku, ovdje je umjesno spomenuti da se s obzirom na "vidioce" i "vidjelice" još uvijek nije razriješio "međugorski misterij" tko je bio nazočan drugoga dana "ukazanja". Naime, prvi je "susret" bio 24. lipnja, i bila je ova šestorka: Ivanka, Mirjana, Milka, Vicka, Ivan Dragićević i Ivan Ivanković. Drugoga dana, 25. lipnja, nije nazočila Milka ni drugi Ivan, a uključila se Milkina sestra Marija i Jakov Čolo. E sada: Vicka tvrdi da je Ivan Dragićević "bio s nami i vidio sve što i mi"[2] toga drugog dana, a sam Ivan kategorički niječe fra

[2] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, Jelsa, 1985., str. 22; Drugo izdanje, Međugorje, 1998., str. 135.

Zrinku Čuvalu 27. lipnja da je uopće bio nazočan "ukazanju" toga drugog dana, i to niječe tri puta.[3] Kojem ćemo iskazu vjerovati?

Zašto obljetnica 25. a ne 24. lipnja? Isti auktor donosi vijest da je "Gospa" rekla "to vidiocima mjesec dana prije prve godišnjice ukazanja, a onda su oni to prenijeli župniku da oglasi vjernicima" (MM, str. 17). To tako objavljuje i Vicka tek 1985. godine dodajući da je to bilo 1982. "jedno mjesec (a možda i više) dana prija godišnjice".[4] Čudno je da te vijesti nema zapisane u *Kronici ukazanja* u kojoj je inače njezin zapisničar i tadašnji nezakoniti voditelj župe[5] fra Tomislav Vlašić bilježio i neke najobičnije banalnosti, a tu tako važnu "poruku" izostavio. Ili su sve to neke naknadne pameti i dosjećivanja? Puno je vjerojatnija ona prešutno dogovorna odluka koja se od tada prepričava: stoljećima se u Podmilačju kod Jajca slavi sv. Ivo 24. lipnja, pa nije red da se o taj datum otima mlado Međugorje. Tako je sve pripisano "Gospi" koja je, navodno prigodom prve obljetnice, 1982., odredila 25. lipnja, a promulgirano u *Tisuću susreta* tek 1985. godine. U svakom slučaju tijekom vremena formirala se nova i stalna šestorka.

Usput govoreći, prema *Kronici ukazanja* u Međugorju i okolici oko 120 osoba tvrdilo je da im se, između 1981. i 1985. godine, "ukazivala" "Gospa", a nekima i Isus, i anđeli Božji. Možemo sve te "vidjelice" i "vidioce" poimence nabrojiti ako ustreba! Izabrana je dakle ova "šestorka".

Ž. Ivković u članku "Tajni dosje. Kako su udbaši gušili Međugorje" (MM, str. 119-169) prenosi mnoštvo udbaških neistina i kao da im vjeruje. Glavna je informacija, čak od 17. studenoga 1987., šest godina nakon početka međugorskog fenomena. Udbaški se informatori s terena samohvališu do oblaka pred svojim naredbodavcima iz metropole što su sve "uspjeli". Inače brojne laži do laži. Nemoguće je sve te neistine ovdje

---

[3] I. Sivrić, *La face cachée*, str. 214, 217, 220; J. Bouflet, *Ces dix jours qui ont fait Medj'*, Tours, 2007., str. 51-53; M. Corvaglia, *Medjugorje è tutto falso*, Torino, 2007., str. 28-30.

[4] J. Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju*, Jelsa, 1985., str. 111; Drugo izdanje, Međugorje, 1998., str. 31.

[5] T. Vlašić u pismu M. K., 15. 12. 1981. iz Međugorja piše: "Kako vidiš, nakon zatvaranja fra Joze Zovke, ja sam župnik u Međugorju." Nije ni to bila istina. Tek na prijedlog provincijalne uprave od 19. srpnja 1982. biskup je Žanić 27. srpnja imenovao fra Tomislava Pervana "župnim vikarom" u Međugorju, tj. župnikom, jer je do novoga Kodeksa župnik bio samostan, voditelj župe zvao se "župni vikar", a kapelani su bili "duhovni pomoćnici". Nakon izlaska novoga Kodeksa 1983. godine, pravna osoba kao što je samostan, ne može biti župnik, kan. 520,1.

opovrgnuti, ali ne možemo propustiti priliku da to učinimo s obzirom na one koje nam se čine upravo groteskne.

Biskup Žanić - neprijatelj. Na općinskoj je partijskoj konferenciji u Čitluku u kolovozu 1981. "energično osuđeno i ponašanje dijela svećenika", a imenito su prozvani "biskup Pavao Žanić, fra Jozo Zovko te fra Ferdo Vlašić" (MM, str. 121). Biskup se Žanić ovdje ubraja u neprijatelje države zajedno s dvojicom franjevaca. Hoćemo li to prihvatiti? Vrijedno je ovo zapamtiti, jer će poslije novinar Ž. I. biskupa Žanića žigosati kao "suradnika" Udbe!

Neistina druga. U spomenutom udbaškom dokumentu, koji novinar prenosi kao otkriće, stoji: "Tako je Žanić samo u toku 1986. godine 14 puta išao u Rim…" (MM, str. 127).

- To nije istina. Prema *Liber intentionum*, Knjizi misnih nakana, koje je biskup Žanić savjesno i uredno vodio, on je 1986. išao u Rim sedam puta, i to: 24. siječnja, 22. travnja, 19. svibnja, 30. lipnja, 8. rujna, 27. listopada i 5. prosinca.[6] Može se i to nekomu učiniti previše, ali opovrgavamo laži, pa i u udbaškom dokumentu, koje su ovdje podvostručene, a prenosi ih "Misterij Međugorja".

Neistina treća. U istom dokumentu udbaški informatori pišu svojim nadređenima: "Da je Žanić izgubio autoritet i kod svojih dijecezanskih svećenika u svojoj biskupiji, vidi se i po tome što je u avgustu ove godine [1987.] naredio promjenu - premještaj za deset svećenika, a da nijedan od njih ovu Žanićevu naredbu nije izvršio" (MM, str. 127).

- To nije istina. U arhivu Ordinarijata postoje kopije pisama "namjere" ili prijedlozi premještaja u skladu s kanonom 1748: "Ako dobro duša ili potreba ili korist Crkve traže da se župnik premjesti iz svoje župe koju uspješno vodi, na drugu župu ili drugu službu, neka mu biskup predloži premještaj i pozove ga da pristane iz ljubavi prema Bogu i dušama". Takvih je pisama namjere župnicima bilo sedam, a ne deset. Biskup je zatražio pisane odgovore. I stiglo je svih sedam odgovora. Četvorica su prepustila odluku Biskupu. A trojica su donijela svoje razloge. Jednomu od tih biskup piše da uvažava njegove razloge i odustaje od svoje namjere premještaja. I nije se očitovao nikakav čin neposluha jer nije bilo nikakve "naredbe" ili dekreta.

[6] *Liber intentionum*, od 1. I. 1982. do 7. IV. 1991.

Neistina četvrta. U istom Udbinu dokumentu od 17. studenoga 1987. stoji: "Kuharić je u vezi događaja u Medjugorju 16. 9. 1987. godine održao vanrednu sjednicu BKJ kojoj je prisustvovao i biskup Žanić. Tada je Kuharić u svom izlaganju napao Žanića u vezi njegovih stavova o slučaju 'ukazanja', što je Žanića uvrijedilo i demonstrativno napustio sjednicu" (MM, str. 128).

- To nije istina. Zapisnik te sjednice dostavljen je i našem Ordinarijatu u Mostaru i uredno je protokoliran našim brojem (br. 1006/1987., od 16. X. 1987.). Sjednica je prošla u mirnu izlaganju i s Kardinalove i s Biskupove strane, a od 18 nazočnih u raspravi je sudjelovalo 13 biskupa, među njima i biskup Žanić. To je istina. Bilo je još nekoliko tema na dnevnom redu. Ali tko će stići sve udbaške podmetačine opovrgavati koje navijači Međugorja, evo, prenose kao najveće otkriće!

Neistina peta. Prema istom dokumentu - iz 1987. godine - sinovi se Udbini dogovaraju kako bi što više kompromitirali biskupa Pavla Žanića. U tu svrhu sastavili su pismo koje bi anonimno poslali "kardinalu Franji Kuhariću u Zagreb, nadbiskupu Frani Franiću u Split i Ratku Periću, rektor Zavoda 'Sv. Jeronim' u Rim". U dokumentu stoji da je to pismo poslano nadređenim supovcima na odobrenje.

- Odgovor: To navodno pismo trebalo je biti navodno poslano rektoru Periću s pretpostavkom da će on to dostaviti Svetoj Stolici, "što će u svakom slučaju umanjiti ugled i autoritet Žanića i doprinijeti stvaranju uslova za preduzimanje konkretnih mjera prema njemu od strane Sv. stolice" (MM, str. 129). Jesu li nadređeni tih udbaša to anonimno pismo odobrili i je li ono poslano, nije uopće znano, niti ga donosi novinar Ž. Ivković koji je imao pristupa u tajne Udbine ormare. A novinar ipak čudno tvrdi da je tajna služba "poslala" pismo rektoru Periću (MM, str. 129). Odakle to on zna, osim da izmišlja iz svoje glave?! Što nije donio dokaz? Fotokopiju pisma? Tadašnji rektor Perić i sadašnji biskup u Mostaru odgovorno tvrdi da ni tada ni ikada nije primio nikakvo anonimno pismo protiv Žanića. A što se tiče "ugleda i autoriteta" biskupa Žanića kod Svete Stolice, to se posebno moglo očitovati, već iduće godine, kada je, Papinim imenovanjem, od 3. studenoga 1988. do 14. siječnja 1990. bio apostolski administrator i Dubrovačke biskupije, dok nije došao za biskupa dr. Želimir Puljić, svećenik Mostarsko-duvanjske dijeceze.

Neki neistiniti zaključci. Novinar Ivković nakon čitanja spominjanog izvješća iz 1987. piše: "iz ovoga dokumenta proizlaze tri moguća

zaključka: 1. biskup je bio prisluškivan, 2. imao je 'krticu' u svojoj neposrednoj blizini, 3. bio je suradnik SDB-a" (MM, str. 130).

- Na ta tri "moguća" novinareva zaključka odgovaramo:

Ad 1. To da je biskup bio prisluškivan, nije "mogući" zaključak, nego općepoznata činjenica. Ne samo on, nego svi biskupi! I onda i sada! Barem je to svima jasno. I to tvrditi, samo nam novinar otkriva toplu vodu! Kako ne prisluškivati onakva "državnog neprijatelja"!

Ad 2. Da je biskup imao "krticu" u svojoj blizini, nije uopće potreban takav zaključak. Biskup je, osobito te 1987. godine, toliko javno govorio i pisao protiv međugorskih izmišljotina, objavljivao u svojem biskupijskom listu *Crkvi na kamenu* i davao intervjue u drugim listovima i časopisima, propovijedao i usred Međugorja, na primjer na svetkovinu sv. Jakova, zaštitnika župe, 25. srpnja 1987.,[7] da nije uopće trebao imati nikakvu "krticu" u svojoj sredini da se dozna što biskup misli ili govori o Međugorju! On je bio odlučniji u javnim nastupima, nego na privatnim sastancima. On je radio na svjetlu dana: "tko čini istinu, dolazi k svjetlosti nek bude bjelodano da su djela njegova u Bogu učinjena" (Iv 3,21). I nije radio u podmuklosti Udbinih informatora. Stoga udbaši su mogli pratiti tisak i Biskupove javne propovijedi i iz njegovih javnih riječi i nastupa sastaviti svoje "izvještaje", a da se ne utječu nikakvoj "krtici". Uostalom, prema poznatim udbaškim papirima, koji su kolali od ruke do ruke u ovoj poratnoj demokraciji, prije Ivkovićevih "otkrića", na biskupa je Žanića pazilo više informatora, kao na najvećega državnog dušmanina! Među njima pseudonimi Posejdon, Fides, Tomislav, Sijedi i drugi.

Ad 3. Iz Udbina dokumenta uopće ne rezultira da je zaključak o Biskupovu "suradništvu" s Udbom "moguć", kako to tvrdi novinar, nego upravo nemoguć! To bi auktoru ovoga njegova "zaključka" moralo biti jasno i iz njegova prethodna "zaključka": ako je naime biskup Žanić bio "suradnik", što će mu u blizini "krtica"? A pogotovo toliko "krticâ"? A isto je tako jasno da Biskup nema veze s Udbom, jer Ivković donosi dokument još od 14. srpnja 1981. na kraju kojega stoji: da biskup Žanić nije želio primiti na razgovor predsjednika Komisije za vjerska pitanja i njegove suradnike, nakon što su bili kod provincijalne uprave u Mostaru. Ivković: "U dnu dokumenta stoji zanimljiva napomena u vezi s Međugorjem: 'iako se htjelo o istoj stvari razgovarati i sa mostarskim biskupom Žani-

[7] *Crkva na kamenu*, 8-9/1987., str. 2.

ćem, do susreta s njim nije došlo. Stiče se utisak da ovakav susret biskup Žanić nije želio i da ga je po svaku cijenu u ovom trenutku želio izbjeći" (MM, str. 135). "Suradnik" ne izbjegava susret, nego leti ususret! Već smo rekli da je u kolovozu 1981. Biskup ubrojen u državne neprijatelje!

Nikada se nije čulo u svih ovih dvadeset godina, kako su curile vijesti iz Udbinih arhiva, da je biskup Žanić bio i u kojem obliku "suradnik", "povjerenik", "informator" tajnih službi. A jesmo čuli od njegovih suradnika na Ordinarijatu, don Luke Pavlovića i don Ante Luburića, da su u sarajevskoj Komisiji za vjerska pitanja znali reći kad je bio u pitanju biskup Žanić: "Samo neka ne dolazi biskup Žanić!" Još i ova: don Radoslav Zovko, sadašnji bolnički kapelan u Mostaru, pripovijeda kako ga je Udba nekom prigodom tih godina - točnije 1985.-1986. kada je tražio putovnicu za odlazak u inozemstvo, htjela angažirati da joj daje "informacije" iz uredništva *Crkve na kamenu*, gdje je bio zaposlen. Na to im je don Rade odgovorio: "Neka mi to rekne biskup Žanić. Ja sam njemu na ređenju obećao poslušnost. Pa ako mi on naredi, onda ću raditi po njegovoj direktivi". Nisu mu više nikada to spomenuli! A, eto, mogli su imati dva "suradnika"!

Tako bismo mogli nizati i demantirati brojne druge neistine i dezinformacije udbaških informatora, koje nam servira *Misterij Međugorja*! I to bi sada trebao biti dokaz *Misteriju Međugorja* da je biskup Žanić bio suradnik zloglasne Udbe. I te bi i tolike neistine trebalo dostaviti vatikanskoj Komisiji o Međugorju - ovo posljednje *per conoscenza* vatikanistu Tornielliju - da ih članovi Komisije razmatraju na svojim sjednicama!

Zaključak. Udbaški dokumenti koje donosi novinar Ivković ne dokazuju tezu knjige *Misterij Međugorja*. Novinar želi dokazati da je jugoslavenska Udba sve poduzimala da što više kompromitira biskupa Pavla Žanića koji je bio argumentirano protiv međugorskih proučavanih a nedokazanih "ukazanja". Donosi se glavni dokument iz 1987. godine, koji je posve u suprotnosti s nakanom i novinara i izdavača. Zašto?

Biskup je Žanić s početka, od 1981., bio, čini se, otvoren prema fenomenu, jer je kao katolički biskup vjerovao u samu mogućnost Gospina ukazanja u svijetu. U tom kontekstu valja shvatiti njegovu borbu protiv bezbožnih i nevjerničkih komunista s obzirom na zaštitu franjevaca i "vidjelaca" u Međugorju. Ali s obzirom na sam fenomen u toj župi bio je svaki put vrlo oprezan:

- I kada je "vidjelicu" Mirjanu, koja je bila pod njezinom prisegom, upozorio na protuslovlje i laž u razgovoru 21. srpnja 1981.: "Išle smo tražiti ovce...", odnosno: "Oprostite, išle smo pušiti..."

- I kada je pisao apostolskomu nunciju 19. kolovoza 1981: "U mojoj duši se nije iskristalizirao sud o svemu tome. Halucinacije? Vrhunaravno?"

- I kada je 6. rujna 1981. pisao papi Ivanu Pavlu II.: "Razgovarao sam s djecom vidiocima. Oni vide 'nešto', ali ni meni nije jasno, radi li se o nadnaravnom fenomenu ili ne", kao što smo donijeli u knjizi *Ogledalo Pravde*. Uvijek je, dakle, razlikovao eventualno subjektivno dječje priviđenje, pričinjenje, doživljavanje od eventualne objektivne stvarnosti Gospinih ukazanja i poruka koje je trebalo dokazati.

Pravi je preokret nastupio nakon 14. siječnja 1982. kada je biskupu Žaniću došlo troje "vidjelaca": Vicka, Marija i Jakov da prenesu "Gospinu poruku" kako se biskup u hercegovačkom slučaju "prenaglio". Biskup je više puta djecu u tom razgovoru priupitao ima li kakvih "poruka" "kapelanima", o čemu je on čuo s druge strane. Vidioci su kategorično nijekali, nema.

Ali 3. travnja 1982. Vicka i Jakov dolaze biskupu, opet po "Gospinu" nalogu, da mu kažu da oni neposlušni mostarski kapelani "nisu ništa krivi"! Tu, kada se pokazalo da se "međugorski fenomen" uključio u "hercegovački slučaj", i to na liniji neposlušnih franjevaca, nastao je pravi prijelom i zaokret. I nije više bilo povratka. Nizali su se argumenti za argumentima koji su biskupa sve više uvjeravali da se radi o prijevarama i lažima u službi bolnoga "hercegovačkog slučaja". Svoje je stajalište biskup Žanić posve "iskristalizirao": Porukom župnicima u prosincu 1982., Pozicijom u listopadu 1984., s pomoću dviju dijecezanskih Komisija (1982.-1986.), tako da je u Međugorju s oltara pod sv. Misom u propovijedi 25. srpnja 1987. na svetkovinu sv. Jakova, zaštitnika župe, svečano nastupio sa svom jasnoćom i odlučnošću da u Međugorju nema nikakvih autentičnih ukazanja!

Stajalište Udbe i cijele državne politike u odnosu na Međugorje bilo je posve suprotno. Komunisti su se u početku nasilnički postavili prema fenomenu: dali se u ispitivanja "vidjelaca", neke franjevce vukli na sudove i u zatvore itd. A onda su tijekom vremena uvidjeli, nalazeći se u katastrofalnoj ekonomskoj situaciji, da bi bilo mudrije pustiti međugorske turiste da dolaze i ostavljaju devize. Komunisti su 1987. bili radije na

strani "priznanja" Međugorja poradi unosna turizma, deviza, putničkih agencija, privrede.[8]

Što su onda agenti Udbe htjeli s dokumentom od 17. studenoga 1987.? Kompromitirati Žanića koji je bio za Međugorje? Vidjeli smo da je on i tada i do tada bio radikalno protiv međugorskih izmišljotina, a oni su tada bili za to da i s pomoću Međugorja poboljšavaju žalosno ekonomsko stanje. Čemu je onda služio ovakav dokument? Svakako ne svrsi koju mu je namijenila promašena knjiga *Misterij Međugorja*!

Biskupski ordinarijat Mostar

[8] Autor Marco Corvaglia u svome članku iz 2009. prikazuje, među ostalima, i odnose između biskupa Žanića i komunista s obzirom na Međugorje: http://www.marcocorvaglia.com/medjugorje/medjugorje-i-comunisti-e-il-vescovo.html (26.2.2021.).

II.

Dokaze na vidjelo!

Službeni vjesnik, 1/2012., str. 102-103.

U povodu 12. obljetnice smrti mostarsko-duvanjskoga biskupa i trebinjskoga apostolskog upravitelja, msgr. Pavla Žanića, njegov nasljednik biskup Ratko Perić slavio je u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve večernju sv. Misu za dušu pokojnoga biskupa. Okupljenim vjernicima biskup je govorio o herojskom držanju biskupa Žanića u odnosu na komunističku ideologiju, opovrgavajući današnje napade na njegovu časnu biskupsku osobu, svjestan da treba reći o biskupu istinu, da se ne šire klevete i laži!

***

Dvanaest je godina minulo, upravo na današnji dan, 11. siječnja, kako je u splitskoj bolnici na Firulama preminuo mostarski biskup Pavao Žanić. Pokopan je, dva dana poslije smrti, u obiteljskoj grobnici u Kaštel Novom, kako je osobno oporučno zaželio.

"Suradnik"? U prošlom polugodištu, više nego inače, biskupa su Žanića neki optuživali da je navodno bio "suradnik" Udbe; štoviše da je podlegao udbaškim pritiscima i prijetnjama te tako promijenio svoje stajalište u vezi s navodnim početnim priznavanjem međugorskih "ukazanja". Kao da je "ukazanja" najprije priznao istinitima, pa im onda, pod komunističkim prijetnjama, zanijekao istinitost. Znakovito je da to dolazi od onih koji na takav način brane "misterij" Međugorja. Na žalost, toj se tužnoj povorci pridružila i "vidjelica" Marija Pavlović-Lunetti u knjizi *Viaggio a Medjugorje* [Putovanje u Međugorje], koju je Paolo Brosio objavio prošle 2011. godine u Italiji. Na str. 133. te knjige čita se ovaj upit i odgovor:

Brosio: "Policija je od njega [oca Zovke] tražila da zaniječe ukazanja i marijansku vjeru, ali otac je Jozo uvijek odbijao."

Marija: "Komunistička je policija pozvala tadašnjega biskupa, monsignora Pavla Žanića, na mostarski komesarijat i naredila mu: 'Vi morate sve zanijekati i ne će Vam se ništa dogoditi' i tako je Žanić sve zanijekao".[9]

Dokaz na vidjelo! Čudno je kako to "vidjelica" smiono tvrdi i svjedoči kao da je s biskupom Žanićem osobno išla na "komesarijat"! I to izjavljuje bez ikakva podatka o nadnevku, bez ikakva navoda i dokaza? Posjeduje li gospođa "vidjelica" ikakvo svjedočanstvo, pogotovo pisano, pa i ono komunističko, udbaško, da bi tu "tvrdnju" dokazala? Nije jasno kako Marija, koja se više puta susrela s biskupom Žanićem, od 1981. do 1987. godine, i u Mostaru i u Međjugorju, nije to rekla biskupu osobno, pogotovo kada su "vidioci" prenosili "Gospinu poruku" da biskup mora priznati Međugorje, inače ga čeka dvostruki sud: Gospin i Gospodinov! Zamisli! "Vidjelica" nema dokaza o toj svojoj proizvoljnoj izjavi, ali se sigurno sjeća da su se upravo ona, Marija Pavlović, Vicka Ivanković i Jakov Čolo, 14. siječnja 1982. pojavili na Ordinarijatu da prenesu "Gospinu poruku" biskupu Žaniću kako se "prenaglio" u rješavanju stoljetnoga "hercegovačkog slučaja". Tu je biskup došao do jasne spoznaje da su "vidioci" i "vidjelice" u službi krivih crkvenih "savjetnika" u bolnom "slučaju" oko predaje nekih župa. Bi li "vidjelica" Marija bila spremna prisegnuti na Evanđelje da govori istinu o svome tadašnjem biskupu?

Uvid u dokumentaciju. Prošloga studenoga mjesni je biskup zamolio poštovanoga gospodina Almira Džuvu, direktora Obavještajno sigurnosne agencije BiH u Sarajevu, da mu omogući uvid u Udbina izvješća u vezi s biskupom Pavlom Žanićem i Međugorjem. Direktor je uljudno izišao u susret i stavio na raspolaganje, u presliku, više od 30 dokumenata od 1981. do 1988. godine. Ni u jednom dokumentu nema nigdje nikakva spomena ni o kakvoj komunističkoj prisili ili prijetnji pod kojom bi biskup Žanić "zanijekao" kako mu se ne bi ništa "dogodilo", o čemu gospođa "vidjelica" "obavješćuje" javnost na talijanskom jeziku. Štoviše, u nekoliko izvješća, koja su tih godina poslana iz Službe sigurnosti iz Mostara na višu adresu u Sarajevo, vidljivo je da biskup Žanić ne

---

[9] P. Brosio, *Viaggio a Medjugorje*, Torino, 2011., str. 133:

Brosio: "La polizia gli chiedeva di rinnegare le apparizioni e la fede mariana, ma padre Jozo ha sempre rifiutato."

Marija: "La polizia comunista convocò il vescovo dell'epoca, monsignor Pavao Zanic, al commissariato di Mostar e gli intimarono: 'Voi dovete negare tutto e non vi succederà nulla' e così Zanic negò tutto."

želi susret s predsjednikom Komisije za vjerska pitanja 14. srpnja 1981. A kao ustrajan protivnik komunističkoga sustava, spominje se izričito kao "nosilac neprijateljske djelatnosti" pod brojem 1 u dokumentima s nadnevcima: 31. siječnja 1983.; 7. studenoga 1983.; 8. prosinca 1983.; 4. siječnja 1984.; 7. ožujka 1984.; 24. travnja 1986. Takav je ideološki načelni protivnik komunizma bio cijelo vrijeme u Mostaru, od 1971. do 1993. godine.

Istina oslobađa. U zborniku biskupa Pavla Žanića pod naslovom *Istina oslobađa*, Mostar, 1992., u opširnu razgovoru prireditelj te monografije don Tomo Vukšić, danas biskup vojni ordinarij, postavlja biskupu Pavlu upit: *"Brojne Vaše propovijedi bile su posvećene kritici komunističke vlasti i ideologije. I sâm sam, naime često imao priliku slušati te Vaše kritike. Na čemu ste gradili to svoje uvjerenje i hrabrost?"* Don Tomo je bio u Mostaru katedralni kapelan 1980.-1982.

Biskup odgovara: "Kako sam bio principijelni protivnik komunizma - svjetske laži - često sam tu laž uzimao na nišan. Komunisti su imali u rukama sva sredstva utjecaja na ljude, posebno na mlade. Vjernici su posvuda bili 'disciplinirani'. Komunizam je cijeli svijet kupao u krvi ali je, unatoč tomu, nalazio sljedbenike. A, eto, razorio se jer je predugo sve vukao pomoću laži, sile i praznih parola. U zatvor ipak nisam dospio ali su mi zadnjem u Splitu dali putnicu.

Stalno sam bio prisluškivan. To mi je otkrio jedan profesor engleskog jezika. Kad smo se upoznali, rekao mi je da bi htio sa mnom nasamo razgovarati. Zamolio me je da uđem u njegov auto pa smo se otisnuli izvan grada. Tada mi je povjerio da je zadužen da me prisluškuje. Pitao sam ga na koji način to izvodi. Rekao mi je: 'Ja Vam ne znam kako. Imam svoje satove prisluškivanja na tri utičnice: engleski konzul, Franić, Žanić. Ja to pratim, napišem, dobijem honorar jer mi je profesorska plaća mala'. Potom mi je ispričao što sam samo dva dana prije toga razgovarao s dr. R. To me je uvjerilo da mi ne laže. Iza toga sam zvao jednog stručnjaka da mi pregleda telefon, ali nije našao ništa sumnjivo.

U pripremanju pučkih misija 1962./63. bio sam zadužen za propagandu i pripremanje potrebnih materijala. U vrijeme kada nisam bio kod kuće ušli su mi u stan i pokupili sve što je bilo pisanog materijala, bilo rukom bilo strojem, uglavnom propovijedi. Nakon nekog vremena počeli su me komunisti povremeno pozivati i pitati što sam mislio kada sam ovo ili ono rekao. Pomalo su mi vraćali to gradivo, ali najveći dio je

ostao zaplijenjen. Rekoše da će im trebati. Zaplijenili su mi bili i nekoliko kolutova magnetofonskih vrpci koje sam dobio natrag nakon mnogo muka" (str. 15-16).

Takav je bio msgr. Pavao Žanić, i kao svećenik u Splitu i kao biskup u Mostaru. A navedena svjedočanstva i dokumenti dostatno govore da su spomenute tvrdnje gospođe "vidjelice" neistinite. A samo nas istina oslobađa!

U sljedećem prilogu, iz 2018., ta se teza samo još jače i uvjerljivije potvrđuje.

III.

Nikada: "S" - "Suradnik", uvijek: "O.O." - "Operativno obrađivan"

Preuzimamo iz Žanićeva zbornika: U vjeri, nadi i ljubavi*, iz studije don Željka Majića, "*Čovjek neustrašivi*", posljednjih osam stranica: 254-262., a cijela njegova studija obuhvaća 24 stranice: 239-262.*

7. Biskup Žanić u dokumentu "Crnica"

Na naš članak "Filmske klevete"[10] kojim su se, barem po nama, u potpunosti pobile klevete izrečene u filmu "Od Fatime do Međugorja" reagirao je redatelj filma "Gospa" koji nas je uputio na dokument "Crnica". Redatelj kaže: "Bez obzira što pišete kako ste 2011. godine od gosp. Almira Džuve dobili dokumente koji se odnose na biskupa Žanića i Međugorje, ne znam, da li su vam dali ili makar pokazali i spis pod nazivom 'Crnica' koji je imao preko 1000 stranica. Imao ih je, naime toliko kada sam, sredinom 90-ih bio u prilici prolistati taj spis. U njemu se nisu nalazile samo informacije o kontaktima biskupa Žanića s agentima jugoslavenske tajne službe, u njemu su bili i iskazi agenata koji su 'obrađivali' Međugorje; i svećenike i vidioce i domaće vjernike i hodočasnike koji su dolazili u Međugorje u sve većem broju, na užas komunista".[11]

Ponovit ćemo i ovdje još jednom. U našem dopisu kojim smo ponovo zamolili nadležne službe da i nama omoguće uvid, ili daju u kopiji, dokumentaciju "na kojoj su se do sada mnogi zadržavali ali nikada je nisu u potpunosti osvijetlili […] barem u mjeri u kojoj se to omogućilo i drugima, bez obzira na razloge interesa",[12] jasno je da se pretpostavlja

---

[10] *Službeni vjesnik*, 2/2017., str. 239-244; https://www.md-tm.ba/clanci/filmske-klevete (26.2.2021.).

[11] J. Sedlar, *Što je Međugorje biskupu Periću: Biskupi - KGB, Udba i pastirska Izjava* u: *7Dnevno*, 2. 6. 2017., str. 27-28.

[12] Pismo generalnoga vikara ravnatelju Agencije, ABOM, 176/2018., od 26. veljače 2018.

da se i nama dâ na uvid ili ustupi kopija i ovoga dokumenta. No, ništa od toga jer takva dokumenta, prema svjedočenju djelatnika Arhiva u Sarajevu, nema. Jer "Crnica" nije dokument nego operativna akcija - kazano rječnikom sigurnosne službe: "operativna kombinacija".[13] Stoga nas živo zanima gdje su redatelj filma "Gospa", sada već davnih 90-ih, ili scenaristi i redatelj "Od Fatime do Međugorja" kao i neki drugi koji su na ovu temu pisali ili se ovim pitanjem "prijetili", vidjeli takav jedan veliki dokument u kojemu su pročitali da je biskup Žanić imao kontakte s agentima u obliku suradnje pa ga zato zlobno denunciraju kao suradnika Udbe?! Stoga bismo i ovdje zamolili sve one koji posjeduju taj dokument, kao i dokument koji je "sablaznio" vatikanske službenike kada su vidjeli kakva to biskupa imaju, da nam ih ustupe ili javno objave! Dakako, uvijek vodeći računa da je autentičnost dokumenta i istinitost sadržaja podložna provjeri, što samo po sebi uključuje pozitivne ili negativne posljedice kako za posjednike - auktore tako i za objavitelje tih i takvih dokumenata.

Ako "istraživači" smatraju da je kontakt biskupa Žanića s agentima Udbe preko, od tih istih agenata i operativnih-tehničkih pomagala i s pomoću pojedinaca iz iste vjere i naroda, koje su ti isti agenti i operativni radnici uvukli u suradničku mrežu, onda je, uvidom u dokumentaciju koju imamo na raspolaganju, biskup Žanić, kao nitko drugi održavao "permanentne kontakte" s Udbom! Od jutarnjega molitvenoga *Pozivnika* do večernjega *Povečerja*, u razgovorima u radnoj sobi ili telefonom, u vlastitoj kući i zemlji - ali i u inozemstvu - Udba je uvijek nastojala biti s njim u "kontaktu". Ne mala je sredstva u to uložila i velik broj pratitelja osigurala.

Stoga umjesto zaključka svemu rečenome o "odnosu" svećenika i biskupa Pavla Žanića sa zloglasnom Udbom postavljamo javno pitanje i, dakako, voljeli bismo na njega čuti odgovor ne samo od profesionalnih

[13] Prigodom preuzimanja ustupljenih materijala u kopiji na naš izričiti upit da li postoji dokument Crnica od 1000 stranica odgovorna osoba iz arhiva je rekla kako takva dokumenta nema, nego da je "Crnica" bila operativna kombinacija kojom se nastojalo unijeti neslogu pa i sukob između "suprotstavljenih strana" o fenomenu Međugorja. Tako su se pod tim kodnim imenom plasirale informacije i "informacije", obavljali određeni razgovori, prikupljali podatci. Kao i obično, zaduženi agenti rezultate svoga rada dostavljali su mjerodavnim organima i čuvali kopije u dossieru praćenih osoba i izvora - suradnika. Dakle, "Crnice" kao zasebna dokumenta ili cjeline u arhivima službi, prema svjedočenju odgovornih, nema.

službi i onih koji već četvrt stoljeća biskupa Žanića percipiraju i javnosti prezentiraju kao suradnika Udbe: Kako se logički može protumačiti i zaključiti da osoba o kojoj su agenti Udbe svojim pretpostavljenima i višim službama slali na stotine informacija i depeša u isto vrijeme bude i "suradnik"? Čemu toliko angažiranje osoba i tehnike, ako je ta osoba suradnik? Kako to da ni u jednom dokumentu uz ime biskupa Žanića ne stoji slovo "s" - suradnik nego uvijek "oo" - operativna obrada? Kako to da ni jedan dokument ne završava sa Žanićevim imenom kao "izvorom" nego uvijek: "nositelj neprijateljske djelatnosti"? Može li osoba koja se cijelo vrijeme "operativno obrađuje" kao nositelj neprijateljske djelatnosti istodobno biti suradnik?!

Jednako kao i splitski SDS tako i mostarski SDB, u svoje vrijeme, došao je do zaključka da za operativnom obradom - praćenjem biskupa Žanića više nema potrebe. Međutim, to je mostarski SDB učinio tek 1990. godine kada biskupa Žanića više nije smatrao ni vojno sposobnim - briše ga iz Plana obrane, niti za izvanredne okolnosti upotrebljivim - briše ga iz Plana za vanredne prilike,[14] što se, slučajno ili providnosno, poklopilo i s rasulom države Jugoslavije koju su budni udbaši i Splita i Mostara i Sarajeva čuvali od ovoga "državnog neprijatelja".

8. Za Hrvatsku živio u Hrvatskoj umro

"Pred rat je, navodno bio frankovac, a za vrijeme rata boravio je u rodnom mjestu i nema podataka kakvo mu je bilo držanje, nije simpatisao Pavelića, nego je prema njegovim izjavama 'po tradiciji svojih očeva simpatisao politiku Radića i Mačeka i iznad svega bio i ostao za Hrvatsku kao samostalnu državu'".[15] Dakle i sama ga je Udba, uz opasku - prigovor da je na svim njihovim "izborima apstinirao",[16] percipirala kao borca za samostalnu i neovisnu državu Hrvatsku. U zabilješki Centra SDS Mostar, od 17. studenoga 1981., zapisano je: "Komentarišući pred [ime izbrisano] nedavno suđenje liderima 'mas-pokreta' u Hrvatskoj Veselici, Tuđmanu i drugima, ŽANIĆ kaže: 'Onaj Tuđman i Veselica,

[14] Centar SDB - Mostar, br. D-7999, 9. 10. 1990.

[15] Žanić don Pavao, pomoćni biskup u Mostaru, *Presjek neprijateljske aktivnosti*, Sarajevo, oktobar 1971., str. 1.

[16] Žanić don Pavao, Zabilješka od 21. svibnja 1971.

to su heroji, oni su veći nego sav narod… Oni su sebe stavili pod tenk, i rekli, evo gazi, ne bojim se. Silni su …"[17]

Bog je, biblijski kazano, "vidio jade svoga naroda […], čuo mu tužbu na tlačitelje njegove" (Izl 3,7), uslišio molitve i poslao mu Mojsije i Arone, te "silne ljude", "heroje" koji će domalo "sebe stavili pod tenk, i reći, evo gazi, ne bojim se". Biskup Žanić koji je od svih dotadašnjih izbora apstinirao, na početku devedesetih, prigodom prvih demokratskih izbora, nije samo običan glasač nego kao pastir vjernike poziva na glasovanje i daje smjernice što trebaju činiti i kako se u tim "naglim i dalekosnažnim promjenama" ponašati: "Svjedoci smo naglih i dalekosnažnih promjena diljem naše domovine. Probuđene su velike nade, ali se istodobno sije sjeme razdora i straha. Ta zbivanja pogađaju i nas vjernike, jer smo svi nerazdvojno povezani sa svojim narodom i usudom pučanstva u cjelini, s ljudima drugih vjera i drugih naroda. O sretnu raspletu zamršenih pitanja i o porastu mira i slobode, reda i pravedna ustrojstva ovisi jednim dijelom i naš život. Svjesno ističemo to 'jednim dijelom', jer želimo potvrditi svoju vjeru kako je i sadašnji povijesni čas, kao i sveukupna povijest čovječanstva, u svojoj konačnoj odrednici, ovisna o Bogu. Budući da smo uvjereni da Bog ravna našim životom i svim zbivanjima u svijetu, možemo i u nemirnim vremenima čuvati i sačuvati svoj unutarnji mir i svoju vjeru da se onima koji Boga ljube sve okreće na dobro. Zbog toga moramo iz dana u dan pojačavati svoje molitve kako bi se ova naša zbivanja i previranja okrenula na dobro svih ljudi i kako bismo mogli svi zajedno živjeti u miru i slozi.

Na isti način moramo pojačavati i svoju budnost i svoju zauzetost, moramo budno pratiti sve događaje i moramo se uključivati u sva nastojanja kako bi zavladao mir i unaprijedila se sloga pojačanim zalaganjem svih nas zajedno i svakoga napose.

Jedan nas pak zadatak posebice obvezuje. To su izbori! Riječ je o prvim slobodnim višestranačkim izborima poslije rata, koji se, eto, predviđaju u ozračju opterećenu mnogim neriješenim pitanjima i povećanim napetostima. Zbog toga su predstojeći izbori od velike važnosti, i za svakoga od nas predstavljaju osobnu obvezu, koja će biti svojevrsna provjerba koliki je stupanj svijesti i naše odgovornosti. Izbori su velika

[17] Centar SDB - Mostar, br. 03-1957, 17. 11. 1981. god. RSUP SR BiH SDS - III Sektor - Sarajevo, str. 3.

obveza jer će o njihovu ishodu ovisiti daljnji razvoj slobode, ravnopravnosti i ravnomjerna razvoja našeg naroda u njegovu životu i suživotu s drugim narodima. Upravo zbog tako velike važnosti, izbori će biti provjerba naše zrelosti i spremnosti na žrtvu, jer, da bismo uspjeli, moramo se osloboditi straha i obzira, kukavičluka i sitnih sebičnih interesa, te svi složno izići na izbore i birati svoje najbolje i najsposobnije ljude, koji će nas dalje voditi putem samostalnosti, ravnopravnosti i mirna suživota sa svim ljudima.

U ovom povijesno odsudnom času svi smo pozvani i svi smo odgovorni, i od te nas odgovornosti nitko ne može osloboditi (počevši od provjere jesmo li zapisani na biračke spiskove pa nadalje).

Vjerujemo da Crkva u slobodnom društvu i pravnoj državi može svojim karitativnim i prosvjetnim angažmanom mnogo doprinijeti prosperitetu nacionalnog bića u prvom redu hrvatskog naroda, ali i drugih naroda. U vremenu jedostranačja djelovanje kulturno-socijalne institucije je zabranjeno. Katolici Hrvati naših hercegovačkih biskupija, a i katolici drugih naroda, svjesni su bolnih iskustava koje je Crkva proživljavala u periodu političkog jednoumlja te će pri odlučivanju kome dati svoj glas imati na umu i djelovanje Crkve u našem narodu.

Cijela povijest spasenja, o kojoj govori Biblija, prepuna je primjera vjere da je doista Bog ravnatelj i gospodar povijesti, ali da i narod i svakoga pojedinca potiče da se uključi u zajedničke pothvate i svojim osobnim zalaganjem pridonese općem dobru. To zalaganje za opće dobro svih ljudi bez razlika, a napose onih slabijih i ugroženijih, postaje i ostaje konačnim mjerilom kojim će Bog prosuditi našu prikladnost za Božje kraljevstvo i vječnu sreću svakoga od nas".[18]

Osim pisane riječi i usmenih poticaja u propovijedima i u osobnim i službenim razgovorima, biskup Žanić je - kada to drugi nisu dopuštali iz straha, ne znajući kako će sve završiti - dopustio da se u velikoj katedralnoj dvorani održavaju predizborni skupovi,[19] a na jednom je i

[18] P. Žanić, biskup, "Svi smo odgovorni za narod", u: *Crkva na kamenu*, 11/1990., str. 1; *Istina oslobađa*, str. 257-258. Ovdje valja spomenuti kako je ovo pismo biskup Žanić napisao u vremenu kada je, prema njegovim tužiteljima, još bio službeno "suradnik" Udbe.

[19] "U trenutku kada nas 'naši odbaciše', lipanj 1990., biskup Žanić kao dobar pastir stada svoga i kao ideološki protivnik komunizma bezbožnoga, snažno je podupirao demokratske promjene i slobodne izbore. Prepoznao je bilo katoličkih vjernika, podržao nas je u osnivanju Hrvatske demokratske zajednice u Mostaru, omogućio nam izlazak u javnost tiskanjem

govorio. I kada su održani izbori, i rezultati tih izbora pokazali da u gradu Mostaru Hrvati i katolici nisu neka manjina kako se do tada Mostar percipiralo, nego relativna većina koja je sposobna preuzeti političku odgovornost za Grad, biskup je dopisom od 15. prosinca 1990. pozvao vjernike grada Mostara da zajedno s njim i svim svećenicima prikažu "sv. Misu za Domovinu pod kojom ćemo od Svemogućega Boga, izvora i počela svakog dobra, moliti blagoslov i pomoć za našu narodnu i vjersku budućnost.

Zahvalni smo Bogu za sve dosadašnje događaje, a puni smo nade i iščekivanja od budućnosti" naglasio je biskup Pavao u pismu te izrazio nadu da će "novoizabrani narodni zastupnici općinske skupštine, prema svojim mogućnostima, sudjelovati na ovoj Misi povijesnoga dana u životu našega grada Mostara".[20]

Na žalost, nije trebalo dugo pa da se obistini njegov strah kako velike nade može zasjeniti sjeme razdora i straha; izbio je teški rat. Svjestan svih opasnosti koje rat sa sobom nosi, a vođen željom da sloboda hrvatskoga naroda ne bude uprljana zločinom, u ratu izdaje Okružnicu u kojoj vjernike i vojnike upućuje kako se vladati u vremenima rata; svećenicima zabranjuje nošenje vojne uniforme i oružja, a vojnike poziva da se čuvaju svake osvete i zločina: "jer će svi stati pred sudište Božje".[21]

"Nalazimo se u razornom i strahovitom ratu, ali ne smijemo izgubiti iz vida da smo i u ratu crkveni ljudi i blagovjesnici. Nama je Evanđelje propovijedati i Evanđelja se držati, i ne dopustiti da nas neprijateljsko vladanje učini njima sličnima."[22]

I on sam na najteži je način osjetio težinu rata. Naime, nakon što je, poput pravedna Joba s bolju u srcu morao slušati vijesti o stradanju vjernika i župa povjerenih mu biskupija, sva strahota rata obrušila se i na njega osobno. Katedrala, koju je s biskupom Petrom Čulom i don Markom Perićem gradio, mnogim je granatama zla toliko razorena da

---

proglasa pučanstvu (don Rade Zovko u *Crkvi na kamenu*) i stavljanjem na raspolaganje dvorane za sastanke ispod župnoga stana pri katedrali Marije Majke Crkve." ABOM, 295/2018., Radmilo Jasak, Pisano svjedočanstvo, e-mail upućen auktoru članka, 30. ožujka 2018.

[20] ABOM, 1221/90-ad, 15. 12. 90. P. Žanić, biskup, *Obavijest o održavanju Svete Mise u Katedrali "Za Domovinu" na dan konstituiranja novoizabrane Skupštine.*

[21] ABOM, P. Žanić, biskup, Okružnica, Mostar, 22. kolovoza 1992., u: *Glas Koncila*, 8. rujna 1992., str. 3.

[22] *Crkva na kamenu*, 8-9/1993., str. 2.

se od Cvjetnice 1992. u njoj više nije mogla slaviti sveta Misa. Biskupski dvor, 6. svibnja, zapaljivim je granatama pogođen i u potpunosti uništen, zajedno sa svim njegovim osobnim stvarima.[23] Jedva je spasio glavu. Dan poslije, 7. svibnja, pošao je iz Mostara preko Splita u Rim da o svemu izvijesti Svetu Stolicu i samoga Papu Ivana Pavla II. Sv. Ivan Pavao II., koji je dobro razumio patnje i stradanja hrvatskoga naroda i Katoličke Crkve, biskupa Pavla, koji još nije ispunio kanonsku dob, ne umirovljuje nego mu daje biskupa koadjutora u osobi rektora Papinskoga hrvatskoga zavoda sv. Jeronima u Rimu. Napunivši 75. godinu života, 20. svibnja 1993., Svetom Ocu daje odreknuće na upravi hercegovačkim biskupijama. Papa Ivan Pavao II. usvaja mu 24. srpnja iste godine molbu i umirovljuje ga. Svoje mirovinsko vrijeme biskup Žanić, po vlastitoj želji, provodi u rodnom Kaštel Novom, gdje mu vjerno služi rođena sestra Jerka, koja ga je pratila kroza sve vrijeme svećeničke i biskupske službe i mirovinskog stanja i koja je već tamo davne 1945. poput brata don Pave označena kao nositeljica neprijateljske djelatnosti. Stanuje u posebnim prostorijama župnoga stana u Kaštel Novom, u svojoj slobodnoj i neovisnoj Hrvatskoj za koju je "uvijek bio i ostao". Umro je u Splitu, 11. siječnja 2000. i pokopan u obiteljskoj grobnici u Kaštel Novom. Bogu smo zahvalni na ovakvu biskupu koji je svojom duhovnom grandioznošću obilježio drugu polovicu 20. stoljeća naše mjesne Crkve. Njemu pripada vidno mjesto u mostarskoj katedrali, uz drugu dvojicu hercegovačkih crkvenih velikana: biskupa Petra i njegova vjerna suradnika, kotorskoga biskupa Marka!

Zaključak. Dovedeni u apsurdnu situaciju da odgovaramo na nešto što se nekomu prohtjelo reći, nastojali smo prizivom na dokumente iznijeti istinu. Ne onakvu kakvom bismo je mi željeli vidjeti nego onako

[23] "Početkom svibnja 1992. Srpske snage granatiraju, ruše i spaljuju većinu zdanja Katoličke Crkve u Mostaru: Biskupski ordinarijat, katedralu, franjevačku crkvu sv. Petra i Pavla. Posebno mogu posvjedočiti kada smo kao pripadnici 4. bojne HVO Mostar 6. svibnja 1992. godine gasili zgradu Biskupskog ordinarijata i knjižnice, kako sam osobno biskupa Žanića preveo od zapaljena Biskupskog ordinarijata preko ceste do župnoga stana u katedrali. Kada se biskup okrenuo prema Ordinarijatu i knjižnici, i vidio sve u plamenu, tijelo je jednostavno na trenutak klonulo, ali je duh ostao i dalje čvrst, što je vidljivo i iz izjave biskupa msgr. Pavla Žanića, objavljene u *Hercegovačkomu tjedniku* 13. lipnja 1992. godine, kao poruka hercegovačkomu puku: 'Iz ljubavi prema svom narodu i Bogu, sve ćemo ponovo obnoviti i izgraditi.'" R. Jasak, navedeni dopis od 30. ožujka 2018.

kako su na biskupa Žanića gledali oni za koje njegovi današnji protivnici kažu da je bio s njima u tijesnoj - suradničkoj vezi. Apsurdnost situacije očituje se i u tome što se naši "polemičari" pozivaju na državne i ine arhive, a na svjetlo dana ne iznose nikakav dokument pa ni falsificiran. Pa i kada "neprikosnoveni auktoritet istine" general Maksimov u Vatikan donosi kompromitirajući materijal o biskupu Žaniću, vidi čuda, to je bio original i jedina kopija koja se negdje u kilometarskim vatikanskim arhivskim policama zagubila. I od "Crnice od 1000 stranica" s "neupitnim" dokazom Žanićeva suradništva danas se ne zna koliko je sadržaja - stranica od toga pogolema dokumenta ostalo. S druge strane, ti isti arhivi, u kojima su istražno novinarstvo i filmski dokumentaristi došli do velikih otkrića, za nas imaju samo "nekoliko listova" koji se ni u jednoj crtici ne podudaraju s onima što "tužitelji" na sva zvona zvone.

Sve ovo ne treba nikoga čuditi. Jer biskup Žanić nije bio običan svećenik ni prosječan biskup. Ono što je on sada, svi ćemo biti. Ali ono što je on bio u odnosu na komunističku ideologiju, mnogi nikada, na žalost, iako su imali priliku da se pokažu, nisu ni bili niti se na ponos sebi, rodu i Crkvi pokazali. I kako vrijeme više bude odmicalo, to će se istina sve više spoznavati. Jer biskup je Pavao za vjernički puk Hercegovine bio i ostao *lucerna ardens et lucens*, kako Gospodin Isus reče za Ivana Krstitelja (Iv 5,35) - svjetiljka što gori i svijetli. To je uostalom bio i njegov biskupski program koji je javno izložio na dan biskupskoga ređenja, 2. svibnja 1971., u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru: "U ovom času kad me Bog podiže kao svijeću na svijećnjak, da svijetlim svima koji su u Crkvi - kako reče pobožni Paul Claudel - neka svijeća gori na slavu Božju i na korist Božjega puka. Ja želim da moj život ovdje u Hercegovini bude svijeća koja gori za moj narod!"[24] Biskup je Žanić i kao koadjutor i kao ordinarij taj svoj biskupski program savjesno, neustrašivo i potpuno ispunio, dogorivši kao svijeća na ovom hercegovačkom postolju!

[24] *Službeni vjesnik*, 2/1971., str. 14.

Popis imena

Akmadžić, Angelina, 168
Alacoque, Margareta Marija, 72
Alonso, Joaquin-Maria, 111
Amorth, Gabriele, 141, 157

B., Marina, 140
Badurina, Srećko, 120-121
Balthasar, Hans Urs, 91, 93, 118
Barbarić, Slavko, 29-30, 114, 118, 123, 141-142, 150, 152-153, 159, 161-162, 183
Baron Toaldo, Alberto, 23, 65
Basile, Diana, 116
Beco, Marietta, 74
Bélanger, Louis, 123, 184, 187-188
Belić, Miljenko, 135
Bernardica, sv., iz Lurda, 33, 59, 72
Bešić, Muhamed, 66
Bešlić, Ivan, 21
Bezić, Živan, 121
Bilić Brajčić, Venka, 115, 153
Billet, Bernard, 111
Blažević, Marko, 115, 153
Bobrinskoy, Boris, 111
Borak, Hadrijan, 135
Borovac, Magna, 135
Botta, Mario, 118
Brajčić, Rudolf, 121
Brajko, Ante, 125-126, 135
Brosio, Paolo, 60, 196-197
Bubalo, Janko, 56, 146, 188-189
Bubalo, Robert, 187
Buconjić, Paškal, 62, 154
Bulat, Nikola, 17, 20, 26-29, 33, 105, 121, 135, 143, 169

Caprile, Giovanni, 118
Capriles, Carmen Cecilia, 140
Cecchini, Michele, 66
Claudel, Paul, 207
Cocchi, Benito, 148
Corato, Mario, 23, 65
Corvaglia, Marco, 119, 159, 189, 195
Cruz, Maria, 103

Čolo, Jakov, 15, 29-30, 40-43, 45, 88-89, 100-101, 112-114, 143-144, 158, 179, 188, 194, 197
Čule, Petar, 8, 108, 154, 205
Čuvalo, Zrinko, 62, 78-79, 99, 189

Davies, Michael, 139
De la Sainte Trinité, Michel, 98, 118, 166
Despot, Zvonimir, 187
Dogan, Nikola, 135
Dragićević, Ivan, 29-30, 32-33, 40, 46, 101-102, 111-113, 121, 125-127, 149-151, 158, 162, 177, 182, 184-185, 188

Dragićević, Mirjana, 16, 32, 36-38, 40, 43, 46-48, 102, 114, 126, 142, 151, 158-161, 176-178, 188, 194
Drmić, Ilija, 68
Dugandžić, Ivan, 18-20, 56-57, 60, 102, 120, 126, 135, 181, 184
Dugandžić, Marija, 55-56

Džuvo, Almir, 197

Đolan, Ivan, 115

Fanzaga, Livio, 159-160
Faricy, Robert, 103, 141
Franić, Frane, 29-30, 116, 121, 141, 147, 155-156, 191, 198
Franjo, sv., iz Fatime, 72
Frigerio, Luigi, 116, 118
Fürhoff, Walter, 123

Galgani, Gemma, 72
Giorgini, Gigliola Eba (Mamma Ebe), 156
Goledzinowska, Ania, 160-161
Goluža, Božo, 8
Grafenauer, Radogost, 26, 28, 30, 92-94, 104-105, 107, 126, 144-147, 151, 174, 182
Gramaglia, Pierangelo, 158

Hančić, Siniša, 187
Heupel, Agnes, 147-148, 186
Hrčko, Neda, 135

Ilić, Žarko, 68
Ivan Pavao II., sv., papa, 62, 80-81, 85, 104, 206
Ivan XXIII., sv., papa, 73
Ivanković, Ivan, 188
Ivanković, Ivanka, 32, 37, 40, 42-48, 65, 100-101, 123-124, 151, 158, 176, 188
Ivanković, Vicka, 15-16, 18, 27-28, 30, 39-41, 43-48, 56, 88-89, 91-92, 95, 100-102, 104-108, 110, 112, 114, 123, 126, 140, 142-146, 150-151, 153, 158, 176-180, 182, 184, 188-189, 194, 197
Ivković, Žarko, 187, 189, 191-193

Jacinta, sv., iz Fatime, 72
Jasak, Radmilo, 205
Jerković, Mara, 102
Jerotić, Vladeta, 135
Jones, E. Michael, 158
Jones, Jim, 156
Justin, 22

Kerkhofs, Louis-Joseph, 73-74
Kolberg, Theodor, 77
Kokalj, Jože, 94
Komarica, Franjo, 135
Korljan, Ante, 135
Kozina, Vlado, 21, 26, 30
Krasić, Petar, 120
Kreigher, Sergej, 70, 76
Krešić, Milenko, 8
Kribl, Josip, 135
Kuharić, Franjo, 95, 130, 135, 141, 191
Kutleša, Dražen, 22

Laurentin, René, 20, 23, 55, 60, 65, 71, 110-111, 118, 120-122, 140-142, 147, 149, 153, 156, 158-159, 183-184

Luburić, Ante, 31, 171, 193
Lucić, Ljubo, 18-19, 56, 121, 126, 135
Lucija iz Fatime, 72

Ljubičić, Petar, 159-161

Maček, Vladko, 202
Majić, Srećko, 21
Majić, Željko, 8, 10, 200
Maksimov, Alexander, 207
Mamić, Jakov, 135
Manfredini, Enrico, 74, 133
Mangiapan, Theodore, 111, 116, 142
Marcelić, Josip, 135
Marin, 22
Markešić, Luka, 121
Marković, Marko, 22
Martin, Jean Louis, 123, 153, 184
McKenna, Briege, 103
Mišić, Alojzije, 63
Musulmeci, Ottavio, 73

Novak, Albin, 135

O'Carrol, Michael, 118
Odak, Jadranka, 135
Oraison, Marc, 111
Oražem, France, 121, 135
Oreč, Leonard, 171
Ottaviani, kardinal Alfredo, 73

Padre Pio, 73
Pagan, Florence, 139
Palić, Josip, 135
Pavao VI., sv., papa, 8, 73
Pavlišić, Josip, 120
Pavlović, Luka, 21, 170-171, 193
Pavlović, Marija, 15-16, 29-30, 34-36, 40, 42-43, 46-48, 88, 100-101, 112-113, 143-144, 147-149, 152, 158, 177, 179, 185, 188, 194, 196-197
Pavlović, Milka, 188
Pejić, Jozo, 120
Perić, Marko, 9, 62-63, 108, 154, 174, 205-206
Perić, Ratko, 7, 9-10, 18, 57, 60, 191, 196, 200
Pernek, Severin, 111
Pervan, Tomislav, 29-30, 123, 189
Pio XII., papa, 73
Pirnat, Alojz, 135
Prusina, Ivan, 26-30, 88, 92, 95-96, 100, 105-106, 108, 113, 142-147, 169-171, 179-181
Puljić, Želimir, 135, 149, 191

Radić, Nikola, 16, 25-26, 84, 92
Radić, Stjepan, 202
Rastrelli, Massimo, 29, 141, 157
Ratzinger, Joseph, 93
Rodriguez, Teofilo, 140
Rooney, Lucy, 103, 141
Rossi, Angelo, 8
Rosa, Mamma, 132-133
Rupčić, Ljudevit, 17-18, 20-22, 30, 36, 54-57, 60, 65, 71, 92, 110-111, 115, 118, 124-129, 141, 153, 155, 158, 184-186

Samac, Šime, 121, 135
Sanchez-Ventura y Pascal, Francisco, 74
Sedlar, Jakov, 9, 200
Servadio, Emilio, 65

Sisek, Ivo, 135
Sivrić, Ivo, 22, 146, 158, 166, 189
Srakić, Marin, 135
Stepinac, Alojzije, 81
Stopar, Ludvik, 92
Suton, Leopolda, 140
Szentmartony, Mihaly, 135

Šetka, Danijel, 33
Šilić, Rufin, 154, 174
Škrobo, Drago, 96
Škunca Klanac, Darija, 53
Šolić, Petar, 135
Šubić, Branimir, 135
Šuštar, Alojz, 25-26, 91, 94, 121, 174

Tardif, Emile, 103, 113
Tolj, Drago, 171
Topić, Franjo, 135
Tornielli, Andrea, 187, 193
Tuđman, Franjo, 202
Turk, Alojz, 115, 153
Turudić, Ivan, 8

Valković, Marijan, 135
Vasilj, Jelena, 113-114
Vasilj, Jozo, 148, 153-155
Vasilj-Zuccarini, Mirjana Stanislava, 56
Vego, Ivica, 26-30, 88, 92, 95-96, 100, 105-106, 108, 113, 123, 140, 142-147, 157, 179-182
Veselica, Marko, 202
Vidović, Draga, 56
Vlašić, Ferdo, 66-67, 69-70, 190
Vlašić, Tomislav, 22, 27, 29-30, 68, 86, 89-92, 94-95, 102-104, 106-108, 110, 113-115, 117-119, 122, 126-127, 143-144, 147-154, 176-177, 180, 182-184, 186, 189
Vukšić, Tomo, 7, 198
Vuković, Milan, 23, 49, 51-53, 58, 81, 152
Vuletić, Petar, 21, 68

Zovkić, Mato, 135, 149
Zovko, Jozo, 17-24, 30, 40, 47, 49-53, 58, 66, 68-70, 78, 80-81, 95, 101, 103, 124-125, 128, 146, 152, 177-179, 184-186, 190, 196
Zovko, Radoslav, 193, 205
Zuylen, Guillaume Marie, 75

Žanić, Jerka, 206
Žanić, Pavao, 7-10, 15-71, 74-94, 96-97, 99-102, 104-113, 116-118, 120-121, 123-124, 126, 128-130, 134-139, 141-152, 154-155, 157-158, 161, 166, 168-170, 173-207

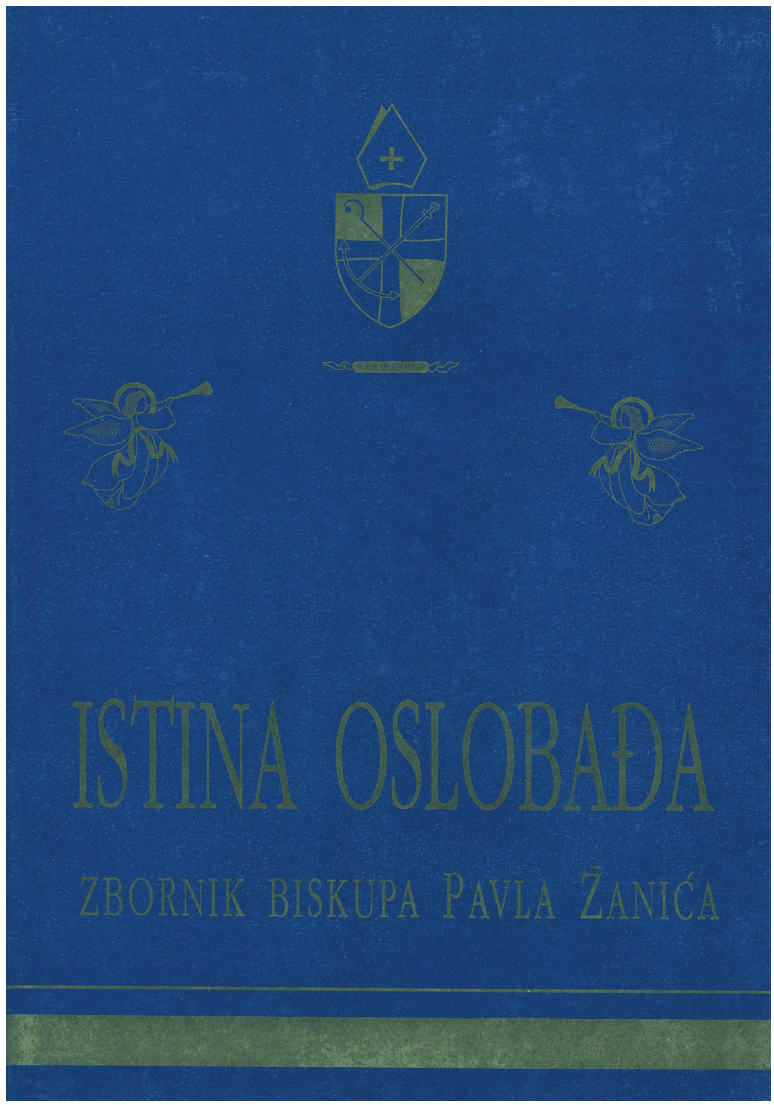

Tomo Vukšić, priredio, *ISTINA OSLOBAĐA.*
Zbornik biskupa Pavla Žanića
O 50. obljetnici svećeništva i 20. obljetnici biskupstva, Mostar, 1992.
Gospina čast: str. 287-314

OGLEDALO PRAVDE

Dražen Kutleša, priredio, *OGLEDALO PRAVDE*
Biskupski ordinarijat u Mostaru
o navodnim ukazanjima i porukama u Međugorju, Mostar, 2001.
O biskupu Žaniću: str. 41-50; "Poruke" Biskupu: str. 73-93

NIKOLA BULAT, *ISTINA ĆE VAS OSLOBODITI*
Nepouzdanost izvora i nedoličnost poruka
Član Dijecezanske komisije (1984.-1986.) izradio je
Studiju o nekim međugorskim pitanjima, 1986.
Objavljeno: Mostar, 2006.

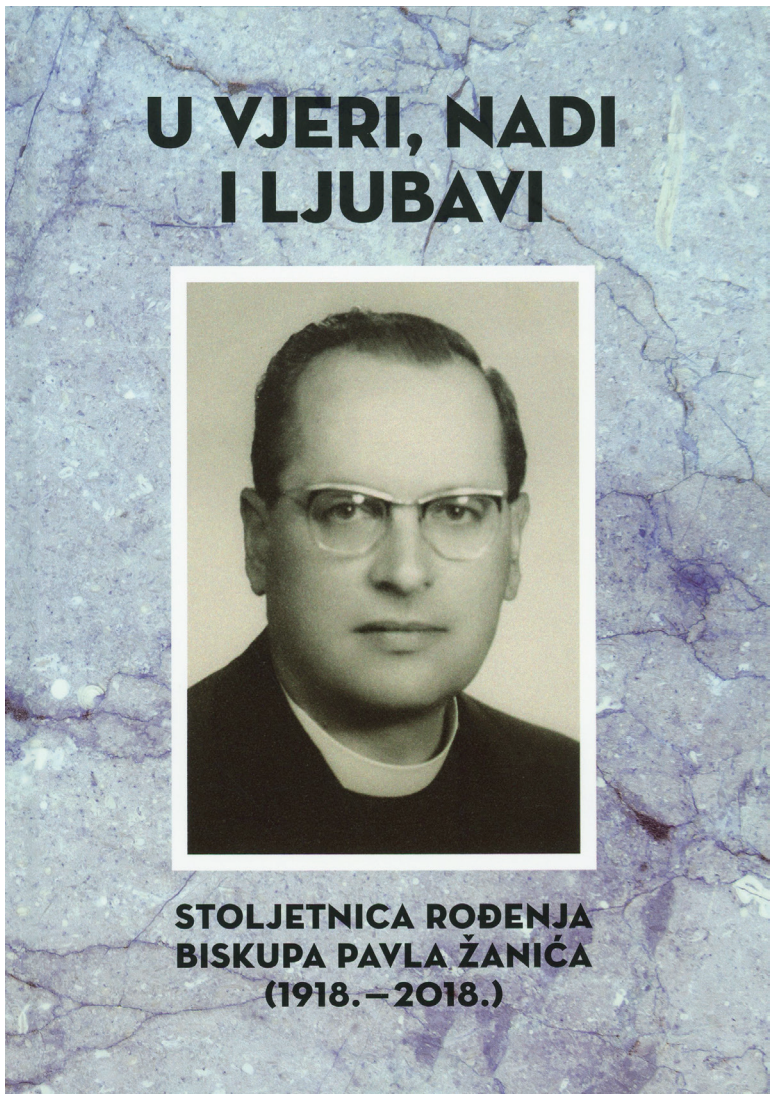

Željko Majić - Božo Goluža, priredili, *U VJERI, NADI I LJUBAVI*
Stoljetnica rođenja biskupa Pavla Žanića (1918.-2018.), Mostar, 2018.
O "hercegovačkom slučaju": str. 177-219
O "međugorskom fenomenu": str. 221-238